

MAGNÍFIC
AJUNTAMENT
DE BURRIANA

AGENDA URBANA BORRIANA

PLA D'ACCIÓ LOCAL 2021 - 2029

Elaborat per:

CONSIDERA

 OBJECTIUS
DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

AGENDA
URBANA
ESPAÑOLA

REALITZAT PER:

CONSIDERA

Grupo Considera, SL

COORDINACIÓ:

Responsable polític: **Jorge Monferrer Daudí.** Alcaldia

Responsable tècnic: **Illuminada Blay.** Secretaria General

ÍNDEX:

1. PRESENTACIÓ.....	4
2. MARC ESTRATÈGIC.....	5
3. ENFOCAMENT METODOLÒGIC.....	8
4. PLA D'ACCIÓ.....	12
LÍNIA D'ACTUACIÓ 1.....	22
LÍNIA D'ACTUACIÓ 2.....	38
LÍNIA D'ACTUACIÓ 3.....	50
LÍNIA D'ACTUACIÓ 4.....	59
LÍNIA D'ACTUACIÓ 5.....	69
LÍNIA D'ACTUACIÓ 6.....	76
LÍNIA D'ACTUACIÓ 7.....	97
LÍNIA D'ACTUACIÓ 8.....	108
LÍNIA D'ACTUACIÓ 9.....	114
LÍNIA D'ACTUACIÓ 10.....	121
5. SISTEMA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ.....	129
ANNEX I. RELACIÓ D'ENTREVISTES.....	164

1. PRESENTACIÓ

L'elaboració i implementació de l'**Agenda Urbana** per al municipi de **Borriana** naix arran del compromís adquirit per l'Ajuntament per a elaborar un marc estratègic que permeta definir un conjunt d'objectius i actuacions adaptat a la realitat i necessitats del municipi que permeta canalitzar un desenvolupament sostenible i en línia amb els compromisos adoptats per l'Agenda 2030 i els seus ODS, i l'Agenda Urbana Espanyola (AUE) a través dels seus 10 Objectius Estratègics.

L'Ajuntament de Borriana, en el seu compromís per facilitar, coordinar i implementar projectes estratègics que permeten la transformació de la ciutat, desenvolupa aquesta Agenda com un instrument de **consens institucional**, que recopila i recull totes les inversions, estratègies i accions que són necessàries per a aconseguir millores en àmbits com la mobilitat, l'habitatge, el medi ambient, la cohesió social, l'economia, la cultura o la innovació.

En aquest sentit, la nova estratègia de ciutat està subjecta als **10 Objectius Estratègics de l'Agenda Urbana Espanyola (AUE)** i inspirada pels principis de l'**Agenda 2030** sobre el desenvolupament sostenible i els seus **17 ODS**, preveient el seu compliment per a l'any 2029.

 Objectiu estratègic 1: Ordenar el territori i fer un ús racional del sòl, conservar-lo i protegir-lo.	 Objectiu estratègic 6: Fomentar la cohesió social i buscar l'equitat.
 Objectiu estratègic 2: Evitar la dispersió urbana i revitalitzar la ciutat existent	 Objectiu estratègic 7: Impulsar i afavorir l'economia urbana.
 Objectiu estratègic 3: Prevenir i reduir els impactes del canvi climàtic i millorar la resiliència.	 Objectiu estratègic 8: Garantir l'accés a l'habitatge.
 Objectiu estratègic 4: Fer una gestió sostenible dels recursos i afavorir l'economia circular.	 Objectiu estratègic 9: Liderar i fomentar la innovació digital.
 Objectiu estratègic 5: Afavorir la proximitat i la mobilitat sostenible.	 Objectiu estratègic 10: Millorar els instruments d'intervenció i la governança.

Seguint la metodologia proposada per l'Agenda Urbana Espanyola, l'Ajuntament ha elaborat el pla d'acció de la seua Agenda Urbana en el qual es defineixen objectius i línies d'actuació adaptades tant a la realitat i necessitats del municipi com a la capacitat d'implementació de l'administració, comptant per a això amb la participació de la ciutadania.

2. MARC ESTRATÈGIC

El canvi continu i accelerat de la realitat fa que els territoris es convertisquen en una font de solucions als problemes i reptes derivats de la globalització, les crisis econòmiques, els moviments macroeconòmics i demogràfics, els dèficits de governança o el desenvolupament de les tecnologies de la informació i la comunicació. Tots aquests processos de canvi són necessaris, però, per a afrontar-los cal preparar-se, adaptar-se, aprofitar els talents i actius i mirar cap al futur. La implementació de l'Agenda Urbana Espanyola en el territori demana un compromís especial per part dels ajuntaments, el qual ha de cristal·litzar-se no sols en un compromís formal o institucional d'adhesió, sinó en l'elaboració del seu corresponent Pla d'acció de ciutat.

En aquest context d'adaptació als reptes de futur, l'**Agenda Urbana Borriana** permetrà definir una nova visió integrada del territori, amb la finalitat que els diferents agents que intervenen es coordinen per a afrontar amb èxit els reptes del futur. En coherència amb aquest propòsit, la **missió de l'Agenda Urbana Borriana** és la de concretar una estratègia d'acció que permeti definir el posicionament que vol tenir el municipi a llarg termini, així com optimitzar l'explotació i gestió dels seus principals actius per a liderar un model de desenvolupament territorial que genere noves oportunitats per a les persones i les empreses.

*L'Agenda Urbana Borriana té com a principal objectiu **enfortir la visió de futur**, establint els criteris que han d'orientar el desenvolupament del municipi i les futures actuacions que poden actuar com a motors de transformació, així com **aportar solucions a problemes i reptes** derivats de la globalització, les crisis econòmiques, les crisis sanitàries, els moviments macroeconòmics i demogràfics, els dèficits de governança o el desenvolupament de les tecnologies de la informació i la comunicació.*

*En el procés es preveu **consolidar un marc de planificació estratègica sostenible en línia amb les tendències internacionals**, que aposte per un futur competitiu, innovador i sostenible i que, al mateix temps, entusiasme els seus ciutadans i ciutadanes.*

En clau d'Agenda Urbana

Des de l'aprovació de l'Agenda 2030 en la Cimera de Desenvolupament Sostenible de l'ONU al setembre de 2015, en la qual s'integren els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), en concret l'ODS **11 Ciutats i Comunitats Sostenibles**, s'ha desenvolupat a escala global i en tots els àmbits de govern (internacionals, nacionals, regionals i locals), una intensa labor de reflexió estratègica i cerca de consens entre tots els agents per a promoure ciutats més incloents, compactes i connectades mitjançant la planificació i el disseny urbà, la governança i la legislació urbana, i l'economia urbana.

Una de les "**polítiques palanca**" per a la implementació a Espanya de l'Agenda 2030 és l'**Agenda Urbana Espanyola AUE**, aprovada en Consell de Ministres el 22 de febrer de 2019, document estratègic, sense caràcter normatiu, que, de conformitat amb els criteris establits en les agendes internacionals, persegueix l'assoliment de la sostenibilitat en les polítiques de desenvolupament urbà, i constitueix un mètode de treball per a tots els actors que intervenen a les ciutats i que cerquen un desenvolupament equitatiu, just i sostenible des dels seus diferents camps d'actuació.

Per al període de finançament europeu 2021-2027 la base de planificació a escala local serà l'Agenda 2030 i la seua vinculació amb l'Agenda Urbana Nacional, a través dels plans estratègics d'acció local (PEAL).

L'Agenda Urbana Borriana seguirà els paràmetres establits en l'Agenda Urbana Espanyola (AUE), marc estratègic d'escala estatal alineat amb els criteris establits per l'Agenda 2030, la Nova Agenda Urbana de Nacions Unides i l'Agenda Urbana per a la Unió Europea.

Visió de l'Agenda Urbana Borriana

L'Agenda Urbana Borriana es conforma com **un instrument clau que permetrà assumir els reptes i oportunitats del desenvolupament urbà en l'àmbit local**. Amb un **horitzó temporal 2021-2029**, l'Agenda Urbana recopila les actuacions que cal dur a terme, com abordar-les, els terminis d'execució i els diferents agents que han d'intervenir en l'execució.

És també un **full de ruta per a la captació de fons europeus** necessaris per a la posada en marxa de les actuacions previstes, especialment per als fons pertanyents al Programa Operatiu Pluriregional d'Espanya (POPE 2021-2027).

D'acord amb aquests dos principis (full de ruta i instrument per a la captació de fons), i fonamentat en la metodologia de l'Agenda Urbana Espanyola, el pla d'acció de l'**Agenda Urbana Borriana respon als següents objectius estratègics:**

- 1 Ordenar el territori i fer un ús racional del sòl, conservar-lo i protegir-lo.
- 2 Evitar la dispersió urbana i revitalitzar la ciutat existent.
- 3 Prevenir i reduir els efectes del canvi climàtic i millorar la resiliència.
- 4 Fer una gestió sostenible dels recursos i afavorir l'economia circular.
- 5 Afavorir la proximitat i la mobilitat sostenible.
- 6 Fomentar la cohesió social i buscar l'equitat.
- 7 Impulsar i afavorir l'economia urbana.
- 8 Garantir l'accés a l'habitatge.
- 9 Liderar i fomentar la innovació digital.
- 10 Millorar els instruments d'intervenció i la governança.

Per tal d'aconseguir aquests objectius és fonamental establir i consolidar relacions de cooperació entre agents (públic i privats) amb capacitat efectiva d'acció i incidència i que aporten una oportunitat per a enfortir la implicació ciutadana i la confiança en el futur del territori.

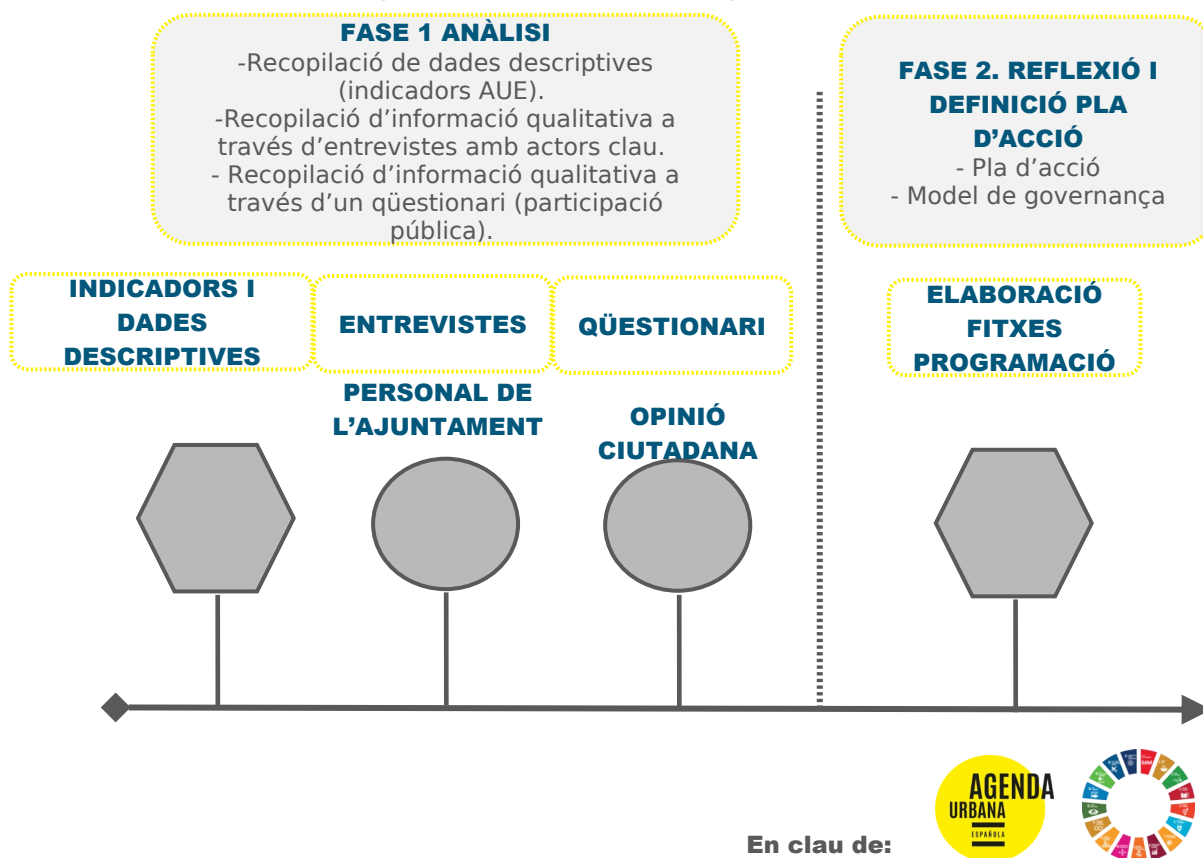
A partir dels resultats de l'anàlisi de situació de partida del territori, i després de dur a terme un **procés de participació** en el qual han intervingut, d'una banda, personal tècnic municipal a través d'**entrevistes** (14 en total, en les quals s'ha recollit informació de totes les àrees municipals, inclosa alcaldia), i, d'altra banda, la ciutadania a través d'un **qüestionari en línia** de participació pública (s'han rebut 330 respostes), s'han definit les metes i orientacions a seguir a través dels 10 Objectius Estratègics proposats per l'Agenda Urbana Espanyola, sobre els quals se sustenta el pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana, que servirà com a guia per a aconseguir els objectius que s'anhelen per al futur del municipi.

Aquesta estratègia d'acció és alhora ambiciosa i realista, perquè la seua elaboració s'ha realitzat tenint en compte les característiques del territori i assegurant que les accions que en aquesta s'inclouen són viables tècnicament i econòmicament, alhora que consoliden l'aposta per contribuir des del municipi de Borriana al compliment dels Objectius Estratègics de l'Agenda Urbana Espanyola.

3. ENFOCAMENT METODOLÒGIC

Per al procés d'elaboració de l'Agenda Urbana Borriana s'ha seguit una sèrie de pautes que van des de l'anàlisi de la situació de partida (diagnòstic) de la realitat urbana, utilitzant les dades descriptives i els indicadors de seguiment i avaluació de l'Agenda Urbana Espanyola, així com altres fonts d'informació rellevants.

Figura 1. Fases en l'elaboració de l'Agenda Urbana Borriana

Font: Elaboració pròpia.

A continuació, es mostren les fonts d'informació utilitzades per a l'anàlisi de la situació de partida (diagnòstic):

1. Informació procedent dels processos de participació implementats.

<p>ENTREVISTES EN LÍNIA</p>	<p>Es va establir un calendari d'entrevistes a representants públics (polítics i tècnics) dels diferents serveis municipals, així com a representants dels partits de l'oposició.</p> <p>Per a afavorir la recopilació de la informació, les entrevistes es van estructurar per blocs involucrant en cadascuna d'aquestes tant cos polític com tècnic.</p> <p>Les entrevistes es van realitzar entre els mesos d'octubre i novembre, amb un total de 14 trobades virtuals.</p>
------------------------------------	---

	<p>Annex 1. Es facilita una llista de tots els serveis municipals i partits de l'oposició que van intervenir en el procés de recollida d'informació.</p>
<p>QÜESTIONARI DE PARTICIPACIÓ PÚBLICA</p>	<p>Es va dissenyar un qüestionari de participació pública, suportat per Google Forms, adreçat a totes les persones residents al municipi i empreses de Burriana.</p> <p>L'objectiu del qüestionari era identificar la percepció ciutadana sobre la ciutat quant a reptes i oportunitats, així com a projectes estratègics transformadors. En total es van obtenir 330 respostes.</p> <p>Totes les respostes s'han tractat de manera anònima, de conformitat amb el que s'estableix en la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.</p> <p>Annex 2. Es facilita una còpia del qüestionari de participació pública utilitzat.</p>

2. Informació procedent de l'anàlisi documental.

A continuació, es mostra una relació genèrica i una altra d'específica de tots aquells documents i normes d'especial interès analitzats i consultats per a abordar el procés de diagnòstic de l'Agenda Urbana Borriana.

<p>DOCUMENTACIÓ MARC DE LA UNIÓ EUROPEA (PERÍODE 2021-20)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reglaments europeus aprovats per al període 2021-2027. ▪ Acords d'Associació d'Espanya. ▪ Programes Operatius Pluriregionals FSE i FEDER. ▪ Programes Operatius Regionals FEDER i FSE de Comunitat Valenciana. ▪ Pla España Puede. ▪ Pacte Europeu dels Alcaldes per al Clima i l'Energia. ▪ Directiva europea en matèria de residus (2018/851).
<p>DOCUMENTS ESTRATÈGICS REGIONALS</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana ETCV. ▪ Pla d'Acció Territorial de l'Àrea Funcional de Castelló (PAT Castelló). ▪ Pla d'Acció Territorial de la Comunitat Valenciana (PATCV). Actuacions Territorials Estratègiques (ATE). ▪ Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral (PATIVEL). ▪ Pla Especial de Protecció municipal del Paratge Natural Municipal Estany de la Vila Clot Mare de Déu (2003). ▪ Pla Rector d'Ús i Gestió del Paisatge Protegit de la Desembocadura del Riu Millars (PRUG, 2011). ▪ Estratègia Valenciana de Canvi Climàtic i Energia 2030. ▪ Llei de Canvi Climàtic i Transició Ecològica de la Comunitat Valenciana. ▪ Pla València Integrat d'Energia i Clima. ▪ Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana (PIRCV). ▪ Programa Territorial de Foment per a la Plana Baixa 2020-2024. ▪ Informe Àrees amb Necessitat d'Habitatge en la Comunitat Valenciana 2019 (ANHA). ▪ Pla d'Acció Territorial de caràcter sectorial sobre prevenció del risc

	<p>d'inundació a la Comunitat Valenciana (PATRICOVA).</p>
<p>DOCUMENTS DE REFERÈNCIA A ESCALA LOCAL (GENÈRICS)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022). ▪ Pla d'Actuació Municipal enfront del risc d'incendis forestals de Borriana (2023). ▪ Pla Territorial d'Emergències Borriana (2022). ▪ Ordenança Municipal Reguladora de l'ús i gaudi de les platges del terme municipal (2022). ▪ Pla de Seguretat i Salvament de les Platges del Municipi de Borriana (2022). ▪ Decret per a l'accés a platges amb mascotes. ▪ Pla de Seguretat i Salvament Platges de l'Arenal i Malva-rosa-Grau del municipi de Borriana (2022). ▪ Catàleg de béns i espais protegits, PGOU (actualitzat en 2016). ▪ Pla Especial de Protecció del Conjunt Històric (2014). ▪ Pla Especial de Protecció i Reforma Interior. ▪ Pla General d'Ordenació Urbana PGOU (1995). ▪ Pla Especial de Protecció del Conjunt Històric (2014). ▪ Pla de Mobilitat Urbana Sostenible PMUS. ▪ Pla d'Acció d'Energia Sostenible del Municipi (PAES, 2007). ▪ Pla d'Emergència davant Situacions de Sequera en el Sistema de Proveïment Urbà (2023). ▪ Pla Local de Prevenció d'Incendis Forestals de Terme Municipal de Borriana (2020). ▪ Pla d'Actuació Municipal enfront del risc d'inundacions Borriana (2021). ▪ Pla Director de Clavegueram de Borriana (2016). ▪ Reglament Regulador del Servei Públic Municipal de proveïment i subministrament d'aigua potable. ▪ Pla de renovació de la xarxa d'aigua potable i clavegueram. ▪ Pla d'Emergència davant Situacions de Sequera en el Sistema de Proveïment Urbà (2023). ▪ Pla Local de Residus (2022-2026) ▪ Pla municipal d'inclusió social (2021-2025). ▪ I Pla Estratègic Zonal de Serveis Socials de Borriana (2023 – 2026). ▪ Pla Municipal de Drogodependència (2020-2023). ▪ Pla de Joventut (2022-2025). ▪ Pla Municipal d'Igualtat d'Oportunitats Ajuntament de Borriana (2021-2025). ▪ II Pla d'Igualtat de Personal Ajuntament de Borriana (2022-2026). ▪ Pla d'Acció Comercial de Borriana PAC (2021). ▪ Estudi específic sobre el Mercat Municipal. ▪ Ordenança reguladora del mercat interior de Borriana (2014). ▪ Pla Estratègic de Turisme (2022-2025). ▪ Programa municipal de caràcter pluriennal en matèria d'Habitatge Protegit (2009). ▪ Ordenança reguladora de l'organització i funcionament de l'Habitatge Tutelat Borriana per a persones amb discapacitat intel·lectual. ▪ Ordenança reguladora de l'estacionament de vehicles d'ús privat que

transporten persones amb mobilitat reduïda.

- Reglament de Participació Ciutadana.
- Reglament del Consell Social.

Després de la identificació dels reptes i oportunitats com a resultat de l'anàlisi de la situació de partida, i seguint la metodologia de l'Agenda Urbana Espanyola, s'estableix la visió de futur així com els objectius estratègics i específics que es volen aconseguir. A continuació, es defineixen les actuacions concretes que cal dur a terme per a complir els objectius, tenint en compte els recursos disponibles, els terminis de lliurament, les entitats responsables i els grups beneficiaris.

L'Agenda Urbana Borriana s'estructura seguint el model establert per l'Agenda Urbana Espanyola. És per això que la part corresponent al diagnòstic territorial, el qual s'enfoca en relació amb els Objectius Estratègics de l'Agenda Urbana Espanyola, queda incorporada al mateix Pla d'Acció de manera que queda arrellegat en els següents apartats d'aquest:

- Títol de la Línia d'Actuació.
- Alineament amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).
- Diagnòstic en relació amb els Objectius Estratègics de l'AUE (situació actual i principals reptes).
- Actuacions existents i en marxa (denominació, entitat i alineament amb objectius de l'AUE).
- Actuacions proposades (denominació, caràcter, termini, agents).

4. PLA D'ACCIÓ

El **Pla d'Acció de l'Agenda Urbana Borriana** es basa en els 10 Objectius Estratègics de l'Agenda Urbana Espanyola (AUE), que es converteixen en les **10 Línies d'Actuació Estratègiques** que orienten les actuacions que cal desenvolupar al municipi:

- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 1.** ORDENAR EL TERRITORI I FER UN ÚS RACIONAL DEL SÒL, CONSERVAR-LO I PROTEGIR-LO.
- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 2.** EVITAR LA DISPERSIÓ URBANA I REVITALITZAR LA CIUTAT EXISTENT.
- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 3.** PREVENIR I REDUIR ELS IMPACTES DEL CANVI CLIMÀTIC I MILLORAR LA RESILIÈNCIA.
- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 4.** FER UNA GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I AFAVORIR L'ECONOMIA CIRCULAR.
- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 5.** AFAVORIR LA PROXIMITAT I LA MOBILITAT SOSTENIBLE.
- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 6.** FOMENTAR LA COHESIÓ SOCIAL I BUSCAR L'EQUITAT.
- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 7.** IMPULSAR I AFAVORIR L'ECONOMIA URBANA.
- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 8.** GARANTIR L'ACCÉS A L'HABITATGE.
- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 9.** LIDERAR I FOMENTAR LA INNOVACIÓ DIGITAL.
- **LÍNIA D'ACTUACIÓ 10.** MILLORAR ELS INSTRUMENTS D'INTERVENCIÓ I GOVERNANÇA.

De forma paral·lela, a més de l'alineament amb els Objectius Estratègics i les Línies d'Actuació abans esmentats, les propostes del present Pla d'Acció s'expressaran relacionades amb els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 i les seues 169 metes:

METES ODS 1

1
FI
DE LA POBRESA

- 1.1 Per a 2030, erradicar la pobresa extrema per a totes les persones al món, actualment mesurada per un ingrés per persona inferior a 1,25 dòlars al dia.
- 1.2 Per a 2030, reduir almenys a la meitat la proporció d'homes, dones i xiquets i xiquetes de totes les edats que viuen en la pobresa en totes les seues dimensions d'acord amb les definicions nacionals.
- 1.3 Posar en pràctica a escala nacional sistemes i mesures apropiades de protecció social per a tots i, per a 2030, aconseguir una àmplia cobertura dels pobres i els més vulnerables.
- 1.4 Per a 2030, garantir que tots els homes i dones, en particular els pobres i els més vulnerables, tinguen els mateixos drets als recursos econòmics, així com accés als serveis bàsics, la propietat i el control de les terres i altres béns, l'herència, els recursos naturals, les noves tecnologies i els serveis econòmics, inclòs el microfinançament.
- 1.5 Per a 2030, fomentar la resiliència dels pobres i les persones que es troben en situacions vulnerables i reduir la seua exposició i vulnerabilitat davant dels fenòmens extrems relacionats amb el clima i altres desastres econòmics, socials i ambientals.
- 1.a Garantir una mobilització important de recursos procedents de diverses fonts, fins i tot mitjançant la millora de la cooperació per al desenvolupament, a fi de proporcionar mitjans suficients i previsibles per als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, per a posar en pràctica programes i polítiques encaminats a posar fi a la pobresa en totes les seues dimensions.
- 1.b Crear marcs normatius sòlids en l'àmbit nacional, regional i internacional, sobre la base d'estratègies de desenvolupament en favor dels pobres que tinguen en compte les qüestions de gènere, a fi de donar suport a la inversió accelerada en mesures per a erradicar la pobresa.

2
FAM
ZERO

METES ODS 2

- 2.1 Per a 2030, posar fi a la fam i assegurar l'accés de totes les persones, en particular els pobres i les persones en situacions vulnerables, inclosos els lactants, a una alimentació sana, nutritiva i suficient durant tot l'any.
- 2.2 Per a 2030, posar fi a totes les formes de malnutrició, fins i tot aconseguint, a tot tardar en 2025, les metes convingudes internacionalment sobre el retard del creixement i l'emaciació dels xiquets menors de 5 anys, i abordar les necessitats de nutrició de les adolescents, les dones embarassades i lactants i les persones d'edat.
- 2.3 Per a 2030, duplicar la productivitat agrícola i els ingressos dels productors d'aliments en xicoteta escala, en particular les dones, els pobles indígenes, els agricultors familiars, els pastors i els pescadors, entre altres coses mitjançant un accés segur i equitatiu a les terres, a altres recursos de producció i *inputs*, coneixements, serveis financers, mercats i oportunitats per a la generació de valor afegit i ocupacions no agrícoles.
- 2.4 Per a 2030, assegurar la sostenibilitat dels sistemes de producció d'aliments i aplicar pràctiques agrícoles resilents que augmenten la productivitat i la producció, contribuïsquen al manteniment dels ecosistemes, enfortisquen la capacitat d'adaptació al canvi climàtic, els fenòmens meteorològics extrems, les sequeres, les inundacions i altres desastres, i milloren progressivament la qualitat del sòl i la terra.
- 2.5 Per a 2020, mantindre la diversitat genètica de les llavors, les plantes cultivades i els animals de granja i domesticats i les seues espècies silvestres connexes, entre altres coses mitjançant una bona gestió i diversificació dels bancs de llavors i plantes a escala nacional, regional i internacional, i promoure l'accés als beneficis que es deriven de la utilització dels recursos genètics i els coneixements tradicionals i la seua distribució justa i equitativa, com s'ha convingut internacionalment.
- 2.a Augmentar les inversions, fins i tot mitjançant una major cooperació internacional, en la infraestructura rural, la investigació agrícola i els serveis d'extensió, el desenvolupament tecnològic i els bancs de gens de plantes i bestiar a fi de millorar la capacitat de producció agrícola als països en desenvolupament, en particular als països menys avançats.
- 2.b Corregir i prevenir les restriccions i distorsions comercials en els mercats agropecuaris mundials, entre altres coses mitjançant l'eliminació paral·lela de totes les formes de subvencions a les exportacions agrícoles i totes les mesures d'exportació amb efectes equivalents, de conformitat amb el mandat de la Ronda de Doha per al Desenvolupament.
- 2.c Adoptar mesures per a assegurar el bon funcionament dels mercats de productes bàsics alimentaris i els seus derivats i facilitar l'accés oportú a informació sobre els mercats, en particular sobre les reserves d'aliments, a fi d'ajudar a limitar l'extrema volatilitat dels preus dels aliments.

METES ODS 3

3 SALUT I BENESTAR

- 3.1 Per a 2030, reduir la taxa mundial de mortalitat materna a menys de 70 per cada 100.000 nascuts vius.
- 3.2 Per a 2030, posar fi a les morts evitables de nounats i de xiquets menors de 5 anys, aconseguint que tots els països intenten reduir la mortalitat neonatal almenys fins a 12 per cada 1.000 nascuts vius, i la mortalitat de xiquets menors de 5 anys almenys fins a 25 per cada 1.000 nascuts vius.
- 3.3 Per a 2030, posar fi a les epidèmies de la sida, la tuberculosi, la malària i les malalties tropicals desateses i combatre l'hepatitis, les malalties transmeses per l'aigua i altres malalties transmissibles.
- 3.4 Per a 2030, reduir en un terç la mortalitat prematura per malalties no transmissibles mitjançant la prevenció i el tractament i promoure la salut mental i el benestar.
- 3.5 Enfortir la prevenció i el tractament de l'abús de substàncies addictives, inclòs l'ús indegut d'estupefaents i el consum nociu d'alcohol.
- 3.6 Per a 2020, reduir a la meitat el nombre de morts i lesions causades per accidents de trànsit al món.
- 3.7 Per a 2030, garantir l'accés universal als serveis de salut sexual i reproductiva, inclosos els de planificació de la família, informació i educació, i la integració de la salut reproductiva en les estratègies i els programes nacionals.
- 3.8 Aconseguir la cobertura sanitària universal, en particular la protecció contra els riscos financers, l'accés a serveis de salut essencials de qualitat i l'accés a medicaments i vacunes segurs, eficaços, assequibles i de qualitat per a tots.
- 3.9 Per a 2030, reduir substancialment el nombre de morts i malalties produïdes per productes químics perillosos i la contaminació de l'aire, l'aigua i el sòl.
- 3.a Enfortir l'aplicació del Conveni Marc de l'Organització Mundial de la Salut per al Control del Tabac en tots els països, segons siga procedent.
- 3.b Donar suport a les activitats de recerca i desenvolupament de vacunes i medicaments per a les malalties transmissibles i no transmissibles que afecten primordialment els països en desenvolupament i facilitar l'accés a medicaments i vacunes essencials assequibles de conformitat amb la Declaració de Doha relativa a l'Acord sobre els ADPIC i la Salut Pública, en la qual s'afirma el dret dels països en desenvolupament a utilitzar al màxim les disposicions de l'Acord sobre els Aspectes dels Drets de Propietat Intel·lectual Relacionats amb el Comerç quant a la flexibilitat per a protegir la salut pública i, en particular, proporcionar accés als medicaments per a tots.
- 3.c Augmentar substancialment el finançament de la salut i la contractació, el desenvolupament, la capacitat i la retenció del personal sanitari als països en desenvolupament, especialment als països menys avançats i els xicotets estats insulars en desenvolupament.
- 3.d Reforçar la capacitat de tots els països, en particular els països en desenvolupament, en matèria d'alerta primerenca, reducció de riscos i gestió dels riscos per a la salut nacional i mundial.

METES ODS 4

4 EDUCACIÓ DE QUALITAT

- 4.1 D'ací a 2030, assegurar que totes les xiquetes i tots els xiquets acaben l'ensenyament primari i secundari, que ha de ser gratuït, equitatiu i de qualitat i produir resultats d'aprenentatge pertinents i efectius.
- 4.2 D'ací a 2030, assegurar que totes les xiquetes i tots els xiquets tinguin accés a serveis d'atenció i desenvolupament en la primera infància i educació preescolar de qualitat, a fi que estiguen preparats per a l'ensenyament primari.
- 4.3 D'ací a 2030, assegurar l'accés igualitari de tots els homes i les dones a una formació tècnica, professional i superior de qualitat, inclòs l'ensenyament universitari.
- 4.4 D'ací a 2030, augmentar considerablement el nombre de joves i adults que tenen les competències necessàries, en particular tècniques i professionals, per a accedir a l'ocupació, el treball decent i l'emprenedoria.
- 4.5 D'ací a 2030, eliminar les disparitats de gènere en l'educació i assegurar l'accés igualitari a tots els nivells de l'ensenyament i la formació professional per a les persones vulnerables, incloses les persones amb discapacitat, els pobles indígenes i els xiquets en situacions de vulnerabilitat.
- 4.6 D'ací a 2030, assegurar que tots els joves i una proporció considerable dels adults, tant homes com dones, estiguen alfabetitzats i tinguin nocions elementals d'aritmètica.
- 4.7 D'ací a 2030, assegurar que tots els alumnes adquireixen els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, entre altres coses mitjançant l'educació per al desenvolupament sostenible i els estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.
- 4.a Construir i adequar instal·lacions educatives que tinguin en compte les necessitats dels xiquets i les persones amb discapacitat i les diferències de gènere, i que ofersquen entorns d'aprenentatge segurs, no violents, inclusivament i eficaços per a tots.
- 4.b D'ací a 2020, augmentar considerablement a escala mundial el nombre de beques disponibles per als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, els xicotets estats insulars en desenvolupament i els països africans, a fi que els seus estudiants puguin matricular-se en programes d'ensenyament superior, inclosos programes de formació professional i programes tècnics, científics, d'enginyeria i de tecnologia de la informació i les comunicacions, de països desenvolupats i altres països en desenvolupament.
- 4.c D'ací a 2030, augmentar considerablement l'oferta de docents qualificats, fins i tot mitjançant la cooperació internacional per a la formació de docents als països en desenvolupament, especialment els països menys avançats i els xicotets estats insulars en desenvolupament.

5 IGUALTAT DE GÈNERE

METES ODS 5

- 5.1 Posar fi a totes les formes de discriminació contra totes les dones i les xiquetes a tot el món.
- 5.2 Eliminar totes les formes de violència contra totes les dones i les xiquetes en els àmbits públic i privat, inclosos el tràfic i l'explotació sexual i altres tipus d'explotació.
- 5.3 Eliminar totes les pràctiques nocives, com el matrimoni infantil, precoç i forçat i la mutilació genital femenina.
- 5.4 Reconeixer i valorar les cures i el treball domèstic no remunerats mitjançant serveis públics, infraestructures i polítiques de protecció social, i promovent la responsabilitat compartida en la llar i la família, segons siga procedent en cada país.
- 5.5 Assegurar la participació plena i efectiva de les dones i la igualtat d'oportunitats de lideratge en tots els àmbits decisoris en la vida política, econòmica i pública.
- 5.6 Assegurar l'accés universal a la salut sexual i reproductiva i els drets reproductius segons els acords de conformitat amb el Programa d'Acció de la Conferència Internacional sobre la Població i el Desenvolupament, la Plataforma d'Acció de Pequín i els documents finals de les seues conferències d'examen.
- 5.a Emprendre reformes que atorguen a les dones igualtat de drets als recursos econòmics, així com accés a la propietat i al control de la terra i altres tipus de béns, els serveis financers, l'herència i els recursos naturals, de conformitat amb les lleis nacionals.
- 5.b Millorar l'ús de la tecnologia instrumental, en particular la tecnologia de la informació i les comunicacions, per a promoure l'apoderament de les dones.
- 5.c Aprovar i enfortir polítiques encertades i lleis aplicables per a promoure la igualtat de gènere i l'apoderament de totes les dones i les xiquetes en tots els àmbits.

6 AIGUA NETA I SANEJAMENT

METES ODS 6

- 6.1 D'ací a 2030, aconseguir l'accés universal i equitatiu a l'aigua potable a un preu assequible per a tots.
- 6.2 D'ací a 2030, aconseguir l'accés a serveis de sanejament i higiene adequats i equitatius per a tots i posar fi a la defecació a l'aire lliure, prestant especial atenció a les necessitats de les dones i les xiquetes i les persones en situacions de vulnerabilitat.
- 6.3 D'ací a 2030, millorar la qualitat de l'aigua reduint la contaminació, eliminant l'abocament i minimitzant l'emissió de productes químics i materials perillosos, reduint a la meitat el percentatge d'aigües residuals sense tractar i augmentant considerablement el reciclatge i la reutilització sense riscos a escala mundial.
- 6.4 D'ací a 2030, augmentar considerablement l'ús eficient dels recursos hídrics en tots els sectors i assegurar la sostenibilitat de l'extracció i el proveïment d'aigua dolça per a fer front a l'escassetat d'aigua i reduir considerablement el nombre de persones que pateixen falta d'aigua.
- 6.5 D'ací a 2030, implementar la gestió integrada dels recursos hídrics en tots els àmbits, fins i tot mitjançant la cooperació transfronterera, segons siga procedent.
- 6.6 D'ací a 2020, protegir i restablir els ecosistemes relacionats amb l'aigua, inclosos els boscos, les muntanyes, els aiguamolls, els rius, els aqüífers i els llacs.
- 6.a D'ací a 2030, ampliar la cooperació internacional i el suport prestat als països en desenvolupament per a la creació de capacitat en activitats i programes relatius a l'aigua i el sanejament, com els de captació d'aigua, dessalinització, ús eficient dels recursos hídrics, tractament d'aigües residuals, reciclatge i tecnologies de reutilització.
- 6.b Donar suport i enfortir la participació de les comunitats locals en la millora de la gestió de l'aigua i el sanejament.

7 ENERGIA ASSEQUIBLE I NO CONTAMINANT

METES ODS 7

- 7.1 D'ací a 2030, garantir l'accés universal a serveis energètics assequibles, fiables i moderns.
- 7.2 D'ací a 2030, augmentar considerablement la proporció d'energia renovable en el conjunt de fonts energètiques.
- 7.3 D'ací a 2030, duplicar la taxa mundial de millora de l'eficiència energètica.
- 7.a D'ací a 2030, augmentar la cooperació internacional per a facilitar l'accés a la investigació i la tecnologia relatives a l'energia neta, incloses les fonts renovables, l'eficiència energètica i les tecnologies avançades i menys contaminants de combustibles fòssils, i promoure la inversió en infraestructura energètica i tecnologies netes.
- 7.b D'ací a 2030, ampliar la infraestructura i millorar la tecnologia per a prestar serveis energètics moderns i sostenibles per a tots als països en desenvolupament en particular els països menys avançats, els xicotets estats insulars en desenvolupament i els països en desenvolupament sense litoral, d'acord amb els seus respectius programes de suport.

METES ODS 8

- 8.1** Mantindre el creixement econòmic *per capita* de conformitat amb les circumstàncies nacionals i, en particular, un creixement del producte intern brut d'almenys el 7% anual als països menys avançats.
- 8.2** Aconseguir nivells més elevats de productivitat econòmica mitjançant la diversificació, la modernització tecnològica i la innovació, entre altres coses centrant-se en els sectors amb gran valor afegit i un ús intensiu de la mà d'obra.
- 8.3** Promoure polítiques orientades al desenvolupament que donen suport a les activitats productives, la creació de llocs de treball decents, l'emprenedoria, la creativitat i la innovació, i fomentar la formalització i el creixement de les microempreses i les petites i mitjanes empreses, fins i tot mitjançant l'accés a serveis financers.
- 8.4** Millorar progressivament, d'ací a 2030, la producció i el consum eficients dels recursos mundials i procurar desvincular el creixement econòmic de la degradació del medi ambient, d'acord amb el Marc Decenal de Programes sobre Modalitats de Consum i Producció Sostenibles, començant pels països desenvolupats.
- 8.5** D'ací a 2030, aconseguir l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a totes les dones i els homes, inclosos els joves i les persones amb discapacitat, així com la igualtat de remuneració per treball d'igual valor.
- 8.6** D'ací a 2020, reduir considerablement la proporció de joves que no estan ocupats i no cursen estudis ni reben capacitació.
- 8.7** Adoptar mesures immediates i eficaces per a erradicar el treball forçós, posar fi a les formes contemporànies d'esclavitud i el tràfic de persones i assegurar la prohibició i eliminació de les pitjors formes de treball infantil, inclosos el reclutament i la utilització de xiquets soldats, i, d'ací a 2025, posar fi al treball infantil en totes les seues formes.
- 8.8** Protegir els drets laborals i promoure un entorn de treball segur i sense riscos per a tots els treballadors, inclosos els treballadors migrants, en particular les dones migrants i les persones amb ocupacions precàries.
- 8.9** D'ací a 2030, elaborar i posar en pràctica polítiques encaminades a promoure un turisme sostenible que cree llocs de treball i promoga la cultura i els productes locals.
- 8.10** Enfortir la capacitat de les institucions financeres nacionals per a fomentar i ampliar l'accés als serveis bancaris, financers i d'assegurances per a tots.
- 8.a** Augmentar el suport a la iniciativa d'ajuda per al comerç als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, fins i tot mitjançant el Marc Integrat Millorat per a l'Assistència Tècnica als Països Menys Avançats en Matèria de Comerç.
- 8.b** D'ací a 2020, desenvolupar i posar en marxa una estratègia mundial per a l'ocupació dels joves i aplicar el Pacte Mundial per a l'Ocupació de l'Organització Internacional del Treball.

METES ODS 9

- 9.1** Desenvolupar infraestructures fiables, sostenibles, resilents i de qualitat, incloses infraestructures regionals i transfrontereres, per a donar suport al desenvolupament econòmic i el benestar humà, posant l'accent principalment en l'accés assequible i equitatiu per a tots.
- 9.2** Promoure una industrialització inclusiva i sostenible i, d'ací a 2030, augmentar significativament la contribució de la indústria a l'ocupació i al producte intern brut, d'acord amb les circumstàncies nacionals, i duplicar aqueixa contribució als països menys avançats.
- 9.3** Augmentar l'accés de les xicotetes indústries i altres empreses, particularment als països en desenvolupament, als serveis financers, inclosos crèdits assequibles, i la seua integració en les cadenes de valor i els mercats.
- 9.4** D'ací a 2030, modernitzar la infraestructura i reconvertir les indústries perquè siguen sostenibles, utilitzant els recursos amb major eficàcia i promovent l'adopció de tecnologies i processos industrials nets i ambientalment racionals, i aconseguint que tots els països prenguen mesures d'acord amb les seues capacitats respectives.
- 9.5** Augmentar la investigació científica i millorar la capacitat tecnològica dels sectors industrials de tots els països, en particular els països en desenvolupament, entre altres coses fomentant la innovació i augmentant considerablement, d'ací a 2030, el nombre de persones que treballen en recerca i desenvolupament per milió d'habitants i les despeses dels sectors públic i privat en recerca i desenvolupament.
- 9.a** Facilitar el desenvolupament d'infraestructures sostenibles i resilents als països en desenvolupament mitjançant un major suport financer, tecnològic i tècnic als països africans, els països menys avançats, els països en desenvolupament sense litoral i els xicotets estats insulars en desenvolupament.
- 9.b** Donar suport al desenvolupament de tecnologies, la investigació i la innovació nacionals als països en desenvolupament, fins i tot garantint un entorn normatiu propici a la diversificació industrial i l'addició de valor als productes bàsics, entre altres coses.
- 9.c** Augmentar significativament l'accés a la tecnologia de la informació i les comunicacions i esforçar-se per proporcionar accés universal i assequible a Internet als països menys avançats d'ací a 2020.

METES ODS 10

- 10 REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS**
- 10.1 D'ací a 2030, aconseguir progressivament i mantindre el creixement dels ingressos del 40% més pobre de la població a una taxa superior a la mitjana nacional.
- 10.2 D'ací a 2030, potenciar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, independentment de la seua edat, sexe, discapacitat, raça, etnia, origen, religió o situació econòmica o una altra condició.
- 10.3 Garantir la igualtat d'oportunitats i reduir la desigualtat de resultats, fins i tot eliminant les lleis, polítiques i practiques discriminatòries i promovent legislacions, polítiques i mesures adequades a aquest respecte.
- 10.4 Adoptar polítiques, especialment fiscals, salarials i de protecció social, i aconseguir progressivament una major igualtat.
- 10.5 Millorar la reglamentació i vigilància de les institucions i els mercats financers mundials i enfortir l'aplicació d'aquests reglaments.
- 10.6 Assegurar una major representació i intervenció dels països en desenvolupament en les decisions adoptades per les institucions econòmiques i financeres internacionals per a augmentar l'eficàcia, fiabilitat, rendició de comptes i legitimitat d'aquestes institucions.
- 10.7 Facilitar la migració i la mobilitat ordenades, segures, regulars i responsables de les persones, fins i tot mitjançant l'aplicació de polítiques migratòries planificades i ben gestionades.
- 10.a Aplicar el principi del tracte especial i diferenciat per als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, de conformitat amb els acords de l'Organització Mundial del Comerç.
- 10.b Fomentar l'assistència oficial per al desenvolupament i els corrents financers, inclosa la inversió estrangera directa, per als estats amb majors necessitats, en particular els països menys avançats, els països africans, els xicotets estats insulars en desenvolupament i els països en desenvolupament sense litoral, d'acord amb els seus plans i programes nacionals.
- 10.c D'ací a 2030, reduir a menys del 3% els costos de transacció de les remeses dels migrants i eliminar els corredors de remeses amb un cost superior al 5%.

METES ODS 11

- 11 CIUTATS I COMUNITATS SOSTENIBLES**
- 11.1 D'ací a 2030, assegurar l'accés de totes les persones a habitatges i serveis bàsics adequats, assegurances i assequibles i millorar els barris marginals.
- 11.2 D'ací a 2030, proporcionar accés a sistemes de transport segurs, assequibles, accessibles i sostenibles per a tots i millorar la seguretat viària, en particular mitjançant l'ampliació del transport públic, prestant especial atenció a les necessitats de les persones en situació de vulnerabilitat, les dones, els xiquets, les persones amb discapacitat i les persones d'edat.
- 11.3 D'ací a 2030, augmentar la urbanització inclusiva i sostenible i la capacitat per a la planificació i la gestió participatives, integrades i sostenibles dels assentaments humans en tots els països.
- 11.4 Redoblar els esforços per protegir i salvaguardar el patrimoni cultural i natural del món.
- 11.5 D'ací a 2030, reduir significativament el nombre de morts causades pels desastres, inclosos els relacionats amb l'aigua, i de persones afectades per aquests, i reduir considerablement les pèrdues econòmiques directes provocades pels desastres en comparació amb el producte intern brut mundial, posant l'accent principalment en la protecció dels pobres i les persones en situacions de vulnerabilitat.
- 11.6 D'ací a 2030, reduir l'impacte ambiental negatiu *per capita* de les ciutats, fins i tot prestant especial atenció a la qualitat de l'aire i la gestió de les deixalles municipals i d'un altre tipus.
- 11.7 D'ací a 2030, proporcionar accés universal a zones verdes i espais públics segurs, inclusius i accessibles, en particular per a les dones i els xiquets, les persones d'edat i les persones amb discapacitat.
- 11.a Donar suport als vincles econòmics, socials i ambientals positius entre les zones urbanes, periurbanes i rurals enfortint la planificació del desenvolupament nacional i regional.
- 11.b D'ací a 2020, augmentar considerablement el nombre de ciutats i assentaments humans que adopten i implementen polítiques i plans integrats per a promoure la inclusió, l'ús eficient dels recursos, la mitigació del canvi climàtic i l'adaptació a aquest i la resiliència davant els desastres, i desenvolupar i posar en pràctica, d'acord amb el Marc de Sendai per a la Reducció del Risc de Desastres 2015-2030, la gestió integral dels riscos de desastre a tots els nivells.
- 11.c Proporcionar suport als països menys avançats, fins i tot mitjançant assistència financera i tècnica, perquè puguin construir edificis sostenibles i resilientis utilitzant materials locals.

METES ODS 12

12 PRODUCCIÓ I CONSUM RESPONSABLES

- 12.1 Aplicar el Marc Decenal de Programes sobre Modalitats de Consum i Producció Sostenibles, amb la participació de tots els països i sota el lideratge dels països desenvolupats, tenint en compte el grau de desenvolupament i les capacitats dels països en desenvolupament.
- 12.2 D'ací a 2030, aconseguir la gestió sostenible i l'ús eficient dels recursos naturals.
- 12.3 D'ací a 2030, reduir a la meitat el desaprofitament d'aliments *per capita* mundial en la venda al detall i en l'àmbit dels consumidors i reduir les pèrdues d'aliments en les cadenes de producció i subministrament, incloses les pèrdues posteriors a la collita.
- 12.4 D'ací a 2020, aconseguir la gestió ecològicament racional dels productes químics i de totes les deixalles al llarg del seu cicle de vida, de conformitat amb els marcs internacionals convinguts, i reduir significativament el seu alliberament a l'atmosfera, l'aigua i el sòl a fi de minimitzar els seus efectes adversos en la salut humana i el medi ambient.
- 12.5 D'ací a 2030, reduir considerablement la generació de deixalles mitjançant activitats de prevenció, reducció, reciclatge i reutilització.
- 12.6 Encoratjar les empreses, especialment les grans empreses i les empreses transnacionals, a adoptar pràctiques sostenibles i a incorporar informació sobre la sostenibilitat en el seu cicle de presentació d'informes.
- 12.7 Promoure pràctiques d'adquisició pública que siguin sostenibles, de conformitat amb les polítiques i prioritats nacionals.
- 12.8 D'ací a 2030, assegurar que les persones de tot el món tinguin la informació i els coneixements pertinents per al desenvolupament sostenible i els estils de vida en harmonia amb la naturalesa.
- 12.a Ajudar els països en desenvolupament a enfortir la seua capacitat científica i tecnològica per a avançar cap a modalitats de consum i producció més sostenibles.
- 12.b Elaborar i aplicar instruments per a vigilar els efectes en el desenvolupament sostenible, a fi d'aconseguir un turisme sostenible que cree llocs de treball i promoga la cultura i els productes locals.
- 12.c Racionalitzar els subsidis ineficients als combustibles fòssils que fomenten el consum antieconòmic eliminant les distorsions del mercat, d'acord amb les circumstàncies nacionals, fins i tot mitjançant la reestructuració dels sistemes tributaris i l'eliminació gradual dels subsidis perjudicials, quan n'hi haja, per a reflectir el seu impacte ambiental, tenint plenament en compte les necessitats i condicions específiques dels països en desenvolupament i minimitzant els possibles efectes adversos en el seu desenvolupament, de manera que es protegeisca els pobres i les comunitats afectades.

METES ODS 13

13 ACCIÓ PEL CLIMA

- 13.1 Enfortir la resiliència i la capacitat d'adaptació als riscos relacionats amb el clima i els desastres naturals en tots els països.
- 13.2 Incorporar mesures relatives al canvi climàtic en les polítiques, estratègies i plans nacionals.
- 13.3 Millorar l'educació, la sensibilització i la capacitat humana i institucional respecte de la mitigació del canvi climàtic, l'adaptació a aquest, la reducció dels seus efectes i l'alerta primerenca.
- 13.a Complir el compromís dels països desenvolupats que són parts en la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic d'aconseguir per a l'any 2020 l'objectiu de mobilitzar conjuntament 100.000 milions de dòlars anuals procedents de totes les fonts a fi d'atendre les necessitats dels països en desenvolupament respecte de l'adopció de mesures concretes de mitigació i la transparència de la seua aplicació, i posar en ple funcionament el Fons Verd per al Clima capitalitzant-lo al més prompte possible.
- 13.b Promoure mecanismes per a augmentar la capacitat per a la planificació i gestió eficaces en relació amb el canvi climàtic als països menys avançats i els xicotets estats insulars en desenvolupament, fent particular recalcament en les dones, els joves i les comunitats locals i marginades.
- * Reconeixent que la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic és el principal fòrum intergovernamental internacional per a negociar la resposta mundial al canvi climàtic.

METES ODS 14

14 VIDA SUBMARINA

- 14.1 D'ací a 2025, previndre i reduir significativament la contaminació marina de tota mena, en particular la produïda per activitats realitzades en terra, inclosos els detritus marins i la pol·lució per nutrients.
- 14.2 D'ací a 2020, gestionar i protegir sosteniblement els ecosistemes marins i costaners per a evitar efectes adversos importants, fins i tot enfortint la seua resiliència, i adoptar mesures per a restaurar-los a fi de restablir la salut i la productivitat dels oceans.
- 14.3 Minimitzar i abordar els efectes de l'acidificació dels oceans, fins i tot mitjançant una major cooperació científica en tots els àmbits.
- 14.4 D'ací a 2020, reglamentar eficaçment l'explotació pesquera i posar fi a la pesca excessiva, la pesca il·legal, no declarada i no reglamentada i les pràctiques pesqueres destructives, i aplicar plans de gestió amb fonament científic a fi de restablir les poblacions de peixos en el termini més breu possible, almenys aconseguint nivells que puguin produir el màxim rendiment sostenible d'acord amb les seues característiques biològiques.
- 14.5 D'ací a 2020, conservar almenys el 10% de les zones costaneres i marines, de conformitat amb les lleis nacionals i el dret internacional i sobre la base de la millor informació científica disponible.
- 14.6 D'ací a 2020, prohibir certes formes de subvencions a la pesca que contribueixen a la sobrecapacitat i la pesca excessiva, eliminar les subvencions que contribueixen a la pesca il·legal, no declarada i no reglamentada i abstenir-se d'introduir noves subvencions d'aquesta índole, reconeixent que la negociació sobre les subvencions a la pesca en el marc de l'Organització Mundial del Comerç ha d'incloure un tracte especial i diferenciat, apropiat i efectiu per als països en desenvolupament i els països menys avançats.¹
- 14.7 D'ací a 2030, augmentar els beneficis econòmics que els xicotets estats insulars en desenvolupament i els països menys avançats obtenen de l'ús sostenible dels recursos marins, en particular mitjançant la gestió sostenible de la pesca, l'aqüicultura i el turisme.
- 14.a Augmentar els coneixements científics, desenvolupar la capacitat d'investigació i transferir tecnologia marina, tenint en compte els Criteris i Directrius per a la Transferència de Tecnologia Marina de la Comissió Oceanogràfica Intergovernamental, a fi de millorar la salut dels oceans i potenciar la contribució de la biodiversitat marina al desenvolupament dels països en desenvolupament, en particular els xicotets estats insulars en desenvolupament i els països menys avançats.
- 14.b Facilitar l'accés dels pescadors artesanals als recursos marins i els mercats.
- 14.c Millorar la conservació i l'ús sostenible dels oceans i els seus recursos aplicant el dret internacional reflectit en la Convenció de les Nacions Unides sobre el Dret de la Mar, que constitueix el marc jurídic per a la conservació i la utilització sostenible dels oceans i els seus recursos, com es recorda en el paràgraf 158 del document "El futur que volem".
- ¹ Tenint en compte les negociacions en curs de l'Organització Mundial del Comerç, el Programa de Doha per al Desenvolupament i el mandat de la Declaració Ministerial de Hong Kong.

METES ODS 15

15.1 Per a 2020, vetlar per la conservació, el restabliment i l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres i els ecosistemes interiors d'aigua dolça i els serveis que proporcionen, en particular els boscos, els aiguamolls, les muntanyes i les zones àrides, d'acord amb les obligacions concretes en virtut d'acords internacionals.

15.2 Per a 2020, promoure la gestió sostenible de tots els tipus de boscos, posar fi a la deforestació, recuperar els boscos degradats i incrementar el repoblament i la reforestació a escala mundial.

15.3 Per a 2030, lluitar contra la desertificació, rehabilitar les terres i els sòls degradats, incloses les terres afectades per la desertificació, la sequera i les inundacions, i procurar aconseguir un món amb una degradació neutra del sòl.

15.4 Per a 2030, vetlar per la conservació dels ecosistemes muntanyencs, inclosa la seua diversitat biològica, a fi de millorar la seua capacitat de proporcionar beneficis essencials per al desenvolupament sostenible.

15.5 Adoptar mesures urgents i significatives per a reduir la degradació dels hàbitats naturals, detenir la pèrdua de la diversitat biològica i, per a 2020, protegir les espècies amenaçades i evitar-ne l'extinció.

15.6 Promoure la participació justa i equitativa en els beneficis que es deriven de la utilització dels recursos genètics i promoure l'accés adequat a aquests recursos, com s'ha convingut internacionalment.

15.7 Adoptar mesures urgents per a posar fi a la caça furtiva i el tràfic d'espècies protegides de flora i fauna i abordar la demanda i l'oferta il·legals de productes silvestres.

15.8 Per a 2020, adoptar mesures per a prevenir la introducció d'espècies exòtiques invasores i reduir de manera significativa els seus efectes en els ecosistemes terrestres i aquàtics i controlar o erradicar les espècies prioritàries.

15.9 Per a 2020, integrar els valors dels ecosistemes i la diversitat biològica en la planificació nacional i local, els processos de desenvolupament, les estratègies de reducció de la pobresa i la comptabilitat.

15.a Mobilitzar i augmentar de manera significativa els recursos financers procedents de totes les fonts per a conservar i utilitzar de manera sostenible la diversitat biològica i els ecosistemes.

15.b Mobilitzar un volum apreciable de recursos procedents de totes les fonts i a tots els nivells per a finançar la gestió forestal sostenible i proporcionar incentius adequats als països en desenvolupament perquè promoguen aquesta gestió, en particular amb la intenció de la conservació i la reforestació.

15.c Augmentar el suport mundial a la lluita contra la caça furtiva i el tràfic d'espècies protegides, en particular augmentant la capacitat de les comunitats locals per a promoure oportunitats de subsistència sostenibles. Mobilitzar i augmentar de manera significativa els recursos financers procedents de totes les fonts per a conservar i utilitzar de manera sostenible la diversitat biològica i els ecosistemes.

METES ODS 16

16.1 Reduir significativament totes les formes de violència i les corresponents taxes de mortalitat a tot el món.

16.2 Posar fi al maltractament, l'explotació, el tràfic i totes les formes de violència i tortura contra els xiquets.

16.3 Promoure l'estat de dret en els plans nacional i internacional i garantir la igualtat d'accés a la justícia per a tots.

16.4 D'ací a 2030, reduir significativament els corrents financers i d'armes il·lícits, enfortir la recuperació i devolució dels actius robats i lluitar contra totes les formes de delinqüència organitzada.

16.5 Reduir considerablement la corrupció i el suborn en totes les seues formes.

16.6 Crear a tots els nivells institucions eficaces i transparents que rendisquen comptes.

16.7 Garantir l'adopció en tots els nivells de decisions inclusives, participatives i representatives que responguen a les necessitats.

16.8 Ampliar i enfortir la participació dels països en desenvolupament en les institucions de governança mundial.

16.9 D'ací a 2030, proporcionar accés a una identitat jurídica per a tots, en particular mitjançant el registre de naixements.

16.10 Garantir l'accés públic a la informació i protegir les llibertats fonamentals, de conformitat amb les lleis nacionals i els acords internacionals.

16.a Enfortir les institucions nacionals pertinents, fins i tot mitjançant la cooperació internacional, per a crear a tots els nivells, particularment als països en desenvolupament, la capacitat de prevenir la violència i combatre el terrorisme i la delinqüència.

16.b Promoure i aplicar lleis i polítiques no discriminatòries en favor del desenvolupament sostenible.

METES ODS 17

Finances

17.1 Enfortir la mobilització de recursos interns, fins i tot mitjançant la prestació de suport internacional als països en desenvolupament, amb la finalitat de millorar la capacitat nacional per a recaptar ingressos fiscals i d'una altra índole.

17.2 Vetlar perquè els països desenvolupats complisquen plenament els seus compromisos en relació amb l'assistència oficial per al desenvolupament, inclos el compromís de nombrosos països desenvolupats d'aconseguir l'objectiu de destinar el 0,7% de l'ingres nacional brut a l'assistència oficial per al desenvolupament dels països en desenvolupament i entre el 0,15% i el 0,20% de l'ingres nacional brut a l'assistència oficial per al desenvolupament dels països menys avançats, s'encoratja els proveïdors d'assistència oficial per al desenvolupament a considerar la possibilitat de fixar una meta per a destinar almenys el 0,20% de l'ingres nacional brut a l'assistència oficial per al desenvolupament dels països menys avançats.

17.3 Mobilitzar recursos financers addicionals de múltiples forns per als països en desenvolupament

17.4 Ajudar els països en desenvolupament a aconseguir la sostenibilitat del deute a llarg termini amb polítiques coordinades orientades a fomentar el finançament, l'alleujament i la reestructuració del deute, segons siga procedent, i fer front al deute extern dels països pobres molt endeutats a fi de reduir l'endeutament excessiu.

17.5 Adoptar i aplicar sistemes de promoció de les inversions en favor dels països menys avançats

Tecnologia

17.6 Millorar la cooperació regional i internacional nord-sud, sud-sud i triangular en matèria de ciència, tecnologia i innovació i l'accés a aquestes, i augmentar l'intercanvi de coneixements en condicions mutuament convingudes, fins i tot millorant la coordinació entre els mecanismes existents, en particular a escala de les Nacions Unides, i mitjançant un mecanisme mundial de facilitació de la tecnologia.

17.7 Promoure el desenvolupament de tecnologies ecològicament racionals i la seua transferència, divulgació i difusió als països en desenvolupament en condicions favorables, fins i tot en condicions concessionàries i preferencials, segons el que s'haja convingut de mutu acord.

17.8 Posar en ple funcionament, a tot tardar en 2017, el banc de tecnologia i el mecanisme de suport a la creació de capacitat en matèria de ciència, tecnologia i innovació per als països menys avançats i augmentar la utilització de tecnologies instrumentals, en particular la tecnologia de la informació i les comunicacions.

Creació de capacitat

17.9 Augmentar el suport internacional per a realitzar activitats de creació de capacitat eficaces i específiques als països en desenvolupament a fi de secundar els plans nacionals d'implementació de tots els Objectius de Desenvolupament Sostenible, fins i tot mitjançant la cooperació nord-sud, sud-sud i triangular.

Comerç

17.10 Promoure un sistema de comerç multilateral universal, basat en normes, obert, no discriminatori i equitatiu en el marc de l'Organització Mundial del Comerç, fins i tot mitjançant la conclusió de les negociacions en el marc del Programa de Doha per al Desenvolupament.

17.11 Augmentar significativament les exportacions dels països en desenvolupament, en particular amb la intenció de duplicar la participació dels països menys avançats en les exportacions mundials d'ací a 2020.

17.12 Assolir la consecució oportuna de l'accés als mercats lliure de drets i contingents de manera duradora per a tots els països menys avançats, d'acord amb les decisions de l'Organització Mundial del Comerç, fins i tot vetant perquè les normes d'origen preferencials aplicables a les importacions dels països menys avançats siguen transparents i senzilles i contribueixquen a facilitar l'accés als mercats.

Qüestions sistèmiques

Coherència normativa i institucional

17.13 Augmentar l'estabilitat macroeconòmica mundial, fins i tot mitjançant la coordinació i coherència de les polítiques.

17.14 Millorar la coherència de les polítiques per al desenvolupament sostenible.

17.15 Respectar el marge normatiu i el lideratge de cada país per a establir i aplicar polítiques d'erradicació de la pobresa i desenvolupament sostenible.

Aliances entre múltiples interessats

17.16 Millorar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible, complementada per aliances entre múltiples interessats que mobilitzen i intercanvien coneixements, especialització, tecnologia i recursos financers, a fi de donar suport a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible en tots els països, particularment els països en desenvolupament.

17.17 Fomentar i promoure la constitució d'aliances eficaces en les esferes pública, públicoprivada i de la societat civil, aprofitant l'experiència i les estratègies d'obtenció de recursos de les aliances.

Dades, supervisió i rendició de comptes

17.18 D'ací a 2020, millorar el suport a la creació de capacitat prestat als països en desenvolupament, inclosos els països menys avançats i els petits estats insulars en desenvolupament, per a augmentar significativament la disponibilitat de dades oportunes, fiables i de gran qualitat des dels dades per ingressos, sexe, edat, raça, origen ètnic, estatus migratori, discapacitat, ubicació geogràfica i altres característiques pertinents en els contextos nacionals.

17.19 D'ací a 2030, aprofitar les iniciatives existents per a elaborar indicadors que permeten mesurar els progressos en matèria de desenvolupament sostenible i complementar el producte intern brut, i donar suport a la creació de capacitat estadística als països en desenvolupament.

Per a cada una d'aquestes línies d'actuació s'inclouen els següents continguts:

- Denominació de la Línia d'Actuació.
- Alineament amb els ODS corresponents.
- Denominació dels Objectius Específics abordats per la Línia d'Actuació.

- Informació sobre els Indicadors Descriptius corresponents a l'Objectiu Estratègic de l'Agenda Urbana Espanyola abordat, les fonts fonamentals dels quals són l'“Atlas Digital de les Àrees Urbanes” del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana¹, l'Institut Valencià d'Estadística² (IVE) i el mateix Ajuntament.
- Situació actual en relació amb l'Objectiu Estratègic abordat.
- Matriu DAFO.
- Actuacions existents i en marxa.
- Actuacions proposades (denominació, caràcter, termini i agents).
- Indicadors de seguiment i avaluació del Pla d'Acció.

¹ Enllaç a web oficial: <https://atlasau.mitma.gob.es/>

² Enllaç al Banc de Dades Territorial: <https://pegv.gva.es/va/bdt>

LÍNIA D'ACTUACIÓ 1.

ORDENAR EL TERRITORI I FER UN ÚS RACIONAL DEL SÒL, CONSERVAR-LO I PROTEGIR-LO

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

6.3 / 6.4 / 6.5 / 6.6 / 14.1 / 14.2 / 14.3 / 14.4 / 14.5 / 14.6 / 14.a / 14.b / 14.c / 15.1 / 15.2 / 15.3 / 15.5 / 15.7 / 15.8 / 15.9 / 15.a / 17.14 / 17.17

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Ordenar el sòl de manera compatible amb el seu entorn territorial.
- Conservar i millorar el patrimoni natural i cultural i protegir el paisatge.
- Millorar les infraestructures verdes i blaves i vincular-les amb el context natural.

INDICADORS DESCRIPTIUS

Extensió municipal

46,99 km²

Font: Argos. GVA.

Superfície d'espais naturals protegits

6,07% (2,8543 km²)

Font: Argos. GVA

Sòl urbà discontinu

22%

Municipis de similar rang: 28,2%

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola.

Densitat de població

745,24 hab. /km²

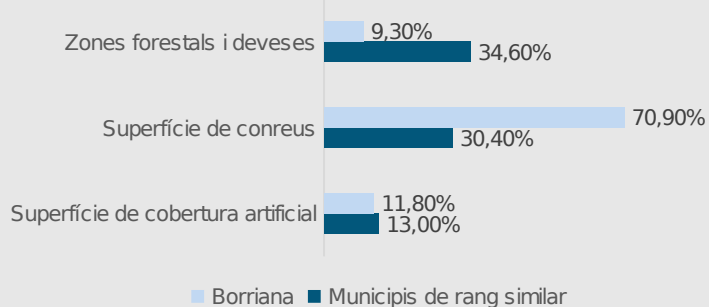
Comarca de la Plana : 319,84 hab./km²

Província de Castelló: 89,06 hab./km²

Comunitat Valenciana: 219,23 hab./km²

Font: Argos. GVA. Dades de 2022.

Superfície d'hàbitats

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Superfície de sòl no urbanitzable

87,5%

Municipis similars: 85,5%
Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

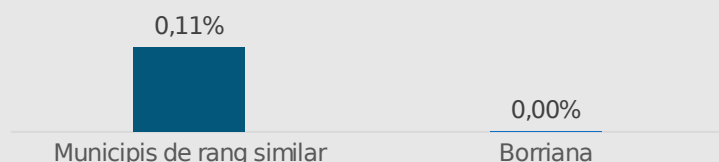
Percentatge d'explotacions en què es practica agricultura ecològica

1,16%

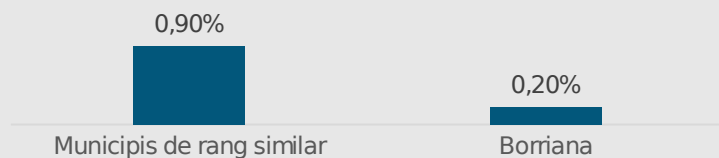
Font: Cens Agrari 2020. INE. Dades de 2020.

Superfície d'explotacions agràries i forestals

Explotacions agràries i forestals respecte al terme municipal

Explotacions agràries i forestals respecte al sòl urbà

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola MITMA

Béns d'interés cultural: 9

- Antic convent de la Mercè / Centre cultural de la Mercè (monument)
- Església parroquial del Salvador (monument)
- Torre de Carabona / Alqueria de Carabona (monument)
- Torre de guaita / Torre de la Mar / Torre Clot (monument)
- Torre Calatrava (monument)
- Conjunt històric Borriana (conjunt històric)
- Agrupació Filharmònica Borrianenca (immaterial)
- Falles (immaterial)
- Jaciment fenici de Vinarragell (zona arqueològica)

SITUACIÓ ACTUAL

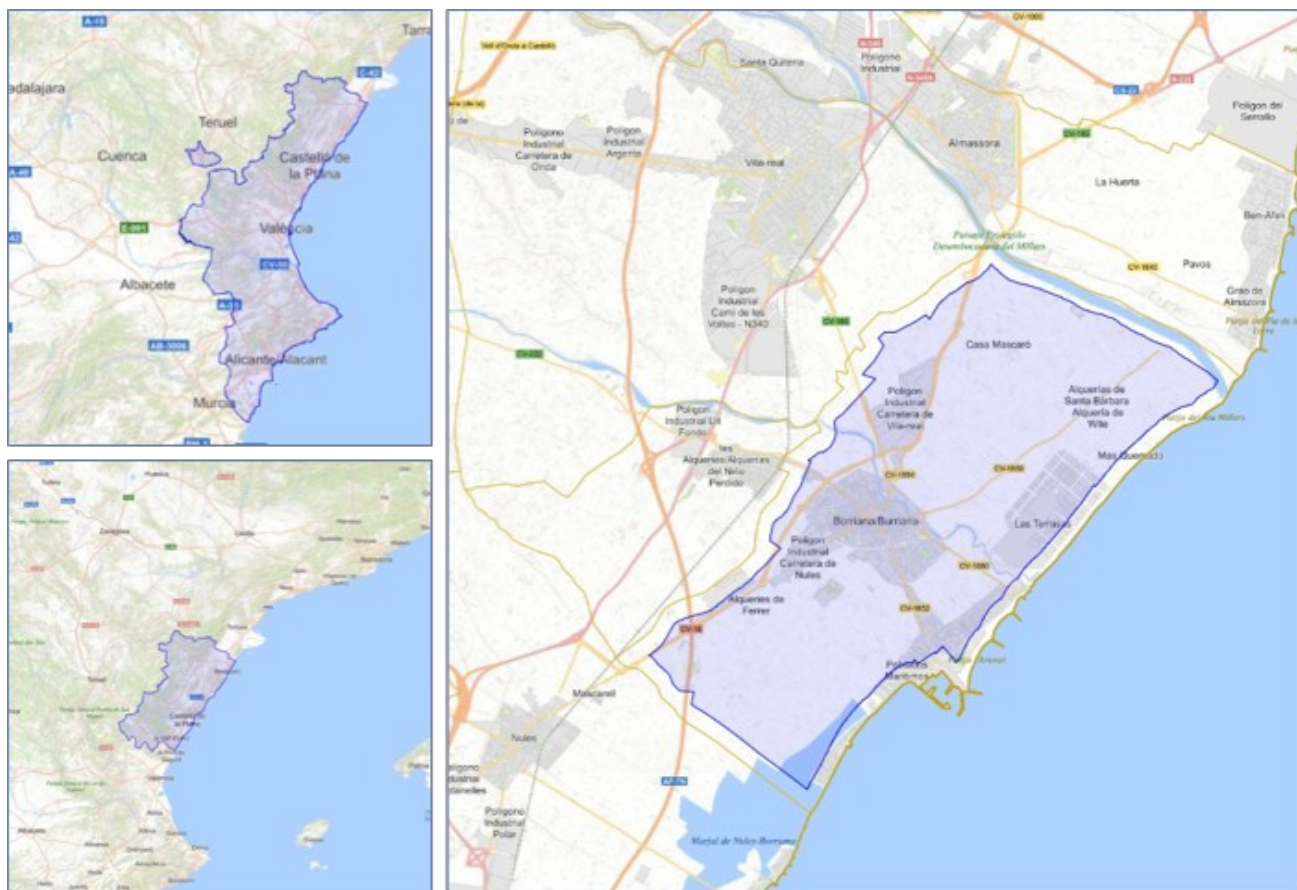
Aquest primer Objectiu Estratègic tracta sobre l'ordenació del territori i la necessitat d'exercir un ús racional del sòl per a conservar-lo i protegir-lo. D'aquesta forma, l'Agenda Urbana proposa la incorporació d'instruments d'ordenació i gestió municipal que assegurin l'ús racional del sòl i salvaguarden el patrimoni natural i cultural, promovent la connexió entre infraestructures verdes que puguin servir per a crear una xarxa entre aquestes.

Enquadrament territorial i ordenació del territori

Borriana és un municipi de la província de Castelló, pertanyent a la comarca de la Plana Baixa. Se situa al sud del riu Millars, en la costa mediterrània, i està envoltat d'horts de tarongers en la seua zona interior. El terme municipal limita al nord amb el municipi d'Almassora, al sud amb Nules, a l'oest amb Vila-real i les Alqueries, i a l'est amb el Mediterrani.

Amb una extensió municipal de 46,99 km² i una altura de 12 metres sobre el nivell de la mar, la ciutat se situa a 13 km de distància de Castelló per la CV-18 o per la N-340 i CV-185, i a 56 km de distància de València per l'AP7 i CV-222 o per la N-340.

Figura 2. Localització geogràfica

Font: Elaboració pròpia.

Pel que fa a la planificació territorial, existeix l'**Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana ETCV**. L'ETCV és el full de ruta elaborat per la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge de la Generalitat Valenciana en col·laboració amb administracions públiques del territori, agents econòmics i socials, i el conjunt de la ciutadania que estableix els objectius, criteris i directrius per a l'ordenació territorial de la Comunitat Valenciana, seguint els principis del desenvolupament sostenible.

A través d'aquest full de ruta es reconeix una sèrie d'oportunitats per als pobles i comarques de la Comunitat Valenciana, les quals estan estructurades en quatre blocs temàtics:

- la **Infraestructura Verda**, com a sistema bàsic del territori i orientador dels futurs desenvolupaments;
- el **Sistema d'Assentaments**, que és el que dota de funcionalitat urbana el conjunt del territori;

- les **Infraestructures de Mobilitat i Serveis**, com les grans artèries que permeten els fluxos de matèria, energia i de persones,
- i les propostes relacionades amb l'**Activitat Econòmica i Territori**, que són aquelles que, des de l'aprofitament dels actius territorials, es poden impulsar per a millorar el desenvolupament econòmic i la creació d'ocupació a la nostra Comunitat.

D'acord amb l'ETCV, Borriana pertany a l'**àrea funcional Castelló**, i indica que el pes de la grandària funcional de l'àrea funcional de Castelló és molt elevat respecte a l'atracció dels desplaçaments per motius de treball, equipaments socials, sanitaris o educatius. També assenyala que l'àrea funcional compta amb un conjunt de nodes urbans, en la denominada franja intermèdia del territori, amb gran capacitat per a articular els seus entorns rurals i reduir les distàncies i el temps de desplaçament.

Borriana també es troba afectada pel **Pla d'Acció Territorial de l'àrea funcional de Castelló** (PAT Castelló, actualment en tramitació), ja que forma part dels 70 municipis que integren l'àmbit d'aquest pla. El PAT Castelló és una estratègia d'ordenació territorial i de l'activitat econòmica que té com a objectiu millorar la qualitat urbana i la sostenibilitat de l'entorn metropolità de Castelló. També estableix unes normes bàsiques d'ordenació del territori, que regulen aspectes com el creixement urbà, la protecció del medi ambient, la mobilitat, l'habitatge, la cohesió social, l'economia, la cultura i la innovació. Borriana, com a municipi costaner i agrícola, es veu especialment afectat per algunes de les mesures del PAT Castelló, com la protecció del litoral, la conservació de l'horta, la prevenció d'inundacions o la promoció del turisme sostenible.

Des de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori de la Generalitat Valenciana també es va impulsar la implantació d'**Actuacions Territorials Estratègiques** (ATE). Les ATE són intervencions territorials singulars de rellevància supramunicipal, i tenen com a finalitat impulsar el desenvolupament sostenible, la innovació, la cohesió social i la qualitat ambiental del territori valencià. Les ATE s'emmarquen en el Pla d'Acció Territorial de la Comunitat Valenciana (PATCV), que és l'instrument d'ordenació territorial i de l'activitat econòmica d'àmbit autonòmic, que estableix les àrees estratègiques i els criteris generals d'ordenació del territori.

En el cas de Borriana, es va aprovar l'ATE Sant Gregori, l'objectiu de la qual era el desenvolupament urbanístic, turístic i mediambiental d'aproximadament 2,5 milions de metres quadrats situats al litoral del municipi. L'ATE Sant Gregori preveia la construcció d'un camp de golf, una urbanització residencial de 1.200 habitatges, a més d'altres instal·lacions de tipus esportiu i d'oci.

L'ATE Sant Gregori, un projecte amb incidència ambiental i paisatgística a l'entorn del riu Millars que ocupa una zona d'horta tradicional i d'alt valor ecològic, ha estat afectada per nombrosos recursos judicials. Amb els treballs d'excavació que s'han realitzat al jaciment arqueològic de Sant Gregori s'ha descobert una necròpoli prehistòrica que per la densitat de les troballes es considera la més important de la Comunitat Valenciana. Els treballs d'excavació també han descobert un jaciment amb importants noves restes iberes i musulmanes, conjuntament amb una espectacular vil·la marítima romana. La vil·la marítima romana està situada a escassos 100 metres de la línia de costa i és la més gran excavada a la Comunitat Valenciana. Ocupa una superfície aproximada de 18.000 metres quadrats i és il·lustrativa d'un model de vil·la marítima durant l'Alt Imperi Romà, a banda de ser una de les millors conservades. D'acord amb les entrevistes realitzades, Sant Gregori s'identifica com un recurs clau que cal considerar en futurs desenvolupaments.

Patrimoni natural

El patrimoni natural amb el qual compta Borriana és ric i variat i s'aprecia en diferents espais i paisatges. D'acord amb les dades proporcionades pel Portal d'Informació Argos de la Generalitat Valenciana, un 6,07% del terme municipal està catalogat com a espai natural protegit (equivalent a 285,43 hectàrees). Un espai natural de gran importància és el **paratge natural municipal de l'Estany de la Vila Clot de la Mare de Déu**, el qual és un aiguamoll format per diversos brolladors que naixen al riu Anna o Sec, i alberga una gran diversitat de flora i fauna. D'acord amb les entrevistes realitzades durant la fase de diagnòstic, aquest espai és de gran importància i afecte per a la ciutadania i destaca com un lloc ideal on es pot practicar senderisme i albirament d'ocells i, de manera general i pròpia d'aquests entorns, gaudir de la naturalesa. Aquest espai compta amb les figures de protecció Paratge Natural i Zona Aiguamoll des de l'any 2002.

A través del suport financer obtingut amb l'EDUSI, es va dur a terme la construcció d'un pont als voltants del paratge natural del Clot de la Mare de Déu. El pont és d'ús per als vianants i d'accés restringit a vehicles d'emergència i substitueix l'antiga passarel·la de terra i grava que es destruïa amb cada crescuda del riu Anna, aïllant els veïns de les Terrasses. El pont també incorpora una comporta de regulació del nivell d'aigua de l'Estany, que es pot obrir manualment per tal de facilitar l'eixida de l'aigua cap a la mar. Es va inaugurar el 17 de maig de 2023, després de nou mesos d'obres i una inversió d'uns 330.000 euros.

Des de juliol de 2003, aquest paratge natural compta amb un **Pla Especial de Protecció municipal**, el qual va ser aprovat mitjançant acord plenari. El Pla Especial de Protecció, a més de determinar el règim de protecció, regula els usos i activitats que es poden donar en aquest espai.

Figura 3. Espais naturals de Borriana

Font: banc d'imatges.

Un altre dels espais naturals destacats és la **desembocadura del riu Millars**, el qual comprén la desembocadura del riu Millars i els seus marges, així com les platges i dunes contigües. Té un valor ecològic, paisatgístic i cultural i alberga espècies endèmiques i amenaçades. Va ser declarat Paisatge Protegit en 2006. Entre les figures de protecció concedides a aquest espai estan Zona d'Especial Protecció per als Ocells l'any 2000, Lloc d'Interés Comunitari l'any 2001, Zona Humida l'any 2002, Paisatge Protegit en 2005 i Zona Especial de Conservació l'any 2014. D'acord amb la informació recopilada durant la fase d'entrevistes, es realitzen labors de manteniment i servei de vigilància coordinades pel Consorci Gestor del Paisatge Protegit de la Desembocadura del riu Millars, que està format pels ajuntaments de Vila-real,

Almassora, Borriana, la Diputació de Castelló i la Generalitat Valenciana. Aquest consorci s'encarrega de fer treballs de neteja, desbrossament, poda, reg, control de plagues i malalties, eliminació d'espècies invasores, reparació d'infraestructures i equipaments, senyalització, vigilància, sensibilització i educació ambiental, entre altres.

Per a garantir un ús i gestió adequats d'aquest recurs natural, el Consorci Riu Millars va participar en l'elaboració i la tramitació del **Pla Rector d'Ús i Gestió del Paisatge Protegit de la Desembocadura del Riu Millars (PRUG)**, que va ser aprovat pel Consell de la Generalitat Valenciana. El PRUG és l'instrument bàsic de gestió de l'espai protegit i estableix les normes i les mesures necessàries per a regular els usos i les activitats que es poden realitzar en l'àmbit del Paisatge Protegit. El PRUG es va redactar a l'empara de la Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana, i es va aprovar mitjançant el Decret 64/2011, de 13 de maig, del Consell. El PRUG té com a objectius generals conservar i millorar els valors ambientals, paisatgístics i culturals d'aquest espai, garantir la compatibilitat entre la protecció i el desenvolupament sostenible, potenciar la participació pública i l'educació ambiental, i afavorir la coordinació entre les administracions competents.

També destaca la **Marjal de Nules-Borriana**, la qual és una zona humida que s'estén entre els municipis esmentats i forma part de la Xarxa Natura 2000. Aquest espai també és un ecosistema de gran importància per a la conservació de la biodiversitat, especialment d'ocells aquàtics. A més de tenir valor com a espai natural, té interès des del punt de vista agrícola, històric i etnogràfic. Les figures de protecció atorgades se circumscriuen a Lloc d'Interés Comunitari, declarat l'any 2001, Zona Humida en 2002 i Zona d'Especial Conservació l'any 2015.

Finalment, també destaca la **microreserva de la flora de l'Arenal** (declarada en 2008), la qual és un xicotet espai protegit situat a la platja de l'Arenal, i que alberga una comunitat vegetal adaptada a les condicions pròpies de la seua ubicació (aridesa i salinitat). Entre les espècies endògenes que es poden trobar en un espai d'aquestes característiques destaca el card marítim, el qual és una planta endèmica i amenaçada de la Comunitat Valenciana.

Quant a les eines municipals per a la protecció del patrimoni natural enfront de riscos potencials, hi ha el **Pla d'Actuació Municipal enfront del risc d'incendis forestals de Borriana** (edició 2023), el **Pla Local Reduït de Prevenció d'Incendis Forestals de Borriana** (2020) i el **Pla Territorial d'Emergències Borriana (2022)** del terme municipal.

Quant a patrimoni natural s'han identificat durant la fase d'entrevistes una sèrie d'actuacions que cal incorporar en el pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana, les quals són:

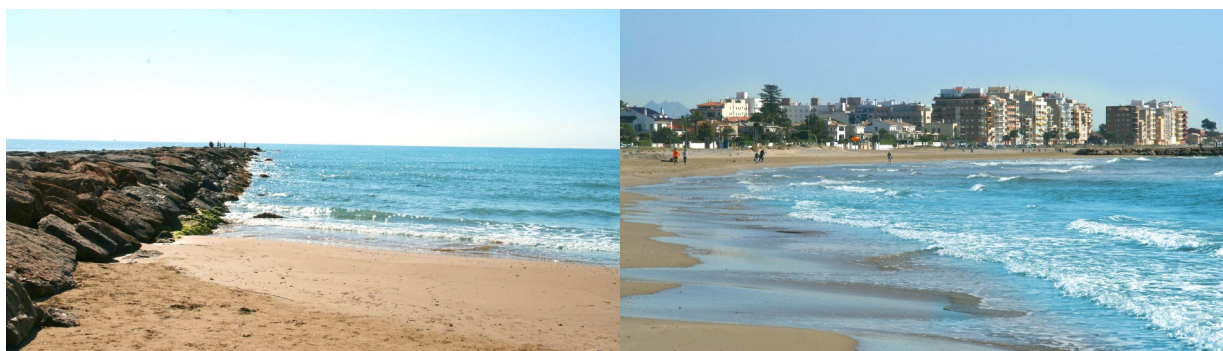
- Inversió per a preservar el valor ambiental, paisatgístic i cultural del paratge natural del Clot de la Mare de Déu incloent-hi labors de manteniment periòdic del paratge (neteja i desbrossament del llit, poda i reg de la vegetació, eliminació d'espècies invasores i control de plagues i malalties) i senyalística que facilite l'orientació i la informació de les persones visitants i residents, reforçant la identitat i la imatge del paratge.
- Projecte natural de revaloració i protecció de l'espai natural situat en la desembocadura del riu Millars a desenvolupar des del Consorci Gestor.
- Rehabilitació i posada en valor de la Torre de la Mar, edifici històric situat al paratge del Clot de la Mare de Déu.
- Creació d'una aula de la naturalesa al Clot on realitzar exposicions, posar en valor el paratge natural i educació ambiental sobre els recursos naturals endògens, amb recursos digitals i audiovisuals. Aquesta actuació aniria en línia amb el que estableix l'EDUSI en la seua actuació A15 de regeneració ambiental del Clot de la Mare de Déu, on s'indica l'adequació de l'interior de la Torre de la Mar com a centre d'interpretació del paisatge.
- Realitzar un diagnòstic de la situació actual dels oms afectats per la grafiosi, identificant el grau d'infecció i el risc de propagació de la malaltia per tal de determinar quines són les accions necessàries per a recuperar el valor ambiental i paisatgístic dels oms.

- Creació d'un espai natural i sostenible que connecte la platja de l'Arenal, la platja Malva-rosa-Grau i les dunes amb l'objectiu de potenciar el valor mediambiental i turístic de la zona costanera de Borriana, i millorar la qualitat de vida de la ciutadania.

Un altre dels elements naturals de gran atractiu són les **platges** de Borriana, concretament la platja **de l'Arenal** i la **platja Malva-rosa-Grau**. Ambdues es caracteritzen per ser platges tranquil·les i compten amb el distintiu Bandera Blava, a causa del seu manteniment, neteja òptima i respecte pel medi ambient. A més, ambdues compten amb el certificat Q Qualitat, el qual acredita l'excel·lència de tots els serveis i instal·lacions en les dues platges.

Figura 4. Platja Malva-rosa-Grau i platja Arenal

Font: Portal de Turisme Borriana.

La platja de l'Arenal és la més popular i concorreguda de Borriana, situada al sud del municipi, prop del port. És una platja d'arena fina i daurada, amb una longitud de 2,5 km i una amplària mitjana de 60 m. Té un passeig marítim amb barets, terrasses i comerços de temporada, on es pot gaudir de la gastronomia i l'oci de la zona. És una platja accessible, que disposa de passarel·les, banys adaptats i cadires amfibies per a les persones amb mobilitat reduïda. La platja Malva-rosa-Grau és la prolongació cap al nord de la platja de l'Arenal, separada per un espigó. És una platja d'arena gruixuda i cudol, amb una longitud de 2,8 km i una amplària mitjana de 35 m. Té un ambient més tranquil i natural, amb zones de vegetació i dunes. És una platja ideal per a practicar esports nàutics, com el surf de vela, el surf d'estel o el surf de rem.

Quant a platges, les eines municipals existents són l'**Ordenança Municipal Reguladora de l'ús i gaudi de les platges del terme municipal**, aprovada en 2022, i el **Pla de Seguretat i Salvament de les Platges del Municipi de Borriana**, aprovat el mateix any, la finalitat del qual és la següent:

- prevenir situacions de risc i disminuir-ne les conseqüències,
- promoure l'autoprotecció mitjançant la informació i sensibilització de la ciutadania, empreses i institucions,
- establir l'estructura de coordinació, les comunicacions, el sistema de comandament i el control comú dels diferents òrgans i entitats que actuen en resposta a una emergència, i
- recollir les directrius i actuacions que cal implementar a fi d'oferir el màxim nivell de seguretat i protecció de les persones usuàries i del personal que desenvolupa les tasques en tots els serveis existents a les platges.

També es compta amb un **Decret per a l'accés a platges amb mascotes** que regula l'accés dels animals de companyia a les platges del municipi durant la temporada baixa. El decret té com a objectiu garantir la convivència, la seguretat i la higiene de les persones i els animals que gaudeixen de les platges, així com la protecció del medi ambient i el paisatge litoral.

En matèria de platges, durant la fase d'entrevistes s'han recollit una sèrie de propostes d'actuació que cal incorporar en l'Agenda Urbana Borriana, les quals són:

- Ampliació de la zona protegida del Clot de la Mare de Déu (espai immediat situat entre el llit del Clot i el camí de les Salines) per al seu aprofitament com una àrea verda d'esplai i oci, i que servisca de matalàs verd per a la futura urbanització d'aquest espai (actuació mediambiental inclosa en el PAI Sant Gregori).
- Ampliació dels vials que recorren pròxims al llit del Clot de la Mare de Déu fins a connectar-los amb la trama urbana, de manera que en resulte un parc públic ampli que exercisca la funció de pulmó verd entre el centre de la ciutat i Sant Gregori.
- Posada en marxa d'un projecte mediambiental sobre la importància ecològica i ambiental de la posidònia oceànica, consistent a realitzar diverses accions i exposicions sobre aquesta planta marina que forma part de l'ecosistema litoral i que aporta múltiples beneficis i usos. El projecte inclouria la instal·lació de senyals informatius a la platja per a explicar el cicle vital, les funcions i les amenaces de la posidònia, així com els seus múltiples beneficis i possibles usos.
- Elaboració d'avantprojecte i projecte d'esculls artificials, consistent en la col·locació d'estructures submergides que imiten els esculls naturals, per a la defensa de la costa i la millora de la biodiversitat d'ecosistemes degradats.
- Inversions per a la protecció del cordó dunar existent a la platja de l'Arenal, a través de la restauració de la vegetació autòctona de les dunes, eliminant les espècies exòtiques invasores i afavorint el creixement de les plantes que contribueixen a fixar l'arena, i col·locar cartells informatius i educatius sobre la importància i el valor ecològic de les dunes, així com les normes d'ús i conservació de l'espai natural.

Patrimoni cultural

Borriana compta amb un patrimoni cultural ric i variat, el qual pot apreciar-se en els diferents espais i monuments del municipi. L'Ajuntament de Borriana disposa d'un **Catàleg de Béns i Espais Protegits**, el qual és un document que recull i classifica els elements d'interès històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, etnològic i paisatgístic del municipi, i que estableix les mesures de protecció i conservació d'aquests. El Catàleg, aprovat l'any 2008 i actualitzat en 2016, forma part del Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) de Borriana.

El Catàleg de Béns i Espais Protegits inclou un total de 113 fitxes, les quals es distribueixen en quatre categories:

- Conjunts històrics
- Monuments
- Edificis singulars
- Elements d'interès local.

Alguns dels **béns i espais** inclosos en el Catàleg **que destaquen per la seua rellevància i valor** són els següents:

- El **centre històric**, que conserva el traçat medieval de la ciutat i edificis emblemàtics com **l'Ajuntament, la Casa de Bernabé Peris o la Casa de la Cultura**.
- La **Basílica del Salvador**, declarada Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de monument, en 1969.
- El **Convent de la Mercé**, declarat Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de monument, en 1982.
- El **Museu Arqueològic Municipal**, situat a la Casa de Cultura, que alberga una col·lecció de més de tres mil peces de diferents èpoques i cultures, entre les quals destaquen les restes iberes, romanes i àrabs. És un museu que mostra la història i la cultura de Borriana des de la prehistòria fins a l'època medieval. També té una sala dedicada a l'art sacre i una altra a la ceràmica popular.

- La **Torre de Carabona**, una torre defensiva d'origen medieval, formava part d'un hàbitat que possiblement té origen musulmà i que es deia “Alqueria de Carabona”.
- La **Torre de Calatrava**, una torre defensiva d'origen islàmic, situada al costat del riu Sec en l'antic camí al Grau, relacionada amb una alqueria musulmana i el port medieval.
- La **Torre de la Mar**, una torre de guaita de planta quadrada, construïda al segle XVI, que es troba al Grau de Borriana i que servia per a alertar dels atacs dels pirates barbarescos.
- **Ruta de les ermites** a Borriana que discorre per camins rurals accedint a sis ermites disperses pel terme municipal: Sant Blai, Santa Bàrbara, Sant Gregori, Mare de Déu de la Misericòrdia, Eccehomo i Sagrada Família. Té una longitud de 25 km i discorre entre la mar i camps de tarongers. Existeixen altres rutes que coincideixen amb camins ibèrics, romans i medievals que connecten Borriana, Almassora i Vila-real, passant per algunes de les ermites anteriors. Aquesta ruta té una longitud d'uns 35 km i es pot fer amb bicicleta o a peu.
- La **Terrassa Payà**, un edifici històric situat al centre de Borriana que té una façana protegida que data del segle XIX. Va ser seu d'un cinema i un saló de ball. Tant aquest edifici, com el solar contigu, va ser adquirit per l'Ajuntament l'any 2006 amb la intenció de rehabilitar-lo i destinar-lo a ús dotacional. No obstant això, fins avui no s'ha concretat cap projecte definitiu per a l'edifici, encara que s'han plantejat algunes idees com convertir-lo en un museu, un centre de formació o un espai cultural.
- El **Mercat municipal**, un edifici històric i emblemàtic de la ciutat, que combina el racionalisme i l'expressionisme arquitectònic amb la tradició modernista dels mercats valencians i la perfecció de l'obra en rajola d'aquells anys. Projectat per Enrique Pecourt l'any 1930, el mercat presenta una nau àmplia semblant a un hangar amb coberta de ganiveteria d'acer de dos aiguavessos.
- El **Quiosc modernista**, una construcció d'estil modernista que es troba al camí d'Onda de Borriana. Va ser dissenyat per l'arquitecte Godofred Ros de Ursinos Calduch l'any 1910. Té una forma octogonal i està decorat amb elements florals, geomètrics i vegetals. La seua coberta és de zinc i té una cúpula amb un penell. El Quiosc modernista va ser catalogat com a Bé de Rellevància Local l'any 2004.

A més del Catàleg, l'Ajuntament de Borriana compta amb altres instruments per a protegir el seu patrimoni cultural, com ara el **Pla Especial de Protecció del Conjunt Històric** i el **Pla Especial de Protecció i Reforma Interior**. El Pla Especial de Protecció del Conjunt Històric té com a funció regular amb detall els requisits d'edificació i ús del sòl i les activitats que afecten els immobles declarats béns d'interès cultural, així com d'aquells que estiguen en el seu entorn de protecció. El Pla Especial de Protecció del Conjunt Històric va ser aprovat per acord de la Comissió Territorial d'Urbanisme amb data 1 d'octubre de 2014. El Pla Especial de Protecció i Reforma Interior estableix els edificis i entorns objecte de protecció, així com les actuacions previstes per a la seua conservació i millora. A més, té com a objectiu la realització en sòl urbà d'operacions encaminades a la descongestió, creació de dotacions urbanístiques i equipaments comunitaris, sanejament de barris insalubres, resolució de problemes de circulació o d'estètica i millora del medi ambient o dels serveis públics o altres finalitats anàlogues.

En matèria de **promoció cultural**, la Regidoria de Cultura és l'òrgan municipal principal encarregat de dissenyar, coordinar i executar les polítiques culturals de l'Ajuntament, així com de gestionar els recursos i equipaments culturals. Des de la Regidoria de Cultura s'organitza i dona suport a activitats culturals de música, teatre, dansa, arts visuals, cinematografia i cultura tradicional. Des del **Centre Municipal de Cultura La Mercé** també es promou la cultura a Borriana a través d'exposicions, conferències i activitats culturals. Quant a les arts escèniques, el **Teatre Payà** és l'escenari en el municipi, té una capacitat per a 778 espectadors i una programació variada i de qualitat, que inclou obres de teatre, musicals, concerts, dansa, circ, màgia i humor.

Entre altres eines i plataformes de promoció cultural es troba la **Biblioteca Municipal** i l'**Arxiu Municipal**, el qual és l'òrgan encarregat de custodiar, conservar i difondre el patrimoni documental de Borriana. Té un fons històric que

abasta des del segle XIII fins a l'actualitat, amb documents de gran valor i interès, com el Llibre del Repartiment, el Privilegi de Jaume I, el Llibre de la Vila o el Llibre de la Confraria de la Sang.

També s'ha impulsat el **Museu Modernista a l'aire lliure**, on l'element central són les façanes dels habitatges d'estil modernista i eclèctic que es troben al centre de Borriana i que són el testimoni de l'auge econòmic i social produït pel comerç de la taronja a la fi del segle XIX i principi del XX.

Durant la fase d'entrevistes s'han detectat diverses oportunitats que cal abordar des del pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana:

- Pla de gestió del patrimoni cultural per al seu aprofitament com a vector dinamitzador i catalitzador de l'activitat turística, amb especial enfocament en el patrimoni arquitectònic.
- Rehabilitació i posada en valor d'edificis singulars com l'antic convent de la Mercé, que alberga el Museu Arqueològic Municipal, el temple de Sant Josep, conegut com l'església dels frares, i les construccions modernistes de principi del segle XX.
- Increment del finançament propi i captació de fons externs per a continuar les labors de restauració i il·luminació de façanes singulars d'habitatges d'estil modernista i eclèctic de Borriana i que poden formar part del recorregut del Museu Modernista a l'aire lliure.
- Concessió d'incentius fiscals (bonificació en IBI o ICIO) a propietaris/àries d'edificis singulars per a la realització d'obres de rehabilitació i il·luminació de les façanes.

Infraestructures verdes i blaves

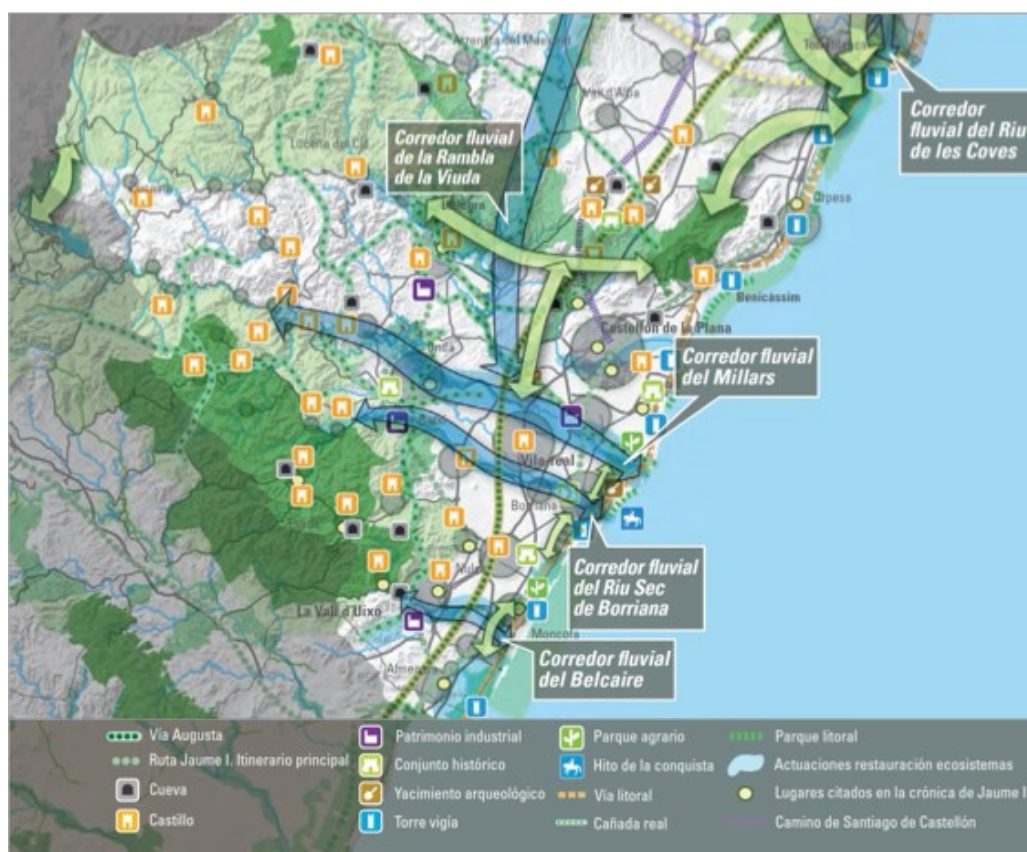
Les infraestructures verdes i blaves d'un municipi són aquelles que integren els elements naturals i artificials relacionats amb l'aigua i la vegetació, i que proporcionen beneficis ambientals, socials i econòmics per al territori i la població.

Segons la Unió Europea, la **infraestructura verda** és una xarxa estratègicament planificada de zones naturals i seminaturals d'alta qualitat, dissenyada i gestionada per a proporcionar la major quantitat de serveis ecosistèmics i protegir la biodiversitat, tant en assentaments rurals com urbans. Per la seua part, la **infraestructura blava** es refereix als components aquàtics de la infraestructura verda, com ara rius, llacs, aiguamolls, platges i oceans. Totes dues infraestructures es basen en l'ecosistema existent i en processos naturals, i contribueixen a millorar la qualitat de l'aire i de l'aigua, la mitigació i adaptació al canvi climàtic, la conservació de la biodiversitat, la salut i el benestar de les persones, i el desenvolupament sostenible del municipi.

En matèria d'infraestructures verdes, l'**Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana** (ETCV), esmentada anteriorment, incorpora una sèrie d'oportunitats per als municipis de l'àrea funcional de Castelló. En el cas de Borriana, algunes d'aquestes oportunitats són les següents:

- Connectar els ecosistemes litorals i els d'interior a través d'un sistema de corredors territorials i biològics a través de les següents actuacions:
 - Corredor fluvial del riu Sec de Borriana.
 - Corredor fluvial del Millars.
- Restaurar els ecosistemes fluvials, les zones humides i els espais litorals de major valor:
 - Desembocadura i curs mitjà del riu Millars.
 - Corredor verd del riu Sec de Borriana-Betxí.
- Conservar i posar en valor l'extraordinari patrimoni ambiental i cultural de l'àrea funcional: regeneració del front litoral de Borriana.

Figura 5. Oportunitats en infraestructures verdes per a l'àrea funcional de Castelló

Font: Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, ETCV.

El municipi de Borriana està afectat pel **Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral (PATIVEL)**. L'objectiu de PATIVEL és protegir i millorar la infraestructura verda del litoral de la Comunitat Valenciana i classifica el sòl litoral en quatre categories segons el seu grau de protecció: (1) sòl de major valor ambiental i paisatgístic i amb més restriccions per al desenvolupament urbanístic; (2) sòl amb algun valor ambiental o paisatgístic i amb algunes limitacions per al desenvolupament urbanístic; (3) sòl amb potencial per a millorar la infraestructura verda i amb possibilitats per al desenvolupament urbanístic sostenible; i (4) sòl que es correspon amb nuclis urbans consolidats i amb menys restriccions per al desenvolupament urbanístic.

Segons el PATIVEL, el municipi de Borriana té una superfície total de 3.527,9 hectàrees, de les quals 1.032,8 hectàrees són de tipus 1 (sòl de major valor ambiental i paisatgístic); 1.019,7 hectàrees són sòl de tipus 2 (sòl amb algun valor ambiental o paisatgístic); 1.475,4 hectàrees són sòl de tipus 3 (sòl amb potencial per a millorar la infraestructura verda), i cap hectàrea és de tipus 4. Això significa que el 58,1% del sòl litoral de Borriana té algun grau de protecció ambiental o paisatgística, i que el 41,9% del sòl litoral té potencial per a millorar la infraestructura verda. El PATIVEL també estableix un règim transitori per als plans urbanístics aprovats abans de l'entrada en vigor del pla, que han d'iniciar les obres en un termini de cinc anys o els terrenys es desclassificaran.

Borriana compta amb les següents infraestructures verdes i blaves:

- El paratge natural municipal Estany de la Vila / Clot de la Mare de Déu. És un aiguamoll format per brolladors que naixen al riu Anna o Sec, i que alberga una gran diversitat de flora i fauna. Lloc ideal per al senderisme, l'observació d'ocells i el gaudi de la naturalesa.

- L'espai natural que comprén la desembocadura del riu Millars i els seus marges, així com les platges i dunes adjacents, i que s'identifica amb el Paisatge Protegit Desembocadura del Riu Millars. Té un alt valor ecològic, paisatgístic i cultural, i alberga espècies endèmiques i amenaçades.
- La zona d'aiguamoll que s'estén entre els municipis de Nules i Borriana i s'identifica amb la Marjal de Nules-Borriana. És un ecosistema de gran importància per a la conservació de la biodiversitat, especialment dels ocells aquàtics. També té un interès agrícola, històric i etnogràfic.
- La xicoteta àrea protegida que se situa a la platja de l'Arenal, identificada com la microreserva de flora de l'Arenal, i que alberga una comunitat vegetal adaptada a les condicions d'aridesa i salinitat.
- Borriana també està afectada per la ruta d'Eurovelo 8, també anomenada Ruta de la Mediterrània, que recorre uns 6.000 km des de Cadis fins a Atenes, passant per 11 països. L'etapa 15 de l'Eurovelo 8 va des del Puig fins a Castelló, passant pels Llacs d'Almenara i Borriana. És una ruta d'uns 60 km, que discorre per camins asfaltats i pistes de terra, al costat de la mar i entre camps de tarongers.

Durant la fase de diagnòstic es recullen una sèrie d'oportunitats que cal tenir en compte des del pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana, com les següents:

- Creació d'una ruta circular biosaludable i sostenible que connecte el nucli urbà de Borriana amb el paratge natural municipal de l'Estany de la Vila o Clot de la Mare de Déu, aprofitant el sender blau que recorre el paratge. La ruta tindrà una longitud d'uns 10 km i estarà equipada amb elements de gimnàstica, senyalització, il·luminació i mobiliari urbà, que fomentaran la pràctica d'activitat física, el gaudi i el respecte de l'entorn natural i l'ús de mitjans de transport no contaminants (cicle i per a vianants).
- Creació d'un corredor verd que connecte el paratge natural municipal Estany de la Vila Clot de la Mare de Déu i la Marjal de Nules-Borriana.
- Creació d'un corredor verd que connecte la zona del mercat amb el Teatre Payà (en nucli urbà), passant pel nucli antic de la ciutat i incloent la conversió en zona de vianants del Pla de Borriana, incloent processos de renaturalització en tot el tram.

ANÀLISI DAFO

DAFO OE1. TERRITORI, PAISATGE I BIODIVERSITAT

DEBILITATS	
D_1	Especial vulnerabilitat dels entorns naturals davant els impactes produïts pel canvi climàtic.
AMENACES	
A_1	Possibles futurs impactes negatius en els entorns naturals si no existeix una adequada ordenació de les activitats que s'hi realitzen.
FORTALESES	
F_1	Existència d'estratègies i eines d'ordenació del territori (ETCV, PAT Castelló, ATE, etc.) i intervencions territorials singulars impulsades a escala provincial per les diferents administracions competents (conselleries de la Generalitat Valenciana, etc.).
F_2	Un municipi amb un patrimoni natural de gran riquesa i valor singular. El municipi compta amb diversos espais naturals protegits de gran importància: paratge natural municipal Estany de la Vila Clot de la Mare de Déu, espais naturals situats en la desembocadura del riu Millars, Marjal de Nules–Borriana, microreserva de la flora de l'Arenal i la seua zona de platges.
F_3	Espais naturals que compten amb instruments de protecció autonòmics i municipals i existència d'entitats externes (Consorti Riu Millars) que gestionen i supervisen els usos permesos en aquests espais, cosa que hi garanteix una major protecció i sostenibilitat ambiental i paisatgística.
F_4	Una zona litoral que per les dimensions de les seues platges podria albergar activitats turisticoesportives com ara esports nàutics.
F_5	Patrimoni arquitectònic i cultural de gran riquesa sobre el qual pot pivotar-se actuacions d'aprofitament turístic (rutes, etc.).
F_6	Existència d'importants infraestructures verdes i blaves que aporten nombrosos beneficis ecosistèmics.
OPORTUNITATS	
O_1	Configuració d'una àrea estratègica per a millorar la qualitat de l'espai urbà juntament amb els municipis de la Vall d'Uixó, l'Alcora, Onda, Nules i Vila-real.
O_2	Transformació de la zona platja com a bulevard metropolità, com una via urbana que millore la mobilitat, l'accessibilitat i la qualitat ambiental incorporant elements de paisatgisme, arbratge, il·luminació i mobiliari urbà que hi conferisquen una identitat pròpia i una major qualitat visual i ambiental.
O_3	Un municipi que, per les seues dimensions i característiques geogràfiques, ofereix possibilitats per a la creació de corredors verds que connecten els espais naturals amb la trama urbana a la vegada que generen serveis ecosistèmics (millores en la qualitat de l'aire, mitigació i adaptació al canvi climàtic, etc.).

PRINCIPALS REPTES

1. Protegir i conservar els entorns naturals de Borriana, especialment els espais naturals protegits, enfront dels impactes del canvi climàtic i de les activitats humanes.
2. Ordenar i regular les activitats turístiques, recreatives i econòmiques que es realitzen en la zona litoral i en els espais naturals, per a garantir la seua sostenibilitat ambiental i social
3. Potenciar el valor ambiental, paisatgístic i cultural dels espais naturals i del patrimoni arquitectònic de Borriana, per a fomentar-ne el coneixement, difusió i aprofitament turístic.
4. Crear i connectar infraestructures verdes i blaves que milloren la qualitat de l'espai urbà i que aporten beneficis ecosistèmics, com la millora de la qualitat de l'aire, la mitigació i adaptació al canvi climàtic, la biodiversitat i la salut.

5. Participar i integrar-se en les estratègies i eines d'ordenació del territori impulsades per les administracions competents, per a afavorir la coherència i la coordinació territorial.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana ETCV.	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, GVA
Pla d'Acció Territorial de l'àrea funcional de Castelló (PAT Castelló).	Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat, GVA
Pla d'Acció Territorial de la Comunitat Valenciana (PATCV). Actuacions Territorials Estratègiques (ATE).	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, GVA
Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral (PATIVEL).	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, GVA
Pla Especial de Protecció municipal del paratge natural municipal Estany de la Vila Clot de la Mare de Déu (2003).	GVA
Pla Rector d'Ús i Gestió del Paisatge Protegit de la Desembocadura del Riu Millars (PRUG, 2011).	Consell de la Generalitat Valenciana
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Pla d'Actuació Municipal enfront del risc d'incendis forestals de Borriana (2023).	Ajuntament de Borriana
Pla Local Reduït de Prevenció d'Incendis Forestals de Borriana (2020).	Ajuntament de Borriana
Pla Territorial d'Emergències Borriana (2022).	Ajuntament de Borriana
Ordenança Municipal Reguladora de l'ús i gaudi de les platges del terme municipal (2022).	Ajuntament de Borriana
Pla de Seguretat i Salvament de les Platges del Municipi de Borriana (2022).	Ajuntament de Borriana
Decret per a l'accés a platges amb mascotes.	Ajuntament de Borriana
Catàleg de Béns i Espais Protegits, PGOU (actualitzat en 2016).	Ajuntament de Borriana
Pla Especial de Protecció del Conjunt Històric (2014).	Ajuntament de Borriana
Pla Especial de Protecció i Reforma Interior.	Ajuntament de Borriana

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Programació cultural anual.	Centre Municipal de Cultura La Mercé

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Inversió per a conservar el valor ambiental, paisatgístic i cultural del Clot de la Mare de Déu, mitjançant el manteniment periòdic del paratge i la instal·lació de senyalística informativa i orientativa per a les persones visitants i residents.	D, F, P	24-26	AJ., ALTRES
Inversions per a millorar i protegir l'espai natural de la desembocadura del riu Millars, en coordinació amb el Consorci Gestor.	F, G, N	27-29	AJ., ALTRES (Consorci Gestor)
Rehabilitació i posada en valor de la Torre de la Mar.	D, F, P	24-26	AJ.
Creació d'una aula de la naturalesa al Clot on realitzar exposicions, posar en valor el paratge natural i facilitar educació ambiental sobre els recursos naturals endògens, amb recursos digitals i audiovisuals.	D, F, P	24-26	AJ.
Diagnòstic i recuperació dels oms afectats per la grafiosi.	F, P	24-26	AJ., ALTRES
Inversió per a la construcció d'un pont per a vianants i regulador de l'Estany al Clot de la Mare de Déu.	F, G, P	21-23	AJ., C.A.
Inversió per a la creació d'un espai natural i sostenible que connecte les platges i les dunes de Borriana.	F, G	24-26	AJ., C.A.
Ampliació de la zona protegida del Clot de la Mare de Déu (espai immediat situat entre el llit del Clot i el camí de les Salines) per al seu aprofitament com una àrea verda d'esplai i oci (actuació inclosa en PAI Sant Gregori).	F, P	27-29	AJ.
Ampliació dels vials que discorren pròxims al llit del Clot de la Mare de Déu per a la seua connexió amb la trama urbana.	F, P	27-29	AJ.
Projecte mediambiental sobre la posidònia oceànica i la seua importància ecològica i ambiental.	D, F	24-26	AJ., ALTRES

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Inversions per a la restauració i protecció del cordó dunar de la platja de l'Arenal.	F, P	24-26	AJ., ALTRES
Disseny d'un pla de gestió del patrimoni cultural per a aprofitament turístic, amb èmfasi en el patrimoni arquitectònic.	P	24-26	AJ.
Inversions per a la rehabilitació i posada en valor d'edificis singulars d'interès històric i cultural.	F,	24-26	AJ., D.P.
Concessió d'incentius fiscals (bonificació en IBI o ICIO) a propietaris/àries d'edificis singulars per a la realització d'obres de rehabilitació i il·luminació de les façanes.	F	24-26	AJ.
Recuperació i posada en valor d'espais històrics i elements arqueològics arquitectònics del centre històric de Borriana.	F, G, N	24-26	AJ.
Excavació, documentació i protecció del jaciment arqueològic de Sant Gregori i dels materials obtinguts.	F, G, N	24-26	AJ.
Disseny d'una ruta circular biosaludable i sostenible entre Borriana i el paratge natural municipal de l'Estany de la Vila.	D, P	24-26	AJ., ALTRES
Generació d'un corredor verd que connecte la zona del mercat amb el Teatre Payà a través del nucli antic, incloent-hi la conversió en zona de vianants de la plaça del Pla i incloent-hi processos de renaturalització en tot el tram.	F	27-29	AJ.
Actuacions de millora enfront d'inundacions.	F, G, P	24-26	AJ.
Creació d'un corredor verd al riu Sec, entre el nucli urbà i el paratge natural municipal.	F, G, P	27-29	AJ.

NOTES. **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini**: 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), Aj. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 2.

EVITAR LA DISPERSIÓ URBANA I REVITALITZAR LA CIUTAT EXISTENT

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

6.3 / 6.4 / 6.6 / 7.1 / 7.2 / 7.3 8.9 9.1 / 11.1 / 11.3 / 11.4 / 11.6 / 11.7 / 11.a / 11.b

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Definir un model urbà que fomenti la compacitat, l'equilibri urbà i la dotació de serveis bàsics.
- Garantir la complexitat funcional i diversitat d'usos.
- Garantir la qualitat i l'accessibilitat universal dels espais públics.
- Millorar el medi ambient urbà i reduir la contaminació.
- Impulsar la regeneració urbana.
- Millorar la qualitat i la sostenibilitat dels edificis.

INDICADORS DESCRIPTIUS

Figura de planejament urbanístic vigent i data d'aprovació

PGOU, 1995

Municipis de similar rang amb PG: 225 (84,3%)

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola MITMA

Densitat de població en sòl urbà

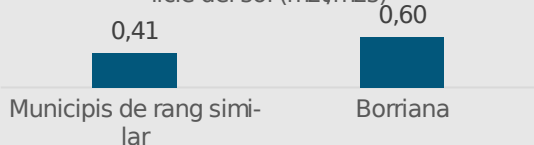
83 hab./ha

Municipis de similar rang: 57,0 hab/ha

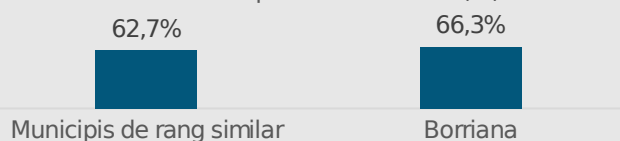
Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola MITMA

Compacitat residencial

Superfície d'ús residencial per superfície del sòl (m²t/m²s)

Superfície construïda d'ús residencial respecte al total de superfície construïda (%)

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola MITMA

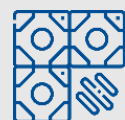

Compacitat urbana

1,0 m2t/m2s

Municipis de similar rang: 0,67 m2t/m2s
Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola MITMA

Superfície de sòl en desenvolupament d'ús residencial

31,8%

Municipis de similar rang: 19,4%
Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola MITMA

Àrees de sòl de desenvolupament

39,5 %

Municipis de similar rang: 36,3%
Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola MITMA

Sòl urbanitzable delimitat

23,3 %

Municipis de similar rang: 29,9%
Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola MITMA

Superfície verda

1,8 ha/1.000 hab.

Municipis de similar rang: 2,8 ha/1.000 hab.
Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola MITMA

Xarxa Primària de Zones Verdes i Parcs Públics

120.000 m2 → 2 m2/hab

Font: Ajuntament (PGOE)

Equipaments públics:

- **Espais esportius:** 8
- **Centres educatius:** 13

Font: Argos. GVA.

- **Biblioteca:** 1
- **Museus:** 2
- **Centres de benestar social:** 13

Font: Argos. GVA

SITUACIÓ ACTUAL

Aquest segon Objectiu Estratègic aborda totes les qüestions que contribueixen a facilitar la transició del municipi de Borriana cap a un model de ciutat que aposte per la compacitat i la complexitat en la seua organització prevalent la simbiosi entre usos i biodiversitat en el medi urbà, l'equilibri urbà entre els processos de transformació del sòl urbà existent i els patrons de creixement sostenible en els nous desenvolupaments. Una dotació de serveis bàsics adequada i equilibrada prevalent el criteri de proximitat per a la seua localització, la qualitat i accessibilitat universal dels seus espais públics, així com la millora del medi ambient urbà i la reducció de la contaminació, a més d'impulsar la regeneració urbana i la millora de la qualitat i sostenibilitat dels edificis.

Model de ciutat

L'instrument que regula el plantejament urbanístic de Borriana és un **Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU)** aprovat l'any 1995. A través del web municipal es facilita el Text Refós Normes Urbanístiques PG de Borriana, el qual incorpora les modificacions puntuals que s'han anat realitzant fins a febrer de 2023.

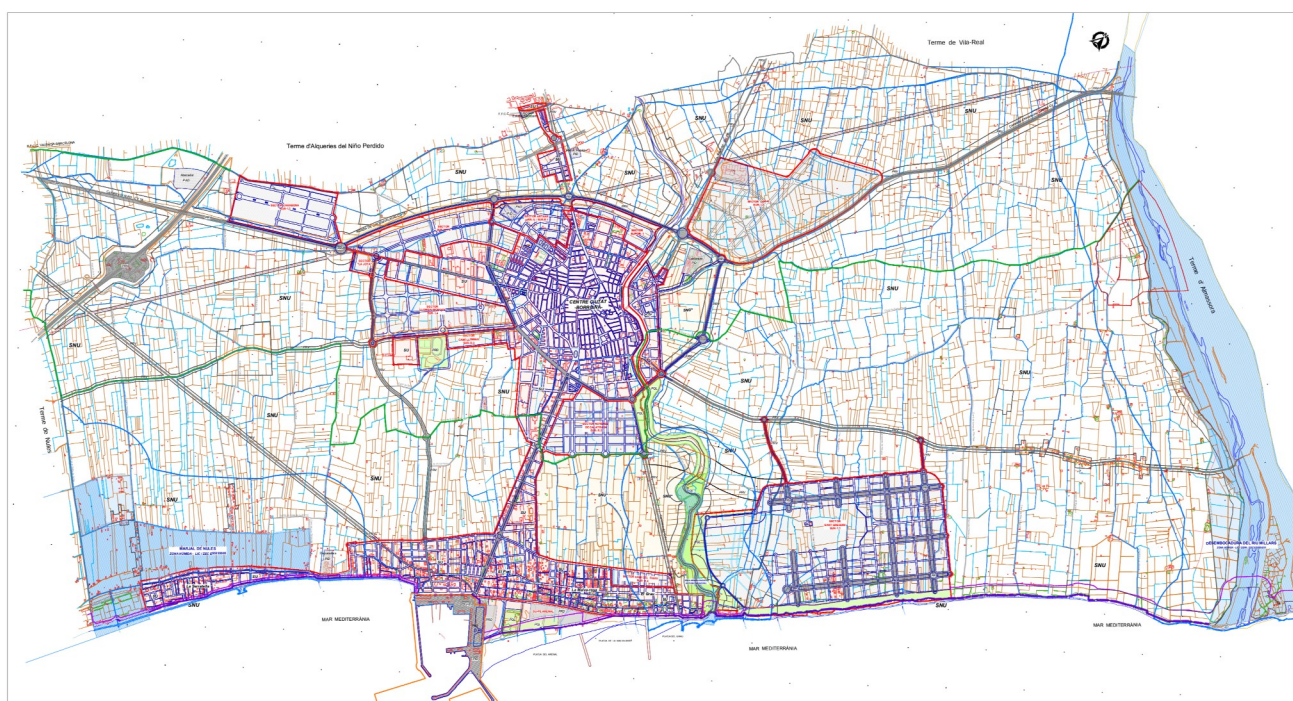

El model de ciutat que impulsava el PGOU de Borriana aprovat en 1995 es basava en els següents principis:

- La consolidació i millora del nucli urbà, potenciant el seu caràcter com a centre històric, comercial i administratiu, i afavorint la rehabilitació d'habitatges i la dotació d'equipaments i serveis.
- L'ordenació de creixements urbans, cercant una major compacitat i racionalitat en l'ús del sòl, i garantint la diversitat d'usos, la qualitat ambiental i la integració paisatgística.
- La protecció i valorització del patrimoni natural i cultural del municipi, preservant els espais d'interés ecològic, agrícola i paisatgístic, i catalogant els béns i espais de rellevància històrica, artística i etnològica.
- La millora de les infraestructures i els serveis urbans, dotant el municipi d'una xarxa viària jerarquitzada i eficient, d'un sistema de transport públic adequat, d'un proveïment d'aigua i energia suficient, i d'una gestió sostenible dels residus i les aigües residuals.

El PGOU de 1995 pretenia crear una ciutat compacta, equilibrada i sostenible, que millorara la qualitat de vida dels seus habitants, que conservara i potenciara la seua identitat històrica i cultural, i que respectara i aprofitara els seus recursos naturals. El PGOU de Borriana ha experimentat diverses modificacions i actualitzacions des de la seua aprovació en 1995, adaptant-se a les noves circumstàncies i necessitats urbanístiques. Algunes de les actuacions urbanitzadores previstes pel PGOU es van realitzar en el període 2005-2006, però altres s'han dut a terme posteriorment o s'han modificat segons els plans especials i els estudis d'avaluació ambiental.

Figura 6. Model urbà territorial

Font: Ajuntament, PGOU.

D'acord amb algunes de les dades ací presentades i atesos els resultats obtinguts durant la fase de diagnòstic podria afirmar-se que Borriana necessita revisar i redactar un nou PGOU per a adaptar-se als nous reptes i oportunitats del desenvolupament urbà sostenible. El PGOU de 1995, encara que tenia uns principis generals vàlids i encara vigents, pot ser que haja quedat obsolet i desactualitzat davant els canvis socials, econòmics, ambientals i normatius que s'han produït

en les últimes dècades. Es va iniciar un procés de revisió del PGOU de 1995 l'any 2011, però es va paraitzar. Les modificacions realitzades en el PGOU de 1995 poden haver afectat la seua coherència i la seua visió integral del territori.

Un nou PGOU permetria definir un model de ciutat que s'adaptara als nous desafiaments i oportunitats que planteja el territori. Així mateix, permetria aprofitar les potencialitats i els recursos que ofereix el territori, com, per exemple, un turisme sostenible que respectara la ciutat i el medi ambient, i que fora conseqüència d'un model de ciutat desitjat, i no al contrari. És a dir, que un turisme desmesurat imposara un model de ciutat no desitjat, amb els problemes típics que s'observen en altres municipis: pèrdua d'identitat, degradació de l'entorn, processos de turisticació no desitjats en àrees concretes de la ciutat amb la conseqüent expansió del comerç o l'encariment de l'habitatge, etc.

L'Agenda Urbana Espanyola ofereix una sèrie d'indicadors que permeten conèixer la situació actual de Borriana dins del marc estratègic de l'Agenda Urbana Espanyola. La **densitat de població en sòl urbà** (dada descriptiva D.06 de l'AUE) és una mesura que indica el nombre d'habitants que viuen en una superfície de sòl classificada com a urbana, és a dir, que té un ús predominantment residencial, comercial, industrial o de serveis. La densitat de població en sòl urbà per a Borriana és de 83 hab./ha, mentre que els municipis de similar rang (entre 20.000 i 50.000 habitants) tenen una mitjana de 57 hab./ha. D'acord amb aquestes dades, Borriana té una major concentració de població en el seu sòl urbà que la mitjana dels municipis de la seua grandària. Això pot deure's a diversos factors, com el grau de compacitat, la tipologia dels habitatges, la distribució dels usos del sòl, la presència d'espais buits o infrautilitzats, entre altres.

La densitat de població en sòl urbà pot tenir avantatges i inconvenients per al desenvolupament urbà sostenible. D'una banda, una major densitat pot afavorir l'eficiència en l'ús dels recursos, la diversitat d'usos i activitats, l'accessibilitat als serveis i equipaments, la mobilitat sostenible, la cohesió social, la innovació, etc. Però, d'altra banda, una major densitat pot generar problemes de congestió, contaminació, soroll, estrés, falta d'espais verds, pèrdua d'identitat, segregació, etc. Per tant, es recomana facilitar un equilibri entre la densitat i la qualitat urbana, tenint en compte les característiques i les necessitats de cada municipi.

La **compacitat residencial** (dada descriptiva D.10 de l'AUE) per a Borriana, mesura que indica la relació entre la superfície total de sòl (m^2s) i la superfície total construïda (m^2t) d'ús residencial, és d'1,0 m^2t/m^2s enfront de la mitjana de 0,67 m^2t/m^2s per a municipis de similar rang (entre 20.000 i 50.000 habitants). D'acord amb aquesta dada, Borriana té una major proporció de superfície construïda respecte a la superfície de sòl que la mitjana dels municipis de la seua grandària. Això pot deure's a diversos factors, com el grau de densitat, la tipologia dels habitatges, l'altura de les edificacions, l'ocupació del sòl, etc.

La compacitat residencial també es pot relacionar amb el percentatge de superfície de sòl en desenvolupament d'ús residencial, que indica la proporció de sòl que es destina a la construcció de nous habitatges en un municipi. Borriana té un 31,8% de superfície de sòl en desenvolupament d'ús residencial, mentre que els municipis de similar rang en tenen un 19,4%. Aquestes dades indiquen que Borriana té una major pressió urbanitzadora que la mitjana dels municipis de la seua grandària, la qual cosa pot implicar un major consum de sòl i una major dispersió urbana.

D'acord amb la dada descriptiva **àrees de sòl de desenvolupament** (dada descriptiva D.ST.02 de l'AUE), la dada per a Borriana és de 39,5% mentre que per als municipis de rang similar és de 36,3%. A la vista d'aquesta dada podria dir-se que Borriana té una major proporció de sòl urbanitzable que la mitjana dels municipis de la seua grandària, la qual cosa implica una major capacitat de creixement urbà, encara que això també implica un major consum de sòl i una major pressió sobre el medi ambient.

La dada descriptiva **sòl urbanitzable delimitat** (dada descriptiva D.ST.03 de l'AUE) per a Borriana és del 23,3%, enfront del 29,9% per als municipis de rang similar. Aquesta dada descriptiva es refereix al percentatge de superfície de sòl classificada com a urbanitzable delimitat, que és aquell que es troba comprés en sectors delimitats que tenen establits els terminis d'execució i les condicions per a la seua transformació i desenvolupament urbanístic. A la vista d'aquesta dada facilitada per l'Agenda Urbana Espanyola, podria dir-se que Borriana té una menor proporció de sòl urbanitzable

delimitat que la mitjana dels municipis de la seua grandària, la qual cosa implica una menor previsió de creixement urbà, però també una menor pressió sobre el sòl i el medi ambient.

Durant la fase d'entrevista s'han identificat una sèrie de projectes transformadors de desenvolupament urbà que cal incorporar en el pla d'acció de l'Agenda Urbana de Borriana, els quals són:

- Elaboració d'un estudi preliminar de l'espai afectat pel PAI Sant Gregori per a identificar aquelles possibilitats de desenvolupament futur que siguen respectuoses amb el medi ambient i el patrimoni cultural existent, i que faciliten el desenvolupament d'un turisme sostenible i de qualitat que oferisca activitats d'oci, esport, cultura i educació ambiental, aprofitant la seua proximitat a la mar i la riquesa històrica de la zona.
- Impulsar el desenvolupament turístic de la zona de l'Arenal, que ocupa una extensió de 240.000 metres quadrats, incloent-hi el desenvolupament de 44.000 metres quadrats d'edificacions incloent-hi hotels, restaurants i altres serveis turístics que contribuïsquen a millorar l'oferta, la qualitat d'allotjament i la gastronomia de la zona, assegurant un equilibri entre el desenvolupament turístic i la conservació de la riquesa mediambiental de l'Arenal.
- Intervenció paisatgística i artística en les rotondes, mitjanes i vorals de les carreteres que accedeixen a la ciutat, utilitzant per a això elements vegetals, escultòrics, lumínics o pictòrics que reflectisquen la identitat, la història i la cultura de Borriana amb l'objectiu de millorar l'estètica, la seguretat i la sostenibilitat de les entrades al municipi, així com crear un impacte positiu i una bona impressió en les persones visitants i residents.

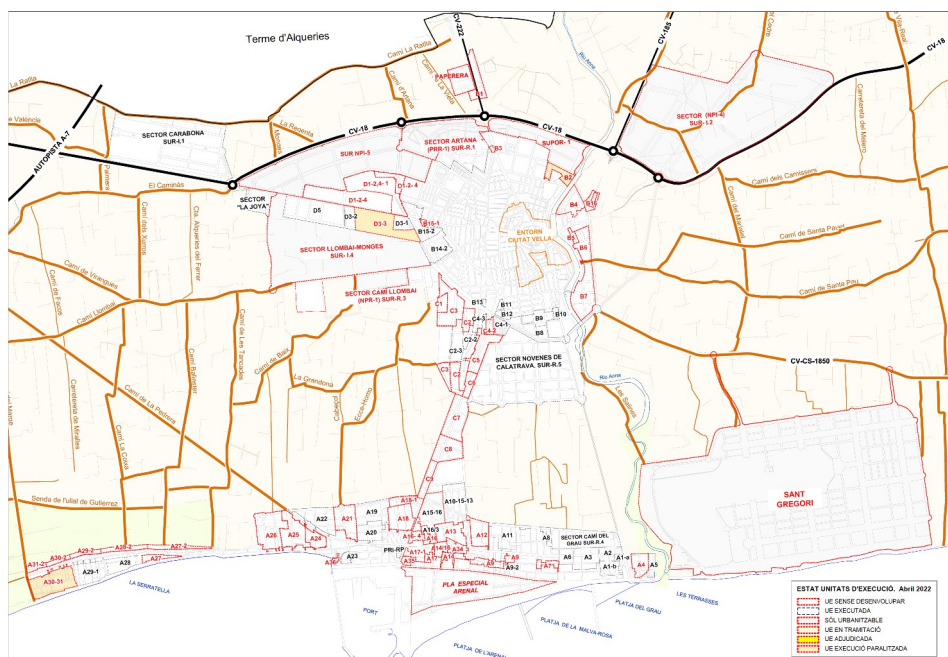
Complexitat funcional i diversitat d'usos

La **complexitat funcional** i la **diversitat d'usos** són conceptes que es refereixen a la varietat i la mescla d'activitats que es realitzen en un espai urbà, com l'habitatge, el comerç, la indústria, els serveis, l'oci, la cultura, etc. Aquests conceptes són importants per a assegurar un desenvolupament urbà sostenible.

Amb els resultats del diagnòstic obtinguts es pot apuntar que per a fomentar la complexitat funcional i diversitat d'usos a Borriana convindria promoure la rehabilitació i regeneració dels edificis i espais públics existents en els diferents sectors urbans, amb especial incidència en el centre històric de la ciutat. Això contribuiria, per exemple, a reactivar zones o barris més deprimits facilitant la incorporació d'usos residencials, de serveis, d'oci o d'innovació. O, en el cas del centre de la ciutat, a potenciar el seu caràcter de centre històric, comercial i cultural afavorint la mescla d'usos residencials, comercials, de serveis, d'oci i de cultura.

Figura 7. Centre històric

Font: Ajuntament, PGOU.

Qualitat i accessibilitat universal dels espais públics

La qualitat i accessibilitat universal dels espais públics és un aspecte fonamental per a garantir el dret de totes les persones a participar en la vida social, cultural i econòmica de la ciutat. Els espais públics han de ser dissenyats i gestionats de manera que siguin segurs, còmodes, inclusivament i sostenibles, respectant la diversitat de les necessitats i preferències de les persones usuàries.

D'acord amb els resultats obtinguts del diagnòstic, es recomanen una sèrie d'actuacions de millora en matèria de qualitat i accessibilitat dels espais públics, prioritzant sobre aquelles que responguen a les necessitats més urgents i que puguin generar més beneficis per a la població.

Actualment, l'única eina municipal que existeix per a la millora de l'espai públic és el **Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS)**, que serà abordat per l'Objectiu Específic 5). A través del PMUS s'han dut a terme actuacions de millora de la qualitat de l'espai públic (actuacions de conversió en zona de vianants en el centre històric).

Algunes possibles actuacions susceptibles de ser incorporades al pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana són:

- Realització d'un estudi de la qualitat i accessibilitat dels espais públics existents, especialment al centre històric per a la identificació i prioritjació d'actuacions de millora de l'accessibilitat (continuació de la línia d'actuació A.4 de l'EDUSI).
- Eliminar o minimitzar les barreres físiques, sensorials, cognitives i comunicatives que dificulten o impedeixen l'accés i la utilització dels espais públics per part de les persones amb discapacitat o mobilitat reduïda, amb especial èmfasi en el centre històric.
- Adequar el mobiliari, l'equipament, la senyalització i la il·luminació dels espais públics a les característiques i preferències de les persones usuàries, cercant la comoditat, la seguretat, la informació, l'orientació i la convivència.

- Potenciar l'ús dels espais públics com a llocs de trobada, d'expressió, d'oci, de cultura, d'esport, d'educació i de participació ciutadana, oferint una oferta diversa, inclusiva i de qualitat d'activitats i serveis que responguen als interessos i demandes de la població.
- Millorar la neteja, el manteniment, la conservació i la renovació dels espais públics, garantint el seu bon estat i la seua adequació a les normes d'higiene, salubritat i seguretat.
- Promoure la sensibilització, la conscienciació i la corresponsabilitat de la ciutadania i dels agents socials i econòmics en la cura, el respecte i la millora dels espais públics, fomentant el civisme, la convivència i la solidaritat.

Medi ambient urbà

L'entorn urbà d'una ciutat com Borriana, enclavada en una panoràmica de la costa mediterrània en la qual es pot gaudir tant de l'horta que l'envolta com d'espais naturals com el Clot de la Mare de Déu, els aiguamolls de la desembocadura del riu Millars o la Marjal de Nules-Borriana, fa necessari plasmar aquests valors en les zones verdes de la ciutat.

Quant a **zones verdes**, d'acord amb el **Pla Especial del Conjunt Històric**, el municipi compta amb una dotació d'espais lliures i jardins que s'identifiquen amb:

- Plaça del Pla.
- Plaça de José Iturbi.
- Plaça del Camí d'Onda.
- Ronda del Poeta Calzada – avinguda de Juan Bautista Sanmartín.
- Plaça de Sant Blai.

D'acord amb les normes particulars per a espais lliures i zones verdes establides en les normes urbanístiques del Pla Especial del Conjunt Històric de Borriana, en els sòls qualificats com a tal poden realitzar-se obres de condicionament per a adequar els espais a usos concrets, incloent-hi el mobiliari urbà necessari així com instal·lacions esportives a l'aire lliure d'ús públic. Les normes particulars només permeten realitzar construccions o instal·lacions per a usos relacionats amb el caràcter d'espai lliure com ara quioscos, templets, berenadors, para-sols, serveis, àrees esportives i joc de xiquets/es, entre altres, sempre que no ocupen més del 2% de la superfície total de la zona verda i que la seua altura no supere els 3 metres en una única planta. Aquestes normes han de ser ateses en actuacions futures de millora o ampliació de zones verdes.

Quant a les millores en les zones verdes existents i els possibles usos als quals es poden destinar, s'han identificat les següents propostes d'actuacions que cal incorporar en l'Agenda Urbana Borriana, agrupades per categories:

Millores generals:

- Millorar el manteniment, la neteja, l'equipament i la il·luminació de totes les zones verdes, garantint el seu bon estat i la seua adequació a les normes d'higiene, salubritat i seguretat.
- Fomentar la sensibilització, l'educació i la participació ciutadana en la cura, el respecte i la millora de les zones verdes, promovent el civisme, la convivència i la solidaritat.

Millores d'ampliació:

- Crear cobertes vegetals i jardins verticals en edificis municipals, a fi d'augmentar la ràtio metre quadrat d'espais verds per habitant, millorar la qualitat de l'aire, reduir l'efecte illa de calor i embellir el paisatge urbà.

Millores d'equipament:

- Continuació del programa anual de millora i renovació de les dotacions d'equipament de les zones verdes (mobiliari urbà), tenint en compte els diferents usos i públic objectiu al qual va dirigit cadascun dels espais, cercant la comoditat, la seguretat, la informació, l'orientació i la convivència (pressupost anual de 12.000 euros).
- Crear horts urbans per a l'ús i gaudi de les diferents famílies de Borriana, amb especial enfocament en la gent gran, fomentant l'agricultura ecològica, l'educació ambiental i la cohesió social.

Millores d'usos:

- Prioritzar l'ús i gaudi d'algunes zones verdes segons rangs d'edat (de 0 a 7 anys, de 8 a 14 anys i persones majors de 65 anys), de manera que disposen d'espais propis, adaptats a les seues necessitats i preferències, i que afavorisquen el seu desenvolupament físic, mental i emocional.
- Potenciar l'ús de les zones verdes com a llocs de trobada, d'expressió, d'oci, de cultura, d'esport, d'educació i de participació ciutadana, oferint una oferta diversa, inclusiva i de qualitat d'activitats i serveis que responguen als interessos i demandes de la població.

Les zones verdes urbanes de Borriana presenten un gran potencial per a millorar la qualitat de vida de la població i el desenvolupament sostenible del territori, però també requereixen una planificació i gestió adequades que garantisquen la seua conservació i millora. Per a això, es recomana dissenyar i implementar un pla municipal per a la millora de zones verdes urbanes des de l'Agenda Urbana.

Regeneració urbana

La regeneració urbana s'identifica com el conjunt d'accions que s'orienten per a donar solució als problemes que causa la deterioració urbana així com les causes i factors que l'originen. Un pla o estratègia de regeneració urbana pot abastar tant accions de rehabilitació, renovació o millora, sent necessari tenir en compte, a més dels aspectes pròpiament urbanístics i arquitectònics, altres elements com els socials, culturals, climatològics i econòmics.

Les actuacions en marxa i/o futures en matèria de regeneració urbana identificades durant la fase de diagnòstic són les següents:

- Renovació i reurbanització del segon tram del carrer del Barranquet incloent-hi la restauració del paviment del carrer (actuació completada recentment), i la millora i renovació dels col·lectors com a mesura de prevenció davant risc d'inundacions.
- Urbanització dels carrers de Cristòfol Colom, Mare de Déu de la Mercé, Ausiàs March (tram entre Sant Pasqual i Cristòfol Colom) i Sant Carles (tram al costat de la plaça de José Iturbi).
- Posada en marxa d'una línia de subvencions, en col·laboració amb entitats financeres i immobiliàries, per a la millora de les condicions d'habitabilitat i eficiència energètica d'habitatges privats i la rehabilitació de façanes catalogades com a patrimoni arquitectònic amb la finalitat de preservar i realçar el seu valor històric i artístic, amb especial enfocament en els habitatges situats al centre històric.

- Rehabilitació de l'edifici de la Terrassa Payà, edifici històric situat al centre de Borriana, per al seu aprofitament com un centre d'innovació social i emprenedoria, que albergue un viver d'empreses, un espai de cotreball i un auditori.
- Inversió per a l'ampliació del cementeri a través de la creació de nous nínxols (inversió per import de 300.000 €) i per a la reparació de cobertes i soleres en el cementeri municipal per import de 98.869,61 euros.
- Impuls i aplicació del Pla Especial de la Marjalera per a legalitzar les edificacions existents al municipi, amb especial atenció a l'obligació dels propietaris de dotar de clavegueram les construccions disperses.

ANÀLISI DAFO

DAFO OE2. MODEL DE CIUTAT

DEBILITATS	
D_1	Instruments d'ordenació urbana i de gestió municipal desactualitzats (PGOU) que necessiten una revisió per a adaptar-se als nous reptes i oportunitats del desenvolupament urbà sostenible.
D_2	Vies d'accés al municipi poc atractives.
D_3	Existència de barris o zones més deprimides.
D_4	Presència de disseminats que dificulten l'ordenació i la gestió del territori, la qual cosa pot generar problemes d'infraestructures, serveis, mobilitat, medi ambient, etc.
D_5	Existència d'espais públics a Borriana que presenten deficiències quant a la seua qualitat i accessibilitat universal, la qual cosa dificulta el seu ús i gaudi per part de tota la ciutadania.
D_6	Cert nivell deficitari en la neteja viària que degrada la imatge de la ciutat i influeix en la percepció que tenen de la ciutat tant la ciutadania com les persones visitants.
D_7	Escasses eines municipals de gestió i planificació per a la cura i la gestió de les zones verdes.
D_8	Existència de zones molt consolidades i no urbanitzades, especialment a la zona marítima.
FORTALESES	
F_1	Existència de zones verdes que presenten potencial per a millorar la qualitat de vida de la població.
OPORTUNITATS	
O_1	Valorització del patrimoni arqueològic de Sant Gregori pel seu interès històric i cultural.
O_2	Aprofitament dels espais lliures a l'Arenal i el port per a desenvolupar projectes que fomenten l'activitat turística.
O_3	Desenvolupament d'infraestructures portuàries concordes amb l'ús turístic desitjat en l'àrea de la marina-litoral.
O_4	Creació d'espais de qualitat de vida en les zones verdes, oferint equipaments i activitats per a la població.
O_5	Existència d'espais lliures al municipi que permeten el desenvolupament de projectes urbanístics de caràcter estratègic amb capacitat per a transformar la ciutat.

PRINCIPALS REPTES

1. Actualitzar els instruments d'ordenació urbana i de gestió municipal per a adaptar-se als nous reptes i oportunitats del desenvolupament urbà sostenible, tenint en compte els principis de l'Agenda Urbana Espanyola i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
2. Millorar la imatge i l'atractiu de les vies d'accés al municipi, tant des de l'interior com des del litoral.
3. Regenerar els barris o zones més deprimides, fomentant la participació ciutadana, la cohesió social, la integració, la diversitat i la convivència, així com la millora de les condicions d'habitabilitat, accessibilitat, seguretat i serveis.

4. Ordenar i gestionar els disseminats, cercant solucions que garantisquen l'equilibri entre el dret a la propietat (habitatge) i l'interés general, així com la dotació d'infraestructures (especial enfocament en clavegueram), serveis, mobilitat i medi ambient adequats.
5. Millorar la qualitat i l'accessibilitat universal dels espais públics de Borriana, potenciant el seu ús i gaudi per part de tota la ciutadania, així com el seu paper com a llocs de trobada, d'expressió, de cultura i d'oci.
6. Incrementar el nivell de neteja viària, mitjançant l'optimització dels recursos humans i materials, la sensibilització i l'educació ambiental.
7. Dotar el municipi d'eines municipals de gestió i planificació per a la cura i la gestió de les zones verdes, tenint en compte els criteris de sostenibilitat, biodiversitat, eficiència energètica i serveis ecosistèmics.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Pla General d'Ordenació Urbana PGOU (1995).	Ajuntament de Borriana
Pla Especial de Protecció del Conjunt Històric (2014).	Ajuntament de Borriana
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Pla de Mobilitat Urbana Sostenible PMUS.	Ajuntament de Borriana

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Impuls del desenvolupament turístic i sostenible de la zona de l'Arenal (240.000 m ²).	G	24-26	AJ., S.P.
Intervenció paisatgística i artística en les entrades a la ciutat a través de la utilització d'elements vegetals, escultòrics, lumínics o pictòrics que reflectisquen la identitat, la història i la cultura de Borriana.	F, G, P	27-29	AJ., D.P.
Estudi de la qualitat i accessibilitat dels espais públics, especialment al centre històric.	G	24-26	AJ.
Eliminació o minimització de les barreres d'accessibilitat en els espais públics, especialment al centre històric.	F, G	24-26	AJ.
Inversions per a la millora (mobiliari, equipament, senyalització i il·luminació) i dinamització dels espais públics per a fomentar la vida social i cultural.	D, F, G	24-26	AJ.
Planificació i inversió en la neteja i la cura dels espais públics.	F, P	24-26	AJ.
Disseny d'un programa d'accions per a implicar la ciutadania i els sectors socials i econòmics en la cura i la millora dels espais públics (campanyes informatives, educatives, col·laboració publicoprivada, etc.).	D, G	24-26	AJ., ALTRES
Inversions per a millorar, ampliar, equipar i dinamitzar les zones verdes per al benestar de la ciutadania.	F, G	24-26	AJ.
Ampliació, realització i millora de zones verdes i parcs infantils.	F, G	24-26	AJ.
Ampliació, realització i millora de parcs canins.	D, F, G	24-26	AJ.
Inversions per a la renovació i reurbanització del segon tram del carrer del Barranquet.	F	23-24	AJ.
Inversions per a la urbanització dels carrers de Cristòfol Colom, Mare de Déu de la Mercé, Ausiàs March (tram entre Sant Pasqual i Cristòfol Colom) i Sant Carles (tram al costat de la plaça de José Iturbi).	F	24-26	AJ.
Continuació de la línia de subvencions per a la rehabilitació de façanes d'habitatges protegits, incloent-hi aquells habitatges que poden ser incorporats en la ruta del Museu Modernista a l'aire lliure.	F, G	24-26	AJ.
Impulsar la col·laboració publicoprivada amb entitats	F, G	24-26	AJ., S.P.,

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
financeres i immobiliàries per a la posada en marxa de bonificacions i/o subvencions que incentiven la rehabilitació d'habitatges al nucli urbà, amb especial enfocament en la recuperació de població jove al centre de la ciutat.			ALTRES
Rehabilitació de l'edifici de la Terrassa Payà, edifici històric situat al centre de Borriana, per al seu aprofitament com un centre d'innovació social i emprenedoria.	F, G	24-26	AJ.
Inversió per a l'ampliació del cementeri a través de la creació de nous nínxols i reparació de cobertes i soleres.	F	21-23	AJ.
Impuls i aplicació del Pla Especial de la Marjaleria per a legalitzar les edificacions existents al municipi, amb especial atenció a l'obligació dels propietaris de dotar de clavegueram les construccions disperses.	G	24-26	C.A., AJ.
Impuls de plans especials per a altres nuclis urbans disseminats.	G, P	24-26	AJ.
Creació d'un centre polifuncional al Port.	F, G	24-26	AJ.
Creació d'un recinte per a grans esdeveniments i festivals.	F, G	24-26	AJ.
Construcció d'un edifici polifuncional al centre de la ciutat per a donar servei a les associacions municipals de la tercera edat, festives, juvenils, etc.	F, G	24-26	AJ.
Afavorir les pernoctacions nàutiques al municipi a través de vaixells hotel.	D, G	24-26	AJ.
Dotació d'una zona a la platja d'una estació nàutica per a albergar els diferents clubs que es dediquen a aquesta activitat.	F, G, N	24-26	AJ.

NOTES. **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini**: 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), Aj. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 3.

PREVENIR I REDUIR ELS IMPACTES DEL CANVI CLIMÀTIC I MILLORAR LA RESILIÈNCIA

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

11.1 / 11.3 / 11.4 / 11.6 / 11.7 / 11.a / 11.b 13.1 / 13.2 / 13.3 14.2 / 14.5 15.1 / 15.2 / 15.5 / 15.9 / 15.a /

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- **Adaptar el model territorial i urbà a l'efecte del canvi climàtic i avançar en la seua prevenció.**
- **Reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle.**
- **Millorar la resiliència enfront del canvi climàtic.**

INDICADORS DESCRIPTIUS

Emissions GEH equivalents a CO2

- **Brutes**
146.002,43 t CO₂ eq.
- **Netes**
145.007 t CO₂ eq.

Font: Inventari d'Emissions GEH per Municipis (2019). GV

Nombre de nits càlides / tropicals

- **V. actual** 30 / 87
- **Escenari més optimista** 53,94
- **Escenari més pessimista** 56,25

Font: AdapteCCa. Ministeri per a la Transició Ecològica i Repte Demogràfic. Dades consultades en data 31/10.

Distribució sectorial d'emissions GEH

Energia	51,17%
Transport	43,20%
Processos industrials	0,81%
Agricultura	3%
Residus	1,14%

Font: Inventari d'Emissions GEH per Municipis (2019). GV

Nombre de dies càlids

- **V. actual** 36,4
- **Escenari més optimista** 58,87
- **Escenari més pessimista** 62,21

Font: AdapteCCa. Ministeri per a la Transició Ecològica i Repte Demogràfic. Dades consultades en data 31/10

Temperatures màximes 23°C
Temperatures mínimes 12°C

Font: AdapteCCa. Ministeri per a la Transició Ecològica i Repte Demogràfic. Dades consultades en data 31/10

Duració màxima onades de calor en diferents escenaris climàtics (dies)

- **V. actual** 11
- **Escenari més optimista** 21
- **Escenari més pessimista** 24

Font: AdapteCCa. Ministeri per a la Transició Ecològica i Repte Demogràfic. Dades consultades en data 31/10

Precipitació mitjana diària

- **V. actual** 1,26 mm
- **Escenari més optimista** 1,19 mm
- **Escenari més pessimista** 1,26 mm

Font: AdapteCCa. Ministeri per a la Transició Ecològica i Repte Demogràfic. Dades consultades en data 31/10

Humitat relativa

- **V. actual** 70%
- **Escenari més optimista** 75%
- **Escenari més pessimista** 77%

Font: AdapteCCa. Ministeri per a la Transició Ecològica i Repte Demogràfic. Dades consultades en data 31/10

Dades històriques del temps a Borriana

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
Temperatura mitjana °C	10 °C	10,3 °C	12,6 °C	14,9 °C	18,1 °C	22,3 °C	24,9 °C	25 °C	22,2 °C	18,7 °C	13,7 °C	10,7 °C
Temperatura mínima °C	6,3 °C	6,3 °C	8,4 °C	10,8 °C	14 °C	18,3 °C	21,2 °C	21,4 °C	18,6 °C	15,1 °C	10,2 °C	7,1 °C
Temperatura màxima °C	14,2 °C	14,6 °C	16,9 °C	18,8 °C	21,8 °C	25,9 °C	28,3 °C	28,4 °C	25,7 °C	22,3 °C	17,5 °C	14,7 °C
Precipitacions	35	30	34	38	32	19	10	22	49	59	41	37
mm (in)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(0)	(0)	(0)	(1)	(2)	(1)	(1)
Humitat (%)	67%	64%	64%	66%	67%	67%	67%	69%	70%	71%	67%	69%
Dies plujosos	4	3	3	4	4	2	1	3	5	5	4	4
Hores de sol (mitjana)	7,5	8,2	9,3	10,3	11,4	12,2	11,6	10,2	9,2	8,2	7,7	7,2

Font: Climate Data (1991 – 2021: Temperatura mín. (°C), Temperatura màx. (°C), Precipitació (mm), Humitat, Dies plujosos. 1999 - 2019: Hores de sol

SITUACIÓ ACTUAL

Aquest tercer Objectiu Estratègic se centra a analitzar el canvi climàtic des d'una perspectiva general, aprofundint en les conseqüències que l'increment de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle (GEH) té en les temperatures, i com el model urbà pot arribar a reduir-les.

Adaptació i mitigació del canvi climàtic

En el context de previsions adverses vinculades al canvi climàtic, la Comunitat Valenciana és un dels territoris europeus amb una major vulnerabilitat a l'efecte del canvi climàtic segons un índex elaborat per la Comissió Europea. Els resultats consideren que la Comunitat Valenciana se situa en uns nivells de vulnerabilitat alts, com la pràctica majoria de les regions de clima mediterrani. És per aquest motiu pel qual els municipis hauran d'adoptar mesures eficaces i de manera imminent per a combatre aquesta situació.

Tant l'adaptació com la mitigació són estratègies clau per a fer front a les conseqüències del canvi climàtic. En aquests aspectes treballa l'**Estratègia Valenciana de Canvi Climàtic i Energia 2030** i la **Llei de canvi climàtic i transició ecològica de la Comunitat Valenciana** (en fase d'avantprojecte), la finalitat de la qual és aconseguir la neutralitat en 2050 i treballar en una societat i un territori valencià resiliència als impactes del canvi climàtic, i en la qual es preveu un **Pla Valencià Integrat d'Energia i Clima** (PVIECC 2030), que inclou l'elaboració d'un programa d'adaptació, que preveu àrees específiques com són el litoral, l'aigua i recursos hídrics i el sòl.

Borriana, situada en la costa litoral lleuantina, està exposada a les conseqüències de l'augment de temperatura i de les aigües del Mediterrani, la qual cosa implica conseqüències negatives per a la biodiversitat, la pesca, el turisme o el benestar de les persones. Els informes emesos pel **Panell Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic** (IPCC, sigles en anglés) fan referència a esdeveniments extrems com poden ser les onades de calor, sequeres, incendis, tempestes i inundacions, que són cada vegada més freqüents i intensos.

Si s'analitzen les seues variables climàtiques (el clima, les precipitacions i la temperatura, entre altres) s'aprecia que el **clima** a Borriana és el propi de la província de Castelló que, en general, posseeix un clima mediterrani típic caracteritzat per la influència, des de la tardor fins a la primavera, d'aire humit, inestable i no massa fred procedent del Mediterrani, en contrast amb el reforçament del vent càlid, estable i sec dels mesos estivals. Borriana s'enquadra dins de la regió climàtica denominada de clima mediterrani subtropical, és a dir, amb unes **precipitacions** anuals superiors a 406 mm, amb un màxim destacat a la tardor, un feble màxim a la primavera i un període estival sec d'aproximadament quatre mesos.

Respecte a la **temperatura**, la mínima fluctua al voltant de 6 °C, i en els mesos estivals s'aproxima a 30–35 °C. Un aspecte destacat és l'elevada humitat relativa durant el període estival i el molt freqüent règim de brises marines, que suavitzen les temperatures i augmenten la humitat de l'aire. Les màximes temperatures es troben als mesos estivals, en concret els mesos de maig i agost són els que registren el màxim tant de mitjana com de mitjana de màximes i mínimes.

L'Ajuntament de Borriana disposa d'un conjunt d'instruments i eines de planificació per a avançar en l'adaptació als impactes del canvi climàtic i en la reducció d'emissions de GEH. Per ordre cronològic, l'any 2007 es va posar en marxa el **Pla d'Acció d'Energia Sostenible del Municipi (PAES)**, a través del qual l'Ajuntament es comprometia a reduir la seua contribució global al canvi climàtic com a mínim en un 20% per a l'any 2020 respecte a les emissions que va generar l'any 2007. Seguidament, l'any 2010, l'Ajuntament de Borriana va signar la seua adhesió al **Pacte Europeu dels Alcaldes per al Clima i l'Energia**¹.

Al març de 2023, es va aprovar per acord plenari el **Pla Local d'Adaptació al Canvi Climàtic**, el qual és la principal eina de l'Ajuntament en matèria d'adaptació i mitigació. Des d'aquest Pla es realitza una anàlisi de riscos agrupats pels sectors vulnerables identificats a escala local, els quals són recursos hídrics, agricultura i pesca, recursos naturals, costa, energia, salut i ordenació urbana. I els principals impactes identificats fan referència al següent:

- Augment de temperatures mitjanes tant anuals com estacionals, tant màximes com mínimes.
- Reducció de precipitacions mitjanes.
- Augment de nits i dies càlids i augment de la duració de les onades de calor.
- Disminució del nombre de dies de precipitació.

Les actuacions proposades en el marc del Pla d'Adaptació al Canvi Climàtic fan referència al següent:

- Promoció de l'ús d'energia solar en edificis públics.
- Desenvolupament d'infraestructures verdes urbanes i corredors verds.

¹ Enllaç a la font oficial: <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/signatory/13193>

- Milliores en drenatges i avaluació d'aigües.

El PACES també fa referència a un conjunt d'actuacions ja previstes en altres instruments de planificació. En concret, el PACES recull i inclou actuacions per a la mitigació i l'adaptació als impactes del canvi climàtic emmarcats en les següents eines:

- En plans parcials i modificacions del Pla General de Borriana.
- En PATRICOVA.
- En PATECAS.
- En Sant Gregori.
- En SUPOR-1.
- En sector Jardins de la Malva-rosa.
- En Pla General de Vila-real.

L'**Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022)** incloïa diverses línies d'actuació enfocades tant a mitigació com a adaptació, les quals eren les següents:

- Objectiu temàtic 4: afavorir el pas a una economia de baix nivell d'emissió de carboni en tots els sectors:
 - Actuació A7. Climatització de la piscina municipal amb energies renovables.
 - Actuació A8. Pla de millora de l'eficiència energètica en edificis municipals.
- Objectiu temàtic 6: conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos:
 - Actuació A14. Condicionament i millora d'un espai degradat situat a l'Arenal per a la seua transformació en parc urbà.
 - Actuació A15. Regeneració ambiental del Clot de la Mare de Déu.

Resiliència climàtica

Per a aconseguir una major resiliència climàtica és necessari reduir la vulnerabilitat i augmentar la capacitat de resposta davant els riscos naturals, com les sequeres i les inundacions. Els principals **riscos naturals** existents a Borriana són les sequeres i les inundacions. Tots dos fenòmens poden empitjorar en les pròximes dècades. Davant aquests riscos, Borriana és susceptible de patir importants impactes que poden afectar tant l'entorn natural i urbà com la població.

Davant el **risc de sequera** l'Ajuntament compta amb el **Pla d'Emergència davant Situacions de Sequera en el Sistema de Proveïment Urbà**. És un pla de recent aprovació (juliol 2023), els objectius del qual són:

- Establir un protocol o model d'actuació dels serveis municipals davant situacions de desproveïment o sequera.
- Obtenir una eina àgil per a ser utilitzada pels serveis municipals que arreplegue les regles d'operació i les mesures que cal adoptar en relació amb l'ús del domini públic hidràulic en les circumstàncies extraordinàries que representen les sequeres.
- Garantir la disponibilitat d'aigua requerida per a assegurar la salut i la vida de la població.
- Minimitzar els efectes negatius sobre el proveïment urbà.

Davant el **risc d'incendis**, l'Ajuntament compta amb el **Pla Local de Prevenció d'Incendis Forestals de Terme Municipal de Borriana** (2020), el qual estableix un conjunt de mesures i accions per a prevenir i reduir el risc d'incendis forestals al municipi, així com per a millorar la capacitat de resposta i recuperació en cas que es produïsquen.

Aquest pla es basa en el diagnòstic de la situació actual del territori, la identificació dels factors de risc i la definició dels objectius i les línies d'actuació. El pla s'estructura en quatre blocs: el bloc A, que conté la informació general del municipi i el marc normatiu; el bloc B, que conté l'anàlisi de la vulnerabilitat i el risc d'incendis forestals; el bloc C, que conté el programa d'actuacions preventives i correctores, i el bloc D, que conté el seguiment i l'avaluació del pla.

En la mateixa matèria, l'Ajuntament també compta amb el **Pla d'Actuació Municipal enfront del risc d'incendis forestals de Borriana** (2023), el qual és un document que conté el marc orgànic i funcional establert per a enfrontar-se a les situacions d'elevat risc i perill d'incendi forestal al municipi i que estableix les mesures que cal adoptar, els recursos humans i materials necessaris per a fer front a l'emergència i l'esquema de coordinació de les autoritats, organismes i serveis cridats a intervenir en cas que es produïska aquest escenari.

Borriana també està exposada al **risc d'inundacions**, en part, en discórrer el terme municipal prop de diversos rius i zones de marjalera. Borriana es troba en la desembocadura del riu Millars, que és el principal afluent del riu Anna o Sec, que travessa el nucli urbà. A més, Borriana compta amb altres llits menors, com el riu Belcaire, el barranc de la Bota o el Clot de la Mare de Déu. Aquests rius i barrancs tenen un règim torrencial, és a dir, que poden passar d'estar secs a tenir un gran cabal en poc de temps, a causa de les pluges intenses i sobtades que es produeixen a la zona. Aquestes pluges poden provocar crescudes i avingudes que desborden els llits i neguen les zones baixes del municipi. Aquest risc d'inundacions es veu agreujat per l'efecte del canvi climàtic, que provoca un augment del nivell de la mar i una major freqüència i intensitat dels fenòmens meteorològics extrems, com les pluges torrencials, els temporals marítims o les sequeres.

Borriana també està exposada al risc d'inundacions pel desbordament del barranc de Betxí, que travessa el nucli urbà i desemboca en la mar. El barranc de Betxí té un règim torrencial, amb cabals molt variables que depenen de les precipitacions. En èpoques de pluges intenses, el barranc pot arribar a transportar fins a 100 m³/s, la qual cosa supera la capacitat del seu llit i provoca inundacions en les zones adjacents. Aquestes inundacions poden afectar habitatges, comerços, infraestructures i cultius, causant danys materials i econòmics, així com riscos per a la salut i el medi ambient.

A més del risc fluvial, Borriana també té un risc marí, a causa de la seua ubicació costanera i la seua exposició als temporals marítims. Aquests temporals poden generar onatges i mareas que superen el nivell normal de la mar i que envaïsquen la franja litoral, erosionant les platges i afectant les infraestructures i les activitats econòmiques de la zona. El risc marí es veu agreujat per l'efecte del canvi climàtic, que provoca un augment del nivell de la mar i una major freqüència i intensitat dels fenòmens meteorològics extrems.

Les eines municipals per a reduir o minimitzar l'impacte per inundacions són el **Pla d'Actuació Municipal enfront del risc d'inundacions Borriana** (2021) i el **Pla Director de Clavegueram de Borriana** (2016).

El primer d'aquests (Pla enfront del risc d'inundacions Borriana) és un document que estableix el marc orgànic i funcional per a enfrontar-se a les situacions d'elevat risc i perill d'inundació al municipi i que estableix les mesures que cal adoptar, els recursos humans i materials necessaris per a fer front a l'emergència i l'esquema de coordinació de les autoritats, organismes i serveis cridats a intervenir en cas que es produïska aquest escenari. El pla s'estructura en cinc capítols: el capítol I, que conté la introducció i l'àmbit d'aplicació; el capítol II, que conté l'anàlisi de riscos i la zonificació del municipi; el capítol III, que conté l'inventari de mitjans i recursos; el capítol IV, que conté el pla d'actuació i l'organització de l'emergència, i el capítol V, que conté el pla d'informació i comunicació. Durant l'elaboració d'aquest pla es va detectar que la xarxa existent unitària és insuficient per a fer front a esdeveniments de precipitació d'entitat. En concret, es va destacar la problemàtica que pot generar-se a la zona sud del nucli urbà del municipi, a causa de la confluència de col·lectors principals en els quals els cabals circulants són elevats durant episodis de pluges intenses.

El segon pla analitza la situació actual del servei de clavegueram, s'identifiquen les deficiències i es proposen i valoren les possibles solucions que garantiran a llarg termini el correcte funcionament del servei, fonamental per a la població. Aquest pla, que serà abordat en el següent Objectiu Específic (4), arplega en el seu bloc B l'anàlisi de la vulnerabilitat i

el risc d'inundacions. En aquest pla es detecta que la xarxa existent unitària és insuficient per a fer front a esdeveniments de precipitació d'entitat. En concret, es va destacar la problemàtica que pot generar-se a la zona sud del nucli urbà del municipi, a causa de la confluència de col·lectors principals en els quals els cabals circulants són elevats durant episodis de pluges intenses.

L'augment de les temperatures també ha portat aparellat l'aparició de problemes vinculats a l'activitat agrícola. Un problema destacat durant la fase d'entrevistes és l'aparició de mosquits que, a causa de la proximitat dels cultius a la ciutat, ha suposat un problema per al benestar de la població. Aquest problema es veu agreujat per l'efecte del canvi climàtic, que provoca un augment de la temperatura i de la humitat, les quals afavoreixen el desenvolupament i l'activitat dels mosquits. D'altra banda, el problema es veu dificultat per l'adaptació dels mètodes de fumigació a la normativa europea, que prohibeix l'ús de mitjans aeris i limita l'ús de productes químics, que poden tenir efectes negatius per al medi ambient i la salut. A més, l'abandó d'alguns productes en el sector agrícola, que abans s'usaven per a controlar els mosquits, ha afectat l'eficàcia dels tractaments actuals.

Es fa necessari adoptar mesures per a prevenir i controlar el problema dels mosquits derivats de l'activitat agrícola i la proximitat dels cultius a la ciutat, que impliquen tant el sector agrícola, com el municipal, com la ciutadania, i que es basen en el coneixement, la coordinació, la innovació i la sostenibilitat.

D'acord amb la informació recopilada durant la fase d'entrevistes, s'identifiquen una sèrie d'actuacions que cal incorporar en el pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana:

- En matèria de prevenció d'onades de calor:
 - Elaborar un pla de prevenció i actuació enfront del risc d'onades de calor, que incloga mesures d'informació, sensibilització, vigilància, alerta i resposta, dirigides a la població en general i als grups més vulnerables (majors, infància i persones amb malalties cròniques o treballadors/es exposats a onades de calor).
- En matèria de control de mosquits:
 - Elaborar un protocol d'actuació en coordinació amb el sector agrícola per a impulsar la utilització de productes adequats per al control dels mosquits als camps de tarongers, així com fomentar bones pràctiques agrícoles per a evitar l'estancament d'aigua en els cultius.
 - Accions d'informació i sensibilització a la ciutadania sobre les mesures de prevenció i protecció enfront dels mosquits, com l'ús de repel·lents, mosquiteres, roba adequada o el buidatge de recipients amb aigua, que poden servir de viviers dels mosquits.

ANÀLISI DAFO

DAFO OE3. CANVI CLIMÀTIC I RESILIÈNCIA

DEBILITATS	
D_1	Especial vulnerabilitat a les inundacions, que es produeixen amb freqüència i intensitat en diferents zones urbanes i causen danys i molèsties a la població.
AMENACES	
A_1	Fragilitat del cordó dunar (a la platja de l'Arenal) i els aiguamolls (Clot de la Mare de Déu, desembocadura del Millars, marjal) davant els impactes del canvi climàtic.
A_2	Augment de la freqüència i intensitat d'esdeveniments climàtics extrems, com ara onades de calor, sequeres, incendis, tempestes i inundacions, que posen en risc la seguretat i el benestar de la població i el medi ambient de Borriana.
A_3	Augment del risc sanitari i ambiental per la proliferació dels mosquits a causa de l'augment de la temperatura i

	la humitat, i de la limitació dels mètodes de fumigació.
A_4	Cert grau de vulnerabilitat a patir freqüents i greus problemes d'inundacions atés que el terme municipal està travessat per diversos rius i zones de marjaleria, que poden desbordar-se amb facilitat davant episodis de pluges intenses o esclafits humits, i que compta amb una infraestructura de drenatge i avaluació d'aigües insuficient que necessita millores.
FORTALESES	
F_1	Existència d'eines i estratègies, tant regionals com municipals, per a la mitigació i adaptació al canvi climàtic (onades de calor, sequeres, etc.) i a riscos naturals (incendis, etc.).

PRINCIPALS REPTES

1. Reduir la vulnerabilitat de Borriana a les inundacions, mitjançant la millora de la planificació, la prevenció, la gestió i la recuperació de les zones afectades.
2. Protegir i restaurar el cordó dunar, els aiguamolls i la marjal, com a elements clau per a la conservació de la biodiversitat, la regulació climàtica i la prevenció de riscos naturals.
3. Augmentar la resiliència de Borriana al canvi climàtic i als seus efectes, mitjançant la implementació de mesures de mitigació i adaptació, tant en l'àmbit municipal com en el de la ciutadania i els sectors econòmics.
4. Controlar i reduir el risc sanitari i ambiental per la proliferació dels mosquits, mitjançant l'aplicació de mètodes eficaços, sostenibles i respectuosos amb el medi ambient.
5. Millorar la infraestructura de drenatge i evacuació d'aigües pluvials, per a prevenir i reduir el risc d'inundacions, especialment a les zones més vulnerables del nucli urbà i del paratge del Clot de la Mare de Déu.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Estratègia Valenciana de Canvi Climàtic i Energia 2030.	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, GVA.
Llei de canvi climàtic i transició ecològica de la Comunitat Valenciana.	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, GVA.
Pla Valencià Integrat d'Energia i Clima.	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, GVA.
Pla d'Acció Territorial de caràcter sectorial sobre Prevenció del Risc d'Inundació en la Comunitat Valenciana (PATRICOVA).	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, GVA.
Pla d'Acció d'Energia Sostenible del Municipi (PAES, 2007).	Ajuntament de Borriana
Adhesió al Pacte Europeu dels Alcaldes per al Clima i l'Energia en 2010.	Ajuntament de Borriana
Pla Local d'Adaptació al Canvi Climàtic de Borriana (2023).	Ajuntament de Borriana
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Pla d'Emergència davant Situacions de Sequera en el Sistema de Proveïment Urbà (2023).	Ajuntament de Borriana
Pla Local de Prevenció d'Incendis Forestals del Terme Municipal de Borriana (2020).	Ajuntament de Borriana
Pla d'Actuació Municipal enfront del risc d'incendis forestals de Borriana (2023).	Ajuntament de Borriana
Pla d'Actuació Municipal enfront del risc d'inundacions Borriana (2021).	Ajuntament de Borriana
Pla Director de Clavegueram de Borriana (2016).	Ajuntament de Borriana

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Disseny d'un pla de prevenció i actuació enfront del risc d'onades de calor incloent-hi mesures d'informació, sensibilització, vigilància, alerta i resposta.	D, G, P	24-26	AJ.
Coordinació amb el sector agrícola per a impulsar l'adopció de bones pràctiques que reduïsquen o minoren l'impacte de	D, G	24-26	AJ.,

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
les plagues de mosquit, així com campanyes de sensibilització a la ciutadania.			ALTRES
Creació d'espais verds urbans i connectivitat ecològica a la ciutat.	F	27-29	AJ.
Canalització del riu Anna en zones pròximes al nucli urbà.	F	27-29	AJ.
Projecte de millora del sistema de sanejament de l'avinguda de Tarancón mitjançant la instal·lació de ramals al col·lector existent per a evitar inundacions al carrer de l'Escorredor.	F, G	24-26	AJ.
Projecte de connexió del col·lector del Barranquet amb el riu Anna mitjançant la instal·lació d'un dipòsit d'aigua pluvial.	F, G	24-26	AJ.
Instal·lació de caragols d'Arquimedes a la Serratella per a la reducció del risc d'inundacions.	F, G	24-26	AJ.
Renovació dels col·lectors del carrer del Barranquet per a evitar estancaments d'aigua en període de pluges.	F, G	24-26	AJ.
Renovació de 10 equips de bombament.	F, G	24-26	AJ.
Construcció d'una xarxa de pluvials per a la prevenció d'inundacions i l'aprofitament del recurs hídric.	F, G	24-26	AJ.
Instal·lació de sistemes d'elevació per a evitar inundacions al barranc de Betxí.	F, G	24-26	AJ.
Inversió per a la construcció d'una xarxa separativa d'aigües pluvials per a prevenir inundacions a Borriana.	F, G	24-26	AJ.

NOTES: **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini**: 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), AJ. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 4.

FER UNA GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I AFAVORIR L'ECONOMIA CIRCULAR

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

6.3 / 6.4 / 6.5 / 6.6 / 7.2 / 7.3 / 7.B.11.6 / 11.b 12.2 / 12.3 / 12.4 / 12.5 / 12.8 / 12.b / 12.c

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Ser més eficients energèticament i estalviar energia.
- Optimitzar i reduir el consum d'aigua.
- Fomentar el cicle dels materials.
- Reduir els residus i afavorir el seu reciclatge.

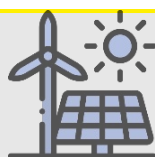
INDICADORS DESCRIPTIUS

Consum energètic per sector

Edificis, equipaments, instal·lacions i indústries	99.738 MWh
Transport	365.300 MWh

Font: Dades registrades en Covenant of Mayors². Any 2007.

Producció d'energies renovables

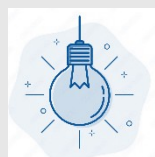
0 kWh (no hi ha planta de producció)
307,23 kWh (producció fotovoltaica
estimada de 346.991,21kWh/any)

Font: Ajuntament. Dades de 2022.

Consum energètic per tipus

Electricitat	99.738 MWh
Combustible fòssil	365.300 MWh
Calefacció i refrigeració urbana	0 MWh

Font: Dades registrades en Covenant of Mayors. Any 2007.

Consum total d'energia

4.196.160,08 kWh/any
1.399.414,00kWh/any **enllumenat**
2.796.746,08kWh/any **dependències**

Font: Ajuntament. Dades de 2022

Subministrament d'aigua

Dotació poble	282,27 l/hab./dia
Dotació poblats marítims	213,3 l/hab./dia
Dotació les Alqueries de Santa Bàrbara	50 l/hab./dia

Població censada abastida (% i nombre)

	Poble	Poblats marítims	Alqueries de Santa Bàrbara
Població censada abastida (nombre)	29.425	5.000	89
% Població censada abastida	100	100	100

Font: Sistema d'Informació nacional d'Aigües de Consum. SINAC.

Estació depuradora d'aigües residuals EDAR

1 EDAR Borriana (nova EDAR en fase de construcció)

Font: EPSAR. Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana.

Volum depurat

4.377.719 m³

Font: Estadística de sanejament i depuració d'aigües residuals. PEGV. Any 2020.

Càrrega orgànica (He³)

2020	2019	2018	2017	2016
31.048	42.576	38.049	40.234	39.789

Font: Estadística de sanejament i depuració d'aigües residuals. PEGV. Any 2020.

Distribució residus urbans

Tipologia	Kg/hab./any
Envasos lleugers	296,44
Paper/cartó	267,43
Vidre	319,73
Oli	4,35
Voluminosos + coparc	1.376,52
Resta	14.598,82
TOTAL	16.863,30

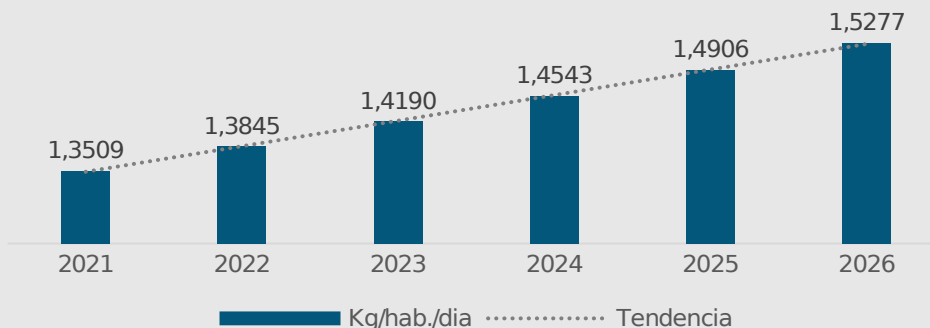
Font: Pla Local de Residus del Municipi. 2021

Comparativa ràtios de contenidorització (nombre hab./contenedor)

Fracció	Borriana	Espanya / C. Valenciana
Resta	50,4	100
Envasos lleugers	299,6	300
Paper i cartó	238,4	300
Vidre	422,3	204

Font: Pla Local de Residus del Municipi. 2021

Previsió generació residus per habitant 2021-2026

² Enllaç a font: <https://eu-mayors.ec.europa.eu/es/signatories>

³ El nombre equivalent d'habitants (he) és la càrrega orgànica biodegradable amb una demanda bioquímica d'oxigen de 5 dies (DBO₅) de 60 grams d'oxigen per dia.

SITUACIÓ ACTUAL

Aquest quart Objectiu Estratègic se centra a analitzar el consum de recursos i la generació de residus, fomentant-ne la reducció i apostant per una gestió sostenible, objectius que juguen un paper essencial en la transició cap a un model econòmic circular que assegure la qualitat de vida de les ciutats i faça d'aquestes un lloc atractiu per a viure.

Energia i eficiència energètica

La situació geopolítica actual té entre les seues principals conseqüències l'increment generalitzat dels preus de l'energia, la qual cosa dificulta el seu accés i posa en risc tant l'economia productiva com la familiar. D'aquesta forma, la necessitat de realitzar una transició energètica cap a models que se sostinguen en l'autoconsum, la descarbonització o les energies renovables, ja no suposa exclusivament una reclamació mediambiental, perquè es fa necessària la cerca de noves fonts d'energia que reduïsquen també el seu cost econòmic. A part de ser més eficients energèticament, s'ha de posar l'accent en el foment d'energies renovables.

Actualment, l'Ajuntament de Borriana no disposa d'una instal·lació de producció d'**energies renovables**. No obstant això, en data 31 de desembre de 2023 l'Ajuntament disposarà de 307,23 kWp instal·lats en edificis municipals per a la producció d'energia fotovoltaica, amb una producció estimada de 346.991,21 kWh a l'any. D'acord amb la informació recopilada, l'Ajuntament està en procés d'instal·lació de plaques solars al centre de salut, el centre de serveis socials, el centre d'educació especial i el centre de formació de persones adultes, amb l'objectiu de reduir el consum d'energia elèctrica i les emissions de CO₂.

L'Ajuntament també disposa de diversos instruments de planificació en matèria d'energia. Com ja s'ha esmentat anteriorment, l'Ajuntament es va adherir en 2010 al **Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible**. També disposa d'un **Pla d'Acció d'Energia Sostenible del Municipi** (2007). A través del Pla, l'Ajuntament es comprometia a reduir la seua contribució global al canvi climàtic com a mínim en un 20% per a l'any 2020 respecte a les emissions que va generar l'any 2007. Per a la consecució d'aquest percentatge de reducció, es proposaven una sèrie de mesures d'actuació i que constituïen el full de ruta per al compliment dels objectius adquirits. Les diferents actuacions estaven estructurades per línies estratègiques i programes, de la següent forma:

- Línia estratègica 1. Edificis, equipaments, instal·lacions i indústria:
 - Programa 1.1 Edificis i equipaments/instal·lacions municipals.
 - Programa 1.2 Edificis i equipaments/instal·lacions terciaris (no municipals).
 - Programa 1.3 Edificis i equipaments/instal·lacions residencials.
 - Programa 1.4 Enllumenat públic municipal.
 - Programa 1.5 Indústria.
- Línia estratègica 2. Transport:
 - Programa 2.1 Flota municipal.
 - Programa 2.2 Transport públic.
 - Programa 2.3 Transport privat i comercial.

- Programa 2.4 Transport per a vianants.
- Línia estratègica 3. Producció local d'electricitat:
 - Programa 3.1 Hidroelèctrica.
 - Programa 3.2 Eòlica.
 - Programa 3.3 Fotovoltaica.
 - Programa 3.4 Cogeneració de calor i electricitat.
 - Programa 3.5 Altres.
- Línia estratègica 4. Calefacció/refrigeració urbanes locals, cogeneració:
 - Programa 4.1 Cogeneració de calor i electricitat.
 - Programa 4.2 Planta de calefacció urbana.
- Línia estratègica 5. Ordenació territorial:
 - Programa 5.1 Urbanisme.
 - Programa 5.2 Planificació dels transports / mobilitat.
 - Programa 5.3 Normes per a la renovació i l'expansió urbanes.
- Línia estratègica 6. Contractació pública de productes i serveis:
 - Programa 6.1 Requisits / normes en matèria d'eficiència energètica.
 - Programa 6.2 Requisits / normes en matèria d'energies renovables.
- Línia estratègica 7. Col·laboració amb els ciutadans i les parts interessades:
 - Programa 7.1 Servei d'assessorament.
 - Programa 7.2 Ajuda financera i subvencions.
 - Programa 7.3 Sensibilització i creació de xarxes locals.
 - Programa 7.4 Formació i educació.
- Línia estratègica 8. Altres sectors:
 - Programa 8.1 Gestió de les aigües residuals.
 - Programa 8.2 Altres.

Des de l'Estratègia EDUSI es va articular una línia d'actuació enfocada a la millora de l'eficiència energètica i augment de les energies renovables en les àrees urbanes.

- Millora de l'eficiència energètica en edificis municipals (74.325 € l'any 2018, 296.965,24 € l'any 2020 i 250.000 € l'any 2021).
- Energies renovables en instal·lacions esportives (45.000 euros l'any 2017).

Entre altres actuacions posades en marxa per l'Ajuntament, hi ha el sistema impositiu municipal, que inclou els següents aspectes ambientals:

- S'aplica un 75% de bonificació en l'impost de vehicles que tinguen motor elèctric i un 50% per als de motor híbrid, durant els tres primers anys després de la matriculació.
- En l'IBI també hi ha bonificacions per instal·lació voluntària de sistemes d'aprofitament tèrmic o elèctric de l'energia solar. Es tracta del 20% de bonificació d'IBI durant els 4 anys posteriors a la finalització de la instal·lació.

També s'han dut a terme actuacions amb finançament atorgat per la Generalitat Valenciana, com la instal·lació de punts de recàrrega de vehicles elèctrics l'any 2021.

Al mes de desembre de 2022, es va constituir la primera **Comunitat Energètica Local (CEL)** com un projecte social i col·laboratiu promogut per la Cooperativa Sant Josep i amb el suport de la Generalitat Valenciana, l'Ajuntament de Borriana i la Federació de Cooperatives Agroalimentàries de la Comunitat Valenciana. Es va constituir amb l'objectiu de generar beneficis socials i mediambientals a Borriana, donant prioritat a la sostenibilitat amb l'ús de plaques fotovoltaïques i generant un important estalvi en la factura als seus usuaris, gràcies a l'energia verda de proximitat.

D'acord amb els resultats de les labors de diagnòstic, i com a resultat de la fase d'entrevistes, s'identifiquen i proposen un conjunt d'actuacions en matèria d'energia que cal incorporar en el pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana:

- Continuar impulsant l'ús d'energies renovables en edificis públics.
- Suport a la Comunitat Energètica Local a través de la cessió d'espais públics, com ara cobertes, solars o edificis, per a la instal·lació de plantes de generació renovable, com ara panells solars, aerogeneradors o biomassa; i oferir assessorament tècnic, jurídic i financer a la ciutadania i les empreses que vulguen formar part d'una comunitat energètica local, així com tramitar els permisos i les llicències necessaris.
- Durant l'últim trimestre del 2023, s'ha iniciat la contractació del subministrament i manteniment energètic de la ciutat. El nou contracte suposa una millora substancial en la il·luminació de la ciutat, i amb una inversió entorn de 2,6 milions d'euros es canviaran totes les lluminàries, la qual cosa suposarà reduir la despesa energètica un 40%, i un estalvi de prop del 50% de la factura de la llum durant els pròxims quinze anys. Aquest projecte també comportarà la millora en la il·luminació dels edificis més emblemàtics de la ciutat, per a enaltir l'arquitectura única que destaca per la seua etapa modernista. Així mateix, en reemplaçar les lluminàries antigues per altres de tecnologia LED, es reduiran les emissions de CO₂ a l'atmosfera procedents de la il·luminació pública.
- Modernitzar els instruments de planificació sobre energia sostenible i eficiència energètica per a adequar-los als nous reptes.

Cicle de l'aigua

El **cicle de l'aigua** a Borriana es gestiona des de l'empresa FACSA, que és l'encarregada del servei municipal d'aigua potable i clavegueram. En matèria de gestió, actualment es disposa del **Reglament Regulador del Servei Públic Municipal de proveïment i subministrament d'aigua potable** i del **Pla Director de Clavegueram de Borriana** (2022).

El Reglament s'encarrega de regular les condicions tècniques i administratives del servei públic municipal de proveïment i sanejament d'aigua potable a Borriana. Aquest document estableix els drets i obligacions de les persones usuàries, el procediment per a la contractació i baixa del servei, les tarifes i formes de pagament, les normes d'ús i conservació de les instal·lacions, les sancions per incompliment, i les competències i responsabilitats del servei i de l'Ajuntament.

L'Ajuntament compta amb el Pla Director de Clavegueram, que està orientat a coordinar la gestió dels serveis de proveïment d'aigua potable i de clavegueram del municipi. Els principals objectius del Pla director són els següents:

- Diagnosticar i analitzar el funcionament i les deficiències de l'actual sistema de clavegueram, tant funcionals com estructurals.
- Proposar les actuacions conseqüents per a donar solució als principals problemes actuals i per a evitar l'aparició de problemes futurs per una falta de planejament a llarg termini.

Al març de 2022, l'Ajuntament conjuntament amb FACSA van posar en marxa el **Pla de renovació de la xarxa d'aigua potable i clavegueram**. L'execució d'aquest Pla suposava la renovació integral d'aproximadament 3.600 de canalitzacions i 261 noves escomeses, inversions que ascendien a 1.061.872 euros i que s'escometen des de FACSA. Els treballs s'han realitzat en diversos carrers, avingudes i places de diferents zones de Borriana, com el barri de la Bosca, els Poblatos Marítics, l'entorn del carrer dels Arbrets o el centre històric.

Altres actuacions destacables que s'han posat en marxa en matèria del cicle de l'aigua són les següents:

- Instal·lació d'un pou d'aprofitament d'aigües subterrànies al pati de les antigues escoles de Santa Bàrbara.
- Renovació de la xarxa potable del cementeri municipal.
- Instal·lació d'un punt de monitoratge dels paràmetres de la qualitat d'aigua als voltants del Camí d'Onda.

Quant al **tractament d'aigües residuals**, l'estació depuradora d'aigües residuals que dona servei al municipi de Borriana és l'**EDAR** de Borriana. Va ser construïda l'any 1982 i ampliada l'any 2000. Aquesta infraestructura es troba pràcticament obsoleta, i a pesar que ha sigut sotmesa a reparacions periòdiques, no s'ha aconseguit resoldre els problemes tant d'avaries com de males olors que genera, especialment a la costa sud del municipi (zona Serratella).

Recentment, la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori de la Generalitat Valenciana ha iniciat els tràmits per a la construcció d'una EDAR per a Borriana com a part del Pla d'Infraestructures Hidràuliques de 2024 de l'EPSAR. Amb la construcció de la nova EDAR s'ampliaran les instal·lacions de depuració i es donarà solució als problemes ocasionats per la infraestructura existent, aconseguint un tractament adequat de les aigües residuals, reutilitzant-les per a reg, utilitzant tecnologia moderna i minimitzant l'impacte mediambiental. Tot això permetrà un desenvolupament sostenible que garantisca futurs desenvolupaments urbanístics.

L'Ajuntament també compta amb el **Pla d'Emergència davant Situacions de Sequera en el Sistema de Proveïment Urbà** (juliol 2023). Aquest pla ja ha sigut abordat en l'Objectiu Estratègic 3.

D'acord amb els resultats obtinguts durant la fase de diagnòstic (explotació d'informació i entrevistes), es proposen les següents actuacions en matèria de gestió del cicle de l'aigua per a incorporar al pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana:

- Projecte de millora del sistema de sanejament de l'avinguda de Tarancón mitjançant la instal·lació de ramals al col·lector existent (aproximadament 3,5 milions d'euros) per a eliminar els problemes d'inundacions del carrer de l'Escorredor.
- Projecte de connexió del col·lector del Barranquet amb el riu Anna mitjançant la instal·lació d'un dipòsit d'aigua pluvial, el qual és una infraestructura de la xarxa de sanejament consistent en un dipòsit dedicat a capturar i retenir l'aigua de pluja transportada fins aquest pels col·lectors, sobretot quan hi ha precipitacions molt intenses, per a disminuir la possibilitat d'inundacions en els casos en què la capacitat d'escorreguda de l'aigua és menor que el volum de pluja.
- La instal·lació de caragols d'Arquimedes a la Serratella per a la reducció del risc d'inundacions en aquesta zona.
- Renovació dels col·lectors del carrer del Barranquet per a evitar estancaments d'aigua en períodes de fortes pluges.
- Renovació de 10 equips de bombament per uns altres de més eficients, per a la inversió dels quals seran necessaris 300.000 €.
- Projecte de construcció d'una xarxa de pluvials per a la prevenció d'inundacions i l'aprofitament del recurs hídic.
- Inversió per a la instal·lació de sistemes d'elevació per a evitar inundacions al barranc de Betxí, amb l'objectiu de reduir el risc d'inundacions al municipi mitjançant la instal·lació de sistemes d'elevació que permeten controlar el cabal del barranc de Betxí i evitar-ne el desbordament. L'actuació es justifica per la necessitat de

protegir la població i el patrimoni de Borriana dels efectes negatius de les inundacions, així com pel compliment de la normativa vigent en matèria de gestió de riscos i de planificació hidrològica.

- Construcció d'una xarxa secundària separativa d'aigües pluvials al municipi, per a evitar les inundacions que es produeixen en algunes zones del nucli urbà quan plou intensament, especialment al centre històric. Aquesta actuació s'emmarca dins del Pla d'Acció per al Clima i l'Energia Sostenible (PACES) de Borriana. L'actuació consisteix en la instal·lació d'una xarxa de canonades, arquetes, pous de registre, embornals i reixetes que arreplegaran l'aigua de pluja i la conduiran fins al riu Anna, previ pas per una estació de desbastament que eliminarà els sòlids i residus que puguen arrossegar les aigües. La xarxa secundària separativa es complementarà amb la xarxa unitària existent, que arreplega tant les aigües pluvials com les residuals, i que és insuficient per a evacuar el cabal generat per les precipitacions intenses. La xarxa secundària separativa tindrà una capacitat de conducció de 2,5 m³/s i una longitud total de 1.500 m. El pressupost estimat de l'actuació és de més de 2 milions d'euros.

Gestió dels residus

La nova Directiva sobre els residus, Directiva (UE) 2018/851 de 30 de maig, estableix que el tractament dels residus ha de millorar-se i transformar-se en una gestió sostenible de les matèries, amb la finalitat de protegir, preservar i millorar la qualitat del medi ambient i la salut humana. Així mateix, la Directiva promou els principis de l'economia circular i cerca garantir la utilització prudent, eficient i racional dels recursos naturals.

La Directiva, atés que és una norma de la Unió Europea, és d'obligat compliment per a tots els estats membres i les seues entitats locals. El document estableix uns objectius comuns per a la prevenció, la preparació per a la reutilització, el reciclatge i la valorització dels residus, així com unes normes mínimes per a la gestió dels residus perillosos, els bioresidus, els residus de construcció i demolició i els residus d'envasos, entre altres.

En l'àmbit regional, el **Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana (PIRCV)** és l'instrument director i coordinador de totes les actuacions que es realitzen a la Comunitat Valenciana en matèria de gestió de residus. El PIRCV té com a objectiu reduir la producció de residus, fomentar la prevenció, la reutilització, el reciclatge i la valorització, i minimitzar l'impacte ambiental i sanitari dels residus. El PIRCV es va aprovar pel Decret 81/2013, de 21 de juny, del Consell, i es va revisar pel Decret 55/2019, de 5 d'abril, del Consell. D'acord amb la zonificació proposada pel PIRCV, el sistema de recollida i tractament de residus urbans de Borriana pertany al Pla Zonal 1. El Pla Zonal 1 abasta els municipis de les comarques de la Plana Baixa, l'Alcalatén i l'Alt Millars, i té com a objectiu millorar la recollida selectiva i el tractament dels residus urbans, mitjançant la implantació d'un sistema integrat. El Pla Zonal 1 es gestiona mitjançant una entitat pública, el Consorci Pla Zonal C1/V5, que està format per la Generalitat Valenciana, la Diputació de Castelló i els municipis integrats en el pla.

Borriana compta amb el **Pla Local de Residus (PLR, 2022-2026)**, el qual estableix les estratègies de treball en la prevenció, reutilització i gestió dels residus municipals per a un període de 5 anys comprés entre 2022 i 2026. Els principals objectius del PLR són els següents:

- Diagnosticar la situació actual en matèria de residus.
- Posar de manifest els punts forts i febles del sistema de gestió de residus.
- Establir una planificació a futur per a la gestió dels residus.

Aquests principals objectius es desglossen en una sèrie d'objectius específics destinats a planificar i executar un servei de recollida i gestió de residus que complisca la legislació vigent, que reduïska la producció i l'impacte dels residus, que fomenti la prevenció, la reutilització, el reciclatge i la valorització, que millore la qualitat i la transparència de la informació, que augmente la sensibilització i la participació dels usuaris, i que contribuïska a la protecció del medi ambient i la salut humana.

El PLR s'estructura en 4 línies d'actuació, les quals són:

- Prevenció de residus i consum responsable.
- Reutilització i preparació per a la reutilització.
- Gestió de residus municipals i reciclatge.
- Aspectes transversals.

Cadascuna de les línies estratègiques està formada per una sèrie d'accions. De les entrevistes es desprén la necessitat d'abordar des del pla d'acció de l'Agenda Urbana l'eliminació de tots els contenidors soterrats i substitució per contenidors de superfície.

ANÀLISI DAFO

DAFO OE4. GESTIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS I ECONOMIA CIRCULAR

DEBILITATS	
D_1	Absència d'una instal·lació o planta de producció d'energies renovables que limita la sostenibilitat i l'autonomia energètica del municipi.
D_2	Desactualització de les estratègies municipals per a la gestió sostenible de l'energia, que requereixen una adaptació als nous reptes.
D_3	Existència d'una EDAR obsoleta que implica nombroses avaries i males olors.
FORTALESES	
F_1	Compromís de l'Ajuntament amb la millora de l'eficiència energètica i el foment de les energies renovables, mitjançant l'execució de diverses actuacions que redueixen el consum i les emissions d'energia.
F_2	Aplicació de mesures fiscals (bonificacions) per part de Borriana per a estimular que la ciutadania (persones i empreses) millori la seua eficiència energètica.
F_3	Existència d'instruments municipals actualitzats per a la gestió del cicle de l'aigua (Reglament Regulator de proveïment i subministrament, Pla Director de Clavegueram i Pla de renovació).
F_4	Existència d'un projecte de construcció d'una nova EDAR que aconseguirà el tractament adequat de les aigües residuals, reutilitzant-les per a reg, utilitzant tecnologia moderna i minimitzant l'impacte mediambiental.
F_5	Existència d'actuacions en marxa per a millorar el sistema de sanejament i evacuació d'aigües pluvials per a prevenir i reduir el risc d'inundacions.
F_6	Existència d'un marc normatiu i estratègic favorable per a la millora de la gestió de residus en termes de circularitat.
OPORTUNITATS	
O_1	Existència d'una comunitat energètica local amb capacitat per a facilitar l'accés a la ciutadania a energies renovables permetent-los estalviar el cost energètic i motivar cap a una forma de consum d'energia més eficient.

PRINCIPALS REPTES

1. Augmentar la producció i el consum d'energies renovables al municipi.
2. Disposar d'un conjunt d'estratègies i eines municipals per a la gestió sostenible de l'energia, adaptades als nous reptes i alineades amb els objectius de l'Agenda Urbana Espanyola i el Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia.

- Potenciar la gestió de residus en termes de circularitat, aplicant els principis de prevenció, reducció, reutilització i reciclatge, i fomentant la participació ciutadana i la sensibilització ambiental.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Pla d'Acció d'Energia Sostenible del Municipi (PAES, 2007).	Ajuntament de Borriana
Adhesió al Pacte Europeu dels Alcaldes per al Clima i l'Energia en 2010.	Ajuntament de Borriana
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Comunitat Energètica Local CEL (2022).	Cooperativa Sant Josep, Ajuntament de Borriana i Federació de Cooperatives Agroalimentàries de la Comunitat Valenciana
Reglament Regulador del Servei Públic Municipal de proveïment i subministrament d'aigua potable.	Ajuntament de Borriana
Pla Director de Clavegueram de Borriana (2022).	Ajuntament de Borriana
Pla de renovació de la xarxa d'aigua potable i clavegueram.	Ajuntament de Borriana i FACSA
Pla d'Emergència davant Situacions de Sequera en el Sistema de Proveïment Urbà (2023).	Ajuntament de Borriana
Directiva Europea en matèria de residus (2018/851).	Unió Europea
Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana (PIRCV)	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, GVA.
Pla Local de Residus (2022-2026)	Ajuntament de Borriana

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Continuar avançant en l'aprofitament de l'energia solar en edificis municipals per a la producció d'energia fotovoltaica.	F, G	24-26	AJ.
Foment de les comunitats energètiques locals.	D, G	24-26	AJ., S.P., T.S.,

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
			ALTRES
Execució del contracte de subministrament i manteniment energètic de la ciutat, incloent-hi la substitució de les lluminàries de la ciutat.	F	24-26	AJ.
Actualització del Pla Municipal d'Acció d'Energia Sostenible.	P	24-26	AJ.
Millorar l'eficiència energètica de l'edifici cultural de la Mercé, invertint en l'aïllament de l'edifici, principalment en la teulada o cúpula de vidre i en el seu interior.	F	24-26	AJ.
Millora de l'eficiència energètica del Teatre Payà mitjançant l'aïllament tèrmic de la façana i la renovació del sòl de la sala d'assaig.	F	24-26	AJ.
Instal·lar cobertura de plaques solars en la pista descoberta del pavelló poliesportiu municipal de la Bosca.	F	24-26	AJ.
Suport al projecte de construcció de la nova EDAR.	G	24-26	ALTRES (EPSAR), AJ.
Substitució de contenidors soterrats per contenidors de superfície per a optimitzar la gestió de residus.	D, F, G	24-26	AJ.

NOTES: **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini**: 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), AJ. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 5.

AFAVORIR LA PROXIMITAT I LA MOBILITAT SOSTENIBLE

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

3.6 / 3.99.1 11.2 / 11.7

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Afavorir la ciutat de proximitat.
- Potenciar maneres de transport més sostenibles.

INDICADORS DESCRIPTIUS

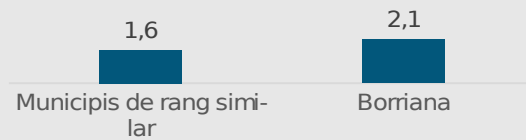

Superfície d'infraestructures de transports
97,6 ha

Municipis de similar rang: 99,6 ha

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Proporció de superfície d'infraestructures de transport respecte al terme municipal

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Vies ciclistes (km)
22,8

Font: Ajuntament

Vies per a vianants (km)
Pendent de calcular

Font: Ajuntament

Índex de motorització

Tipologia	Borriana	Municipis de similar rang
Turismes	75,5 %	72 %
Motocicletes	9,3 %	10 %

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Vehicles domiciliats per habitants

560,8 veh./1.000 hab.
Municipis de similar rang: 573,9

Transport públic
- Línies d'autobús interurbà

Onda-Borriana-Castelló
Font: GVA

veh./1.000 hab.

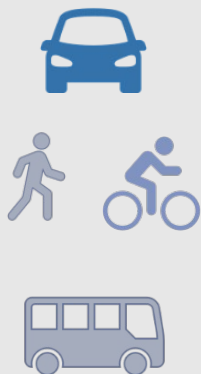
Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

- Línies ferroviàries

3 trens MD (**Regional, Interurbà i Regional Express**) i 1 Rodalies (**línia C6**)

Font: ADIF.

Repartiment modal dels desplaçaments a Borriana

Tipologia	%	Motiu	%
No motoritzat:	27,10%		
A peu	21,03%	Treball	64,00%
Bicicleta	6,07%	Casa	7,00%
Motoritzat:	67,53%	Estudi	1,00%
Cotxe:	63,79%	Altres (compres, oci, esport, metge, assumptes personals, altre domicili, etc.)	28,00%
Motocicleta	3,27%		
Furgoneta	0,47%		
Motoritzat públic:	5,37%		
Autobús	2,57%		
Tren	2,8%		
TOTAL	100,0%	TOTAL	100,0%

Font: Pla de Mobilitat Urbana Sostenible Borriana (PMUS), 2022

SITUACIÓ ACTUAL

Aquest cinqué Objectiu Estratègic se centra a analitzar la mobilitat, entesa com la capacitat de moure's en l'espai urbà mitjançant diferents mitjans de transport, i propugna un model de mobilitat intel·ligent, que assegure l'accessibilitat universal, reduïska les desigualtats entre territoris i classe socials, i es dote d'un sistema de transport sostenible que afavorisquen una economia eficient, així com un medi ambient saludable, una bona qualitat de l'aire i el benestar dels seus habitants.

Ciutat de proximitat i transport urbà sostenible

La **mobilitat** és un factor essencial per a dissenyar ciutats i territoris que siguin sostenibles, ja que influeix en aspectes com la qualitat de l'aire, el consum d'energia, la salut de les persones i la cohesió social. La importància de la mobilitat a les ciutats es plasma en aspectes tan variats com, per exemple, els següents:

- Com un dret humà fonamental ja que permet l'accés a l'educació, el treball, la salut, la cultura i l'oci, així com la participació en la vida pública i la cohesió social.
- Com un factor de competitivitat i desenvolupament, que influeix en la productivitat, la innovació, el comerç i el turisme, així com en l'atracció i retenció de talent i empreses.
- Com un repte ambiental i climàtic, que contribueix al consum d'energia, l'emissió de gasos d'efecte hivernacle, la contaminació de l'aire, el soroll i l'ocupació de l'espai, afectant la qualitat de vida i la salut de les persones i els ecosistemes.

- Com una oportunitat de transformació i sostenibilitat, que implica l'adopció de nous models de planificació, gestió i governança, així com de noves tecnologies, serveis i hàbits de mobilitat, que afavoreixen l'eficiència, la seguretat, l'equitat i la participació.

L'ETCV recull com a oportunitats de millora de la connectivitat global de l'àrea funcional de Castelló la posada en marxa d'un conjunt d'infraestructures de vertebració externa i interna. En el cas de Borriana aquestes oportunitats serien la potenciació de l'eix Montanejos – Onda – Borriana; la creació d'una via parc entre Borriana i Nules; o millores en els trams Borriana-Vila-real i Betxí-Borriana.

També indica com a oportunitats de millora de la mobilitat sostenible de l'àrea funcional la creació d'una plataforma reservada de transport en les connexions i servei exprés entre Castelló-Vila-real-Almassora-Borriana-Grau de Borriana, i entre la Vall d'Uixó, Borriana i Castelló. Així com la definició d'un esquema d'infraestructures energètiques, hídriques i de telecomunicacions per a evitar la discriminació territorial en la implantació d'activitats econòmiques, sent l'oportunitat per a Borriana la construcció d'una subestació de 220 kV.

Quant a **transport públic**, existeix una línia íntegrament urbana entre Borriana, el Port i el Grau de Borriana prestada per l'empresa de transports Hicid, SA. També existeix transport públic interurbà per autobús que connecta el municipi amb les localitats de Vila-real, Almassora, UJI, Betxí, Castelló i València. Aquest servei també és gestionat per l'empresa de transports Hicid, SA. Borriana també té connexió ferroviària per la línia L600 de la Xarxa Ferroviària d'Interés General (RFIG), que uneix València amb Barcelona per la costa. L'estació de Borriana-les Alqueries està situada al límit del municipi al costat de les Alqueries. El servei de bus existent (línia Borriana – Port – Grau) connecta la ciutat amb l'estació per a facilitar els desplaçaments a la ciutadania. L'estació de tren ofereix serveis de mitjana distància i rodalia operats per Renfe. Segons els horaris d'SNCF Connect, hi ha 12 trens diaris entre Borriana i València, i entre Borriana i Barcelona, amb una duració mitjana de viatge d'una hora.

L'Ajuntament de Borriana compta amb un **Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS, 2022-2026)** aprovat per acord plenari al febrer de 2022. Els principals objectius del PMUS se centren a fomentar els modes més sostenibles com són els no motoritzats (a peu i amb bicicleta) i el transport col·lectiu, tractant de millorar serveis i infraestructures per a augmentar la seua eficiència. Les actuacions proposades estan lligades a les polítiques de mobilitat sostenible:

- Reducció de la congestió del trànsit i control de les velocitats de la xarxa viària.
- Alliberar la via pública d'espai ocupat pels vehicles al nucli de Borriana, reubicant-los al voltant del nucli.
- Presa de mesures per a fomentar la mobilitat de vianants i ciclistes de la població.
- Fomentar les maneres sostenibles entre els escolars augmentant la seua autonomia.
- Millorar l'oferta de transport públic.
- Mesures per a augmentar la seguretat viària.
- Recuperació dels espais públics.
- Millora de l'accessibilitat.
- Millora del medi ambient.

D'acord amb els resultats del diagnòstic realitzat durant el procés d'elaboració del PMUS, es van identificar una sèrie de reptes que també han sigut esmentats durant el procés d'entrevistes, els quals són:

- Preferència en l'ús del cotxe privat com a principal manera de transport degut en part a la configuració territorial i al sistema de transport existent.
- Existència d'espais públics dominats per l'ús del cotxe.
- Dispersió territorial amb nuclis urbans lluny del nucli principal.

Enfront dels reptes també es van identificar un sèrie d'oportunitats com poden ser:

- Major coneixement i conscienciació social sobre els problemes i conseqüències derivats d'un model de mobilitat basat en un ús indiscriminat del cotxe privat.
- Existència de subvencions i suports per a implementar mesures conduents a una mobilitat sostenible.
- Avanços en tecnologies pròpies de la mobilitat sostenible.

El PMUS de Borriana també fa referència a la situació dels aparcaments a la ciutat. D'acord amb el PMUS, existeixen diferents graus de saturació de l'aparcament en diferents zones de Borriana. Les zones que presenten un major percentatge d'ocupació, entorn del 90%, estan al centre i l'ocupació va en augment com més ens acostem al nucli històric. Segons els resultats del diagnòstic del PMUS la resta de zones del centre també presenten percentatges alts d'ocupació. En canvi la zona de la platja presenta tan sols un 41,3% d'ocupació. Durant els mesos estivals, els percentatges s'inverteixen augmentant més a la zona de la platja i disminuint a la zona centre.

D'acord amb la documentació estudiada i la informació recopilada durant la fase d'entrevistes, s'identifiquen una sèrie d'actuacions que cal incorporar en el pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana.

- Elaboració d'un estudi de la demanda i l'oferta d'aparcament al municipi per a la identificació de solucions de mobilitat sostenible, analitzant la idoneïtat de les següents actuacions potencials:
 - Creació d'un aparcament dissuasiu a l'entrada ronda sud, a l'altura de l'inici del tram sud de l'avinguda de Nules amb la CV-18, fomentant la intermodalitat dels desplaçaments (combinació de l'ús del cotxe privat, transport públic, a peu i ciclo).
 - Millora de les àrees d'aparcaments superficials existents al barri de la Bosca, i al carrer d'Osca.
 - Creació d'aparcaments subterranis a la Terrassa Payà, a la plaça de José Iturbi i a la ronda del Poeta Calzada.
- Construcció d'una passarel·la per a vianants que connecte l'aparcament de l'avinguda del Setze de Juliol amb la plaça de Sant Blai.
- Creació d'una xarxa de carrils bici (actuació incorporada en el PMUS valorada en 2 milions d'euros) per a connectar el nucli urbà amb la zona port, la platja, el polígon industrial, les zones naturals i amb municipis pròxims de manera que es fomenti l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport alternatiu, ecològic i saludable, i el turisme actiu i de naturalesa. Les primeres actuacions que cal escometre són:
 - Creació d'una passarel·la ciclista que unisca el carril bici de la carretera de Vila-real amb el carril bici de la carretera del Grau.
 - Implantació d'un carril bici a l'avinguda de la Mediterrània.
- Execució de la ronda sud de Borriana com a via de circumval·lació i descongestió del trànsit urbà.
- Ampliació i millora de les zones d'aparcament de bicicletes a Borriana com a mesura de foment de la mobilitat sostenible i la seguretat viària.
- Incloure punts de recàrrega ràpida de vehicles elèctrics en diferents punts de la ciutat i a la zona marítima.
- Continuació de les accions d'asfaltat dels camins municipals per a la millora de l'estat i la seguretat de les vies públiques (inversió anual entorn de 500.000 - 600.000 euros a l'any).

ANÀLISI DAFO

DAFO OE5. MOBILITAT

DEBILITATS	
D_1	Existència de carrers i places dominades per l'ús del cotxe, la qual cosa genera problemes ambientals i socials.
D_2	Estructura urbana fragmentada, amb diversos nuclis de població dispersos i distants del centre històric, la qual cosa dificulta la mobilitat.
D_3	Escassetat de places d'aparcament al centre i al nucli històric que provoca problemes de circulació,

	contaminació i pèrdua d'atractiu comercial i turístic per a aquestes zones, i a la zona de la platja durant els mesos d'estiu.
AMENACES	
A_1	Preferència de la ciutadania per continuar utilitzant el cotxe privat amb la sèrie d'impactes que això comporta (contaminació atmosfèrica i acústica, augment continuat de les emissions de GEH, deterioració de la qualitat de l'aire, etc.).
FORTALESES	
F_1	Existència d'una estació ferroviària pròpia que connecta el municipi amb les principals ciutats de la Comunitat Valenciana i de la resta d'Espanya.
F_2	Existència d'oferta de transport públic que facilita la mobilitat i l'accessibilitat dels seus habitants i visitants: existència d'un autobús urbà que cobreix les principals zones i serveis del municipi; una línia d'autobusos interurbans i una estació ferroviària pròpia que connecta el municipi amb les principals ciutats de la Comunitat Valenciana i de la resta d'Espanya.
F_3	Existència d'eines municipals (PMUS) que defineixen les estratègies i les accions per a millorar la mobilitat i el transport al municipi, d'acord amb els principis de l'economia circular i el desenvolupament sostenible.
OPORTUNITATS	
O_1	Existència d'estratègies i eines d'ordenació del territori (ETCV) que impulsen actuacions per a la millora de la connectivitat global de l'àrea funcional de Castelló.
O_2	Major coneixement i conscienciació social sobre els problemes i conseqüències derivats d'un model de mobilitat basat en l'ús intensiu del vehicle privat.
O_3	Existència de subvencions i suports, tant a escala nacional com europea, per a impulsar projectes i iniciatives que afavorisquen una mobilitat més sostenible, que reduïska les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, el consum d'energia i la congestió del trànsit (Programa MOVES III, Programa MOVES Projectes Singulares II, etc.).
O_4	Existència d'avanços tecnològics que ofereixen solucions cada vegada més accessibles i adaptades a les necessitats de les entitats locals, que permeten millorar la gestió de la mobilitat, la seguretat viària, la informació a l'usuari, la intermodalitat i la promoció de maneres de transport més netes i saludables.

PRINCIPALS REPTES

1. Aconseguir la reducció de l'ús del cotxe privat i promoure maneres de transport més sostenibles, com el transport públic, la bicicleta o el desplaçament a peu, mitjançant la millora de la infraestructura, la informació, la intermodalitat i la sensibilització.
2. Recuperar l'espai públic per a les persones, reduint l'impacte ambiental i social del trànsit, i creant zones d'estada, oci i convivència, especialment al centre i el nucli històric.
3. Augmentar les places d'aparcament al centre i el nucli històric, i a la zona de la platja durant els mesos d'estiu, mitjançant la creació d'aparcaments dissuasius, regulats o subterranis, que faciliten l'accés a aquestes zones i alleugen la congestió i la contaminació.
4. Millorar la connectivitat entre els diferents nuclis de població del municipi, aprofitant les oportunitats que ofereix l'estació ferroviària pròpia i les estratègies d'ordenació del territori, i fomentant la cohesió social i territorial.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana ETCV.	Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, GVA
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS, 2022-2026).	Ajuntament de Borriana

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Elaboració d'un estudi de la demanda i l'oferta d'aparcament al municipi per a la identificació de solucions de mobilitat sostenible.	G	24-26	AJ.
Construcció d'una passarel·la per a vianants entre l'aparcament de l'avinguda del Setze de Juliol i la plaça de Sant Blai.	F	24-26	AJ., C.A.
Creació d'una xarxa de carrils bici per a connectar el municipi i fomentar la mobilitat sostenible i el turisme.	D, F, G	24-26	AJ.
Implantació d'un carril bici a l'avinguda de la Mediterrània.	D, F, G	24-26	AJ.
Execució de la ronda sud de Borriana com a via de circumval·lació i descongestió del trànsit urbà.	F, G	27-29	AJ., C.A.
Ampliació i millora de les zones d'aparcament de bicicletes a Borriana com a mesura de foment de la mobilitat sostenible i la seguretat viària.	D, F, G	24-26	AJ.
Creació d'aparcaments dissuasius al municipi.	F, G, N	24-26	AJ., ALTRES
Instal·lació de punts de recàrrega ràpida de vehicles elèctrics en diferents punts de la ciutat i en la zona marítima.	D, F, G	24-26	AJ., S.P., ALTRES
Continuació de les accions d'asfaltat dels camins municipals per a la millora de l'estat i la seguretat de les vies públiques.	F	21-23	AJ.
Execució de la ronda nord de Borriana que connecta el camí de la Cossa amb la CV18, dins del Projecte d'urbanització SURT-1 Golf Sant Gregori.	F, G	24.26	AJ.

Remodelació de voreres i vials amb el propòsit de guanyar espai per a la ciutadania i per al transport sostenible.	F, G	24.26	AJ.
--	------	-------	-----

NOTES: **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini**: 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), AJ. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 6.

FOMENTAR LA COHESIÓ SOCIAL I CERCAR L'EQUITAT

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

1,1 / 1.2 / 1.3 / 1.4 / 1.5 / 1.b2.1 / 2.2 / 2.4 / 2.5 / 2.a3.5 / 3.7 / 3.8 4.15.1 / 5.2 / 5.4 / 5.c
10.1 / 10.2 / 10.3 / 10.4 11.1 / 11.2

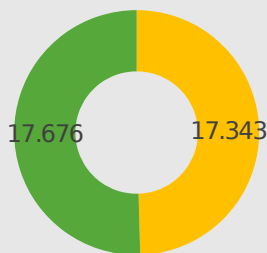
OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Reduir el risc de pobresa i exclusió social en entorns urbans desfavorits.
- Cercar la igualtat d'oportunitats des d'una perspectiva de gènere, edat i discapacitat.

INDICADORS DESCRIPTIUS

Població total
35.019 habitants

■ Homes ■ Dones

Font: INE. Padró Municipal d'Habitants. Dades de 2022.

Nuclis de població: 2 Disseminats: 4

Font: Fitxa municipal Institut Valencià d'Estadística. PEGV. Dades de 2022.

Població en disseminat
1,57%

Font: Fitxa municipal Institut Valencià d'Estadística. PEGV. Dades de 2022.

Renda mitjana per persona
- Bruta

25.256 €
Valor provincial: 26.287 €

- Disponible

20.758 €
Valor provincial: 21.479 €

Font: Agència Tributària. Posicionament municipis renda bruta i disponible mitjana declarada. Dades de 2021

Taxa pobresa infantil municipal

33,7%

Font: Comissionat de pobresa infantil. Govern d'Espanya. Dades de 2023

Variació de la població 2010-2020

0,4%

Municipis de similar rang: 2,7%
Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Índex d'envelliment de la població

16,5%

Municipis de similar rang: 16,3%
Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Índex de Gini

30,6 %

Font: INE. Atles de distribució de renda de les llars. Dades de 2021.

Percentatge de llars d'una persona sobre la població total

28,9%

Font: INE. Atles de distribució de renda de les llars. Dades de 2021.

Proporció d'habitatges on viu sola una persona major de 65 anys

17,36 %

Font: INE. Cens de Població, 2021

Percentatge de població estrangera

16,7%

Municipis de similar rang: 9,2%
Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Barris vulnerables

1

Font: Ajuntament.

Índex de dependència

Tipologia	Borriana	Municipis de similar rang
Total	48,3 %	47,4 %
Infantil	23,6 %	22,5 %
Majors	26,6 %	25,9 %

Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Estudis

Nivell	Borriana	Província	Comunitat
Analfabets i sense estudis	8,42 %	10,08 %	10,46 %
Estudis primaris (grau 1)	19,20 %	15,49 %	15,05 %
Estudis mitjans (grau 2)	59,21 %	58,91 %	56,68 %
Estudis superiors (grau 3)	13,17 %	15,53 %	17,80 %

Font: Argos. GVA Informació procedent del Cens de Població de 2011

SITUACIÓ ACTUAL

Aquest sisé Objectiu Estratègic persegueix un model territorial i urbà que busca la cohesió social, la igualtat d'oportunitats i l'equitat. Per a això, tant les polítiques territorials com urbanes hauran de perseguir l'equilibri social, protegir la diversitat cultural, mesclar rendes, gèneres, cultures, edats i professions i garantir una adequada qualitat de vida.

Risc de pobresa i exclusió social

Borriana és una ciutat ben equipada i connectada, que acull una població diversa i multicultural. No obstant això, hi ha algunes diferències en la qualitat i el preu de l'habitatge segons les zones, la qual cosa pot condicionar la distribució de la població pel territori. La convivència entre la població natural i la immigrant és en general cordial i respectuosa, però es

detecten alguns problemes latents de cohesió social, que requereixen una intervenció integral i participativa per a afavorir la integració social, educativa, laboral i cultural.

Segons l'Agenda Urbana Espanyola, el 16,7% de la població de Borriana és estrangera, dada molt superior a la mitjana de municipis de similar rang, estimada en un 9,2%. Això indica que Borriana té una major capacitat d'atracció i acolliment de persones migrants que altres localitats del seu entorn, a causa de diversos factors, com la disponibilitat i el preu de l'habitatge, l'oferta d'ocupació, la qualitat de vida, la proximitat a la costa, l'existència de xarxes socials i familiars, o la diversitat cultural. Segons les dades del padró municipal, la població estrangera a Borriana ha augmentat un 36,5% entre 2010 i 2020, passant de 4.273 a 5.833 persones. La població estrangera representa una oportunitat i un repte per al desenvolupament urbà sostenible i inclusiu de Borriana, ja que aporta riquesa, diversitat i dinamisme, però també planteja necessitats i demandes específiques en matèria d'integració social, educativa, laboral i cultural.

El **servei municipal de Serveis Socials** de l'Ajuntament s'encarrega d'atendre les necessitats socials de la població, especialment dels col·lectius més vulnerables, mitjançant la prestació de diversos programes i recursos. El servei municipal s'enfronta a noves situacions i demandes pròpies d'un entorn canviant i ha d'anticipar-se per a poder respondre a desafiaments i nous escenaris amb gran repercussió en l'àmbit social. Els principals reptes que s'aborden al municipi de Borriana estan relacionats amb els canvis demogràfics que s'estan produint (envelliment de la població, migracions, etc.), la desocupació, l'agreuiment de les situacions de vulnerabilitat i la necessitat de donar resposta a circumstàncies que condicionen la qualitat de vida de les persones, com les situacions de dependència o discapacitat i, sense oblidar la desigualtat que pateixen les dones en tots els àmbits de la societat.

L'**objectiu del servei municipal de Serveis Socials** és garantir els drets subjectius de les persones, i desenvolupar el model del Sistema Públic Valencià dels Serveis Socials, adequant els programes i prestacions al que es disposa en la legislació que ho regula, tenint en compte les necessitats socials del territori. Per tant, la **missió** és desenvolupar a Borriana uns serveis socials de qualitat, moderns, eficaços i eficients, amb un equip consolidat, cohesionat i participatiu que garantisquen els drets de totes les persones, especialment de les més vulnerables, en col·laboració amb les entitats socials i altres agents socials del territori, complint el que es disposa amb la nova normativa de referència.

El servei municipal incorpora els següents **serveis**: servei d'acolliment i atenció davant situacions de necessitat social; servei de promoció de l'autonomia personal; servei d'inclusió social; servei de prevenció i intervenció amb famílies; servei d'acció comunitària; servei d'infància i adolescència; servei d'atenció a persones amb diversitat funcional o discapacitat, i unitat d'igualtat. Així mateix, l'Ajuntament compta amb dos **instruments principals per a aconseguir la reducció del risc de pobresa i exclusió social**, els quals són el Pla municipal d'inclusió social (2021-2025) i el I Pla Estratègic Zonal de Serveis Socials de Borriana (2023 – 2026).

El **Pla municipal d'inclusió social** (2021 – 2025) és un pla estratègic municipal, clau per al desenvolupament de les polítiques socials de la ciutat, que es va elaborar com a eina per a ordenar estratègicament les accions i mesures d'inclusió i cohesió social vinculades al territori. Quant al **I Pla Estratègic Zonal de Serveis Socials de Borriana** (2023 – 2026), és una eina de planificació que permetrà marcar les línies estratègiques, els objectius i les actuacions necessàries per al compliment dels objectius del Sistema Públic Valencià de Serveis Socials. És el principal instrument d'ordenació de les polítiques socials municipals, i permet que Borriana compte amb uns Serveis Socials més innovadors i participatius. D'acord amb aquest pla, Serveis Socials ha incorporat un enfocament que promou l'autonomia de les persones i col·lectius vulnerables des de l'activació inclusiva i la vida independent, alhora que es promou la cohesió social a partir de l'enfortiment dels llaços familiars i comunitaris, el sentiment de pertinença a la col·lectivitat i al territori.

El Pla Estratègic Zonal de Serveis Socials de Borriana identifica una sèrie de febleses i amenaces que afecten el funcionament i la qualitat dels serveis socials al municipi. Entre les febleses, es destaquen les dificultats d'accés, informació i tramitació de les persones usuàries, especialment les més vulnerables; el desconeixement i l'estigmatització

dels serveis socials per part de la població en general; la falta de coordinació intersectorial i interinstitucional; l'excessiva burocratització i demora dels procediments; la deficiència i la inexistència de programes informàtics adequats; la falta de reconeixement, protocols, directrius, instruments i fluxogrames per a l'avaluació i la gestió dels serveis socials; la falta de figures professionals, mitjans i infraestructures, i l'escassetat d'activitats i programes dirigits a la prevenció i l'acció comunitària. Entre les amenaces, s'assenyalen la tendència a municipalitzar tots els processos, la qual cosa pot saturar i paraitzar el sistema; les dificultats d'altres departaments municipals per a donar resposta a les noves necessitats de serveis socials; els desajustaments funcionals entre professionals i organitzacions a causa dels canvis estructurals que es proposen per a serveis socials i altres àmbits d'actuació; la vigència limitada dels canvis proposats en dependre del suport polític de l'equip de govern; la falta de definició de l'espai competencial de l'àmbit de serveis socials enfront d'altres àmbits més definits i consolidats; el volum i immediatesa dels canvis a afrontar per a ajustar-se als requeriments de la nova llei de serveis socials; la falta de plans estructurals a escala estatal i autonòmica que marquen les directrius generals per a harmonitzar el disseny i la posada en marxa dels plans municipals; i la dificultat d'avaluar i visibilitzar els beneficis que aporten els canvis que es produeixen amb la introducció dels nous enfocaments de treball.

El Pla Estratègic Zonal de Serveis Socials s'estructura en quatre eixos estratègics:

- Garantir l'accés universal als serveis socials.
- Promoure la inclusió social i la igualtat d'oportunitats.
- Fomentar la participació social i la corresponsabilitat, i millorar la gestió i l'avaluació dels serveis socials.

I estableix les següents línies estratègies d'actuació:

- Línia estratègica 1. Atenció i accés a les persones usuàries, amb especial atenció a les més vulnerables. Repte:
 - Millorar l'atenció i l'accés de les persones usuàries al Sistema Públic dels Serveis Socials, amb especial atenció a les persones més vulnerables.
- Línia estratègica 2. Treball en xarxa, comunicació i desenvolupament del treball comunitari. Reptes:
 - Dissenyar, impulsar i desenvolupar programes per a treballar en xarxa amb altres departaments, administracions, entitats socials i actors/es del territori.
 - Promoure actuacions per a posar en valor el paper dels Serveis Socials i el seu paper més enllà de l'“atenció a la pobresa”.
- Línia estratègica 3. Procediments, organització, coordinació i gestió dels programes. Repte:
 - Realitzar millores, ajustos i simplificació dels procediments d'accés a les prestacions i recursos, amb reducció de demores en la tramitació i llistes d'espera i millora de l'atenció.
- Línia estratègica 4. Consolidació i desenvolupament del nou Sistema Públic Valencià dels Serveis Socials (SPVSS): millora de recursos, planificació, qualitat, innovació i mesures transversals. Reptes:
 - Millorar i impulsar la qualitat i l'avaluació de plans i programes i d'instruments i protocols amb criteris comuns.
 - Posada en marxa de mesures per a complir les ràtios previstes en matèria de recursos humans i donar estabilitat en els equips de Serveis Socials.
 - Impuls de les actuacions i mesures necessàries per al desenvolupament d'activitats transversals i valors comuns.

D'acord amb el I Pla Estratègic Zonal de Serveis Socials de Borriana, el catàleg de **serveis prestats des del Servei Municipal de Serveis Socials** és el següent:

- **Renda Valenciana d'Inclusió RVI:** que consisteix en una prestació periòdica, de naturalesa econòmica i/o prestació professional, dirigida a les unitats de convivència en situació d'exclusió social o de risc d'exclusió social el nivell de recursos econòmics de les quals no aconseguisca l'import corresponent a la prestació.

La RVI és una prestació de caràcter subjectiu gestionada des de dos nivells competencials, autonòmic i local. La funció de l'entitat local és instruir diverses modalitats de la prestació, a criteri de la Conselleria. La prestació implica l'acceptació d'un pla individual d'intervenció que és confeccionat i supervisat per les UTS.

- **Prestacions econòmiques d'urgència:** concebudes com a prestacions davant situacions d'emergència greument deteriorades. Es regeixen per la instrucció de Conselleria (última edició març 2018).
- **Servei d'ajuda a domicili SAD.** El SAD és una prestació comunitària, inserida en la política general de serveis socials, de caràcter complementari i transitori, que no eximeix la família de les seues responsabilitats i que, a través de personal qualificat i supervisat, presta ajuda a famílies o persones soles, amb dificultats per a mantenir o restablir el seu benestar físic, social i psicològic, proporcionant-los la possibilitat de continuar en el seu entorn natural.
- **Dependència.** És un servei d'acolliment i implica la informació, orientació, tramitació i seguiment de les sol·licituds de reconeixement de la situació de dependència que suposa dos moments: d'una banda, la valoració en si mateixa, amb les possibles revisions per empitjorament o millora, i, d'una altra, la proposta del PIA (recurs/servei al qual s'opta) que suposa l'orientació i la tramitació corresponent.
- **Servei municipal d'habitatge.** A través d'una col·laboració entre l'Ajuntament de Borriana i la Conselleria d'Habitatge, una persona professional dels serveis socials centralitza la seua atenció en temes relacionats amb l'habitatge, centralitzat en el públic d'habitatges a la localitat (barri de la Bosca).
- **Prevenició i intervenció amb les famílies.** És un servei de prevenició i intervenció amb les famílies. Se centra en la prevenició i avaluació de les situacions de risc, a través d'un diagnòstic social. Les intervencions poden ser de caràcter individual o familiar amb la infància i l'adolescència.
L'equip de valoració i infància municipal atén derivacions tant internes (altres professionals EMSS, igualtat...) com externes (notificacions desprotecció àmbit sanitari, policial, educatiu, fiscalia, jutjats, uns altres EMSS, Direcció Territorial d'Igualtat i Polítiques Inclusives, ADI, entitats...) i primera atenció en temes de família, realitzant orientació, intervenció, valoració de situacions de risc i proposta d'adopció de mesures de protecció i informes associats (valoracions aptitud, informes seguiment, derivació, canvi de mesures...).
- **Programa d'Atenció al Desenvolupament Infantil ADI.** És un servei d'atenció primerenca de caràcter preventiu i educatiu. La intervenció es dirigeix a xiquetes i xiquets de 0 a 3 anys, les seues famílies i el seu entorn. Es tracta d'un servei d'atenció primària de caràcter comunitari.
- **Centre Social Antonio Pastor.** És un centre de prevenició i inclusió on es desenvolupen mesures d'accessibilitat als recursos normalitzats. També es gestiona el transport adaptat. Es realitzen activitats orientades a disminuir l'absentisme escolar i orientació sociolaboral. S'executen mesures judicials en medi obert. Es desenvolupen activitats específiques orientades a la prevenició de la delinqüència juvenil amb grups de la zona que es troben en conflicte. Es dissenyen pautes educatives d'orientació familiar per a abordar els conflictes de deterioració de la dinàmica relacional i afectiva i la desestructuració familiar. Es realitzen activitats grupals de temps lliure. S'organitzen tallers com ara treballs manuals i activitats lúdiques com un vehicle d'intervenció per a la prevenició i la inclusió social; amb xiquets, xiquetes, adolescents, joves, adults i diversitat funcional. I es desenvolupen projectes temporals en període estival (escoles d'estiu i campaments).
- **Unitat de Prevenició Comunitària de Conductes Addictives UPCCA.** Aquesta unitat compta amb un equip professional multidisciplinari que coordina i fa costat als diferents serveis municipals i agents locals implicats per a la prevenició i tractament en matèria de drogodependències i altres conductes addictives. Vinculat a l'activitat i serveis que es presten des de la UPCCA, l'Ajuntament també compta amb el **Pla Municipal de Drogodependència** (2020-2023), el qual estableix els objectius, les accions, els indicadors i les persones responsables d'impulsar la prevenició i el tractament de les drogodependències i altres conductes addictives al municipi de Borriana. El pla es basa en l'anàlisi de la situació local, el marc legal, el context sociològic i els

critèris bàsics d'intervenció. Està estructurat en quatre àrees d'intervenció: prevenció comunitària, prevenció escolar, prevenció selectiva i prevenció indicada.

- **Projectes de cooperació internacional i foment de la solidaritat.** És un procés de subvencions de projectes per concurrència competitiva.
- **Acció social.** És un procés de subvencions per concurrència competitiva.
- Disseny i planificació de programes de sensibilització, informació i formació en matèria d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones: **maletes coeducatives.**
- **EEIIA.** Conformat per un equip específic de caràcter interdisciplinari, és d'àmbit municipal, i són els Serveis Socials d'atenció primària els encarregats de la derivació de les intervencions pertinents. L'objectiu d'aquest equip és la intervenció amb xiquets, xiquetes i adolescents que necessiten la intervenció, actuació i participació de professionals especialitzats i que es troben en una situació de vulnerabilitat, risc (amb declaració o sense), desemparament o amb mesures jurídiques de protecció, i amb totes les altres persones amb les quals es considere necessari intervenir per a aconseguir l'objectiu o objectius establits en el pla de treball. En principi està dirigit a atendre casuístiques amb un risc moderat, ja que el nivell de gravetat lleu és preceptiu de ser atès per l'equip base, amb la col·laboració puntual i específica en casos concrets de l'EEIIA, i en l'extrem de risc alt tampoc seria preceptiu perquè són casos amb els quals correspon la proposta de desemparament amb l'aplicació de mesures de protecció. Fins i tot havent-hi mesures de desprotecció la seua intervenció se centra a abordar amb la unitat familiar el pla d'intervenció que proposa la DT (reincorporació familiar, valoració visites familiars per a xiquets/es en centres, etc.).
- **Servei psicopedagògic municipal (ADI).** A través d'aquest servei s'atén els xiquets i xiquetes xicotets abans de la seua entrada a l'escola, les seues famílies i el seu entorn, amb la finalitat d'afavorir el seu desenvolupament integral i prevenir i detectar precoçment possibles dificultats en el desenvolupament infantil.

L'Ajuntament de Borriana, a través de la Regidoria de Comerç, Empresa, Ocupació i Mercats i en coordinació amb altres administracions i entitats, també ofereix diversos serveis, activitats i projectes per a ajudar les **persones desocupades o en cerca de millora laboral** a trobar ocupació, millorar el seu nivell de formació o augmentar la seua ocupabilitat. Alguns dels serveis que ofereix són els següents:

- **Agència d'Ocupació i Desenvolupament Local AODL.** És el servei municipal que s'encarrega d'informar, orientar i assessorar les persones desocupades o en cerca de millora laboral sobre les ofertes d'ocupació, els cursos de formació, les ajudes i subvencions, els programes d'ocupació, etc., així com de gestionar i tramitar les sol·licituds i documentació corresponents.
- **Punt Labora.** És el servei d'intermediació laboral que es presta conjuntament amb LABORA Servei Valencià d'Ocupació i Formació, que permet a les persones desocupades o en cerca de millora laboral inscriure's com a demandants d'ocupació, renovar la seua demanda, sol·licitar prestacions, accedir a ofertes d'ocupació, etc.
- **Agència de Col·locació de la Cambra de Comerç de Castelló.** És el servei d'intermediació laboral que es presta en col·laboració amb la Cambra de Comerç de Castelló, que ofereix a les persones desocupades o en cerca de millora laboral un assessorament personalitzat, un acompanyament en el procés de cerca d'ocupació, un accés a ofertes d'ocupació adaptades al seu perfil.
- **Servei d'Orientació Laboral.** És el servei que ofereix un suport individualitzat i grupal a les persones desocupades o en cerca de millora laboral, mitjançant la realització d'un diagnòstic de la seua situació, l'elaboració d'un itinerari personalitzat d'inserció, la impartició de tallers de tècniques de cerca d'ocupació, la derivació a recursos formatius o d'ocupació, el seguiment i l'avaluació de la seua evolució.
- **Taller d'Ocupació.** És el programa de formació i ocupació que es realitza en col·laboració amb LABORA Servei Valencià d'Ocupació i Formació, que permet a les persones desocupades majors de 25 anys obtenir un

certificat de professionalitat, adquirir experiència laboral i cobrar un salari mentre realitzen obres o serveis d'utilitat pública o interès social.

- **ConSORCI del Pacte Territorial per l'Ocupació dels municipis ceràmics i la seua àrea d'influència a la província de Castelló.** Des d'aquest organisme, el qual va ser creat a l'agost del 2010, es fomenta i millora l'ocupabilitat. Aconseguint una representació de 87.824 habitants, està format pels ajuntaments de l'Alcora, Almassora, les Alqueries, Betxí, Borriana, Costur, Sant Joan de Moró i Vilafamés, al costat dels sindicats UGT, CCOO i la CEV. El seu objectiu primordial és crear noves oportunitats d'inserció laboral per al col·lectiu de persones desocupades i potenciar el desenvolupament dels diferents sectors econòmics emmarcats als municipis consorciats. Tracta de conèixer la realitat social i econòmica de les poblacions que integren el Consorci per a oferir-los programes de formació i assessorament encaminats a la generació de noves ocupacions.

També s'articulen una sèrie d'activitats com les següents:

- **Cursos de formació:** accions formatives que es realitzen en col·laboració amb LABORA Servei Valencià d'Ocupació i Formació, el Centre de Turisme de Castelló, la Cambra de Comerç de Castelló, la Universitat Jaume I, etc., que permeten a les persones desocupades o en cerca de millora laboral adquirir o millorar les seues competències professionals, obtenir certificats de professionalitat, idiomes, informàtica, entre altres.
- **Jornades d'ocupació:** es realitzen per a difondre les oportunitats d'ocupació, les tendències del mercat laboral, les eines i recursos per a la cerca d'ocupació, etc., així com per a facilitar el contacte i el treball en xarxa entre les persones desocupades o en cerca de millora laboral i les empreses, entitats i professionals del sector.
- **Fira d'ocupació:** esdeveniment que es realitza anualment per a promoure l'ocupació i l'emprenedoria al municipi, on s'ofereixen estands informatius, tallers, conferències, entrevistes de treball, etc., i on participen empreses, entitats, institucions i professionals relacionats amb l'ocupació i l'emprenedoria.

També existeix una cartera de projectes en matèria d'ocupació, com són:

- **Projectes d'ocupació pública:** que es realitzen en col·laboració amb LABORA Servei Valencià d'Ocupació i Formació, el Fons Social Europeu, la Diputació de Castelló, etc., que permeten contractar temporalment persones desocupades per a realitzar obres o serveis d'interès general o social, com el Pla Avalem Joves, el Pla Avalem Experiència, el Pla d'Ocupació Conjunta, el Pla d'Ocupació Social, entre altres.
- **Projectes d'ocupació privada:** són aquells que es realitzen en col·laboració amb empreses, entitats, institucions i professionals del sector privat, que permeten facilitar l'accés a l'ocupació de les persones desocupades o en cerca de millora laboral, mitjançant la intermediació, l'assessorament, la formació, les pràctiques, les ajudes, etc., com el Programa d'Inserció Laboral, el Programa de Pràctiques no Laborals, el Programa de Foment de l'Ocupació, etc.
- **Projectes d'emprenedoria:** aquells que es realitzen en col·laboració amb el Centre Europeu d'Empreses Innovadores de Castelló, la Cambra de Comerç de Castelló, la Universitat Jaume I, etc., i que permeten fer costat a les persones que volen crear o consolidar el seu propi negoci, mitjançant la informació, l'orientació, la formació, l'assessorament, l'acompanyament, el finançament, etc., com el Programa d'Emprenedoria Social, el Programa d'Emprenedoria Juvenil o el Programa d'Emprenedoria Femenina, entre altres.

Borriana també compta amb **altres instruments de planificació, instal·lacions i recursos sectorials** que afavoreixen la cohesió del territori **en àmbits com la joventut, persones majors, esport, cultura, oci, educació i sanitat.**

En matèria de Joventut, l'Ajuntament ha aprovat recentment el **Pla de Joventut 2022-2025**, que conté 9 eixos estratègics, 33 línies d'acció i 122 mesures específiques per a definir, impulsar, coordinar, desenvolupar i implementar les

polítiques de joventut al municipi. El pla es basa en el diagnòstic de la realitat juvenil, el marc normatiu, el model d'intervenció i la participació ciutadana. Els nou eixos estratègics del pla aborden les següents temàtiques: educació, ocupació, habitatge, salut, oci, cultura, esport, participació i medi ambient. El pla, que s'executa des de la Regidoria de Joventut, compta amb un equip professional i amb el suport del Consell Local de la Joventut. Aquest Pla és la continuació de l'anterior **Pla Local de Joventut 2019-2021 (fase - II)**.

També s'ofereix diversos serveis i activitats per a la joventut a través del **Casal Jove**, que és l'espai municipal de referència per als joves de la ciutat. Alguns dels serveis que es presten des d'aquesta instal·lació són els següents:

- El **Carnet Jove**, que permet a la població jove obtenir descomptes en comerços, transports, museus, espectacles, esports, etc. tant a Espanya com en altres països europeus.
- El **Carnet Bus-UJI**, que facilita el transport d'estudiants de l'UJI empadronats a Borriana amb abonaments mensuals, trimestrals o anuals.
- L'**Oficina Orienta**, que és un servei d'assessorament i suport a persones pertanyents al col·lectiu LGTBI, així com les seues famílies i persones interessades.
- El **Consell de la Joventut de Borriana**, que és l'òrgan de representació i coordinació de les associacions i entitats juvenils de la ciutat.
- El **programa Vives Emplea**, que és un itinerari d'ocupabilitat per a persones en cerca activa d'ocupació.
- El **programa JOOP (Jove Oportunitat)**, que és una intervenció sobre joves entre 16 i 21 anys que no estan estudiant ni treballant o estan desmotivats i desorientats en els estudis, i que els ofereix motivació i orientació per a triar en el sistema educatiu o en l'àmbit professional.

Així mateix, el Casal Jove també organitza diverses activitats d'oci, cultura, esport, educació, salut, etc. per a la joventut, com ara tallers de robòtica, cuina, escacs, anglés, competències socioemocionals, manipulador d'aliments, monitor de menjador escolar, monitor de necessitats educatives especials, etc. També participa en esdeveniments com la Jornada Mundial de la Joventut.

En matèria de joventut s'identifica la necessitat d'ampliar les instal·lacions del Casal Jove, o d'identificar un nou espai que pugui albergar i donar continuïtat a les activitats d'aquest centre, així com la necessitat d'identificar i analitzar altres espais i equipaments capaços de dinamitzar l'oferta existent per a gent jove.

També existeix un conjunt d'eines orientades a les **persones majors** que s'impulsen des de la Regidoria de Gent Gran. Des d'aquesta Regidoria s'ofereixen diversos serveis, activitats i projectes per a millorar la situació personal, el benestar i la participació social de les persones majors del municipi. Alguns dels recursos, serveis prestats i activitats són els següents:

- **Centre d'Envel·liment Actiu CEAM.** És un centre públic de la Generalitat Valenciana que ofereix activitats d'oci, cultura, salut i benestar per a les persones majors de 60 anys o jubilades. El CEAM compta amb un local amb diverses sales per a realitzar tallers, cursos, xarrades, jocs, balls i altres propostes. El CEAM també organitza excursions, viatges, festes i esdeveniments especials per a fomentar la convivència i la participació de les persones majors.
- **Consell Sectorial de la Gent Gran.** És un òrgan de participació ciutadana que representa els interessos d'aquest col·lectiu i està regulat per unes normes d'organització i funcionament sobre la composició, les funcions, el funcionament i les competències del Consell.
- **Horts d'Oci.** Es tracta d'un projecte que consisteix en la cessió de parcel·les de cultiu ecològic a les persones majors, amb la finalitat de facilitar l'esbarjo i oci a l'aire lliure, l'intercanvi de coneixements i experiències, i l'educació i participació ambiental.

- **Campanya Noces d'Or.** Es tracta d'un acte d'homenatge a les parelles que compleixen 50 anys de matrimoni, en el qual se'ls lliura un diploma i un obsequi.
- **Activitats culturals, físiques, lúdiques i de formació.** Es tracta d'un conjunt d'activitats que es realitzen en col·laboració amb el CEAM de Borriana, com ara cursos, tallers, excursions, conferències, etc.
- **Berenar i ball de Falles.** Es tracta d'una activitat que es realitza amb motiu de les festes de Falles, en la qual s'ofereix un berenar i un ball a les persones majors.
- **Berenar i ball festes Misericòrdia.** Es tracta d'una activitat que es realitza amb motiu de les festes patronals de la Misericòrdia, en la qual s'ofereix un berenar i un ball a les persones majors.
- **Convocatòria subvencions municipals per a associacions de gent gran.** Es tracta d'una convocatòria que es realitza anualment per a concedir ajudes econòmiques a les associacions de persones majors que realitzen activitats d'interés social, cultural, educatiu o recreatiu.
- **Conveni amb les associacions de gent gran per a les subvencions.** Es tracta d'un conveni que se signa amb les associacions de persones majors que reben les subvencions municipals, en el qual s'estableixen les condicions i els compromisos de totes dues parts.
- **Col·laboració amb les associacions per al manteniment, millora i adequació dels centres.** Es tracta d'una col·laboració que es realitza amb les associacions de persones majors que disposen de centres propis, per a ajudar-les en la cura i la millora de les instal·lacions.

Durant la fase de diagnòstic, es desprén que una de les necessitats clares per al col·lectiu de persones majors és disposar d'un o més espais (centres cívics), atés que el CEAM està col·lapsat, dedicats a la realització d'activitats culturals, educatives, lúdiques i d'oci, que els permeten mantenir i millorar la seua qualitat de vida, la seua autonomia personal, la seua salut física i mental, la seua participació social i la seua integració intergeneracional.

Quant a la xarxa de dotacions i eines en matèria d'esports, des del Servei Municipal d'Esports (SME, sigles en valencià) es promouen, organitzen i gestionen les activitats esportives municipals, i també s'organitzen les labors de manteniment i millora de les instal·lacions esportives públiques.

Entre els serveis prestats per l'SME per a fomentar l'esport i la salut entre la ciutadania de Borriana es troben els següents:

- **Programes aquàtics** per a totes les edats, que es realitzen **en la piscina municipal coberta**, on també es pot accedir a la sauna, el bany de vapor i la sala de fitness.
- **Activitats dirigides en sec, a la piscina i a la platja**, com ara ioga, zumba, pilates, gimnàstica terapèutica, aquaeròbic o aquafitness, entre altres.
- **Escoles esportives**, que són escoles d'iniciació i perfeccionament esportiu en diferents modalitats, com ara atletisme, bàsquet, handbol, futbol, gimnàstica rítmica, hoquei, judo, natació, pàdel, patinatge, tennis, voleibol, etc.
- **Jornades multiesportives i d'hàbits saludables**, que són jornades lúdiques i educatives que es realitzen durant els períodes vacacionals escolars (Nadal, Pasqua i estiu) per a xiquets i xiquetes de 3 a 16 anys, amb la finalitat de fomentar la pràctica esportiva, la convivència, la diversió i els hàbits saludables.
- **Campus multiesportiu saludable**, que és una activitat que es realitza durant el mes de juliol per a xiquets i xiquetes de 6 a 14 anys, amb la finalitat d'oferir una alternativa d'oci saludable basada en l'esport, l'educació i la diversió.
- **Torneig solidari de futbol 7**, que és un torneig estiuenc de futbol 7 que es realitza al complex municipal de Llombai i al camp municipal de futbol J. B. Planelles, amb finalitats solidàries i d'integració social.

D'acord amb els resultats publicats pel Portal d'Informació Argos, l'SME disposa d'un conjunt d'**instal·lacions esportives municipals**, tal com es mostra en la taula 1.

Taula 1. Instal·lacions i espais esportius de Borriana

<p>SME: INSTAL·LACIONS ESPORTIVES MUNICIPALS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - POLIESPORTIU DE LA BOSCA - CAMP MUNICIPAL DE FUTBOL JOAN BAPTISTA PLANELLES - COMPLEX ESPORTIU MUNICIPAL DE LLOMBAI - POLIFUNCIONAL DE LA SERRATELLA - POLIFUNCIONAL DEL GRAU - PAVELLÓ POLIESPORTIU DE SANT BLAI - PISCINA MUNICIPAL COBERTA DANIEL VIDAL FUSTER - EL TRINQUET
<p>INSTAL·LACIONS ESPORTIVES DE CENTRES EDUCATIUS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - CEIP CARDENAL TARANCÓN - CEIP FRANCESC ROCA I ALCAIDE - CEIP JOSEP ITURBI - CEIP NOVENES DE CALATRAVA - CEIP PARE VILALLONGA - CEIP PENYAGOLOSA - CEE PÚBLIC PLA D'HORTOLANS - CENTRE PRIVAT ILLES COLUMBRETES - CENTRE PRIVAT NOSTRA SENYORA DE LA CONSOLACIÓ - CENTRE PRIVAT SALESIANS SANT JOAN BAPTISTA - CENTRE PRIVAT VILA FÀTIMA - IES JAUME I - IES LLOMBAI
<p>INSTAL·LACIONS ESPORTIVES PRIVADES</p>	<ul style="list-style-type: none"> - CLUB DE TENNIS BORRIANA - CLUB NÀUTIC BORRIANA - KAIZEN BORRIANA - SDK MUGENDO BORRIANA - SPORT PÀDEL BORRIANA - ESPADEL BORRIANA - CAMP DE TIR DE BORRIANA - VIRGILI GIMNÀS - CENTRE ESPORTIU I GIMNÀS A BORRIANA «TU MEJOR TÚ» - CORPORE CENTRE DE TECNIFICACIÓ ESPORTIVA - ZOO GYM BORRIANA - ENTRENAMENT ACTUAL BORRIANA - TALENS PILATES

Font: Ajuntament de Borriana.

Quant a l'oferta esportiva, algunes aportacions assenyalen que la majoria de les instal·lacions estan obsoletes, i que seria necessari ampliar i diversificar el tipus i el nombre d'instal·lacions, així com introduir millores i modernitzacions en les existents.

En matèria de cultura, a través de la Regidoria de Cultura s'ofereixen diversos serveis, activitats i projectes per a promoure la cultura i el patrimoni entre la ciutadania de Borriana, així com per a fer costat als agents culturals locals. Alguns dels recursos, serveis i activitats culturals que existeixen a Borriana són els següents:

- **Centre Municipal de Cultura La Mercé.** Està situat a l'antic convent de la Mercé, que alberga la Biblioteca Pública Municipal, el Museu Arqueològic Municipal, tres sales d'exposicions, una sala d'audicions i conferències i un jardí amb peces arqueològiques.
- **Teatre Payà.** És el teatre municipal, que compta amb una programació variada d'espectacles de teatre, música, dansa, circ, màgia, etc., tant per a públic adult com infantil.

- **Biblioteca Pública Municipal.** Ofereix un servei de préstec de llibres, revistes, pel·lícules, música, etc., així com d'accés a internet, consulta d'hemeroteca i fons local, activitats d'animació a la lectura, clubs de lectura, tallers, exposicions, etc.
- **Auditori Juan Varea.** És un espai cultural que forma part del Centre Municipal de les Arts Rafel Martí de Viciàna. L'auditori acull diverses activitats culturals, com ara concerts, teatre, dansa, conferències, exposicions, etc., tant d'artistes locals com d'altres llocs.
- **Locals d'assaig Casal Jove.** Són uns espais destinats als grups musicals de la ciutat, que poden sol·licitar-ne l'ús per a practicar i assajar cançons. Els locals es troben al costat del Casal Jove, un centre d'oci i cultura juvenil, i compten amb equipament i insonorització adequats.
- **Centre cultural de la Caixa Rural de Borriana.** És un espai que acull diverses activitats culturals, com ara exposicions, concerts, teatre, conferències, etc. El centre es troba en un edifici històric a la plaça Major de Borriana. Disposa d'una sala d'exposicions, una sala d'audicions i conferències, i un jardí on s'exhibeixen algunes peces arqueològiques.
- **Museu Arqueològic Municipal.** És un museu que mostra la història i el patrimoni arqueològic de Borriana i la comarca de la Plana Baixa. El museu es troba a la part baixa del Centre Municipal de Cultura La Mercé, un antic convent del segle XVI. El museu també és la seu del Servei Municipal d'Arqueologia i es compon de 5 sales, una biblioteca, un laboratori i un magatzem. En aquest museu es poden veure objectes i restes des de la prehistòria fins a l'edat mitjana, procedents dels principals jaciments del municipi, com el Palau, Sant Gregori o la Torre d'Onda. El museu també compta amb una sala dedicada a l'arqueologia de la mort, on s'exhibeixen peces funeràries de diferents èpoques i cultures. El museu ofereix visites guiades, tallers, exposicions i activitats educatives i culturals.
- **Museu de la Taronja.** És un museu únic a Europa, dedicat a conservar i donar a conèixer la història de l'economia cítrica valenciana i espanyola. El museu té la seu en un edifici modernista de principi del segle XX, situat al carrer Major número 10. El museu compta amb sis sales, on es planteja un recorregut per l'evolució històrica de l'agricultura tarongera, el comerç, el transport i la publicitat de la indústria dels derivats dels cítrics. El museu disposa d'un arxiu-biblioteca amb més de 6.000 documents, entre els quals destaquen una col·lecció de més de 5.000 marques tarongeres, més de 1.000 fotografies i nombrosos exemplars de paper de seda usats per a embolcallar les taronges.
- **Museu Faller.** És un espai dedicat a la història, la cultura i l'art de les falles de Borriana. El museu es troba en l'última planta del Centre Municipal de Cultura La Mercé, al centre històric de la ciutat. El museu compta amb un fons documental i expositiu, que inclou els ninots indultats de les falles de Borriana des de 1983, els llibrets i cartells de les festes falleres, un arxiu fotogràfic de totes les falles i reines falleres de la ciutat, i una mostra d'indumentària tradicional i complements fallers.
- **Museu del Bou.** És un espai cultural dedicat a la tauromàquia i al bou brau en totes les seues modalitats: a la plaça, al carrer i al camp. El museu es va inaugurar en 2020 i se situa a la plaça Major de Borriana, en un edifici històric que ha sigut rehabilitat per a albergar una de les col·leccions museístiques de temàtica taurina més importants del món.
- **Arxiu Municipal.** Custodia i difon el patrimoni documental de Borriana, des del segle XIII fins a l'actualitat, i ofereix un servei de consulta, investigació, reproducció, assessorament, etc.
- **Centre Municipal de les Arts RMV.** És el centre municipal d'ensenyaments artístics, que imparteix cursos i tallers de música, dansa, teatre, arts plàstiques, fotografia, etc., tant per a xiquets i xiquetes com per a adults, i que organitza activitats culturals com ara concerts, exposicions, etc.
- **Programació cultural.** Es realitza al llarg de l'any als diferents espais municipals, mitjançant exposicions, concerts, teatre, cinema, conferències, presentacions de llibres, etc., tant de producció pròpia com de col·laboració amb altres entitats i col·lectius.

- **Festes i esdeveniments.** Celebracions i actes que es realitzen amb motiu de les festes locals, com les Falles, la Setmana Santa, les festes de la Misericòrdia, les festes de Sant Blai, el carnestoltes, etc., o d'altres efemèrides i esdeveniments, com el dia del llibre, el dia internacional de la dona, el dia internacional del flamenc, etc.
- **Premis i concursos.** Certàmens que es convoquen anualment per a reconèixer i fomentar la creació artística i cultural en diferents àmbits, com la literatura, la poesia, la pintura, la fotografia, el teatre, la música, etc., i que compten amb la participació d'autors i autores locals, nacionals i internacionals.
- **Projectes culturals.** Es desenvolupen en col·laboració amb altres institucions, entitats i col·lectius, amb la finalitat d'impulsar la cultura i el patrimoni de Borriana, com el projecte de recuperació de la memòria històrica, el projecte de senyalització dels llocs d'interès cultural, el projecte de digitalització del fons fotogràfic, etc.

Encara que Borriana disposa d'una oferta cultural, festiva i d'oci per a gaudir durant tot l'any, de les opinions recollides en les entrevistes es desprèn que hi ha una manca de diversitat, qualitat, innovació i accessibilitat en les activitats culturals i d'oci. També s'indica que hi ha una falta de recursos i infraestructures, així com una escassa difusió i promoció. Així mateix, s'assenyala que hi ha una baixa participació i satisfacció per part de la ciutadania, i que hi ha una deficient coordinació i col·laboració entre els agents implicats.

Segons les dades obtingudes en la fase d'entrevistes, la ciutadania considera que l'oferta cultural de Borriana és insuficient, la qual cosa dificulta que la ciutat es distingisca d'altres municipis veïns i perda atractiu en aquests dos àmbits. Per això, és necessari afrontar aquest problema des del pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana. També es planteja com a aportació la necessitat de comptar amb espais addicionals per a l'Arxiu i la Biblioteca Municipal. La Casa de Cultura, on se situen aquests dos serveis, es queda xicoteta, i es requereix una ampliació o la cerca d'un edifici alternatiu on allotjar o estendre aquests dos serveis. Així mateix, s'identifica la necessitat d'avançar en la digitalització de tota la documentació que emmagatzema l'Arxiu.

Altres necessitats identificades en matèria de cultura són les següents:

- Disposar d'un nou espai per al conservatori professional de música. Es necessiten aules, equipaments i recursos necessaris per a impartir un ensenyament musical de qualitat i professional.
- Projecte per a desenvolupar un conservatori elemental de dansa al municipi, aprofitant l'experiència i l'alumnat de l'escola municipal de dansa, que s'imparteix al Centre Municipal de les Arts RMV. Seria una oportunitat per al municipi desenvolupar un conservatori d'aquestes característiques i que podria oferir una formació reglada en dansa, tant clàssica com contemporània, així com altres modalitats de dansa.
- Recuperar i difondre les danses tradicionals de Borriana, que són tres danses úniques del municipi: la dansa de la carxofa, la dansa de la taronja i la dansa de la mar. Aquestes danses formen part del patrimoni cultural immaterial de Borriana i es podrien ensenyar a l'escola municipal de dansa, al conservatori elemental de dansa o en altres espais culturals. A més, es podrien realitzar exhibicions i tallers d'aquestes danses en les festes locals i en altres esdeveniments culturals.
- Museïtzació de l'espai Clot de la Mare de Déu.
- És necessari també realitzar avanços i progressos en la modernització i digitalització dels dos principals museus del municipi.

Quant a l'oci, hi ha un consens entre les aportacions sobre el fet que l'oferta d'oci és escassa i susceptible de millora, la qual cosa provoca que una part de la població opte per altres municipis veïns o per la ciutat de Castelló com a alternativa a Borriana.

En matèria d'**educació**, es disposa de la Regidoria d'Educació, encarregada de gestionar i coordinar les polítiques educatives municipals, així com de col·laborar amb l'administració autonòmica i els centres educatius en la millora de la qualitat i l'equitat de l'educació al municipi. Aquesta Regidoria té assignades les següents competències:

- Planificar i executar les obres de construcció, ampliació, reforma i manteniment dels centres educatius públics d'infantil i primària, així com de l'escola infantil municipal.
- Dotar i equipar els centres educatius públics d'infantil i primària, així com les escoles infantils municipals, amb el mobiliari, el material didàctic i els recursos tecnològics necessaris.
- Gestionar i supervisar els serveis complementaris dels centres educatius públics d'infantil i primària, com el transport escolar, el menjador escolar, les activitats extraescolars, etc.
- Promoure i donar suport a les activitats educatives, culturals i esportives dels centres educatius públics i privats de tots els nivells, així com de les associacions de mares i pares d'alumnes i de les entitats i col·lectius relacionats amb l'educació.
- Fomentar la participació de la comunitat educativa en la vida municipal, així com la coordinació i la col·laboració entre els diferents agents educatius, socials i culturals del municipi.
- Impulsar la formació permanent i la innovació educativa dels professionals de l'educació, així com el reconeixement i la difusió de les bones pràctiques educatives.
- Garantir el dret a l'educació de tots els xiquets i xiquetes del municipi, especialment d'aquells que es troben en situació de vulnerabilitat o risc d'exclusió social, mitjançant la prevenció i l'atenció a la diversitat, la compensació educativa i l'educació inclusiva.
- Potenciar l'ús del valencià com a llengua pròpia i vehicular de l'educació, així com l'aprenentatge d'altres llengües, especialment l'anglès, com a eines de comunicació i d'accés al coneixement.
- Fomentar l'educació en valors, l'educació per a la ciutadania, l'educació ambiental, l'educació per a la salut, l'educació per a la pau, l'educació intercultural, l'educació per a la igualtat, l'educació per al desenvolupament, l'educació per al consum responsable, etc.
- Facilitar l'accés a l'educació de les persones adultes, tant en la modalitat presencial com en la modalitat a distància, mitjançant l'oferta de cursos d'alfabetització, d'educació bàsica, de preparació per a l'obtenció del graduat en educació secundària, d'idiomes, d'informàtica, etc.

Quant a les **dotacions i equipaments en matèria d'educació**, el municipi compta amb un total de 24 centres educatius, tal com mostra la taula 2.

Taula 2. Classificació de centres educatius per tipus

TIPUS DE CENTRE	NOMBRE
Centres d'acció educativa singular (CAES)	1
Centres d'educació especial	1
Centres d'ensenyaments especialitzats	4
Centres d'infantil/primària/ESO/ensenyaments mitjans	17
Formació de persones adultes	1
TOTAL	24

Font: Portal d'Informació Argos, Cens 2010.

Borriana també compta amb el **servei psicopedagògic municipal d'Atenció al Desenvolupament Infantil ADI** que atén xiquetes i xiquets xicotets abans de la seua entrada a l'escola, les seues famílies i el seu entorn. L'ADI té com a objectius:

- Ajudar a generar entorns favorables al desenvolupament infantil, oferint informació, orientació i assessorament a les famílies, els educadors i els professionals que treballen amb la infància.
- Prevenir i detectar precoçment possibles dificultats en el desenvolupament infantil, realitzant una valoració integral de les necessitats de cada xiquet o xiqueta i oferint una atenció individualitzada i personalitzada.

- Fomentar la participació i la coordinació dels diferents agents implicats en l'educació infantil, creant xarxes de col·laboració i suport entre les famílies, les escoles, els serveis socials, sanitaris i culturals, i el mateix ADI.

L'ADI ofereix diversos **serveis, activitats i projectes** per a complir els seus objectius, com ara:

- **Prestacions:** accions que es realitzen des de l'ADI per tal d'atendre les demandes de les famílies, els educadors i els professionals que sol·liciten el servei, com la valoració del desenvolupament infantil, la intervenció psicopedagògica, l'assessorament familiar, l'orientació educativa, la formació contínua, etc.
- **Activitats:** accions que es realitzen des de l'ADI per tal de promoure l'educació infantil, com les xarrades a futurs pares i mares, les tertúlies educatives, els tallers de contes, els espais familiars, les jornades d'educació infantil i atenció primerenca, etc.
- **Projectes:** accions que es realitzen des de l'ADI en col·laboració amb altres entitats i col·lectius, com el projecte de recuperació de la memòria històrica, el projecte de senyalització dels llocs d'interès cultural, el projecte de digitalització del fons fotogràfic, etc.

Segons la informació obtinguda en la fase d'entrevistes, l'oferta educativa de la ciutat gaudeix d'una bona valoració. Això es deu a la diversitat i qualitat dels serveis educatius. També es deu al fet que l'oferta educativa a Borriana abasta tots els nivells educatius, des de l'educació infantil fins al batxillerat, així com l'educació de persones adultes, l'educació artística i l'educació especial. Això és, compta amb una xarxa de centres públics, concertats i privats, que ofereixen un ensenyament de qualitat, adaptat a les necessitats i preferències de les famílies i de l'alumnat, i que disposen d'instal·lacions i recursos adequats.

En matèria de **sanitat**, Borriana compta amb diversos recursos sanitaris, que es resumeixen en la taula 3.

Taula 3. Centres de salut de Borriana, classificació per tipus i identificació.

CLASSIFICACIÓ SEGONS TIPUS DE CENTRE	NOMS DELS CENTRES DE SALUT
- CENTRES DE SALUT	- CENTRE DE SALUT DE BORRIANA
- CENTRES DE SALUT MENTAL	- CONSULTORI AUXILIAR DE TEMPORADA DEL GRAU DE BORRIANA
- CENTRES SANITARIS INTEGRATS	- CENTRE DE SALUT INTEGRAT BORRIANA II
- CLÍNiques DENTALS	- UNITAT DE SALUT MENTAL DE BORRIANA
- CONSULTORIS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA	- UNITAT D'ODONTOLOGIA PREVENTIVA DE BORRIANA
- ALTRES CENTRES ESPECIALITZATS	- UNITAT DE SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA DE BORRIANA
- SERVEIS SANITARIS INTEGRATS EN UNA ORGANITZACIÓ NO SANITÀRIA	- CENTRE OCUPACIONAL BURIS ANA
	- CENTRE SANITARI CEAM BORRIANA
	- RESIDÈNCIA DE LA TERCERA EDAT DE BORRIANA
	- CENTRE D'ATENCIÓ PRIMERENCA CAP
	- RESIDÈNCIA DE LA TERCERA EDAT DE CÀRITAS INTERPARROQUIAL

Font: Portal d'Informació Argos, Cens 2010 i Ajuntament de Borriana.

Igualtat d'oportunitats

L'adopció d'estratègies que vetlen per la igualtat d'oportunitats de totes les persones amb independència del seu origen racial, ètnic, de la seua orientació sexual, etc., comporta la realització de mesures que vetlen per la detecció precoç de qualsevol procés de vulnerabilitat o exclusió social, promovent la coordinació entre els serveis socials, d'igualtat, habitatge, seguretat, etc.

Des del **Servei Municipal d'Igualtat i Inclusió** es treballa per promoure la igualtat d'oportunitats i la no discriminació per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere, origen, diversitat funcional o qualsevol altra circumstància personal o social. S'executen tant el Pla d'Igualtat Municipal com el Pla d'Igualtat del Personal de l'Ajuntament de Borriana. El **Pla Municipal d'Igualtat d'Oportunitats Ajuntament de Borriana (2021-2025)** estableix les línies estratègiques, els objectius i les accions per a promoure la igualtat d'oportunitats entre dones i homes al municipi, així com per a prevenir i eliminar qualsevol forma de discriminació per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o qualsevol altra circumstància personal o social. Aquest pla s'articula en cinc eixos d'intervenció: participació i empoderament, ocupació i economia, salut i benestar, educació i cultura, i violència de gènere. Per la seua part, el **II Pla d'Igualtat del Personal Ajuntament de Borriana (2022-2026)** té com a finalitat garantir la igualtat de tracte i d'oportunitats entre el personal de l'Ajuntament de Borriana, així com fomentar una cultura organitzativa basada en la igualtat, la diversitat i la no discriminació. Aquest pla s'emmarca en el compliment de la normativa vigent en matèria d'igualtat, i s'estructura en quatre eixos d'actuació: accés a l'ocupació pública, condicions de treball, conciliació de la vida personal, familiar i laboral, i prevenció de l'assetjament laboral.

Borriana no disposa d'un centre municipal enfocat a la dona, sent d'interés per al municipi la dotació d'una unitat d'aquestes característiques. Les dones víctimes de violència de gènere són ateses des del projecte Junes de Creu Roja, que ofereix acompanyament a través d'un procés d'empoderament, aprenentatge, interacció i autonomia, amb la col·laboració de dones resilients que han viscut relacions de violència.

Des de l'Ajuntament també s'impulsa el **Projecte Il·lusiona't** d'itineraris d'inclusió dirigit a col·lectius en situació o risc d'exclusió social perceptors de RVI. El programa personalitzat d'inclusió es formula en funció del diagnòstic social i de l'acord d'inclusió realitzat per la treballadora social, incloent-hi la valoració de la situació d'exclusió i vulnerabilitat social, els objectius i les accions específiques de caràcter personal, familiar, educatiu, social i laboral oportunes per a prevenir o millorar la situació presentada. Aquest programa està recollit en el contracte programa subscrit amb la Conselleria.

Des de la Unitat d'Igualtat i Inclusió també s'ofereix suport al **col·lectiu LGTBIQ+** i es facilita el seu accés als recursos i serveis municipals. El Pla d'Igualtat Municipal 2021-2025 inclou una mesura específica per a donar visibilitat i reivindicar els drets de les persones LGTBIQ+. També se celebren les **jornades "Celebrant la Diversitat"**, que s'organitzen des de l'any 2016 entre els departaments d'Igualtat i Cultura. I es facilita accés a l'**Oficina Orienta** de la Generalitat Valenciana, com un servei d'assessorament i suport a persones pertanyents al col·lectiu LGTBI, així com les seues famílies i persones interessades. Des del Servei Municipal d'Igualtat i Inclusió també es col·labora amb el **Barri Inclusió: La Bosca**, un projecte destinat a millorar les condicions de vida de les persones que resideixen en aquesta zona de la ciutat.

ANÀLISI DAFO

DAFO OE6. COHESIÓ SOCIAL I IGUALTAT D'OPORTUNITATS

DEBILITATS	
D_1	Els serveis socials presenten certs problemes d'accés, informació, tramitació, coordinació, burocràcia, informàtica, avaluació, gestió, personal, mitjans, infraestructures i prevenció, que afecten especialment les persones més vulnerables i generen desconeixement i estigma.
D_2	Un centre municipal d'oci i participació juvenil que té unes instal·lacions insuficients per a albergar i donar continuïtat a les activitats que s'hi realitzen, la qual cosa limita l'oferta i la qualitat dels serveis que s'ofereixen a la gent jove.
D_3	El col·lectiu de persones majors no disposa d'un centre cívic o espai més ampli on realitzar activitats culturals, educatives, lúdiques i d'oci, que els permeten millorar la seua qualitat de vida, la seua autonomia personal, la seua salut física i mental, la seua participació social i la seua integració intergeneracional.

D_4	Oferta esportiva de Borriana limitada pel mal estat i l'escassetat de les instal·lacions, que requereixen una ampliació, una diversificació i una modernització per a satisfer les demandes i les expectatives de la ciutadania.
D_5	Oferta cultural, festiva i d'oci incapaç de respondre a les necessitats i preferències de la ciutadania, que percep una falta de diversitat, qualitat, innovació i accessibilitat en les activitats que s'ofereixen. L'oferta es veu limitada per l'escassetat de recursos i infraestructures i la poca difusió i promoció.
D_6	La Casa de Cultura, que alberga entre altres serveis l'Arxiu i la Biblioteca Municipal, s'ha quedat xicoteta.
D_7	Inexistència d'un centre municipal enfocat en la dona, que pugui oferir una atenció integral i personalitzada a les dones víctimes de violència de gènere, i que garantisca la seua intimitat i seguretat, cosa que pot suposar una limitació per a la prevenció, detecció i erradicació de la violència de gènere, així com per a la promoció de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.
D_8	Insuficiència d'espais (CEAM) per a atendre la demanda d'activitats culturals, educatives, lúdiques i d'oci de les persones majors, la qual cosa limita la seua qualitat de vida, la seua autonomia personal, la seua salut física i mental, la seua participació social i la seua integració intergeneracional.
D_9	Absència de parcs infantils inclusius.
AMENACES	
A_1	Desigualtat en la qualitat i el preu de l'habitatge segons les zones del municipi, la qual cosa pot generar una distribució desequilibrada de la població pel territori.
A_2	Els serveis socials s'enfronten a la sobrecàrrega i el bloqueig del sistema municipal, la falta de resposta d'altres departaments municipals, els desajustaments funcionals entre professionals i organitzacions, la dependència del suport polític, la indefinició de l'espai competencial, la urgència i el volum dels canvis normatius, l'absència de plans estructurals estatals i autonòmics, i la dificultat d'avaluar i visibilitzar els beneficis de nous enfocaments de treball.
A_3	Pèrdua de capacitat d'atracció cultural i d'oci que ocasiona que part de la població visite altres municipis i, per tant, es perden oportunitats de desenvolupament econòmic, social i turístic per a Borriana.
FORTALESES	
F_1	Seguretat ciutadana òptima i bona convivència entre la població autòctona i la immigrant de Borriana.
F_2	Existència d'una oferta educativa diversa i de qualitat, que abasta tots els nivells i modalitats d'ensenyament, des de l'educació infantil fins al batxillerat, passant per l'educació de persones adultes, l'educació artística i l'educació especial.
F_3	Existència d'eines municipals al servei de la igualtat i la inclusió social.
OPORTUNITATS	
O_1	Creació d'altres espais i equipaments al municipi que podrien dinamitzar l'oferta existent per a la gent jove, i que podrien impulsar la realització d'activitats culturals, educatives, ambientals, turístiques, etc., en col·laboració amb les entitats i col·lectius juvenils.
O_2	Existència d'altres espais i equipaments al municipi que podrien adaptar-se per a acollir les activitats del col·lectiu de persones majors, com el Centre Municipal de Cultura CMC La Mercé, el Centre Municipal de les Arts RMV, etc., que podrien aprofitar-se per a realitzar activitats culturals, educatives, ambientals, artístiques, etc., en col·laboració amb les entitats i col·lectius de persones majors.
O_3	Avançar en la digitalització de tota la documentació que emmagatzema l'Arxiu, la qual cosa permetria millorar la conservació, l'accés i la difusió del patrimoni documental de Borriana.

PRINCIPALS REPTES

1. Aconseguir millorar l'accés, la informació, la tramitació, la coordinació, la burocràcia, la informàtica, l'avaluació, la gestió, el personal, els mitjans, les infraestructures i la prevenció dels serveis socials, per a garantir una atenció de qualitat i eficaç a les persones més vulnerables i reduir el desconeixement i l'estigma.
2. Aconseguir ampliar i millorar les instal·lacions del centre municipal d'oci i participació juvenil, per a oferir una major i millor oferta d'activitats i serveis a la gent jove, que fomenti el seu desenvolupament personal, social i educatiu.

3. Dotar el col·lectiu de persones majors d'espais on realitzar activitats culturals, educatives, lúdiques i d'oci, que milloren la seua qualitat de vida, la seua autonomia personal, la seua salut física i mental, la seua participació social i la seua integració intergeneracional.
4. Aconseguir ampliar, diversificar i modernitzar l'oferta esportiva de Borriana per a satisfer les demandes i les expectatives de la ciutadania i promoure la pràctica esportiva i els hàbits saludables.
5. Aconseguir diversificar, millorar, innovar i fer més accessible l'oferta cultural, festiva i d'oci de Borriana.
6. Posar a la disposició de la ciutadania una Casa de Cultura més còmoda i funcional.
7. Disposar d'un centre municipal enfocat en la dona, que oferisca una atenció integral i personalitzada a les dones víctimes de violència de gènere, i que garantisca la seua intimitat i seguretat, per a avançar en la prevenció, detecció i erradicació de la violència de gènere, així com en la promoció de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Pla municipal d'inclusió social (2021-2025).	Ajuntament de Borriana
I Pla Estratègic Zonal de Serveis Socials de Borriana (2023 – 2026).	Ajuntament de Borriana
Renda Valenciana d'Inclusió RVI; prestacions econòmiques d'urgència; Servei d'Ajuda a Domicili SAD; Servei de Dependència; Servei de Prevenció i Intervenció amb les Famílies.	Serveis Socials, Ajuntament de Borriana
Programa d'Atenció al Desenvolupament Infantil ADI.	Ajuntament de Borriana
Centre Social Antonio Pastor.	Ajuntament de Borriana
Unitat de Prevenció Comunitària de Conductes Addictives UPCCA.	Ajuntament de Borriana
Pla Municipal de Drogodependència (2020-2023).	Ajuntament de Borriana
Projectes de cooperació internacional i foment de la solidaritat (UPCCA).	Ajuntament de Borriana
Programa Maletes Coeducatives.	Ajuntament de Borriana
Agència de col·locació de la Cambra de Comerç de Castelló.	Cambra de Comerç de Castelló
Servei d'Orientació Laboral.	LABORA Servei Valencià d'Ocupació i Formació
Taller d'Ocupació.	LABORA Servei Valencià d'Ocupació i Formació.
Cursos de formació, jornades d'ocupació i fires d'ocupació.	Ajuntament de Borriana
Pla de Joventut (2022-2025).	Ajuntament de Borriana
Casal Jove.	Ajuntament de Borriana

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Carnet Jove, Carnet Bus-UJI, Oficina Orienta, Consell de la Joventut de Borriana, programa Vives Emplea.	Casal Jove. Ajuntament de Borriana
Servei psicopedagògic municipal Atenció al Desenvolupament Infantil ADI.	Ajuntament de Borriana
Pla Municipal d'Igualtat d'Oportunitats Ajuntament de Borriana (2021-2025).	Ajuntament de Borriana
II Pla d'Igualtat de Personal Ajuntament de Borriana (2022-2026).	Ajuntament de Borriana
Projecte Il·lusiona't.	Ajuntament de Borriana
Jornades "Celebrant la Diversitat".	Ajuntament de Borriana
Oficina Orienta.	Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge, GVA
Centre d'Atenció Primerenca CAP.	Federació Provincial de Persones amb Discapacitat Física i Orgànica, COCEMFE Castelló, Ajuntament de Borriana
ConSORCI del Pacte Territorial per l'ocupació dels municipis ceràmics i la seua àrea d'influència a la província de Castelló.	Ajuntaments de Borriana, l'Alcora, Almassora, les Alqueries, Betxí, Costur, Sant Joan de Moró i Vilafamés

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Elaboració d'un estudi de necessitats formatives per a l'ocupabilitat i inclusió social de les persones desocupades del municipi.	F, G, P	24-26	AJ.
Estudi preliminar i inversió per a l'ampliació i millora dels espais i equipaments per a la joventut.	F, G	24-26	AJ.
Inversió per a la construcció d'un centre cívic per a les persones majors.	F, G	24-26	AJ.; T.S.; ALTRES
Inversió per a l'ampliació, diversificació i modernització de les instal·lacions esportives.	F, G	24-26	AJ., C.A., ALTRES
Establir els usos específics i desenvolupar la zona d'ampliació del complex esportiu municipal de Llombai per a albergar altres activitats esportives.	D, G, P	24-26	AJ.

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Renovació de la pista d'atletisme i el seu interior al complex esportiu municipal de Llombai.	D, F, G	24-26	AJ.
Adequació i actuacions en matèria d'accessibilitat en el camp de tir amb arc, situat al complex esportiu municipal de Llombai.	D, F, G	24-26	AJ.
Substitució de la gespa artificial als tres camps de futbol municipals, incloent-hi l'adaptació a la normativa ambiental de la Unió Europea.	F, G	24-26	AJ.
Remodelació del pavelló poliesportiu municipal de Sant Blai per a la millora de l'accessibilitat, sostenibilitat, dotant-lo d'energia neta i digitalització.	F, G	24-26	AJ.
Estudi per a la millora de l'oferta cultural i d'oci.	G	24-26	AJ.
Inversió per a la millora dels espais destinats a l'Arxiu i la Biblioteca Municipal.	F, G	24-26	AJ.
Suport a la construcció d'un nou espai destinat al conservatori professional de música, incloent-hi la dotació d'aules, equipaments i recursos necessaris per a impartir un ensenyament musical de qualitat i professional.	G	27-29	AJ., C.A., ALTRES
Impuls per al desenvolupament d'un conservatori elemental de dansa al municipi.	G	27-29	AJ., C.A., ALTRES
Recuperació i difusió de les danses tradicionals de Borriana.	D, G	24-26	AJ., ALTRES
Estudi preliminar per a la museïtzació de l'espai Clot de la Mare de Déu.	G	24-26	AJ.
Inversió per a augmentar el nivell de digitalització dels museus existents.	F, G	27-29	AJ.
Creació d'un centre municipal enfocat en la dona.	F, G	24-26	AJ.
Creació de parcs infantils inclusius.	F, G	24-26	AJ.
Creació d'un consultori sanitari auxiliar al Port.	F, G	24-26	AJ.
Creació d'una base d'ambulàncies SAMU.	F, G	24-26	AJ.
Fomentar la planificació, realització de residències i centres de dia per a la tercera edat o també qualsevol tipus de malalties.	F, G, P	24-26	AJ.

NOTES: **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació)

ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini:** 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), A.J. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 7.

IMPULSAR I AFAVORIR L'ECONOMIA URBANA

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

2.45.5 / 5.c8.1 / 8.2/ 8.3 / 8.4 / 8.5 / 8.6 / 8.7 / 8.8 / 8.9.1 / 9.2 / 9.3 / 9.4 / 9.5
10.1 / 10.4.11.a / 11.c.12.6 / 12.b

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Cercar la productivitat local, la generació d'ocupació i la dinamització i diversificació de l'activitat econòmica.
- Fomentar el turisme sostenible i de qualitat i els sectors clau de l'economia local.

INDICADORS DESCRIPTIUS

Superfície de sòl previst per a activitats econòmiques (respecte al total del sòl urbà)

17,5%

Municipis de similar rang: 13,2%

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Taxa d'ocupació (percentatge total de desocupats)

10,7%

Municipis de similar rang: 12,6%

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Percentatge de desocupats entre 25 i 44 anys

42,1%

Municipis de similar rang: 41,7%

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

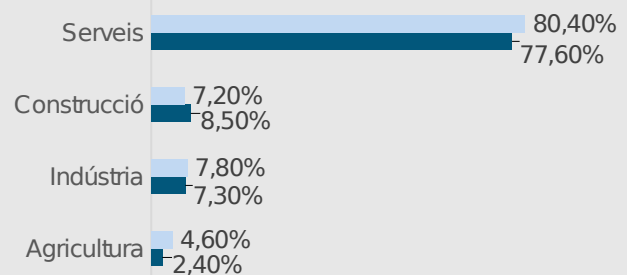
Percentatge de desocupació femenina

59,8%

Municipis de similar rang: 57,8%

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA.

Establiment per sectors

■ Borriana
■ Municipis de rang similar

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

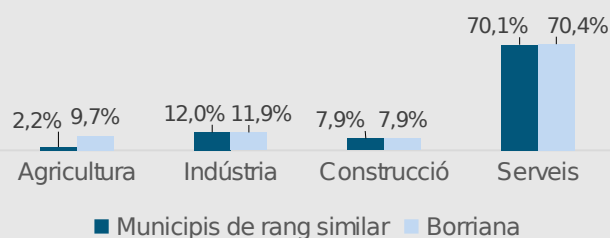
Persones desocupades segons sectors d'activitat

Sector	Dades nov. 2023 (%)	Evolució respecte a nov. 2021
Agricultura	3,77%	-53,09%
Indústria	10,70%	6,96%
Construcció	7,17%	-21,43%
Serveis	65,70%	-16,22%
Sense ocupació anterior	12,66%	-23,16%
TOTAL	100,00%	-16,38%

Nota: 2.149 persones desocupades en oct. 2023

Font: Mapa Estadístic del Mercat Laboral. LABORA. GV.

Afiliacions a la Seguretat Social segons sectors d'activitat

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

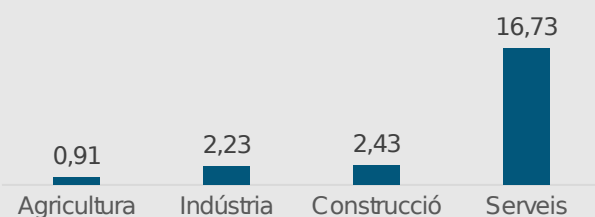

Densitat empresarial

22,30 empreses/1.000 hab.

Font: PEGV. Elaboració pròpia. Dades de 2022.

Densitat empresarial per sectors (empreses/1.000 habitants)

Font: PEGV. Elaboració pròpia. Dades de 2022.

Oferta turística

Establiments	Nombre	Places
Hotels (*)	3	148
Hostals	0	0
Pensions	2	31
Apartaments	47	257
Albergues	0	0
Càmpings	0	0
Cases rurals	0	0
Restaurants	78	4.611
Agències de viatge	4	-
Empreses de turisme actiu	1	-

Font: Fitxa municipal IVE. GV. Dades de 2022

SITUACIÓ ACTUAL

Aquest seté Objectiu Estratègic recull com la sostenibilitat econòmica ha de contribuir a la consecució simultània dels altres objectius. S'ha de millorar la coordinació entre la planificació sectorial i la urbanística. Així mateix, la transició cap a una economia circular exigirà introduir profunds canvis tant en les tecnologies com en l'organització, la societat, els mètodes de finançament i les polítiques públiques. I el comerç de barri, molt afectat ja per les grans superfícies comercials, té un altre repte de difícil competència en el comerç electrònic, al qual s'uneixen les dificultats per a compatibilitzar horaris laborals i horaris comercials.

L'economia de Borriana ha experimentat importants canvis en les últimes dècades, a causa de factors com la crisi econòmica, la globalització, la innovació tecnològica i la transformació social. Aquests canvis han afectat de manera desigual els diferents sectors econòmics de la ciutat, provocant un desequilibri entre aquests. En aquest apartat s'analitza les eines existents per a la dinamització de l'activitat econòmica així com l'evolució dels sectors econòmics de Borriana, des del sector primari, el més afectat per la crisi, fins al sector terciari, el més dinàmic i diversificat.

A escala territorial existeix un programa per al foment de l'activitat econòmica que afecta Borriana. Es tracta del **Programa Territorial de Foment per a la Plana Baixa 2020-2024**, que va ser aprovat per la Conselleria d'Economia, Empreses i Ocupació de la Generalitat Valenciana el 30 de desembre de 2019. Aquest programa té com a objectiu impulsar el desenvolupament econòmic i social de la comarca de la Plana Baixa, a la qual pertany Borriana, mitjançant la millora de la competitivitat de les empreses, el foment de l'ocupació, la innovació, la sostenibilitat i la cohesió territorial. El programa s'estructura en quatre eixos d'actuació: eix 1, dedicat a la millora de la competitivitat empresarial i el suport a l'emprenedoria; eix 2, centrat en el foment de l'ocupació i la millora de la qualificació professional; eix 3, orientat a la innovació, la digitalització i la transformació productiva, i eix 4, enfocat a la sostenibilitat, l'eficiència energètica i la mobilitat.

El Programa Territorial de Foment per a la Plana Baixa 2020-2024 pretén beneficiar més de 1.500 empreses i 3.000 treballadors de la comarca, així com generar més de 500 noves ocupacions i donar suport a més de 200 projectes d'emprenedoria. El programa també cerca potenciar els sectors estratègics de la comarca, com la ceràmica, el turisme, l'agroalimentació, el tèxtil o el metall, i afavorir la diversificació econòmica i la creació de valor afegit.

A escala local no hi ha eines o instruments de planificació transversal a tots els sectors econòmics que guien el desenvolupament socioeconòmic del municipi cap a la innovació i la modernització dels sectors productius, la qual cosa constitueix una de les necessitats que cal cobrir des del pla d'acció de l'Agenda Urbana. El disseny i implementació d'aquesta eina facilitaria l'elaboració d'un full de ruta que impulsara el desenvolupament socioeconòmic de la ciutat, promovent una economia local competitiva que estimulara l'emprenedoria, la retenció i atracció del talent i que apostara per la innovació i la modernització dels principals sectors econòmics: l'agricultura en el sector primari i els serveis, el comerç i el turisme en el sector terciari. Sí que existeixen un altre conjunt d'eines de planificació per sectors (comerç, turisme, etc.) que seran abordades en aquest objectiu estratègic.

Activitat agrícola

L'activitat econòmica més important a Borriana ha sigut, des de temps històrics, l'agricultura en el sector primari, gràcies a la riquesa dels seus sòls i a la disponibilitat de l'aigua. Els cítrics són el principal producte d'exportació de la ciutat. D'acord amb les dades del Cens Agrari 2020, el 97,8% de la superfície de cultiu està dedicat al cultiu de cítrics (dada de 2020, Institut Valencià d'Estadística), la qual cosa confirma l'especialització i el predomini d'aquesta mena de producció agrícola a Borriana. La qualitat i la varietat dels cítrics de Borriana són reconegudes a escala nacional i internacional, la qual cosa els atorga un avantatge competitiu enfront d'altres territoris productors. Quant al nivell de contractació segons el sector d'activitat (CNAE-2009) per a l'any 2022, la contractació de mà d'obra pel sector de l'agricultura a Borriana aconsegueix un valor superior al provincial (16,2% Borriana enfront de 8,6% de la província), la qual cosa confirma la importància que encara té l'agricultura per a l'ocupació i l'economia local. D'igual forma, el percentatge de persones afiliades a la Seguretat Social a Borriana (un 5,5%) és superior a la dada comarcal i provincial (4,3% i 4,2% respectivament).

El cultiu de la taronja ha sigut el principal producte agrícola, la qual cosa ha donat origen a una indústria local d'exportació i transformació. No obstant això, aquest sector ha patit una crisi durant les últimes dècades. Això s'ha degut, entre altres coses, a l'arribada de producte més barat d'altres països, la caiguda dels preus i les plagues. Això ha provocat pèrdues de rendibilitat i ocupacions, la qual cosa ha portat a un abandó progressiu de les terres de cultiu. No obstant això, l'activitat agrícola, especialment el cultiu de la taronja, continua tenint importància al municipi.

Activitat industrial i construcció

El sector secundari, principalment la **indústria**, ha experimentat un creixement reduït a Borriana si el comparem amb l'activitat industrial de municipis veïns com Nules, Onda, Vila-real o Castelló, on els sectors de la ceràmica, el metall, el químic o l'agroalimentari adquireixen un volum considerable. Si atenem els percentatges de contractació per sectors d'activitat per a l'any 2022, la indústria a Borriana aconsegueix un valor lleugerament inferior al provincial (10,5% a Borriana enfront del 13,1% de la província), i un poc més baix si es compara amb el percentatge de contractació comarcal (16,2% per a la Plana Baixa). El mateix succeeix amb el percentatge de persones afiliades a la Seguretat Social per a aquest sector a Borriana, on el percentatge (19,4%) és inferior al comarcal i al provincial (23,6% i 20,2% respectivament). Aquestes dades confirmen la hipòtesi que l'activitat industrial s'ha desplaçat als municipis confrontants.

No obstant això, la **construcció**, activitat econòmica també pròpia del sector secundari, ha tingut una major rellevància en l'activitat econòmica municipal si ho comparem amb la indústria. El sector secundari de la construcció ha anat compassat pel desenvolupament urbà que s'ha produït a Borriana, i és molt similar a l'experimentat per altres municipis de la província. El nivell de contractació a Borriana per a l'any 2022 ha sigut lleugerament superior a la dada comarcal (5% per a Borriana enfront del 4,6% de la comarca), però lleugerament inferior a la dada provincial (5,8% per a la província). El mateix succeeix amb el percentatge d'afiliacions a aquest sector, la dada municipal sobrepassa lleugerament la dada comarcal (6,8% per a Borriana enfront d'un 6,6% per a la comarca), encara que és lleugerament inferior a la provincial (un 7%).

Activitat sector serveis: comerç, transport i hostaleria

Quant al **sector terciari**, pot afirmar-se, d'acord amb els indicadors de mesurament obtinguts durant la fase de diagnòstic i en línia amb els estudis i publicacions consultats, que és el sector econòmic més dinàmic i diversificat a Borriana. El sector terciari a Borriana es tradueix en comerç, transport, hostaleria, i serveis financers, professionals i públics. El sector del turisme s'analitza com a apartat independent.

Durant diverses dècades, el **comerç** ha sigut un sector tradicional i puixant a la comarca identificant Borriana com a pol atraient per a l'adquisició de béns i serveis. No obstant això, la capacitat tractora i econòmica del sector comerç a Borriana s'ha vist afectada per la proximitat de nombroses plataformes de compres com poden ser els centres comercials o la venda en línia, o la proximitat a la ciutat de Castelló.

Seguint amb el sector terciari, el **transport** ha experimentat un notable desenvolupament, gràcies al port de Borriana, que ha facilitat l'exportació de productes agrícoles i industrials, i la importació de matèries primeres i béns de consum. L'**hostaleria** també ha sigut un sector emergent i estratègic a Borriana, vinculat al turisme i a l'oci, que ha generat una important activitat econòmica i ocupació. Els **serveis financers, professionals i públics** han augmentat el seu pes i la seua especialització a Borriana, oferint una major cobertura i qualitat a les necessitats de la població i de les empreses.

El percentatge de contractacions per a l'any 2022 per al sector serveis a Borriana supera el comarcal (un 68,3% per a Borriana enfront del 61,9% de la comarca de la Plana Baixa), encara que és lleugerament inferior a la dada provincial, amb un 72,5%. I quant al percentatge de persones afiliades al sector serveis, supera tant la dada comarcal com la provincial. La dada per a Borriana se situa en 65% per a l'any 2022, enfront d'un 62,4% per a la comarca i un 62,4% per a la província.

A escala municipal, l'Ajuntament disposa del **Pla d'Acció Comercial de Borriana** (sigles **PAC**, revisat a l'abril de 2021). Els objectius de les línies estratègiques del PAC són els següents:

- Augmentar la retenció de despesa realitzada pels residents de Borriana.
- Millorar la notorietat i grau de satisfacció de les accions de promoció, animació i dinamització (accions PAD) dels comerços.
- Avançar en la digitalització dels negocis per a incrementar la utilitat dels serveis que presten als ciutadans.
- Aconseguir un major impuls del comerç local gràcies a l'augment en la dotació de recursos públics i la cooperació publicoprivada.

En el PAC s'identifiquen 9 eixos comercials, els quals són el carrer de la Tanda, el carrer del Raval, el carrer de l'Escorredor, la plaça de les Monges, el carrer de Sant Vicent, el camí d'Onda, el carrer de Tarancon, l'avinguda de les Corts Valencianes i la plaça de la Generalitat Valenciana.

El PAC estableix 7 línies d'actuació, les quals s'enfocaven en les següents estratègies:

- Línia 1. Pla de joc per al comerç minorista.
 - Proposta 1. Foment de les compres de les famílies.
- Línia 2. Comunicació comercial.
 - Proposta 2. Millorar la comunicació amb els compradors i clients potencials.
 - Proposta 3. Atracció de la població de turistes i visitants cap als comerços.
- Línia 3. Estratègia d'animació i promoció comercial.
 - Proposta 4. Promoció comercial.
 - Proposta 5. Animació comercial.
- Línia 4. Modernització i digitalització.
 - Proposta 6. Modernització dels comerços.
 - Proposta 7. Digitalització dels comerços.
- Línia 5. Borriana, ciutat humana i sostenible.
 - Proposta 8. Millora de la qualitat i identitat del paisatge urbà.
 - Proposta 9. Xarxa d'espais per a vianants. Recuperació d'espais públics per a usos d'estada.
 - Proposta 10. Programa de reverdiment de l'espai públic.
- Línia 6. Borriana, ciutat cuidadora i inclusiva.
 - Proposta 11. Millora de l'accessibilitat en l'espai públic.
 - Proposta 12. Creació d'entorns amigables amb les persones majors.
 - Proposta 13. Creació de camins escolars segurs.
 - Proposta 14. Implantació d'un pla de senyalística urbà comercial.
- Línia 7. Borriana, ciutat atractiva i dinàmica.
 - Proposta 15. Programa de regularització i embelliment de les façanes comercials.
 - Proposta 16. Intervenció paisatgística sobre les mitgeres vistes.
 - Proposta 17. Millora de la imatge dels locals inactius.

L'Ajuntament també ha elaborat un **Estudi específic sobre el Mercat Municipal**, conjuntament amb l'Oficina de Comerç i Territori – PATECO del Consell de Cambres Oficials de Comerç de la Comunitat Valenciana. El Mercat Municipal està situat a la plaça de la Mercé, carrer de la Tanda i carrer de Sant Victorià. L'any 2018, es van escometre unes obres de rehabilitació de la coberta del mercat amb la finalitat d'eliminar el perill ambiental per deterioració de fibrociment de coberta, així com millorar l'aspecte exterior i les condicions d'eficiència energètica del mercat. El Mercat té una superfície total de 750 m² i, segons les dades recopilades per l'estudi, alberga fins a un total de 50 parades.

D'acord amb els resultats obtinguts durant la realització de l'estudi, el principal repte al qual s'enfronta el mercat municipal és la reducció de quota de mercat i pèrdua de clients, especialment entre la població més jove a conseqüència de la disminució de la despesa en productes frescos, per l'augment de la competència d'altres formats comercials, i per canvis en els hàbits de consum.

Existeix una **Ordenança Reguladora del mercat interior de Borriana** (del 2014, però que amb l'estudi s'ha remodelat), l'objectiu de la qual és facilitar la implantació de noves activitats, eliminant traves a la implantació i diversificació d'activitats, possibilitant el desenvolupament d'activitats de degustació en locals i zones comunes del mercat, i agilitant el procediment d'obertura d'activitats en el mercat, entre altres.

D'acord amb els resultats del diagnòstic i la informació recopilada durant la fase d'entrevistes, es proposen les següents actuacions per a l'impuls del sector terciari susceptibles de ser incorporades en el pla d'acció de l'Agenda Urbana:

- Impuls de l'activitat emprenedora al municipi a través d'assessorament, orientació i acompanyament a les persones que vulguen iniciar o consolidar els seus projectes empresarials, en matèria de tràmits, ajudes i recursos disponibles.
- Organització de jornades, punts de trobada i de treball en xarxa entre les persones emprenedores i els agents locals per a impulsar el desenvolupament econòmic del municipi amb una periodicitat anual.
- Continuar atorgant línies d'ajudes fiscals a comerciants autònoms i empreses locals, en línia amb el Pla d'Acció Comercial de Borriana.
- Creació d'una plataforma digital que integre i promocióne l'oferta comercial del centre urbà de Borriana, especialment dels 9 eixos comercials, que promocióne els productes i serveis i locals, oferint informació actualitzada, facilitant compra de béns i serveis amb la modalitat de pagament en línia.
- Organització d'actuacions (talls de carrer transitoris amb elements mòbils) i campanyes (bo comerç o campanyes de comunicació a través de xarxes socials i mitjans de comunicació) de dinamització comercial que incentiven el consum en el mercat municipal i en els comerços dels 9 eixos comercials.

Activitat turística

El sector del turisme a Borriana compta amb dades i informació suficients per a tenir un apartat propi en aquest Objectiu Estratègic. Borriana és una ciutat amb diversos atractius turístics, entre els quals destaquen:

- L'Arenal, una platja d'arena fina i aigües tranquil·les, guardonada amb la Bandera Blava, i seu del festival de música Arenal Sound, que reuneix milers de joves de tot Espanya i de l'estranger cada agost.
- El Clot de la Mare de Déu, un aiguamoll de gran valor ecològic, on es poden albirar més de 200 espècies d'ocells, algunes amenaçades, i practicar activitats com ara senderisme, cicloturisme o caiac.
- El Conjunt Històric, declarat Bé d'Interés Cultural, que alberga monuments com l'Església Parroquial del Salvador, amb el seu campanar anomenat el Templat, la Torre de la Mar, una fortificació del segle XVI que defensava la ciutat dels pirates, o el Museu Històric de la Taronja, que mostra la importància d'aquest cultiu per a l'economia i la cultura local.
- El port, on es pot gaudir de l'ambient mariner i de la gastronomia típica, basada en el peix fresc i l'arròs, des del qual es pot accedir amb vaixell tant a la costa litoral com a les illes Columbretes, un arxipèlag volcànic de gran bellesa i riquesa biològica.

Amb aquest conjunt d'actius turístics, Borriana ofereix possibilitats turístiques entorn del turisme nàutic, familiar, actiu o gastronòmic. Borriana compta amb un potencial turístic basat en els seus recursos naturals, culturals i gastronòmics, però també amb una sèrie de reptes i oportunitats que ha d'afrontar per a millorar la seua competitivitat i sostenibilitat.

En matèria de planificació estratègica en turisme, l'Ajuntament treballa per tal de potenciar la sostenibilitat turística en destinació, posant especial focus a convertir la ciutat en un referent del turisme a la província de Castelló. En aquest sentit, l'Ajuntament compta amb el **Pla Estratègic de Turisme Borriana** (2022-2025), de recent aprovació, que té com a principals objectius els següents:

- Potenciar la posada en valor del patrimoni.
- Consolidar, professionalitzar i desenvolupar l'equip tècnic.
- Fomentar la cultura de la innovació en el sector.
- Posicionar la ciutat com a destinació turística.
- Incrementar la demanda i despesa mitjana dels visitants.
- Fomentar i impulsar la professionalització del sector turístic local.
- Mantenir l'equilibri entre explotació turística i qualitat de vida.
- Millorar la gestió turística.
- Compromís amb un desenvolupament sostenible.

Segons el diagnòstic realitzat per a elaborar el Pla Estratègic de Turisme, Borriana presenta tant **fortaleses** que la fan atractiva per al turisme com **febleses** que limiten el seu potencial, les quals es presenten a continuació:

- Fortaleses i oportunitats:
 - Borriana té una bona situació geogràfica i de comunicació, un clima favorable, un port i una normativa que protegeix el litoral.
 - Borriana pot impulsar l'emprenedoria i l'ocupació turística, aprofitant la seua proximitat amb altres destinacions atractives.
 - Borriana té una oferta cultural reconeguda, dos museus, festes d'interés turístic, platges amb distintius de qualitat, un espai natural amb sender blau, un festival de música internacional, esdeveniments gastroturístics, interès pel desenvolupament gastronòmic, a més d'un conjunt ampli d'eines de promoció turística com són punts d'informació turística (Tourist Info), un web turístic en quatre idiomes, xarxes socials turístiques, allotjament integrat en webs de reserva, entre altres.
 - Borriana pot oferir paquets turístics, incorporar nous recursos com el camp de golf i el jaciment arqueològic de Sant Gregori i potenciar la taronja com a icona reconeguda.
 - Borriana té una demanda de naturalesa respectuosa, una demanda cultural no estacional i un nínxol fidel de segona residència.
 - Borriana pot atraure nous grups de demanda, oferir activitats en el medi natural, aprofitar la capacitat de despesa de la demanda cultural i optimitzar la demanda allotjada en el port esportiu.
- Febleses i reptes:
 - Borriana s'enfronta a la competència d'altres destinacions amb recursos similars, o a la possible alteració del paisatge per projectes urbanístics.
 - Borriana s'enfronta a la deterioració dels seus recursos turístics per falta de manteniment i al canvi climàtic que pot afectar la subsistència dels seus espais naturals.
 - Borriana té una demanda de baixa despesa, poc informada, poc aprofitada, concentrada en el sol i platja, massificada per l'Arenal Sound i desconnectada del nucli urbà.

El Pla Estratègic de Turisme se sustenta en 4 eixos estratègics, els quals són (1) Desenvolupament del producte, (2) Manteniment i captació de nous públics, (3) Sensibilització dels públics locals i estimulació del sector privat i (4) Creació del coneixement.

Altres avanços en matèria de turisme inclouen el **distintiu municipi turístic singular**. Al juny del 2023, Borriana va rebre aquest distintiu que acredita el reconeixement de municipi turístic singular de la Comunitat Valenciana, una categoria que premia l'estratègia turística, la qualitat dels serveis i la singularitat dels recursos culturals i naturals de la ciutat. El distintiu facilita l'accés a noves línies de finançament específiques. També existeix una **Mesa de Turisme** com un òrgan de participació i coordinació entre els agents públics i privats implicats en el desenvolupament turístic de la ciutat. La Mesa de Turisme té com a objectiu definir i executar el Pla Estratègic de Turisme de Borriana, que preveu quatre eixos d'actuació: la taronja, la mar, el patrimoni i la cultura. Aquesta mesa de participació pública sectorial està formada per representants de l'Ajuntament, de la Generalitat Valenciana, de la Diputació de Castelló, de la Cambra de Comerç, de l'Associació d'Hostaleria, de l'Associació de Comerciants, de la Federació d'Associacions de Veïns, de la Universitat Jaume I i de la Fundació Caixa Rural.

D'acord amb els resultats obtinguts del diagnòstic i les aportacions rebudes durant la fase d'entrevistes, s'identifiquen una bateria d'actuacions en matèria de turisme que cal incorporar en l'Agenda Urbana Borriana, les quals són:

- Impulsar el desenvolupament d'activitats turístiques en la marina i platges de Borriana per al foment del turisme actiu propi de les activitats nàutiques i esportives.
- Creació d'una xarxa de rutes turístiques senyalitzades, adaptades i dotades de serveis i informació que connecten els diferents punts d'interés natural i cultural de la ciutat, com el Clot de la Mare de Déu, el Museu de la Taronja, el Grau o el Port.
- Impulsar una oferta de turisme actiu que aprofite els recursos naturals i paisatgístics de la ciutat.
- Promoció de la gastronomia local com un atractiu turístic de qualitat i diferenciació mitjançant jornades gastronòmiques basades en producte local (agricultura, pesca).
- Aposta per la innovació turística, utilitzant les noves tecnologies per a millorar la gestió, la promoció i l'experiència turística de la ciutat, utilitzant per a això sistemes d'intel·ligència turística, big data o Smart city que permeten analitzar les dades, optimitzar els recursos i oferir solucions personalitzades i sostenibles.

ANÀLISI DAFO

DAFO OE7. ECONOMIA URBANA

DEBILITATS	
D_1	Inexistència d'eines o instruments municipals de planificació transversal a tots els sectors econòmics que guien el desenvolupament socioeconòmic del municipi cap a la innovació i la modernització dels sectors productius.
D_2	Una economia local fortament condicionada pel sector terciari, que està exposada a la competència, l'estacionalitat i a períodes de crisis, i que pateixen les conseqüències de la proximitat d'altres ofertes comercials (venda en línia, centres comercials o grans centres urbans de consum).
D_3	Pèrdua de clients i de quota de mercat del mercat municipal, especialment entre la població més jove, a causa de la disminució de la despesa en productes frescos, l'augment de la competència d'altres formats comercials i els canvis en els hàbits de consum.
D_4	Baix nivell d'emprenedoria, tant en termes de creació de noves empreses com d'innovació en les existents. Existeix una falta de cultura emprenedora i de suport social i institucional a l'emprenedoria a Borriana.
D_5	Oferta d'allotjament escassa i poc variada, cosa que limita la capacitat de Borriana per a acollir un major nombre i diversitat de turistes.
FORTALESES	
F_1	Predomini i especialització en el cultiu de cítrics, que és el principal producte d'exportació de la ciutat i que compta amb un reconeixement nacional i internacional per la seua qualitat.

F_2	Existència d'un instrument de planificació i gestió municipal per a donar suport al comerç local que estableix una sèrie d'objectius, línies d'actuació i propostes per a millorar la competitivitat, la comunicació, la promoció, la modernització, la digitalització, la sostenibilitat, l'accessibilitat i la imatge del sector.
F_3	Existència d'una xarxa d'eixos comercials que estructurin i dinamitzen el sector terciari, oferint una àmplia i variada oferta de productes i serveis, tant als residents com als visitants.
F_4	Existència d'un conjunt de recursos naturals, culturals i gastronòmics de gran valor i singularitat, sobre els quals basar diferents estratègies i modalitats de turisme, com el nàutic, el familiar, l'actiu o el gastronòmic.
F_5	Existència de planificació municipal per a l'impuls de la sostenibilitat turística en destinació que persegueix la millora de la competitivitat i la sostenibilitat del sector mitjançant la digitalització, la millora de la infraestructura i els serveis, la posada en valor dels recursos culturals i naturals i la diversificació de l'oferta turística.
OPORTUNITATS	
O_1	Existència d'un programa específic de la Generalitat Valenciana per a impulsar el desenvolupament econòmic i social de la comarca de la Plana Baixa, que pot generar efectes positius al municipi com la millora de la competitivitat de les seues empreses, millora del nivell de qualificació de la mà d'obra o millores en termes de digitalització i transformació productiva.
O_2	Impulsar la innovació i la sostenibilitat en el sector agrícola, mitjançant l'ús de noves tecnologies, el foment de l'agricultura ecològica i la prevenció de les plagues.
O_3	Potenciar el valor afegit i l'atractiu turístic de l'activitat agrícola, mitjançant la creació de rutes, museus, esdeveniments i productes relacionats amb el cultiu de cítrics.
O_4	Impulsar una plataforma digital que aglutine i difonga l'oferta comercial de Borriana, tant del mercat municipal com dels 9 eixos comercials, que permeta a consumidors accedir a informació actualitzada, comprar productes i serveis amb pagament en línia.
O_5	Impulsar l'activitat turística al municipi pot contribuir a diversificar l'economia local, que actualment depén en gran manera de l'agricultura i els serveis, i a generar riquesa i ocupacions, tant directes com indirectes, en sectors com l'hostaleria, el comerç, el transport o els serveis.

PRINCIPALS REPTES

1. Impulsar la innovació i la modernització de tots els sectors econòmics, especialment en l'agricultura, el comerç i el turisme.
2. Aconseguir la diversificació de l'economia local, reduint la dependència del sector terciari i potenciant altres sectors amb major valor afegit i menor estacionalitat, com l'industrial, el tecnològic o el cultural.
3. Revitalitzar el mercat municipal, millorant la seua imatge, la seua oferta, la seua accessibilitat i la seua promoció, i creant una plataforma digital que aglutine i difonga l'oferta comercial de Borriana.
4. Fomentar l'emprenedoria, tant en la creació de noves empreses com en la innovació de les existents.
5. Ampliar i diversificar l'oferta d'allotjament, creant noves modalitats d'allotjament, amb especial enfocament en la modalitat caravàning, que s'adapte a les diferents demandes i preferències de turistes.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Programa Territorial de Foment per a la Plana Baixa 2020-2024.	Conselleria d'Economia, Empreses i Ocupació, GVA
Pla d'Acció Comercial de Borriana PAC (2021).	Ajuntament de Borriana
Estudi específic sobre el Mercat Municipal.	Ajuntament de Borriana, Oficina de Comerç i Territori – PATECO del Consell de Cambres Oficials de Comerç de la Comunitat Valenciana
Ordenança Reguladora del mercat interior de Borriana (2014).	Ajuntament de Borriana
Pla Estratègic de Turisme (2022-2025).	Ajuntament de Borriana
Distintiu municipi turístic singular.	Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme, GVA
Mesa de Turisme.	Ajuntament de Borriana
Servei d'assessorament a emprenedors Punt d'Atenció a l'Emprenedor (PAE).	Ajuntament de Borriana

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Suport per a la millora i impuls de la plataforma digital DeBurriana.com de suport al comerç de Borriana.	D, G	27-29	AJ., S.P.
Posada en marxa d'actuacions i campanyes per a dinamitzar el comerç local i el mercat municipal.	D, F, G	24-26	AJ.
Foment del turisme actiu en la marina i platges de Borriana.	D, G	24-26	AJ., S.P., ALTRES
Disseny d'una xarxa de rutes turístiques senyalitzades i adaptades per la naturalesa i cultura de Borriana.	D, G	24-26	AJ.
Promoció de la gastronomia local com un atractiu turístic de qualitat i diferenciació mitjançant jornades	D, F, G	24-26	AJ., S.P., ALTRES

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
gastronòmiques basades en productes locals, marques distintives que identifiquen locals que ofereixen productes locals de qualitat, i col·laboracions amb escoles d'hostaleries i associacions professionals per a donar formació i impulsar la innovació del sector gastronòmic.			
Impulsar la innovació turística mitjançant l'ús de noves tecnologies per a millorar la gestió, la promoció i l'experiència turística de la ciutat (big data, accions Smart, eines TIC).	D, F, G	24-26	AJ., ALTRES
Creació d'un aparcament d'autocaravanes	D, F, G	24-26	AJ.

NOTES: **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini**: 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), AJ. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 8.

GARANTIR L'ACCÉS A L'HABITATGE

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

11.1 / 11.3

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Fomentar l'existència d'un parc d'habitatge adequat a preu assequible.
- Garantir l'accés a l'habitatge, especialment dels col·lectius més vulnerables.

INDICADORS DESCRIPTIUS

Densitat de vivendes

46,9 viv./ha

Municipis de similar rang: 23,5 viv./ha

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Variació del nombre de llars 2001-2011

36,3%

Municipis de similar rang: 35,6%

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Àrees de desenvolupament d'ús residencial

- Densitat de vivenda prevista

37,5 viv./ha

Municipis de similar rang: 33,4 viv./ha

- Vivendes previstes en àrees de desenvolupament

143,4 viv./1.000 hab

Municipis de similar rang: 110,5 viv./ha

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Creixement de parc de vivenda (2001-2011)

23,4%

Municipis de similar rang: 23,1%

Font: Atlas Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Antiguitat del parc edificatori (anterior a l'any 2000)

60,1%

Vivenda secundària (2011)

15,5%

Municipis de similar rang: 8,4%

Municipis de similar rang: 61,3%

Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Parc de vivenda

564,9 viv./1.000 hab.

Municipis de similar rang: 483,7 viv./1.000 hab.

Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Vivenda buida (2011)

18,4%

Municipis de similar rang: 13,7%

Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Font: Atles Digital d'Àrees Urbanes i Dades Descriptives de l'Agenda Urbana Espanyola. MITMA

Àrea amb necessitat de vivenda

Alta

Nombre de llars

13.080

Nombre de vivendes demandades

391

Índex de demanda de vivendes

2,9%

Font: "Àrees amb necessitat de vivenda a la Comunitat Valenciana, 2019". Observatori de l'hàbitat. Generalitat Valenciana

SITUACIÓ ACTUAL

Aquest huité Objectiu Estratègic persegueix assolir un parc d'habitatges digne, adequat, assequible i suficient per a satisfer les necessitats socials, sustentat sobre un parc edificatori de qualitat. Els reptes que cal aconseguir són dos: en primer lloc, diversificar els programes d'habitatge públic i proveir una quantitat significativa d'habitatge de protecció pública, amb accés fonamentalment a través del lloguer, que siga adequat a la renda de tots els grups socials, mitjançant la generació de nous habitatges dotacionals públics o habitatges socials en els quals estiga garantida la titularitat pública de manera indefinida; i, en segon lloc, evitar la gentrificació que sovint produeixen les polítiques de rehabilitació, regeneració i renovació urbanes, mitjançant l'adquisició per part de l'Administració Pública d'immobles per a fomentar el lloguer social.

Habitatge

L'estat de l'habitatge a Borriana es podria descriure, a grans trets, com a desigual. D'una banda, hi ha una escassetat d'oferta d'**habitatge protegit**, que no cobreix la demanda existent, especialment dels sectors més vulnerables de la població, com ara joves, famílies monoparentals i persones majors. D'altra banda, hi ha un excés d'oferta d'habitatge lliure, que no s'ajusta a la capacitat econòmica de potencials compradors, a causa de la crisi i de la desocupació. Això provoca que hi haja un alt nombre d'habitatges buits o en lloguer, que no s'aprofiten per a finalitats socials. A més, hi ha una falta de diversitat i qualitat al parc d'habitatges, que no s'adapta a les diferents necessitats i preferències de les persones habitants.

El dret a un habitatge assequible, digne i adequat és un objectiu prioritari per a la Generalitat Valenciana. Amb la finalitat d'avaluar la situació de l'habitatge públic a la Comunitat Valenciana, la Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica va elaborar al març de 2020 l'informe **Àrees amb necessitat d'habitatge a la Comunitat Valenciana 2019 (ANHA)**. Aquest informe estableix un índex de referència que mesura la relació entre la demanda i l'oferta d'habitatge públic en cada municipi. L'índex quantifica la necessitat no satisfeta d'habitatge públic per llar i municipi, i permet identificar les àrees on és més urgent implementar mesures per a garantir l'accés a l'habitatge. Segons l'informe, les àrees ANHA es classifiquen en tres nivells de necessitat: alta, mitjana i baixa.

Borriana es troba en una àrea ANHA alta, la qual cosa significa que té una elevada necessitat d'habitatge públic. Segons les dades de l'informe, l'índex de demanda de Borriana és del 2,9%, amb només 9 habitatges disponibles i un total de 391 demandants. Aquestes dades reflecteixen l'escassetat d'oferta i la insuficiència de recursos per a atendre la demanda d'habitatge públic a Borriana, la qual cosa denota la necessitat d'augmentar l'oferta d'habitatge públic i de facilitar-hi l'accés als sectors més vulnerables de la població.

Per la seua part, el text refós Normes Urbanístiques PG de Borriana regula les condicions d'ús i edificació del sòl al municipi, incloent-hi aspectes relacionats amb l'habitatge. El PGOU arreplega una reserva de sòl urbanitzable per a la construcció d'habitatge protegit. El document fixa un percentatge mínim del 30% d'habitatge protegit sobre el total d'habitatge previst en cada sector de sòl urbanitzable. El document inclou un programa d'actuació en matèria d'habitatge, que té com a objectiu satisfer la demanda d'habitatge existent i futur al municipi, així com millorar la qualitat i la diversitat del parc d'habitatges. El programa d'actuació preveu les següents mesures: promoure la construcció d'habitatge protegit en sòl públic i privat, fomentar el lloguer i la rehabilitació d'habitatges, impulsar la renovació i la regeneració urbana d'àrees degradades, protegir el patrimoni històric i arquitectònic, i facilitar l'accés a l'habitatge als col·lectius més desfavorits

Quant a eines municipals, l'Ajuntament disposa del **Programa Municipal de caràcter pluriennal en matèria d'Habitatge Protegit** (aprovat per acord plenari al setembre de 2009), l'objectiu del qual era satisfer la demanda d'habitatge protegit al municipi i regular l'ús i destinació dels béns integrants del patrimoni municipal del sòl. També establia les mesures i les actuacions que calia desenvolupar per a cobrir la demanda d'habitatge protegit, tant en sòl públic com privat, i per a destinar els béns del patrimoni municipal del sòl a altres usos d'interés social, com ara equipaments, infraestructures o serveis públics.

D'acord amb les dades obtingudes durant la realització de diagnòstic, s'han identificat en matèria d'habitatge les següents actuacions:

- Elaboració d'un Pla Municipal d'Habitatge i Sòl que estudeie i quantifique les necessitats d'habitatge de la població, i articule un conjunt de mesures per a la millora de l'estat de l'habitatge a Borriana, fomentant la construcció i l'accés a l'habitatge protegit i promovent la rehabilitació i la integració paisatgística dels habitatges existents.
- Elaboració d'un estudi de les possibilitats de creixement d'habitatge en el sòl urbanitzable de Sant Gregori, per a proposar els criteris i alternatives d'ordenació urbana que garantisquen la qualitat de vida dels futurs residents i la integració paisatgística i ambiental de la nova urbanització.

Garantia en l'accés a habitatge

En matèria d'**accés a l'habitatge**, l'Ajuntament canalitza programes d'**ajudes directes a col·lectius vulnerables en matèria d'habitatge**, principalment per a persones o famílies en situació o risc d'exclusió social. Aquest tipus d'ajudes gestionades per l'Ajuntament procedeixen de la Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica d'acord amb el Pla Estatal d'Accés a l'Habitatge 2022-2025. També disposa d'una **Ordenança reguladora de l'organització i funcionament de l'Habitatge Tutelat Borriana per a persones amb discapacitat intel·lectual** així com un **Fons Social d'Habitatges**.

L'Ajuntament de Borriana també disposa d'una **Ordenança Reguladora de l'estacionament de vehicles d'ús privat que transporten persones amb mobilitat reduïda** (2013), que entre les seues finalitats també té facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la reserva de places d'aparcament en la via pública i l'expedició de targetes d'estacionament. L'Ajuntament també exerceix de suport en la tramitació d'inscripció com a demandant d'habitatge en el **Registre de Demanda d'Habitatge de la Comunitat Valenciana**.

Les entrevistes realitzades han posat de manifest l'escassetat d'oferta d'habitatge per a la gent jove, assenyalant que l'oferta existent es basa en la rehabilitació d'habitatges antics. Per això, és imprescindible continuar amb accions que garantiscen l'accés a l'habitatge de la població jove i vulnerable.

D'acord amb els resultats obtinguts, s'identifica una possible bateria d'actuacions en matèria d'accés a l'habitatge susceptibles de ser incorporades a l'Agenda Urbana Borriana:

- Prestar assessorament i mediació a les persones en risc de pèrdua de l'habitatge habitual, així com orientació jurídica general en matèria d'habitatge i normatives relacionades.
- Suports per a la rehabilitació i la integració paisatgística dels habitatges existents, especialment els antics, mitjançant la concessió d'ajudes, l'assistència tècnica, la sensibilització ciutadana i la coordinació amb el planejament urbanístic.
- Redacció d'un reglament per a la mobilització d'habitatges buits i deshabitats.
- Impulsar models ocupacionals d'habitatges alternatius basant-se en principis com la cooperació, la participació, la sostenibilitat, la diversitat i la inclusió social: cohabitatge o habitatge col·laboratiu, col·lotjament o cohabitatge sènior, dret d'ús (sense condició de propietat), habitatge en cessió, etc.

ANÀLISI DAFO

DAFO OES. HABITATGE

DEBILITATS	
D_1	Insuficiència de recursos i d'habitatge protegit que no satisfà la demanda existent, amb especial afectació a la població més vulnerable.
D_2	Deficiència de qualitat al parc d'habitatges, que no respon a les diferents necessitats i preferències dels habitants.
D_3	Desigualtats socials derivades de la dificultat per a accedir a un habitatge digne per part de la població jove a causa de l'alt preu del mercat immobiliari i l'escassetat d'oferta pública.
OPORTUNITATS	
O_1	Aprofitament i/o rehabilitació d'antigues edificacions i construccions inacabades per a habitatge protegit.
O_2	Disponibilitat de sòl urbanitzable a Sant Gregori per a la construcció de nous habitatges de diversa tipologia i règim, que permeten satisfer la demanda existent.
O_3	Impulsar polítiques públiques que afavorisquen el desenvolupament de nous models de tinença o accés a l'habitatge.

PRINCIPALS REPTES

1. Augmentar els recursos i l'oferta d'habitatge protegit, especialment per a la població més vulnerable, com els joves, els majors, els immigrants o les persones amb discapacitat.
2. Millorar la qualitat del parc d'habitatges, adaptant-lo a les diferents necessitats i preferències dels habitants, i fomentant la rehabilitació, l'eficiència energètica i l'accessibilitat.
3. Reduir les desigualtats socials derivades de la dificultat per a accedir a un habitatge digne, mitjançant el desenvolupament de nous models de tinença o accés a l'habitatge, com el lloguer social, el cohabitatge o la cessió d'ús.
4. Impulsar la construcció de nous habitatges de diversa tipologia i règim al sòl urbanitzable de Sant Gregori, aprofitant l'oportunitat que ofereix aquesta zona per a satisfer la demanda existent i per a impulsar el desenvolupament urbà sostenible del municipi.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Informe Àrees amb necessitat d'habitatge a la Comunitat Valenciana 2019 (ANHA).	Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica, GVA
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU, 1995).	Ajuntament de Borriana
Programa Municipal de caràcter pluriennal en matèria d'Habitatge Protegit (2009).	Ajuntament de Borriana
Ajudes directes a col·lectius vulnerables en matèria d'habitatge.	Ajuntament de Borriana
Ordenança reguladora de l'organització i funcionament de l'Habitatge Tutelat Borriana per a persones amb discapacitat intel·lectual.	Ajuntament de Borriana
Fons Social d'Habitatges.	Ajuntament de Borriana
Ordenança Reguladora de l'estacionament de vehicles d'ús privat que transporten persones amb mobilitat reduïda.	Ajuntament de Borriana
Registre de Demanda d'Habitatge de la Comunitat Valenciana.	Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge, GVA

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Disseny i implementació d'un Pla Municipal d'Habitatge i Sòl per a la millora i l'accés a l'habitatge a Burriana.	P	24-26	AJ.
Elaboració d'un estudi de creixement d'habitatge i ordenació urbana a Sant Gregori.	GG	24-26	AJ.
Disseny d'un protocol d'assessorament, mediació i orientació jurídica dirigit a persones en risc de pèrdua de l'habitatge.	P	24-26	AJ.
Foment de la rehabilitació i integració paisatgística d'habitatges a través de la concessió d'ajudes i prestació d'informació i assistència.	D, F, G	24-26	AJ., ALTRES
Elaboració d'un reglament per a mobilitzar habitatges buits i deshabitats.	G	24-26	AJ.
Promoció de models d'habitatges alternatius basats en la cooperació i la inclusió social (cohabitatge o habitatge col·laboratiu, coalotjament o cohabitatge sènior, dret d'ús (sense condició de propietat), habitatge en cessió, etc.).	D, G	24-26	AJ., T.S., ALTRES

NOTES: **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini**: 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), AJ. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 9.

LIDERAR I FOMENTAR LA INNOVACIÓ DIGITAL

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

9.1 / 9.c11.116.6 / 16.10

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- **Afavorir la societat del coneixement i avançar cap al desenvolupament de les ciutats intel·ligents (smart cities).**
- **Fomentar l'administració electrònica i reduir la bretxa digital.**

INDICADORS DESCRIPTIUS

Usuàries serveis digitals de l'Ajuntament

1. Plataformes de serveis electrònics:

Tercers registrats en electrònica

35.019 usuàries

2. Canals digitals de difusió de l'Ajuntament:

Facebook + 10.000 persones usuàries

Youtube 429 persones usuàries

Instagram 3.420 persones usuàries

X 2.956 persones usuàries

3. Visites a espais web:

Web municipal: 105.000 visites (any en curs)

Web turisme: 15.000 (any en curs)

Font: Ajuntament.

Dades de data 28/11/2023

Tràmits i gestions realitzats a través d'internet

1. Seu electrònica:

Tramitacions electròniques realitzades en

2022: 17.561

Nombre tràmits especialitzats

195

2. Portal tributari:

Autoliquidacions practicades i ingressades

743

Domiciliacions de rebuts

114

3. Servei de cites prèvies en 2022:

12.805

Font: Ajuntament. Servei de Sistemes d'Informació.

SITUACIÓ ACTUAL

Aquest nové Objectiu Estratègic considera necessària la vinculació del desenvolupament urbà sostenible amb la societat del coneixement. La innovació tecnològica i, especialment, la tecnologia digital són el vertader motor i impulsor dels canvis actuals i futurs de la societat.

L'accés a les noves tecnologies, i especialment a la tecnologia digital, permet aplicar solucions territorials i urbanes innovadores que contribueixen a generar territoris i ciutats més eficients, intel·ligents, respectuoses amb el seu entorn i adaptades a l'evolució de les necessitats vitals dels qui hi habiten.

Ciutat intel·ligent

Avançar cap a ciutats intel·ligents és necessari ja que suposa una oportunitat per a millorar la qualitat de vida de les persones, l'eficiència dels serveis públics, la sostenibilitat ambiental, la competitivitat econòmica i la participació ciutadana. Les ciutats intel·ligents utilitzen les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) per a gestionar de forma més eficaç els recursos naturals, la mobilitat, la seguretat, l'energia, l'educació, la salut, el turisme i altres aspectes que afecten el benestar de la població.

En el cas de Borriana, avançar cap a una **ciutat intel·ligent** pot suposar un impuls per al seu desenvolupament socioeconòmic, aprofitant les seues potencialitats en sectors com l'agricultura, el turisme, els serveis o la indústria. Per a això, es requereix una visió estratègica, una planificació participativa, una gestió transparent i una inversió innovadora. L'Ajuntament no disposa d'eina de planificació per a l'impuls de Borriana com a ciutat intel·ligent. No obstant això, el pla d'acció de l'Agenda Urbana de Borriana serà l'eina clau que definisca els objectius, les accions i els indicadors que permeten avançar cap a un model intel·ligent en la gestió dels serveis.

Fins i tot mancant d'una eina o pla que definisca l'estratègia i les accions que cal escometre per a convertir Borriana en una ciutat intel·ligent, s'han donat avanços en aquesta matèria:

- Passos de vianants intel·ligents mitjançant la instal·lació d'un sistema de plaques lumíniques en la calçada dels passos per a vianants amb l'objectiu de millorar la visibilitat i la seguretat de la ciutadania.
- Projecte de digitalització i transformació del municipi que consisteix en la instal·lació d'una sèrie de sensors (d'aforament, d'aparcament, de reg, de qualitat de l'aire i d'ocupació de les platges) que utilitza les noves tecnologies per a millorar la gestió, la promoció i l'experiència turística de la ciutat (projectes emmarcats en l'Edusi i en el Pla de Sostenibilitat Turística en Destinació PSTD).
- Impuls de la utilització de processos intel·ligents i digitalització en els processos turístics, com la dotació de wifi a les platges o la instal·lació de càmeres. Aquests avanços formen part dels plans estratègics municipals com el Pla de Sostenibilitat Turística en Destinació (PSTD) o l'EDUSI.

No s'identifiquen actuacions desitjades en matèria de ciutat intel·ligent per a incorporar en l'Agenda Urbana Borriana, en part motivat per la falta de recursos humans que són necessaris per a dur a terme actuacions en aquesta matèria.

Administració electrònica

Les **tecnologies de la informació i la comunicació** s'han convertit en una de les principals eines per a facilitar la informació i la participació de la ciutadania en els assumptes públics de la ciutat. La pandèmia de la COVID-19 ha

reforçat el concepte de ciutat intel·ligent com un mecanisme útil per a ajudar tant els ciutadans/es a prendre decisions com l'administració a oferir serveis públics de qualitat.

L'Ajuntament de Borriana aposta per la millora contínua de l'administració electrònica, oferint la possibilitat de realitzar tots els tràmits i consultes a través d'un conjunt d'eines. Entre aquestes, es troben la **seu electrònica municipal**, que permet realitzar tràmits i consultes en línia, i l'**oficina virtual ciutadana**, que acosten els serveis públics a la ciutadania de manera àgil i accessible.

A través de la seu electrònica municipal¹, la ciutadania de Borriana, tant persones físiques com jurídiques, es relacionen per mitjans electrònics amb l'Ajuntament. Mitjançant aquesta eina, es té accés a informació del municipi i a tràmits administratius que poden ser gestionats íntegrament de manera electrònica amb certificat digital. Així mateix, inclou: accés directe al catàleg de tràmits (desglossat per àmbits i per àrees municipals); bústia electrònica; consulta dels tràmits realitzats; tauler d'anuncis electrònic i accés a altres seus electròniques.

L'administració electrònica de l'Ajuntament de Borriana és una eina que facilita la participació, la informació i la gestió de la ciutadania, i que contribueix a la millora de la qualitat i l'eficiència dels serveis públics. Des de l'Àrea d'Informàtica s'ha facilitat la digitalització de tots els tràmits, de manera que tots els serveis de cara al públic siguin senzills perquè tota la població tinga facilitat d'accés. Per a això, s'han realitzat avanços que permeten oferir una administració intel·ligent, basada en el llenguatge natural i l'aprenentatge automàtic. Amb la nova versió 9 de la plataforma, l'Ajuntament de Borriana facilita a la ciutadania la realització de tràmits com ara llicències d'obres, empadronament o ocupació de via pública, guiant-los pas a pas i suggerint-los el que necessiten fer. A més, el sistema aprén de les sol·licituds de les persones usuàries i els proporciona dades i estadístiques rellevants per a les seues necessitats.

Aquest tipus d'accions són necessàries per a maximitzar l'automatització de la gestió i impulsar la cooperació entre els diferents nivells administratius mitjançant la digitalització, alliberant els empleats/ades públics de tasques de baix valor afegit per a poder dedicar el temps a activitats de major valor afegit, desenvolupar millors polítiques i prestar un millor servei a la ciutadania.

Alguns dels serveis i tràmits que es poden realitzar a través de l'administració electrònica de l'Ajuntament de Borriana són:

- Consultar el catàleg de tràmits disponibles, com ara sol·licituds, instàncies, queixes, suggeriments, subvencions, etc.
- Accedir a la carpeta electrònica, on es pot consultar l'estat dels expedients, els registres presentats, els documents signats, les factures electròniques, etc.
- Sol·licitar cita prèvia per a realitzar gestions presencials a l'Ajuntament.
- Accedir al portal de transparència, on es pot consultar la informació sobre l'organització, el funcionament, la normativa, el pressupost, la contractació, etc. de l'Ajuntament.
- Accedir al tauler d'anuncis, on es publiquen les notificacions, els anuncis, les convocatòries, etc. de l'Ajuntament.
- Accedir al perfil del contractant, on es publiquen les licitacions, els contractes, els adjudicataris, etc. de l'Ajuntament.

En matèria d'administració electrònica, s'han detectat les següents necessitats o projectes clau que cal abordar des del pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana:

- La implantació d'un xat inclusiu per a la millora en l'accés a la informació referent a turisme i medi ambient a persones visitants. Es tracta d'afavorir informació i orientació als visitants sobre els recursos turístics i naturals de Borriana, adaptant-se a les seues preferències, necessitats i característiques, mentre arreplega dades sobre les consultes i les opinions de les persones usuàries, i les analitza per a detectar àrees de millora i satisfacció.

¹ Enllaç a seu electrònica: <https://burriana.sedelectronica.es/>

Actuació desitjada ampliable a altres programes intel·ligents que captin dades sobre el flux de persones que accedeixen a la ciutat, la platja, les zones verdes i altres espais d'interés, així com les seues edats, temps de permanència, etc. Tot això amb la finalitat de conèixer l'impacte i la demanda dels serveis turístics i mediambientals, i dissenyar estratègies per a optimitzar-los i fer-los més sostenibles.

- Continuar avançant en la posada en marxa del servei de carpeta ciutadana per a permetre a la ciutadania accedir a les seues dades, tràmits, notificacions i documents relacionats amb l'administració municipal.
- Inversions per a continuar optimitzant la plataforma d'administració electrònica de l'Ajuntament de manera que millore la predicció de necessitats de la ciutadania utilitzant un llenguatge clar i accessible.
- Projecte de migració al núvol: aposta per la innovació tecnològica i l'eficiència en la gestió de manera que es trasllade tota la infraestructura informàtica de l'Ajuntament a un servei d'emmagatzematge i processament de dades en internet. Aquesta actuació contribuiria a reduir els costos de manteniment i actualització d'equips, millorar la seguretat i la disponibilitat de la informació, i facilitar l'accés i la col·laboració entre les diferents delegacions i serveis municipals. La migració al núvol també suposaria un avanç en la transformació digital de l'Ajuntament, que podria oferir una millor atenció i resposta a les necessitats de la ciutadania, així com una major transparència i participació.
- Reforç de la ciberseguretat: inversions per a millorar la protecció dels sistemes i les dades de l'Ajuntament enfront de possibles atacs informàtics, seguint les directrius de l'Esquema Nacional de Seguretat (ENS), que estableix els principis bàsics i els requisits mínims per a garantir la seguretat de la informació en el sector públic.

Bretxa digital

Les eines TIC ofereixen nombrosos avantatges als municipis i a la seua ciutadania, com un major accés a la informació o una major connectivitat entre les persones. No obstant això, de manera general, l'ús d'eines digitals encara no és el més freqüent entre la població per a comunicar-se amb l'administració local. Això origina desequilibris (bretxa digital). En el cas de Borriana la situació no és molt diferent a la d'altres municipis de similars característiques, situació que pot agreujar-se a causa de l'existència de disseminats.

Des de l'Ajuntament de Borriana s'han realitzat diverses actuacions per a la reducció de la bretxa digital durant els últims anys, com les següents:

- Taller pràctic de formació sobre alfabetització informàtica enfocat en la cerca d'ocupació (setembre-octubre 2020) adreçat a persones desocupades que mancaven de coneixements informàtics per a la inserció socioprofessional.
- Curs Informàtica Bàsica per a dones (octubre-desembre 2021) impulsat per la Regidoria d'Igualtat en col·laboració amb la Fundació Isonomia, que tenia com a finalitat reduir la bretxa de gènere en l'ús de les TIC.
- Lliurament de 20 tauletes amb accés a internet a alumnat sense recursos com a mesura per a garantir la continuïtat de l'atenció pedagògica d'estudiants que no disposen de recursos tecnològics. Les tauletes es van distribuir entre els centres educatius del municipi, prioritzant l'alumnat de canvi d'etapa educativa i amb major necessitat de suport.
- Instal·lació de 50 connexions wifi en tauletes electròniques.
- Projecte impulsat per Telefónica amb el suport de fons europeus Next Generation per a portar la fibra òptica a nuclis disseminats, com la Serratella o Santa Bàrbara. Es tracta d'un projecte que pretén millorar la connectivitat i la digitalització en aquestes zones.

En matèria de bretxa digital s'han detectat les següents actuacions susceptibles de ser incorporades en el pla d'acció de l'Agenda Urbana de Borriana:

- Inversions per a continuar millorant les infraestructures de comunicació al municipi, incorporant fibra òptica i xarxes 5G en totes les zones de Borriana, amb l'objectiu de facilitar la digitalització de les activitats

econòmiques i socials, amb els beneficis que això comporta, com la conciliació familiar, la creació d'empreses, la creació d'ocupació, la cura del medi ambient, etc.

ANÀLISI DAFO

DAFO OE9. INNOVACIÓ DIGITAL

DEBILITATS	
D_1	Pèrdua de competitivitat enfront d'altres ciutats en no comptar amb un pla smart city que permeta a l'Ajuntament avançar cap a una estratègia de transformació digital.
D_2	Existència de nuclis de població disseminats al terme municipal que dificulta l'accés i l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) per part dels seus habitants, la qual cosa pot generar bretxes digitals que afecten la qualitat de vida, la inclusió social i el desenvolupament econòmic.
AMENACES	
A_1	Bretxa digital que no desapareix, tant en termes de coneixements com en l'accés a eines, tant internes com especialment externes.
A_2	Sector públic amenaçat per la creixent sofisticació i freqüència dels ciberdelinqüents i els ciberatacs, que aprofiten les vulnerabilitats i les bretxes de seguretat existents en els sistemes i en les dades, la qual cosa suposa un risc creixent per a un ajuntament, que pot patir possibles atacs informàtics que afecten la qualitat i l'eficiència dels serveis públics, així com la confiança i la satisfacció de la ciutadania.
FORTALESES	
F_1	Experiència prèvia en la implementació de solucions smart que milloren la qualitat dels serveis municipals.
F_2	Existència d'una administració electrònica avançada que facilita la participació, la informació i la gestió de la ciutadania, i que millora la qualitat i l'eficiència dels serveis públics.
F_3	Assoliment de digitalització del 100% dels tràmits municipals.
F_4	Existència d'una plataforma intel·ligent, que utilitza el llenguatge natural i l'aprenentatge automàtic, per a guiar i assessorar les persones usuàries en la realització de tràmits, i que està habilitada per a proporcionar dades i estadístiques rellevants.
F_5	Compromís institucional amb la reducció de la bretxa digital, mitjançant la realització de diverses actuacions adreçades a millorar l'accés, l'ús i l'aprofitament de les tecnologies de la informació i la comunicació per part de la ciutadania.
OPORTUNITATS	
O_1	Impulsar la implementació de solucions smart en els diferents serveis municipals des del pla d'acció de l'Agenda Urbana Borriana, en absència de pla municipal de smart city.
O_2	Possibilitat per part dels empleats/ades públics d'enfocar-se en tasques de major valor afegit (per exemple, captació i gestió de fons) gràcies a l'automatització i digitalització dels tràmits municipals.
O_3	Implantació de xats inclusius per a la millora en l'accés a la informació, que s'adapten a les preferències, necessitats i característiques de les persones usuàries, i que recopilen i analitzen dades sobre les seues consultes i opinions, que pot tenir beneficis per al municipi i pot ser aplicat en molts sectors (turisme, esports, etc.).
O_4	Continuar amb les millores de la plataforma d'administració electrònica, per a facilitar l'accés, la comprensió i l'anticipació de les necessitats i els tràmits de la ciutadania, i per a migrar la infraestructura de l'administració al núvol, amb la finalitat d'optimitzar els recursos i la seguretat.

PRINCIPALS REPTES

1. Aconseguir impulsar una transformació digital que permeta a l'Ajuntament de Borriana millorar la seua competitivitat enfront d'altres ciutats, aprofitant les oportunitats que ofereixen les solucions smart i l'administració electrònica.
2. Aconseguir estendre l'accés i l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació a tots els nuclis de població del terme municipal, evitant l'exclusió i la desigualtat que pot generar la bretxa digital, i fomentant la participació i la cohesió social de la ciutadania.

3. Aconseguir un nivell de seguretat i protecció dels sistemes i les dades de l'Ajuntament òptim, davant el nou escenari de possibles amenaces i els riscos dels ciberatacs que existeix en l'actualitat, i que poden afectar el funcionament i la qualitat dels serveis públics, així com la confiança i la satisfacció de la ciutadania.
4. Aconseguir impulsar al municipi models ocupacionals d'habitatges alternatius, basats en la cooperació i la inclusió social, que responguen a les necessitats i les preferències de la ciutadania, i que contribuïsquen a la sostenibilitat i la diversitat del municipi.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Plaques lumíniques en passos de vianants per a millorar la seguretat.	Ajuntament de Borriana
Instal·lació de sensors intel·ligents per a millorar la gestió i el turisme de la ciutat. Pla de Sostenibilitat Turística en Destinació.	Ajuntament de Borriana
Instal·lació d'un sistema de videovigilància en les principals vies de la ciutat per a la gestió del trànsit i la seguretat viària.	Ajuntament de Borriana
Seu electrònica.	Ajuntament de Borriana
Oficina Virtual Ciutadana.	Ajuntament de Borriana
Accions de formació en informàtica bàsica per a la cerca d'ocupació i la reducció de la bretxa de gènere.	Ajuntament de Borriana
Lliurament de dispositius electrònics i connexions a internet per a facilitar l'accés a l'educació en línia.	Ajuntament de Borriana
Instal·lació de fibra òptica en nuclis disseminats (Serratella, Santa Bàrbara).	Telefónica

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Desenvolupament d'un xat inclusiu per a oferir informació sobre recursos naturals i turístics i per a analitzar dades sobre turisme i medi ambient.	F, G	24-26	AJ.
Posada en marxa de la Carpeta Ciutadana per a facilitar l'accés personalitzat a dades i tràmits municipals.	F, G	24-26	AJ.
Avanços en la plataforma d'administració electrònica basats en la millora de la predicció de necessitats.	F, G	24-26	AJ.

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Projecte de migració al núvol de la infraestructura informàtica de l'Ajuntament per a millorar la gestió i l'atenció ciutadana.	F, G	24-26	AJ.
Millora de la ciberseguretat per a reforçar la protecció dels sistemes i les dades de l'Ajuntament.	F, G	24-26	AJ.
Inversions per a millorar les infraestructures de comunicació al municipi (instal·lació de fibra òptica i xarxes 5G).	F, G	24-26	AJ.

NOTES: **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini**: 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), AJ. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 10.

MILLORAR ELS INSTRUMENTS D'INTERVENCIÓ I GOVERNANÇA

ALINEACIÓ AMB METES AGENDA 2030

16.6 / 16.7 / 16.10 / 16.b 17.7.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- **Aconseguir un marc normatiu i de planejament actualitzat, flexible i simplificat que millore, també la gestió.**
- **Assegurar la participació ciutadana, la transparència i afavorir la governança multinivell.**
- **Impulsar la capacitat local i millorar el finançament.**
- **Dissenyar i posar en marxa campanyes de formació i sensibilització en matèria urbana, així com d'intercanvi i difusió de la informació.**

INDICADORS DESCRIPTIUS

Agenda Urbana i planejament estratègic

Agenda Urbana (en elaboració)
Pla Estratègic de Subvencions 2022
EDUSI Borriana 2016

Font: Ajuntament.

Consells sectorials municipals 5

Marjal de Borriana, Social, Junta Local
Fallera, Joventut i Gent Gran
1 Mesa de Turisme

Font: Ajuntament.

Associacions

224

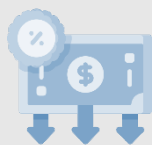
Font: Ajuntament.

Despesa per capita total

1.051,63 €/hab.

Font: Pressupost 2022 entitats locals. Ministeri de d'Hisenda i Funció Pública i Població de 2021 INE.

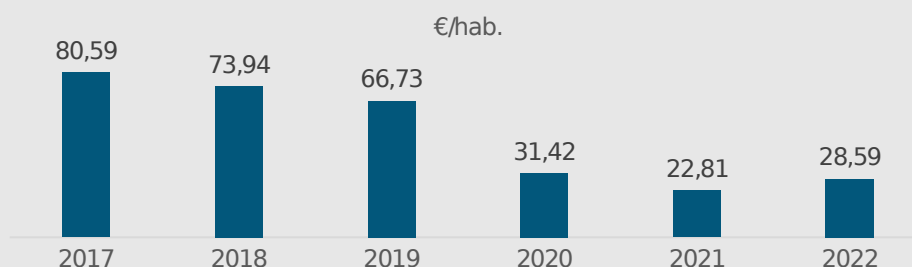

Despesa per capita desagregada

PROGRAMA	€/hab.
0 DEUTE PÚBLIC	28,59
1 SERVEIS PÚBLICS BàSICS	410,45
13 Seguretat i mobilitat ciutadana	136,13
15 Habitatge i urbanisme	59,83
16 Benestar comunitari	144,78
17 Medi ambient	69,70
2 ACTUACIONS DE PROTECCIÓ I PROMOCIÓ SOCIAL	85,13
23 Serveis socials i promoció social	71,56
24 Foment d'ocupació	13,57
3 PRODUCCIÓ DE BÉNS PÚBLICS DE CARÀCTER PREFERENT	295,34
31 Sanitat	5,03
32 Educació	177,33
33 Cultura	67,14
34 Esport	45,84
4 ACTUACIONS DE CARÀCTER ECONÒMIC	11,55
9 ACTUACIONS DE CARÀCTER GENERAL	220,58

Font: Pressupostos de les entitats locals. Any 2022. Ministeri d'Hisenda i Funció Pública.

Evolució del deute públic per capita

Font: PEGV. Elaboració pròpia a partir de pressupostos de les entitats locals i població. Anys 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 i 2022.

Aquest dècim i últim Objectiu Estratègic atorga un paper rellevant a la governança, en la mesura que assegura la participació ciutadana, la transparència, la capacitat local i l'adequada col·laboració i coordinació multinivell. Així mateix, es planteja millorar el finançament i atorgar un pes específic propi a les noves tecnologies i l'intercanvi de coneixement.

SITUACIÓ ACTUAL

Participació ciutadana

La participació ciutadana és un dels pilars fonamentals d'una governabilitat que crea valor i benestar. Perquè una administració siga eficient i eficaç, i pugui respondre a les demandes de la ciutadania amb el menor cost possible, és

imprescindible que tota la gestió pública es base en un sistema que garantisca la transparència en tots els processos, plans i resultats. Això redundarà en una millor gestió dels serveis municipals. Així mateix, una participació ciutadana real i efectiva s'aconsegueix mitjançant el disseny d'un conjunt d'eines, com ara ordenances, plans i estratègies.

En l'àmbit de la **participació ciutadana**, l'Ajuntament de Borriana compta amb el Reglament de Participació Ciutadana i amb el Reglament del Consell Social.

El **Reglament de Participació Ciutadana** és un document que estableix com la ciutadania pot participar en els assumptes públics del municipi. Per a això, defineix els principis, objectius, àmbits, drets i deures de la participació ciutadana, així com els mecanismes per a exercir-la, com la informació, la consulta, la iniciativa, la proposta i el control. A més, regula els òrgans i entitats de participació, com el Consell Social, els consells sectorials, les associacions, els plens participatius i les consultes, i determina el seu funcionament, composició, competències i procediments. El Reglament cerca implicar la ciutadania en la gestió municipal i millorar la transparència, l'eficàcia i la qualitat dels serveis públics.

Per la seua part, el **Reglament del Consell Social** regula la composició, organització i funcionament d'aquest òrgan consultiu i participatiu, que té com a objectiu promoure la col·laboració entre l'administració municipal i els agents socials i econòmics del municipi. El Consell Social està format per representants de l'Ajuntament, de les entitats ciutadanes, de les organitzacions empresarials i sindicals, i de les institucions acadèmiques i culturals. Entre les seues funcions hi ha la d'emetre informes, propostes i suggeriments sobre el desenvolupament econòmic i social de Borriana, així com sobre els plans i projectes municipals que li siguin sotmesos a consulta.

Borriana també disposa d'òrgans participatius vertebrats consistents en sis consells sectorials municipals². El seu grau d'eficiència és variable, i mentre que uns mantenen un caràcter dinàmic (Consell Sectorial Junta Local Fallera), uns altres presenten escassa activitat, com ocorre amb el Consell Sectorial de Comerç.

Destaquen els processos participatius duts a terme per l'Ajuntament per al disseny i implementació de diversos instrument estratègics (Pla Local de Residus del Municipi de Borriana, el I Pla d'Inclusió i Cohesió Social, el Pla d'Igualtat Municipal o la consulta pública realitzada sobre el parc marítim de l'Arenal, o el fet que el Servei municipal de Participació compta amb dos reglaments (de Participació Ciutadana i del Consell Social). Des del web municipal, concretament des de l'espai habilitat per al servei municipal de participació també s'ofereix una base de dades de les associacions existents incloent-hi les seues dades de contacte.

L'Ajuntament compta amb una xarxa d'associacions (224 en total), entre les quals destaquen les de tipus cultural, esportiu, veïnal o d'oci. Aquestes associacions reben suport de l'Ajuntament de Borriana a través de la concessió de subvencions per a donar suport a les accions socials que posen en marxa.

Ha d'esmentar-se el paper estratègic que juga la Diputació Provincial de Castelló en el foment de la governança multinivell, comptant amb el Consell Provincial de Governança Participativa, que, entre altres eines, ha presentat l'informe "El Client Misteriós", amb la finalitat de crear línies de millora en procediments participatius. També des de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica de la Generalitat Valenciana s'ha habilitat el portal de la Generalitat Valenciana "Participa i decideix la Comunitat que vols!".

El municipi està avançant en aspectes participatius, però encara queda molt per fer. Cal combatre la deficiència que existeix cap a la participació, que afecta pràcticament tots els rangs d'edat de la població de Borriana.

Version definitiva
(febr. 2022)

INFORME FINAL
PROCESO PARTICIPATIVO
CLIENTE MISTERIOSO
Diputación Provincial de Castellón
Sociedad Española de Evaluación

101 0004155-05/20
LUBIANA 2012

² Els consells sectorials de caràcter general són el Consell Sectorial de la Marjal de Borriana, el Consell Social de la ciutat, el Consell Sectorial Junta Local Fallera, el Consell Sectorial de la Joventut, el Consell Sectorial de Comerç, i el Consell Sectorial de la Gent Gran.

Transparència

La **transparència** de l'Ajuntament de Borriana és el grau en què aquest organisme públic facilita l'accés a la informació sobre la seua gestió, les seues activitats, els seus resultats i els seus recursos a la ciutadania i a altres agents socials. La transparència implica rendir comptes, fomentar la participació i garantir el dret a la informació. També contribueix a millorar l'eficiència, la qualitat i la innovació dels serveis públics. L'Ajuntament de Borriana disposa de diversos instruments per a promoure la transparència, com el **Portal de Transparència**³, el **Visor Pressupostari**⁴, l'**Oficina Virtual Ciutadana** i el **Codi de Bon Govern**.

Aquests instruments permeten consultar i analitzar dades sobre el pressupost, els ingressos i despeses, els contractes, les subvencions, les ordenances, els plans, els projectes, els serveis, els òrgans de govern i de participació, i altres aspectes d'interés municipal. A més, l'Ajuntament de Borriana publica periòdicament el butlletí d'informació municipal (BIM), en què s'arreglen les notícies, les activitats i l'agenda del municipi.

Segons l'**Índex de Transparència dels Ajuntaments ITA** de 2020, elaborat per l'organització Transparència Internacional Espanya, l'Ajuntament de Borriana va obtenir una puntuació de 86,3 sobre 100, la qual cosa el situa en el lloc 77 dels 110 ajuntaments avaluats. L'ITA mesura el nivell de transparència dels ajuntaments en sis àrees: informació sobre la corporació municipal, relacions amb la ciutadania i la societat, transparència economicofinancera, transparència en les contractacions i costos dels serveis, transparència en matèries d'urbanisme i obres públiques, i indicadors de la llei de transparència. L'Ajuntament de Borriana va millorar la seua puntuació respecte a l'ITA de 2017, on va obtenir un 75,8. No obstant això, encara té marge de millora en algunes àrees, com la transparència en les contractacions i costos dels serveis, on va obtenir un 50, i la transparència en matèries d'urbanisme i obres públiques, on va obtenir un 66,7.

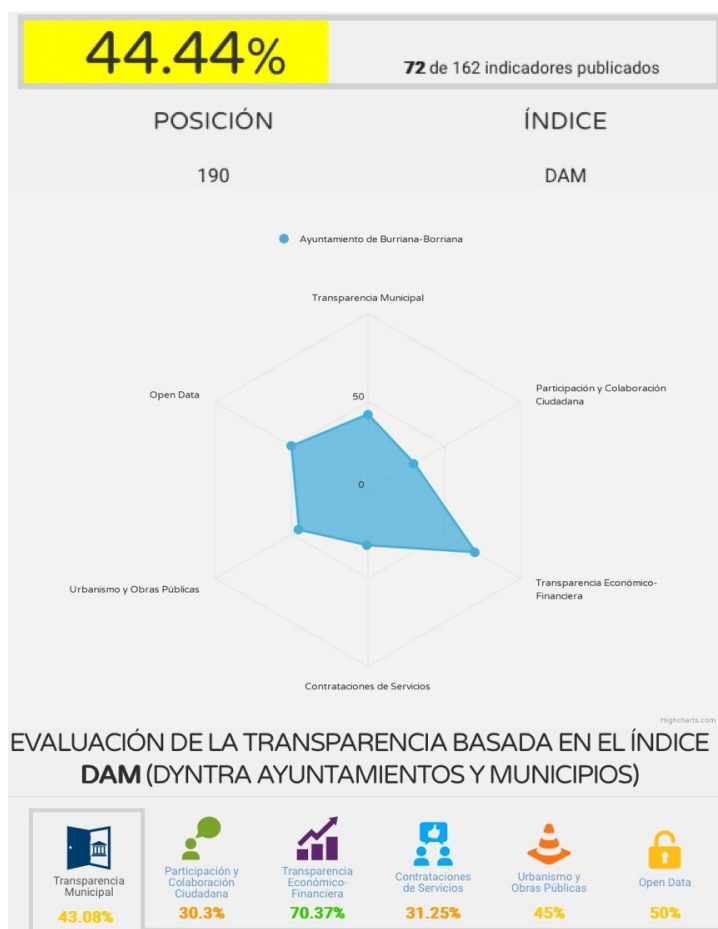
D'altra banda, l'**Índex Dyntra**, amb un 44,44% (72 dels 162 indicadors publicats), situa Borriana en la posició 27a a escala regional i en la 4a a escala provincial.

³ Enllaç oficial: <https://transparencia.burriana.es/>

⁴ Enllaç oficial: <https://www.burriana.es/servicios-municipales/transparencia>

Figura 8. Resultat Rànquing Transparència Dyntra

Font: Dynamic Transparency Index. Dades de 2023.

En conclusió, la transparència de l'Ajuntament de Borriana és un aspecte que s'ha anat desenvolupant i enfortint en els últims anys, amb l'objectiu d'acostar l'administració a la ciutadania i millorar la gestió pública. No obstant això, encara hi ha aspectes que es poden millorar i ampliar, per a aconseguir una major transparència i rendició de comptes. D'acord amb les aportacions recopilades durant la fase d'entrevistes, es detecta la falta d'una directriu comuna a totes les delegacions i serveis municipals en assumptes relatius a la Transparència.

D'acord amb els resultats del diagnòstic s'han identificat una bateria de possibles actuacions en matèria de transparència susceptibles d'incorporar a l'Agenda Urbana Borriana, les quals són:

- Elaborar un pla de transparència i govern obert, que establisca els objectius, les accions, els indicadors i les persones responsables d'impulsar la cultura de la transparència i la participació ciutadana al municipi.
- Desenvolupar un portal dades obertes, que publiqui les dades d'interès públic de l'Ajuntament en formats oberts, reutilitzables i accessibles, i que facilite la consulta, la descàrrega, la visualització i la valoració d'aquestes per part de la ciutadania i d'altres agents socials i econòmics.

Capacitació local i millora del finançament

Quant als mitjans dels quals puga disposar l'Ajuntament per a accedir a programes i ajudes públiques d'abast autonòmic, nacional o europeu que permeten desenvolupar projectes i actuacions en matèria de desenvolupament urbà en qualsevol de les seues dimensions (territorial, mediambiental, social, econòmic o d'innovació o governança), actualment es troben supeditats als recursos que tinga cada servei municipal.

Una de les principals eines de finançament gestionada per l'Ajuntament és l'Estratègia per al Desenvolupament Urbà Sostenible (EDUSI) de Burriana, que va ser seleccionada en la primera convocatòria d'ajudes al desenvolupament urbà del Ministeri d'Hisenda, per a ser cofinançada per la Unió Europea a través del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) en el marc del Programa Operatiu Pluriregional d'Espanya 2012-2020. L'EDUSI de Burriana es basa en quatre eixos estratègics: ciutat pròxima, cohesionada i habitable; drets socials i inclusió social; economia sostenible i ocupació de qualitat, i un govern transparent i eficaç. Gràcies a l'EDUSI Burriana s'han escomés nombrosos projectes a la ciutat.

L'Ajuntament té experiència en la preparació, gestió i justificació de projectes finançats (finançament europeu, nacional o autonòmic), però li falta una unitat específica per a la captació i gestió de fons que treballa amb tots els serveis. Per això, s'ha creat un lloc de tècnic especialista en captació i gestió de fons en la RLT, que coordinarà, assessorarà i farà costat als diferents serveis municipals en la cerca, sol·licitud i execució de projectes finançats per fons europeus, nacionals o autonòmics. La creació de la unitat específica de captació i gestió de fons és una de les necessitats de l'Agenda Urbana Burriana i reforçarà el treball del tècnic especialista en captació i gestió de fons.

ANÀLISI DAFO

DAFO OE10. INSTRUMENTS I GOVERNANÇA

DEBILITATS	
D_1	Baix nivell de participació ciutadana en els assumptes públics per part de la societat de Burriana, especialment de la població jove, que mostra un escàs interès i coneixement de les polítiques i els serveis municipals.
D_2	Manca d'una directriu comuna a totes les delegacions i serveis municipals en matèria de transparència que ajude a millorar la rendició de comptes a la ciutadania.
D_3	Inexistència d'una infraestructura adequada per a la captació i gestió de finançament regional, nacional i europeu, que li permeta accedir a programes i ajudes públiques per a desenvolupar projectes i actuacions en matèria de desenvolupament urbà.
FORTALESES	
F_1	Existència d'eines municipals que promouen i regulen la participació pública.
F_2	Existència d'òrgans participatius (consells sectorials municipals) que canalitzen la col·laboració dels veïns i veïnes i les seues associacions en els grans sectors o àrees d'actuació municipal, com el turisme, el medi ambient, la joventut, la dona, el comerç, la cultura, l'educació, la salut o l'esport.
F_3	Experiència en el disseny i elaboració d'estratègies i eines municipals integrant processos participatius, la qual cosa ha permès incorporar la veu i les necessitats de la ciutadania en el desenvolupament local i millorar la qualitat de vida, la inclusió social i la sostenibilitat del municipi.
F_4	Existència d'un teixit associatiu divers que, compassat d'un òptim procés de dinamització, té possibilitats per a dinamitzar i cohesionar la ciutadania.
OPORTUNITATS	
O_1	Aprofitament de les oportunitats que ofereix el marc financer pluriennal 2021-2027 i els fons Next Generation per a impulsar la realització del màxim nombre d'inversions i actuacions des de totes les àrees d'intervenció municipal, així com facilitar les actuacions contingudes en el Pla d'acció de l'Agenda Urbana Burriana.

PRINCIPALS REPTES

1. Aconseguir que la ciutadania de Borriana siga participativa en els assumptes públics, especialment la població jove.
2. Aconseguir establir una directriu comuna en matèria de transparència per a totes les delegacions i serveis municipals, que facilite la rendició de comptes a la ciutadania i millore la confiança i la legitimitat de la gestió pública.
3. Disposar d'una infraestructura adequada per a la captació i gestió de finançament regional, nacional i europeu, que permeti accedir a programes i ajudes públiques per a desenvolupar projectes i actuacions en matèria de desenvolupament urbà.
4. Aconseguir que el teixit associatiu siga dinàmic i es convertisca en un agent dinamitzador i cohesionador de la ciutadania.

QUÈ S'ESTÀ FENT ACTUALMENT EN RELACIÓ AMB AIXÒ?

ACTUACIONS EXISTENTS I EN MARXA	ENTITAT
Estratègia de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (EDUSI, 2016-2022).	Ajuntament de Borriana
Reglament de Participació Ciutadana.	Ajuntament de Borriana
Reglament del Consell Social.	Ajuntament de Borriana
Consells sectorials municipals (Consell Sectorial de la Marjal de Borriana, el Consell Social de la ciutat, el Consell Sectorial Junta Local Fallera, el Consell Sectorial de la Joventut, el Consell Sectorial de Comerç i el Consell Sectorial de la Gent Gran).	Ajuntament de Borriana
Xarxa d'associacions (224).	Ajuntament de Borriana
Consell Provincial de Governança Participativa. Informe "El Client Misteriós".	Diputació Provincial de Castelló
Portal "Participa i decideix la Comunitat que vols".	Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, GVA.
Portal de Transparència.	Ajuntament de Borriana
Visor Pressupostari.	Ajuntament de Borriana
Oficina Virtual Ciutadana.	Ajuntament de Borriana
Codi de Bon Govern.	Ajuntament de Borriana

QUINES ACTUACIONS ES PLANTEGEN DUR A TERME?

ACTUACIONS PROPOSADES	CARÀCTER	TERMINI	AGENTS
Disseny i implementació del Pla de transparència i participació ciutadana a Burriana.	P	24-26	AJ.
Creació d'un portal de dades obertes per a la transparència i la reutilització de les dades municipals.	D, F, G	24-26	AJ.
Creació d'una unitat específica de gestió de fons europeus, nacionals i autonòmics que coordine i done suport als diferents serveis municipals en tot el cicle del projecte.	G	24-26	AJ.

NOTES: **Caràcter** (manera d'abordar): N=normativa (mitjançant una modificació de la normativa). P=planificació (a través de la millora de la planificació). F=finançament (per mitjà del finançament). G=governança i participació (aplicant accions en l'àmbit de la governança i la participació ciutadana). D=difusió i comunicació (secundant i posant en marxa actuacions de difusió, comunicació, transmissió de projectes reeixits i bones pràctiques, etc.). **Termini**: 21-23 (2021-2023), 24-26 (2024-2026) i 27-29 (2027-2029). **Agents**=possibles participants: AGE (Administració General de l'Estat). C.A. (comunitat autònoma). D.P. (Diputació Provincial), AJ. (Ajuntament). S.P. (sector privat). T.S. (tercer sector). S.C. (societat civil). ALTRES.

5. SISTEMA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

El **Sistema de Seguiment i Avaluació** es complementa amb un model de governança per a la consecució d'una gestió de l'Agenda Urbana Borriana que consolide l'aposta del municipi de contribuir als Objectius Estratègics de l'Agenda Urbana Espanyola i als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030.

Per a aconseguir i motivar que la contribució a les metes dels ODS de l'Agenda 2030 segueixca un enfocament de “baix cap amunt”, és fonamental crear un sistema que promoga un lideratge participatiu i descentralitzat. Aquest sistema ha de ser capaç de fomentar la confiança i l'entusiasme, a més de promoure la col·laboració no sols entre actors tècnics, sinó també amb la societat en el seu conjunt, involucrant-la en l'elaboració i l'adopció de decisions.

Per a aconseguir una correcta implementació i desenvolupament de l'Agenda 2030, és aconsellable que la participació activa de la població i els actors clau conduísca a la formació d'una xarxa que fomenti la interconnexió i la cooperació. Aquesta xarxa ha de ser capaç de facilitar l'aplicació de mesures d'un sector a un altre i permetre que treballen de manera conjunta en la concepció i execució de projectes.

En aquest context, els organismes públics de l'administració local han de ser considerats com un element integral d'aquesta xarxa. Per a aconseguir-ho, és necessari promoure una major proximitat entre l'administració i la població, i canalitzar les necessitats de la societat mitjançant mesures, regulacions i polítiques públiques. Aquest enfocament promou la participació i coordina el procés de desenvolupament en l'àmbit local, integrant les aportacions dels altres actors clau.

És necessari ser conscients que ens enfrontem a una gestió complexa, que requereix treballar en xarxa i generar comunitats que permeten arribar al model de ciutat desitjat de manera col·laborativa. Per tant, la governança ha de configurar-se com un instrument vehicular que incorpore els punts de vista de tots els agents clau de la ciutat; i, alhora, s'ha d'evitar que això afecte negativament la implementació del Pla d'acció, establint coordinadors la funció dels quals siga impulsar i agilitar els processos.

Descripció de la missió i visió

La missió i visió del Model de Governança del Sistema de Seguiment i Avaluació de la contribució de les polítiques públiques a l'assoliment de les metes dels ODS amb l'Agenda Urbana Borriana 2021-2029:

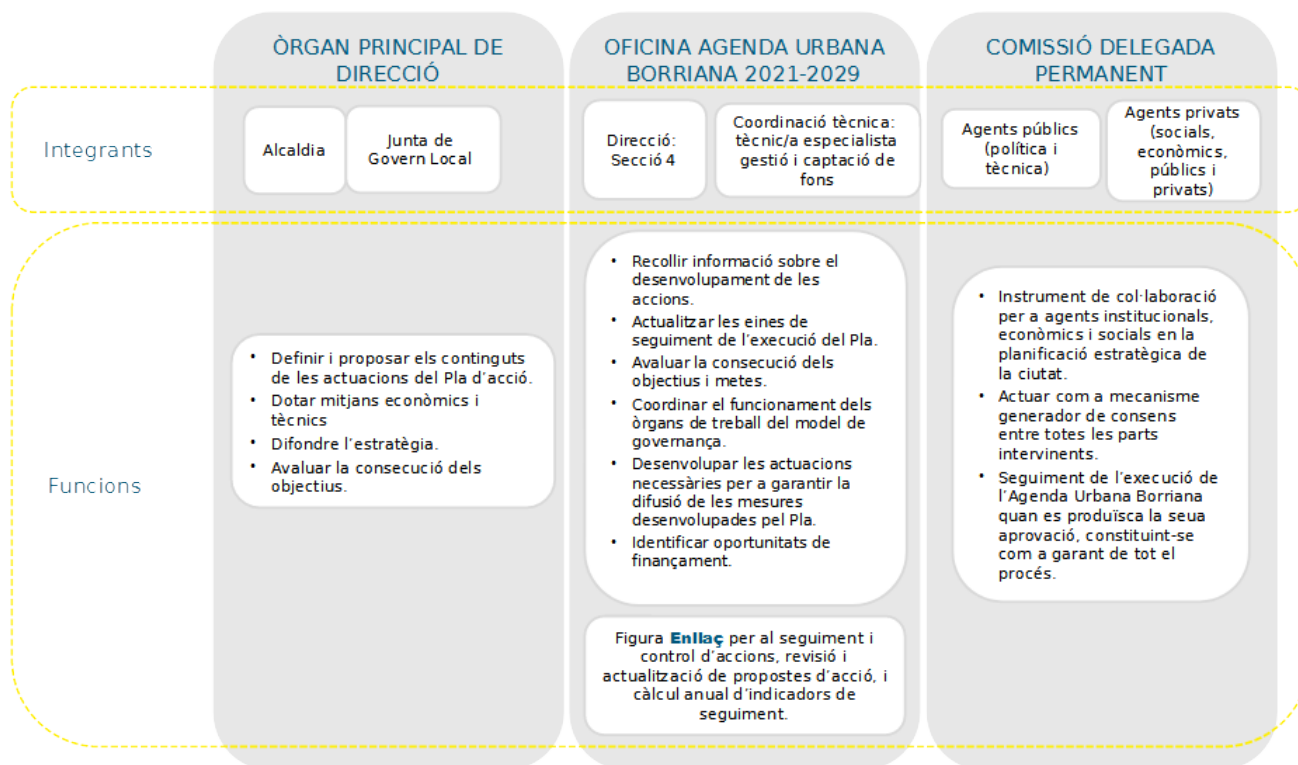
Missió: establir un sistema de seguiment i avaluació de les polítiques públiques municipals que permeti mesurar la seua contribució a l'assoliment de les metes dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i de l'Agenda Urbana Borriana 2021-2029, així com identificar les fortaleses, les debilitats, les oportunitats i les amenaces de la gestió pública local.

Visió: ser un model de referència de governança participativa, transparent i eficaç, que garantisca la coherència, la coordinació i la rendició de comptes de les polítiques públiques municipals, i que impulse el desenvolupament urbà sostenible i inclusiu de Borriana, alineat amb els ODS i l'Agenda Urbana Borriana 2021-2029.

Descripció dels principals òrgans de treball, tasques i responsabilitats

Tenint en compte que la gestió i seguiment en el compliment de les metes dels ODS de l'Agenda 2030 requereix un equip diferenciat, que es complementa i retroalimenta, s'articula aquest model de governança entorn dels següents òrgans de treball:

Figura 9. Estructura i òrgans de Governança

Font: Elaboració pròpia.

1. Òrgan Principal de Direcció

Responsabilitats:

Es refereix al suport i impuls polític de les persones i òrgans de màxima responsabilitat per a assegurar l'alineament cap a l'assoliment dels objectius. A més, ha de preveure una estratègia de gestió integradora en la qual convergisquen i col·laboren totes les esferes que conformen l'ecosistema de l'entorn local.

Recau sobre l'òrgan de direcció política com és la Junta de Govern Local, que, sota la presidència de l'Alcaldia, màxima figura de representació i principal cara visible de l'Ajuntament de Burriana, exerceix les funcions executives i administratives en matèria d'aprovació d'ordenances, reglaments, pressupostos, instruments d'ordenació, etc. L'equip de govern es configura, així mateix, com a grup de coordinació interna, en l'àmbit de delegacions, que garantirà la transversalitat en la implementació dels ODS de l'Agenda 2030.

Tasques i funcions:

- Aprovar i impulsar polítiques i estratègies locals per a la implementació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) al territori.
- Assignar recursos i pressupost per a projectes i programes relacionats amb l'Agenda 2030.
- Rendir comptes davant la ciutadania i altres actors locals sobre l'avanç en la implementació de l'Agenda 2030.

Per a desenvolupar aquestes funcions, a més de tenir el suport de l'equip de govern, és necessari cercar el consens amb la resta de les formacions polítiques representades en el Ple municipal amb la finalitat d'assegurar la continuïtat del desenvolupament i compliment dels ODS de l'Agenda 2030.

En aquest sentit es proposen la formalització i aprovació del Sistema de Seguiment i Avaluació de l'Agenda 2030 en el Ple municipal, així com de les successives actualitzacions i avaluacions que realitzen anualment l'Oficina de Direcció i el Comitè Tècnic.

2. Oficina d'Agenda Urbana Borriana (Punt Focal):

Responsabilitats:

L'Oficina de l'Agenda Urbana Borriana, també identificada com a Punt Focal, és l'òrgan de caràcter tècnic sobre el qual recauen les funcions de coordinar la implementació de les accions del pla d'acció i el funcionament dels òrgans de treball associats al model de governança, així com redactar els informes voluntaris de progrés i estudis necessaris. Ha de donar suport constant i impulsar les etapes de la localització i implementació de l'Agenda 2030.

Tasques i funcions:

De forma més específica, serien funcions que ha de desenvolupar l'Oficina de Direcció les següents:

- Assessorar tècnicament i metodològicament l'òrgan de direcció local en la formulació de plans i programes per a la implementació dels ODS.
- Coordinar amb els diferents departaments i àrees municipals per a assegurar la coherència en la implementació dels ODS i per a integrar els ODS en les seues polítiques i projectes.
- Establir mecanismes de seguiment i avaluació per a mesurar el progrés local cap al compliment dels ODS.
- Recopilar i analitzar dades i indicadors rellevants per al seguiment i avaluació del progrés cap als ODS locals.
- Facilitar la comunicació i coordinació entre les diverses parts interessades locals, incloent-hi ciutadania, organitzacions de la societat civil, empreses i altres actors clau.
- Elaborar informes periòdics sobre l'avanç de la implementació de l'Agenda 2030 a escala local.

L'Oficina d'Agenda Urbana Borriana seria gestionada per:

- Direcció: Secció IV.
- Coordinació tècnica: tècnic/a especialista en captació i gestió de fons.

3. Comitè Tècnic (enllaç):

Responsabilitats:

Atés el caràcter transversal de l'Agenda 2030, en el marc de l'Oficina es proposa el nomenament de persones responsables de les diferents àrees i temàtiques que aborda el Pla d'acció Agenda Urbana Borriana 2021-2029 sota la

figura de Comitè Tècnic o “enllaços”. De manera concreta, les funcions assignades a les persones designades com a enllaços serien les següents:

- Dur a terme el seguiment i el control de l'execució de les accions contingudes en el Pla.
- Coordinar la revisió i actualització anual de les propostes d'actuació.
- Recopilar la informació necessària per al càlcul anual dels indicadors de seguiment de l'Agenda 2030.

Per a la designació dels “enllaços” es proposa prendre de referència les següents àrees de govern i activitat de l'Ajuntament:

- Servei municipal d'Agricultura.
- Servei municipal de Cultura.
- Servei municipal de Comerç, Empresa, Ocupació i Mercats.
- Servei municipal de Cementeri.
- Servei municipal d'Educació – ADI.
- Servei municipal d'Esports – SME.
- Servei municipal de Gent Gran.
- Servei municipal d'Hisenda.
- Servei municipal d'Igualtat i Inclusió.

Tasques:

- Analitzar les àrees temàtiques o sectorials específiques relacionades amb els ODS i proposar accions concretes per al seu abordatge.
- Coordinar amb la secretaria de direcció local i altres departaments per a implementar iniciatives i projectes específics relacionats amb els ODS.
- Monitorar i avaluar els resultats de les accions i programes implementats en la seua àrea temàtica.
- Fomentar la participació de diferents actors locals rellevants en el seu camp, com ara organitzacions no governamentals, experts en la matèria i altres interessats, per a promoure la col·laboració i la corresponsabilitat en la implementació dels ODS.

Per a assegurar una coordinació eficaç i eficient s'estableix una periodicitat mínima de reunió dels integrants de l'Oficina de Direcció i el Comitè Tècnic d'almenys dues vegades a l'any per a la realització de les següents tasques:

- Programació de la revisió i seguiment anual de les accions i indicadors del Sistema de Seguiment i Avaluació de l'alineament de les polítiques i actuacions municipals amb l'Agenda 2030 i la seua contribució a l'assoliment de les metes dels ODS.
- Valoració dels resultats obtinguts en l'avaluació anual de l'Agenda Urbana Borriana 2021-2029.

4. Comissió Delegada Permanent de Desenvolupament Estratègic de la Ciutat de Borriana

El model de governança del Sistema de Seguiment i Avaluació de l'Agenda Urbana Borriana 2021-2029 ha de garantir la interacció amb la societat. S'ha de trencar la barrera entre agents públics (polítics o tècnics) i privats, de manera que tots dos agents es posicionen en el mateix nivell a l'hora de construir un model de ciutat sostenible.

I per a això es disposa de la Comissió Delegada Permanent de Desenvolupament Estratègic de la Ciutat de Borriana, les funcions de la qual són l'estudi i anàlisi de la realitat del municipi i de les circumstàncies que afecten el seu desenvolupament econòmic i social. També té com a objectiu ser l'instrument de col·laboració per a agents institucionals, econòmics i socials en la planificació estratègica de la ciutat, actuant com a mecanisme generador de consens, i ha

d'encarregar-se del seguiment de l'execució de l'Agenda Urbana Borriana 2021-2029 quan es produïska la seua aprovació, constituint-se com el garant de tot el procés.

Aquesta Comissió suposa un model de gestió descentralitzat, multinivell i multisectorial, en integrar les principals administracions, grups polítics i agents socials i econòmics l'actuació dels quals configura la vida de la ciutat, per la qual cosa es considera el vehicle adequat per a instrumentar la participació dels agents socials i econòmics, públics i privats, en la planificació estratègica.

Així mateix, la Comissió Delegada Permanent és l'encarregada de plantejar la realització de tallers participatius, grups de treball, enquestes a la ciutadania, fòrums d'opinió, assemblees plenàries, etc., per a la identificació de nous reptes i oportunitats, la concreció de noves línies d'acció, entre altres.

Aquest tipus d'actuacions i/o eines de col·laboració permeten el contacte amb entitats representatives de tots els sectors de la ciutat per a debatre la situació de partida, els principals reptes de la ciutat, identificar iniciatives en curs, així com proposar noves accions susceptibles de ser analitzades i avaluades per a la seua inclusió en l'Agenda Urbana Borriana 2021-2029.

La Comissió Delegada Permanent de Desenvolupament Estratègic de la ciutat permet articular diferents espais de diàleg i integrar la visió dels actors clau sobre quins han de ser els objectius estratègics i les línies d'actuació en les quals concentrar els esforços per a fer front als reptes existents i avançar en la consecució de les metes dels ODS de l'Agenda 2030.

Les sessions de la Comissió Delegada Permanent han de tenir caràcter flexible, sent recomanable que es convoquen amb posterioritat a les reunions de l'Oficina de Direcció amb el Comitè Tècnic (és a dir, almenys dues vegades a l'any), de manera que es tinga coneixement dels compromisos adoptats i es puga fer un seguiment dels avanços realitzats en la consecució dels ODS de l'Agenda 2030.

DADES DESCRIPTIVES I INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

OBJECTIU ESTRATÈGIC 1 – Ordenar el territori i fer un ús racional del sòl, conservar-lo i protegir-lo

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
01	Variació de la població	Social	%
02A	Territori i diversitat d'hàbitats. Superfície de cobertura artificial	Espacial	%
02B	Territori i diversitat d'hàbitats. Superfície de cultius	Espacial	%
02C	Territori i diversitat d'hàbitats. Superfície de zones forestals i deveses	Espacial	%
03A	Superfície d'explotacions agràries i forestals. Sup. municipal destinada a explotacions agràries i forestals	Espacial	%
03B	Superfície d'explotacions agràries i forestals respecte al sòl urbà i urbanitzable delimitat de la ciutat	Espacial	%
04	Superfície de sòl no urbanitzable	Espacial	%
05	Superfície de zones verdes per cada 1.000 habitants	Espacial	Ha cada 1000 hab.
06	Densitat de població en sòl urbà. Nombre d'habitants per hectàrea de superfície de sòl urbà	Espacial	Hab./ha
07	Sòl urbanitzat discontinu. Superfície de sòl urbanitzat mixt discontinu sobre sòl urbanitzat mixt total.	Espacial	%
08	Densitat d'habitatge per superfície de sòl urbà	Espacial	%
ST.02	Àrea de sòl desenvolupat respecte al total del sòl urbà	Espacial	%
ST.03	Sòl urbanitzable delimitat respecte al total del sòl urbà	Espacial	%
ST.04	Àrea de sòl en desenvolupament d'ús residencial respecte al total del sòl urbà	Espacial	%
ST.05	Àrees de sòl en desenvolupament d'ús d'activitats econòmiques (industrial o terciari) respecte al total	Espacial	%

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
	del sòl urbà		

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

1.1.1 S'han incorporat en els instruments d'ordenació territorial i urbanística criteris per a assegurar l'ús racional del sòl que atenga el principi de desenvolupament sostenible?

DEFINICIÓ	Existència del sòl qualificat necessari per a nous usos residencials o activitats econòmiques de manera que es conserve i preserve el sòl restant i especialment els de valors paisatgístics, ecològics o culturals, tenint en compte els elements d'infraestructura verda municipal.
DESCRIPCIÓ	Indicació dels instruments de planificació que arpleguen aquests criteris, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

1.1.2 Correlació entre urbanització de sòl, dinàmica demogràfica, ocupació i activitats econòmiques.

DEFINICIÓ	Aproximació al grau de coherència entre sòl qualificat pel planejament per a nova urbanització i les projeccions de població resident i el desenvolupament de noves activitats econòmiques.
DESCRIPCIÓ	Relació del creixement de sòl urbanitzat planificat amb les projeccions de població resident i d'increment d'ocupació i activitats econòmiques.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme i Departament o Àrea d'Economia.

1.1.3 Pressupost de les actuacions previstes de foment de l'activitat agrícola, ramadera i de desenvolupament rural sostenible en el sòl preservat de la transformació urbanística.

DEFINICIÓ	Quantia de la inversió econòmica en manteniment i foment de les activitats agrícoles, ramaderes i de desenvolupament rural sostenible.
DESCRIPCIÓ	Indicació de les actuacions previstes en aquest àmbit en els pressupostos, especificant: nom, pressupost anualitzat, fase (projecte, execució -% realitzat-, recentment finalitzada) i període temporal que abasta la seua execució. Així com estimació de la inversió prevista i la contribució en aquest àmbit per part del sector privat.
FONT	Delegació d'Hisenda (Pressupost municipal de despeses desglossat).

1.2.1 Es disposa d'un pla de gestió municipal del patrimoni natural i cultural, o instrument equivalent, per a assegurar la seua adequada conservació i posada en valor?

DEFINICIÓ	Demostració de la preocupació per conservar i millorar el patrimoni natural i cultural i protegir el paisatge, compatibilitzant-lo amb un ús sostenible i respectuós per part de la ciutadania.
DESCRIPCIÓ	Disposició de Pla de Gestió del Patrimoni, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència i, si escau, indicació de si la gestió del patrimoni es troba inclosa en un altre document o estratègia aprovada, i si no es disposa de cap pla en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

1.2.2 Pressupost de les actuacions previstes de millora i/o conservació del patrimoni natural i cultural, incloent-hi aquelles encaminades a la millora de la connexió urbana-rural.

DEFINICIÓ	Quantia de la inversió econòmica que es preveu realitzar en el patrimoni natural i cultural, així com la seua relació amb el pressupost total.
DESCRIPCIÓ	Indicació de les actuacions previstes en aquest àmbit en els pressupostos, especificant: nom, pressupost anualitzat, fase (projecte, execució -% realitzat-, recentment finalitzada) i període temporal que abasta la seua execució. Així com estimació de la inversió prevista i la contribució en aquest àmbit per part del sector privat.
FONT	Departament o Àrea de Medi Ambient, Cultura i Patrimoni Històric i Delegació d'Hisenda (Pressupost municipal de despeses desglossat).

1.2.3 Superfície d'edificis o llocs pertanyents al patrimoni cultural rehabilitats o millorats.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície de sòl pertanyent al patrimoni cultural en la qual es realitzarà obres de millora o de rehabilitació.
DESCRIPCIÓ	Superfície total (en metres quadrats) de totes les actuacions que es realitzaran per a la conservació, millora o posada en valor dels edificis o llocs pertanyents al patrimoni cultural de la ciutat.
FONT	Departament o Àrea de Cultura i Patrimoni Històric.

1.3.1 S'ha realitzat una planificació del desenvolupament en xarxa i de la connectivitat de les infraestructures verdes i blaves amb el context natural?

DEFINICIÓ	Compromís públic per oferir unes infraestructures verdes urbanes que connecten la ciutat amb el seu entorn rural.
DESCRIPCIÓ	Disposició d'instruments de planificació d'infraestructures verdes, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

1.3.2 Superfície de sòl destinat a infraestructures verdes urbanes sobre les quals es realitzaran actuacions de recuperació, millora i interconnexió per al seu funcionament en xarxa.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície de sòl d'infraestructures verdes urbanes en les quals s'han fet millores i s'han assignat usos en coherència amb les característiques de la base territorial.
DESCRIPCIÓ	Superfície total (en metres quadrats) de totes les actuacions de recuperació, millora i interconnexió de les infraestructures verdes urbanes municipals.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 2 - Evitar la dispersió urbana i revitalitzar la ciutat existent

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
01	Variació de la població	Social	%
06	Densitat de la població en sòl urbà	Social	Hab./ha
09	Compacitat urbana. Superfície de sòl construïda total per superfície de sòl	Espacial	m ² /m ² s
10A	Superfície construïda d'ús residencial per superfície de sòl	Espacial	m ² /m ² s
ST.01	Densitat de vivenda per superfície de sòl urbà en desenvolupament	Espacial	Viv./ha
ST.02	Percentatge d'àrees de sòl de desenvolupament respecte al total del sòl urbà	Espacial	%
ST.03	Sòl urbanitzable delimitat respecte al total del sòl urbà	Espacial	%
14	Percentatge del parc edificatori per municipi amb antiguitat anterior a l'any 2000	Espacial	%

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

2.1.1 S'han incorporat en els instruments d'ordenació criteris que milloren la compacitat i l'equilibri urbà a la ciutat consolidada i en els nous desenvolupaments?

DEFINICIÓ	Existència de mesures d'ordenació territorial i urbanística per a aconseguir un equilibri urbà, afavorint els processos d'ocupació i transformació del sòl urbà existent i els patrons de creixement sostenible en els nous desenvolupaments.
DESCRIPCIÓ	Indicació del Pla o dels instruments d'ordenació territorial i urbanística que complisquen aquests criteris, especificant: nom, fase en què es troba (en elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

2.1.2 Percentatge de població pròxima als principals serveis bàsics.

DEFINICIÓ	Accessibilitat de la població als principals serveis bàsics, considerant, segons metres de distància, la següent classificació: alimentació i productes diaris (300 m proveïment d'aliments bàsics i 500 m mercats municipals); centres educatius (300 m educació infantil i primària, i 500 m educació secundària); centres de salut (500 m centres de salut i 1.000 m hospitals); centres socials (500 m centres de serveis socials comunitaris i centres de dia per a persones majors); centres esportius (500 m equipaments esportius d'ús públic); centres culturals (500 m biblioteques públiques, museus i altres centres culturals); centres d'entreteniment (500 m cinemes, teatres i altres centres d'oci), i punts de
------------------	--

	recollida selectiva de residus (100 m punts per a la recollida de residus orgànics, paper, vidre i plàstic).
DESCRIPCIÓ	Càlcul de població pròxima a principals serveis bàsics a través d'un SIG i segons el següent càlcul: $\text{Proximitat servei bàsic (\%)} = \frac{\text{Habitants que viuen en la rodalia d' un control de se}}{\text{Nombre total d' habitants}}$
FONT	Departament o Àrea de Transformació Digital - Sistema Informació Digital (SIG).

2.1.3 Superfície d'edificis públics i instal·lacions municipals sobre els quals es realitzaran actuacions de millora de la qualitat i adequació a la demanda existent.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície d'edificis públics amb actuacions per a millorar l'oferta i accessibilitat als serveis i equipaments amb la finalitat de satisfer les necessitats quotidianes de la població.
DESCRIPCIÓ	Superfície total (en metres quadrats) de totes les actuacions de millora i adequació en els edificis públics i instal·lacions municipals que s'hagen programat realitzar.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme i infraestructures.

2.2.1 S'han incorporat en els instruments d'ordenació criteris que milloren la complexitat funcional i la mescla d'usos a la ciutat consolidada i en els nous desenvolupaments?

DEFINICIÓ	Existència de mesures que garantisquen la proximitat dels serveis, les dotacions i els equipaments, així com el foment de patrons de proximitat entre la residència i el treball dels ciutadans.
DESCRIPCIÓ	Indicació del Pla o dels instruments d'ordenació urbanística que complisquen aquests criteris, especificant: nom, fase en què es troba (en elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

2.2.2 Superfície de sòl urbà en el qual es realitzaran actuacions de millora i readequació dels usos, per a afavorir la proximitat i la diversitat d'usos a la ciutat.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície de sòl urbà en el qual es realitzaran millores amb l'objectiu d'ocupar el sòl de manera eficient combinant els possibles usos compatibles en cadascun dels barris, garantint una densitat adequada.
DESCRIPCIÓ	Superfície total (en metres quadrats) de totes les actuacions de millora i adequació en els edificis i instal·lacions públiques que s'hagen programat realitzar, considerant les actuacions en les quals existeix una mescla d'usos compatibles, i les reservades a activitat econòmica en les quals es manté equilibri entre usos residencials i terciaris.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme i infraestructures.

2.3.1 Es disposa d'un pla de millora de l'espai públic, que identifique els problemes i programe actuacions per a garantir l'accessibilitat universal i la reducció del soroll?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures encaminades a afavorir que l'espai públic siga un lloc de convivència ciutadana, concebut com a espais multifuncionals, segurs, amb un confort adequat (control del soroll i qualitat de l'aire) i accessibles per a persones amb discapacitat o amb mobilitat reduïda.
DESCRIPCIÓ	Disposició de Pla de Millora de l'Espai Públic en el qual s'identifique l'adequació dels espais oberts per a l'ús públic existents a la demanda i necessitats ciutadanes, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap pla en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

2.3.2 Superfície de sòl destinat a espais públics urbanitzats, sobre els quals es realitzaran actuacions de millora de l'accessibilitat i eliminació de barreres arquitectòniques.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície de sòl urbà en el qual es realitzaran millores seguint la major autonomia possible de les persones amb discapacitat o amb mobilitat reduïda.
DESCRIPCIÓ	Superfície total (en metres quadrats) de totes les actuacions programades per a la millora i adequació de l'espai públic, tant millores d'accessibilitat com eliminació de barreres arquitectòniques.
FONT	Departament o Àrea Urbanisme i infraestructures.

2.3.3 Superfície de sòl destinat a espais públics en els quals es duran a terme actuacions per a la reducció del soroll i millora del confort acústic.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície de sòl urbà en el qual es realitzaran millores per a assegurar el confort de l'espai públic mitjançant la reducció del soroll ambiental.
DESCRIPCIÓ	Superfície total (en metres quadrats) de totes les actuacions programades amb l'objectiu de reduir el soroll (dia i nit) i millorar el confort acústic de l'espai públic.
FONT	Departament o Àrea Urbanisme i infraestructures.

2.4.1 Es disposa de plans de millora de la qualitat del medi ambient urbà orientats a la millora de les zones verdes urbanes i a la reducció de la contaminació?

DEFINICIÓ	Disposició de plans orientats a millorar l'accés i la vinculació de la ciutat amb les zones verdes, mitjançant la creació d'infraestructures o xarxes verdes de proximitat que fomenten la vegetació autòctona, així com mesures enfront de la contaminació de l'aire, de l'aigua, del sòl i del subsòl, a través de la reducció de les emissions contaminants amb la introducció de tecnologies netes, la recuperació ambiental de sòls i subsòls per a propiciar la seua reutilització per al desenvolupament urbà.
DESCRIPCIÓ	Indicació dels instruments de millora de la qualitat del medi ambient urbà, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

2.4.2 Percentatge de població pròxima a zones verdes urbanes o àrees d'esplai.

DEFINICIÓ	Coneixement de si les zones i espais verds s'integren en l'àrea urbana o en zones perifèriques allunyades de la població, considerant per als àmbits de proximitat el següent criteri segons distància màxima: 300 m (zona verda o d'esplai > 1.000 m ²); 500 m (zona verda o d'esplai > 5.000 m ²), i 900 m (zona verda o d'esplai > 10.000 m ²).
DESCRIPCIÓ	Càlcul a través d'un SIG amb dues capes: l'una amb la delimitació de les zones verdes i zones d'esplai de la ciutat i l'altra amb els habitants georeferenciats com a punts, a les quals s'aplicarà un <i>buffer</i> amb l'objectiu de crear àmbits de proximitat, obtenint-se com a resultat una nova capa en la qual estaran inclosos únicament els habitants la residència dels quals estiga pròxima a alguna zona verda o d'esplai.
FONT	Departament o Àrea de Transformació Digital - Sistema Informació Digital (SIG).

2.4.3 Superfície de sòl urbà subjecta a actuacions de recuperació, rehabilitació o millora.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície de sòl urbà que serà objecte d'actuacions de recuperació, rehabilitació integral o millora.
DESCRIPCIÓ	Superfície total (en metres quadrats) de totes les zones que vagen a ser objecte d'actuacions.
FONT	Departaments o àrees d'Urbanisme.

2.5.1 Es disposa d'algun pla de regeneració urbana de barris, que incorpore actuacions de millora social, econòmica i ambiental?

DEFINICIÓ	Existència d'algun pla en el qual es vinculen les operacions urbanístiques de regeneració urbana a programes socials educatius i laborals a fi de garantir el caràcter integral de les actuacions.
DESCRIPCIÓ	Disposició de Pla de Regeneració Urbana de Barris, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, arrellegant a més els barris vulnerables als quals afecta, i si no es disposa de cap pla en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

2.5.2 Pressupost de les actuacions de regeneració urbana previstes en barris vulnerables des del punt de vista social, econòmic o ambiental.

DEFINICIÓ	Quantia de la inversió econòmica realitzada en actuacions de regeneració urbana en barris identificats com a àrees vulnerables.
DESCRIPCIÓ	Indicació de les actuacions previstes en aquest àmbit en els pressupostos, especificant: nom, pressupost anualitzat, fase (projecte, execució -% realitzat-, recentment finalitzada) i període temporal que abasta la seua execució.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme i Delegació d'Hisenda (Pressupost municipal de despeses desglossat).

2.5.3 Pressupost de les actuacions en matèria de rehabilitació urbana aïllades per plans públics d'habitatge.

DEFINICIÓ	Quantia de la inversió econòmica realitzada a l'empara de plans públics d'habitatge, per a la realització d'obres de rehabilitació d'edificis i habitatges; obres per a la millora de la qualitat i sostenibilitat de medi urbà: d'urbanització o reurbanització d'espais públics (jardineria, infraestructures, instal·lacions, serveis de proveïment d'aigües, sanejament, subministrament energètic, enllumenat, recollida, separació i gestió de residus, etc. i de millora d'accessibilitat); i obres d'edificació en substitució d'edificis demolits, dins d'àmbits prèviament definits.
DESCRIPCIÓ	Indicació de les actuacions previstes en aquest àmbit en els pressupostos, especificant: nom, pressupost anualitzat, fase (projecte, execució -% realitzat-, recentment finalitzada) i període temporal que abasta la seua execució, i si escau el Programa del Pla Estatal d'Habitatge del Ministeri de Foment al qual es troba acollit.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme i Delegació d'Hisenda (Pressupost municipal de despeses desglossat).

2.6.1 Es disposa d'algun pla de rehabilitació dels edificis, que realitze un diagnòstic de la seua situació i establisca prioritats i actuacions per a impulsar-ne la millora?

DEFINICIÓ	Existència de mesures per a la millora de l'estat de conservació, seguretat, manteniment dels edificis i habitabilitat dels habitatges, amb polítiques de rehabilitació i reforma del parc edificatori ja existent.
DESCRIPCIÓ	Disposició de Pla de Rehabilitació del Parc Edificatori, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap pla en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

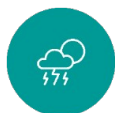
2.6.2 Superfície d'edificis subjectes a actuacions de rehabilitació.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície construïda dels edificis subjectes a actuacions de millora de la qualitat, eficiència energètica i de l'accessibilitat, així com la superfície d'edificis rehabilitats en el marc de programes d'ajuda pública.
DESCRIPCIÓ	Estimació de la superfície construïda d'edificis rehabilitada anualment, segons la següent expressió:
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme (licències de rehabilitació i reforma d'edificis).

2.6.3 Nombre d'habitatges subjectes a actuacions de rehabilitació.

DEFINICIÓ	Coneixement del volum total d'habitatges rehabilitats incloent-hi actuacions de millora de la qualitat, eficiència energètica i de l'accessibilitat, així com el nombre d'habitatges rehabilitats en el marc de programes d'ajuda pública.
DESCRIPCIÓ	Estimació dels habitatges rehabilitats anualment, segons la següent expressió:
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme (licències de rehabilitació i reforma d'edificis).

OBJECTIU ESTRATÈGIC 3 - Prevenir i reduir els impactes del canvi climàtic i millorar la resiliència

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
D.01	Variació de la població	Social	%
D.02A	Superfície de la cobertura artificial per municipi	Espacial	%
D.02B	Superfície de cultius per municipi	Espacial	%
D.02C	Superfície de zona forestal i deveses per municipi	Espacial	%
D.03A	Superfície municipal destinada a explotacions agràries i forestals	Espacial	%
D.03B	Superfície destinada a explotacions agràries i forestals respecte al sòl urbà i urbanitzable delimitat de la ciutat	Espacial	%
D.05	Superfície verda	Espacial	ha/1000 hab.
D.12	Parcs i equipaments de zones verdes	Espacial	m ² /hab.
D.14	Antiguitat del parc edificatori	Espacial	% anterior a 2000
D.18A	Vehicles domiciliats al municipi cada 1.000 habitants	Espacial	vehicles /1.000 hab.
D.18B	Percentatge de turismes	Espacial	%
D.18C	Percentatge de motocicletes	Espacial	%
D.21	Dotació de vies ciclistes	Espacial	km/1.000 hab.
D.39	Agenda urbana, planejament estratègic i smart cities	Institucional	tipus

DADES DESCRIPTIVES COMPLEMENTÀRIES

IC 01	Consum d'energia elèctrica residencial
IC 02	Emissions de CO ₂ equivalents

IC 03	Percentatge de superfície del municipi ocupada per espais naturals protegits
IC 04	Metres quadrats de parc

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

3.1.1 Es disposa d'algun pla o estratègia per a l'adaptació al canvi climàtic d'àmbit local i prevenció enfront dels riscos naturals?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures enfront del canvi climàtic i actuacions que responguen a la prevenció enfront dels riscos naturals, incorporant mapes de riscos naturals al planejament i posant en marxa plans d'emergència enfront del canvi climàtic.
DESCRIPCIÓ	Disposició de Pla d'Adaptació al Canvi Climàtic i estratègies per a la reducció de riscos de desastres, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap pla en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

3.1.2 Superfície de sòl urbà en la qual es preveu realitzar actuacions de millora o prevenció de riscos naturals, incloent-hi el risc d'incendis i inundacions.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície de sòl urbà que serà objecte d'actuacions de millora per a reduir els possibles efectes dels riscos naturals que afecten la ciutat.
DESCRIPCIÓ	Superfície total (en metres quadrats) de totes les zones afectades per algun risc (inundació, pluges torrencials, lliscament de terres, sequera, risc sísmic, etc.) que vagen a ser objecte d'actuacions per a mitigar els efectes d'aquests riscos.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme i de Transformació Digital.

3.2.1 Es disposa d'algun pla o estratègia de qualitat de l'aire que realitze un diagnòstic de la seua situació i establisca prioritats i actuacions per a impulsar la seua millora?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a avaluar i millorar la qualitat de l'aire, a fi de minimitzar o evitar els impactes negatius de la contaminació atmosfèrica i fer front a la seua incidència en la salut humana.
DESCRIPCIÓ	Disposició de Pla de Control i Millora de la Qualitat de l'Aire, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap pla en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit. S'especificarà, així mateix, si es disposa d'una Xarxa de Vigilància i Control de la Qualitat de l'Aire de la qual obtenir dades.

3.2.2 Reducció anual estimada de gasos efecte d'hivernacle (GEH) i del nombre de dies en què se superen els límits de qualitat de l'aire.

DEFINICIÓ	<p>Estimació de la disminució al final del període establert de l'agenda urbana, de gasos d'efecte d'hivernacle (en tones equivalents de CO₂) en termes de reducció anual. Així mateix, s'arreglen el nombre de dies per any en què s'ha registrat una mala qualitat de l'aire d'acord amb el següent criteri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SO₂: nombre de dies que se supera el valor límit diari legislat de 125 µg/m³. • CO: nombre de dies que se supera el valor màxim diari de les mesures mòbils octohoràries de 120 µg/m³. • NO_x: els límits legistats són 200 µg/m³ horaris (que no han de superar 18 dies a l'any) i 40 µg/m³ que no s'ha de superar de mitjana a l'any. • O₃: nombre de dies que se supera el valor màxim diari de les mesures mòbils octohoràries de 120 µg/m³. <p>PM₁₀: nombre de dies que se supera el valor límit diari legislat de 50 µg/m³.</p>
DESCRIPCIÓ	<p>Energia primària produïda per instal·lacions d'energia renovables; energia primària estalviada quan es realitzen actuacions d'estalvi energètic; emissions de gasos d'efecte d'hivernacle d'energia no renovable que suposaria l'estalvi en energia no renovable, o la producció d'aquesta mateixa energia amb energia renovable, tenint en compte el total d'emissions de gasos d'efecte d'hivernacle emesos per unitat de producció d'energia no renovable a Espanya (0,521 kg CO₂/kWh d'energia final) amb càlcul de tones teòriques (o de disseny) de CO₂/any a reduir a conseqüència de l'operació a realitzar; nivells mitjans anuals de partícules fines (PM_{2.5} i PM₁₀) i nombre de dies a l'any amb mala qualitat d'aire per a cada contaminant (superació del valor límit).</p>
FONT	Departament o Àrea de Medi Ambient.

3.3.1 Es disposa d'algun pla o estratègia per a la millora de la resiliència de les ciutats davant situacions adverses i la reducció de danys?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures enfront del canvi climàtic i actuacions que responguen a la prevenció enfront dels riscos naturals, incorporant mapes de riscos naturals al planejament i posant en marxa plans d'emergència enfront del canvi climàtic.
DESCRIPCIÓ	Disposició de Pla d'Adaptació al Canvi Climàtic i estratègies per a la reducció de riscos de desastres, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap pla en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

3.3.2 Superfície de sòl urbà en la qual es preveu realitzar actuacions de millora o creació de zones verdes i/o espais oberts basats en models autòctons i criteris bioclimàtics.

DEFINICIÓ	Coneixement de la superfície de sòl urbà que serà objecte d'actuacions de millora o de nova creació d'espais oberts i/o zones verdes en les quals s'aplicaran criteris bioclimàtics en el disseny i s'utilitzaran espècies vegetals i animals autòctons.
DESCRIPCIÓ	Superfície total (en metres quadrats) de les zones verdes o espais oberts que siguin susceptibles de millora o nova creació en les quals s'hagen programat actuacions amb aquests criteris.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 4 - Fer una gestió sostenible dels recursos i afavorir l'economia circular

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
D01	Variació de la població	Social	%
D06	Densitat de població en sòl urbà	Social	hab./ha
D08	Densitat d'habitatge	Espacial	viv./ha
D14	Percentatge del parc edificatori amb una antiguitat anterior a l'any 2000	Espacial	%
D33	Creixement del parc d'habitatge	Espacial	%
DST06	Habitatges previstos en àrees de desenvolupament respecte al parc d'habitatge	Espacial	%
DST07	Nombre d'habitatges previstos en àrees de desenvolupament	Espacial	viv./1.000 hab.

DADES DESCRIPTIVES COMPLEMENTÀRIES

IC 01	Nombre d'indústries agroalimentàries
--------------	--------------------------------------

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

4.1.1 Es disposa d'algun Pla o Estratègia d'Acció per a l'Energia Sostenible (PAES) o instrument equivalent que establisca objectius locals en aquest àmbit?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a contenir la despesa d'energia i per a fomentar l'estalvi i promoure l'eficiència energètica.
DESCRIPCIÓ	Disposició de Pla d'Acció per a l'Energia Sostenible, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap pla en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

4.1.2 Consum d'energia per l'edificació, infraestructures i serveis públics.

DEFINICIÓ	Coneixement del consum energètic urbà per habitant, considerant tant el consum d'energia com el consum de combustible. També es podrà estimar la reducció en el consum anual d'energia primària (KWh/any) en els edificis públics.
DESCRIPCIÓ	<p>Una vegada obtingut el consum d'energia per any (electricitat, gas natural, hidrocarburs i GLP) i el nombre d'habitants (cens de població), s'han de convertir els diferents valors de consum d'energia a tones equivalents de petroli (tep), seguint les regles de conversió equivalent existents (per exemple, 1 MWh equival a 0,086 tep), de manera que els consums puguin ser comparables entre si. Llavors es podrà aplicar la següent expressió:</p> $\text{Consum d'energia} \left(\frac{\text{tep}}{\text{hab. i any}} \right) = \frac{\text{consum electricitat} + \text{gas natural} + \text{hidrocarburs} + \text{GLP}}{\text{nombre d'habitants}} \times 100$ <p>Per a calcular la reducció en el consum anual d'energia primària (KWh/any) en els edificis públics, s'usarà el certificat d'eficiència energètica dels edificis, sent el valor calculat mitjançant els certificats d'energia emesos abans i després de l'actuació realitzada per a reduir el consum. L'indicador mostrarà el descens total del consum anual, i no de l'estalvi total de consum.</p>
FONT	Departament o Àrea d'Infraestructures o similar.

4.2.1 Es disposa d'algun pla de gestió sostenible de l'aigua o instrument equivalent que permeti avançar en la sostenibilitat i eficiència dels recursos hídrics de la ciutat?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a optimitzar i reduir el consum d'aigua: disminuir el consum d'aigua i la despesa energètica de la seua distribució i tractament del recurs, reduir les pèrdues provocades en les xarxes de distribució mitjançant un pla de control i inspecció periòdic, fomentar sistemes eficients de reg i incentivar la recollida d'aigües pluvials.
DESCRIPCIÓ	Disposició d'instruments que complisquen aquests criteris, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

4.2.2 Percentatge d'autosuficiència hídrica.

DEFINICIÓ	Coneixement del nivell d'autosuficiència en el subministrament d'aigua urbana, mitjançant la minimització de la demanda, el reciclatge de les aigües servides i l'aprofitament de les fonts urbanes no convencionals.
DESCRIPCIÓ	Per al càlcul de l'autosuficiència hídrica és necessari estimar: a) la demanda total d'aigua, b) l'autosubministrament total d'aigua procedent de fonts internes, i c) el subministrament total d'aigua a usuaris externs des de fonts urbanes pròpies. Es defineixen com a fonts internes totes aquelles el cabal aprofitable de les quals es genera dins de la ciutat, destacant: les aigües residuals (grises i negres) i el pluvial captat en les cobertes dels edificis. Quan l'escolament que es genera fora de les cobertes dels edificis es pot emmagatzemar i reutilitzar-se després de ser tractat, s'incorpora també a aquest concepte.
FONT	Empresa/es gestora del cycle de l'aigua.

4.3.1 S'han incorporat criteris en la gestió urbana encaminats a fomentar el cycle sostenible dels materials i recursos en el marc de l'economia circular?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a fomentar actuacions i incorporar criteris en la gestió urbana que afavorisquen el cycle sostenible dels materials.
DESCRIPCIÓ	Disposició d'instruments que complisquen aquests criteris, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

4.3.2 Pressupost invertit en actuacions que empen materials locals i fàcilment reciclables.

DEFINICIÓ	Quantia de la inversió econòmica realitzada en actuacions que empen materials reciclables i fàcilment reciclables, així com l'ús compartit de xarxes d'infraestructures.
DESCRIPCIÓ	Indicació de les actuacions previstes en aquest àmbit en els pressupostos, especificant: nom, pressupost anualitzat, fase (projecte, execució -% realitzat-, recentment finalitzada) i període temporal que abasta la seua execució.
FONT	Empresa/es gestora del cycle de l'aigua – departaments o àrees d'Hisenda (Pressupost municipal de despeses desglossat).

4.4.1 Es disposa de plans de gestió de residus, o equivalents, amb l'objectiu d'augmentar el percentatge de recollida selectiva i reciclatge?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a potenciar l'ús de sistemes de depòsit, devolució i retorn, aspecte bàsic per al desenvolupament de l'economia circular, i per a fomentar iniciatives de prevenció dels residus, amb un ús més eficaç dels recursos i un canvi cap a pautes de consum més sostenibles.
DESCRIPCIÓ	Disposició d'instruments que complisquen aquests criteris, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

4.4.2 Generació de residus per habitant.

DEFINICIÓ	Coneixement del volum de residus sòlids urbans generats per habitant i dia, considerant també el percentatge de recollida selectiva.
DESCRIPCIÓ	<p>Obtenció del total i el volum de reciclatge de residus sòlids urbans per any, a través de la quantitat total de residus sòlids urbans generats i recollits selectivament, mitjançant les següents fórmules:</p> $\text{Residus sòlids urbans} = \frac{\text{volum total residus sòlids urbans}}{\text{nombre habitants} \times 365}$ $\text{Recollida selectiva (\%)} = \frac{\text{volum residus sòlids urbans recollits selectivament}}{\text{volum total residus sòlids urbans}} \times 100$ <p>Es recollirà, si escau, el volum de residus sòlids urbans que poden ser objecte de tractaments o abocaments irregulars o depòsits incontrolats i els objectius establits per a la seua erradicació.</p>
FONT	Empresa municipal gestió de residus.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 5 - Afavorir la proximitat i la mobilitat sostenible

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
17a	Superfície d'infraestructures de transport	Espacial	ha
17b	Infraestructures de transport	Espacial	%
18a	Vehicles domiciliats al municipi	Espacial	vehicles/ 1.000 hab.
18b	Percentatge de turismes	Espacial	%
18c	Percentatge de motocicletes	Espacial	%

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

5.1.1 Es disposa a la ciutat de plans de transport al treball (PTT) per a racionalitzar els desplaçaments als principals centres de treball?

DEFINICIÓ	Existència de plans vigents per part de les empreses del municipi per al trasllat dels treballadors als centres de treball, de manera que s'afavorisca una mobilitat sostenible.
DESCRIPCIÓ	Actuacions encaminades a fomentar l'elaboració de plans de transport al treball (PTT) per part dels principals centres de treball de la ciutat.

5.1.2 Distribució modal dels viatges (tots els motius).

DEFINICIÓ	Exposició dels diferents modes de transport utilitzats majoritàriament per la ciutadania.
DESCRIPCIÓ	Proporció de cada mode de transport respecte al total de viatges realitzats.
FONT	Plans de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS).

5.1.3 Sostenibilitat de la distribució urbana de mercaderies (última milla).

DEFINICIÓ	Dotació d'instal·lacions de ruptura de càrrega que possibiliten la distribució de mercaderies amb vehicles de xicoteta grandària.
DESCRIPCIÓ	Densitat de centres de distribució de càrrega: $\text{nombre de centres / km}^2 = \frac{\text{nombre de centres a la ciutat}}{\text{superfície urbana (km}^2)} \times 100$
FONT	Departament o Àrea de Mobilitat o Urbanisme.

5.2.1 Es disposa d'un Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS) a la ciutat?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures encaminades a afavorir una mobilitat sostenible i eficient a la ciutat recollides en un Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS).
DESCRIPCIÓ	Dades bàsiques del PMUS: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

5.2.2 Flota d'autobusos de baixes emissions o amb combustibles “nets” dedicats al transport públic urbà

DEFINICIÓ	Presència d'autobusos urbans amb tecnologia de motor de baixes emissions.
DESCRIPCIÓ	Percentatge d'autobusos urbans amb tecnologia de motor de baixes emissions en relació amb el total de la flota.
FONT	Departament o Àrea de Mobilitat.

5.2.3 Nombre de viatges en transport públic.

DEFINICIÓ	Coneixement dels viatges en transport públic col·lectiu realitzats a l'any.
DESCRIPCIÓ	Nombre de viatges de cada viatger (no el nombre de viatgers, ni el nombre de viatges de cada vehicle, ni taxis) en transport públic urbà (abasta sòl urbà i urbanitzable o uneix nuclis urbans del municipi).
FONT	Plans de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS).

OBJECTIU ESTRATÈGIC 6 - Fomentar la cohesió social i cercar l'equitat

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
01	Variació de la població (10 anys)	Social	%
06	Densitat urbana	Espacial	%
08	Compacitat urbana. Superfície construïda total per superfície de sòl	Espacial	%
09	Compacitat urbana. Superfície construïda total per superfície de sòl	Espacial	%
10	Compacitat residencial		
10a	Superfície construïda d'ús residencial respecte a la superfície urbana	Espacial	%
10b	Superfície construïda d'ús residencial respecte al total de superfície construïda	Espacial	%
22	Envel·liment de la població		
22a	Índex d'envel·liment	Social	%
22b	Índex de senectut	Social	%
23	Població estrangera	Social	%
24	Índex de dependència		
24a	Índex de dependència total	Social	%
24b	Índex de dependència infantil	Social	%
24c	Índex de dependència de majors	Social	%
26	Nombre de treballadors		
26a	Treballadors en sector agricultura	Social	%

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
26b	Treballadors en sector indústria	Social	%
26c	Treballadors en sector construcció	Social	%
26d	Treballadors en sector serveis	Social	%
28	Taxa d'atur		
28a	Aturats total	Social	%

DADES DESCRIPTIVES COMPLEMENTÀRIES

IC 01	Renda mitjana
IC 02	Institucions per a persones amb discapacitat / assistència social

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

6.1.1 Es troben adequadament identificats els entorns urbans que presenten un major grau de vulnerabilitat social, econòmica i ambiental?

DEFINICIÓ	Coneixement de l'atenció prestada a aquells barris o entorns urbans que presenten un major grau de vulnerabilitat social, econòmica i ambiental, a fi d'afavorir l'equitat en el desenvolupament urbà i lluitar contra les bosses de pobresa i exclusió social.
DESCRIPCIÓ	Actuacions realitzades en aquest àmbit per part de les Administracions Públiques amb indicació d'entorns urbans identificats com a vulnerables o d'atenció prioritària dins del context de la ciutat.

6.1.2 Pressupost invertit en actuacions realitzades en barris vulnerables des del punt de vista social, econòmic o ambiental.

DEFINICIÓ	Coneixement de la quantia de la inversió realitzada als barris més desfavorits de la ciutat.
DESCRIPCIÓ	Actuacions previstes en aquests àmbits en els pressupostos públics, amb indicació en cadascuna d'aquestes: nom, àmbit que afecta, pressupost anualitzat, fase en què es troba (en elaboració, aprovat o executat) i el període temporal que abasta la seua execució.
FONT	Departament o Àrea Serveis Socials i d'Hisenda (Pressupost municipal de despeses desglossat).

6.2.1 Es disposa d'un pla o estratègia a escala local per a garantir la igualtat d'oportunitats, l'accés al mercat de treball i la vida pública en condicions d'igualtat?

DEFINICIÓ	Diagnòstic de la situació per a integrar la perspectiva d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, així com la situació dels col·lectius en risc d'exclusió social, incorporant la perspectiva de gènere, en les estructures administratives i en el disseny de les actuacions previstes a la ciutat.
DESCRIPCIÓ	Dades bàsiques dels instruments de planificació d'aquest tipus: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap Pla en aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

6.2.2 Es disposa d'un pla o estratègia que duga a terme protocols de detecció precoç de la vulnerabilitat/ exclusió social?

DEFINICIÓ	Coneixement de la realització de mesures per a la detecció precoç de la vulnerabilitat o exclusió social en relació amb els processos d'ocupació il·legal de sòl i edificis, comptant amb espais i serveis de coordinació entre Serveis Socials, Habitatge, Seguretat Ciutadana i Salut per a l'acompanyament de les persones més vulnerables.
DESCRIPCIÓ	Indicació de si es disposa o no d'algun pla que duga a terme protocols de detecció precoç de la vulnerabilitat i, si escau, especificarà: nom, fase (en elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

6.2.3 Pressupost invertit en actuacions destinades a garantir la igualtat d'oportunitats des del punt de vista social, econòmic i ambiental.

DEFINICIÓ	Coneixement de la quantia de la inversió adreçada a garantir la igualtat d'oportunitats des del punt de vista social, econòmic o ambiental.
DESCRIPCIÓ	Actuacions previstes en aquests àmbits en els pressupostos públics, amb indicació en cadascuna d'aquestes: nom, àmbit que afecta, pressupost anualitzat, fase en què es troba (en elaboració, aprovat o executat) i el període temporal que abasta la seua execució.
FONT	Departament o Àrea Serveis Socials i d'Hisenda (Pressupost municipal de despeses desglossat).

OBJECTIU ESTRATÈGIC 7 - Impulsar i afavorir l'economia urbana

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
01	Variació de la població	Social	%
06	Densitat de població en sòl urbà	Espacial	hab./ha
08	Densitat d'habitatge	Espacial	viv./ha
ST.05	Superfície de sòl previst per a activitats econòmiques	Espacial	%
22	Envel·liment de la població		
22a	Índex d'envel·liment	Social	%
22b	Índex de senectut	Social	%
24	Índex de dependència		
24a	Índex de dependència total	Social	%
24b	Índex de dependència infantil	Social	%
24c	Índex de dependència de majors	Social	%
26	Nombre de treballadors		
26a	Treballadors en sector agricultura	Social	%
26b	Treballadors en sector indústria	Social	%
26c	Treballadors en sector construcció	Social	%
26d	Treballadors en sector serveis	Social	%
27	Nombre d'establiments		
27a	Agricultura	Econòmic	%
27b	Indústria	Econòmic	%
27c	Construcció	Econòmic	%

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
27d	Serveis	Econòmic	%
28	Taxa d'atur		
28a	Atur total	Econòmic	%
28b	Atur entre 25 i 44 anys	Econòmic	%
28c	Atur femení	Econòmic	%

DADES DESCRIPTIVES COMPLEMENTÀRIES

IC 01	Renda mitjana
IC 02	Nombre d'oficines de turisme

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

7.1.1 Es disposa de plans de millora de l'economia i competitivitat local, o instruments equivalents, que recullen actuacions en matèria d'ocupació i activitat econòmica?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures encaminades a dinamitzar l'economia, a fi de diversificar l'estructura productiva de la ciutat i generar noves oportunitats d'ocupació per als seus ciutadans.
DESCRIPCIÓ	Dades bàsiques dels instruments de planificació d'aquest tipus: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

7.1.2 Pressupost de les actuacions previstes per a la dinamització del comerç i indústria local i d'impuls de l'activitat turística sostenible.

DEFINICIÓ	Coneixement de la quantia de la inversió realitzada amb l'objectiu d'incentivar l'economia local.
DESCRIPCIÓ	Actuacions previstes en aquests àmbits en els pressupostos públics, amb indicació en cadascuna d'aquestes: nom, àmbit que afecta, pressupost anualitzat, fase en què es troba (en elaboració, aprovat o executat) i el període temporal que abasta la seua execució.
FONT	Departament o Àrea de Desenvolupament Econòmic i d'Hisenda (Pressupost municipal de despesa).

7.2.1 Es disposa de plans específics de reactivació econòmica i innovació en l'àmbit del turisme sostenible, comerç i indústria a la ciutat?

DEFINICIÓ	Coneixement de la disposició de plans encaminats a fomentar un turisme intel·ligent i sostenible, així com a enfortir i dinamitzar el comerç local i la indústria i activitats econòmiques pròpies de la ciutat i de la destinació turística en la qual s'emmarca.
DESCRIPCIÓ	Dades bàsiques dels instruments de planificació que identifiquen aquests valors: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap instrument en relació amb aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

7.2.2 Nombre de visitants atrets pels actius del patrimoni cultural, natural i paisatgístic.

DEFINICIÓ	Coneixement de l'augment del nombre de visitants atrets per la riquesa cultural i paisatgística de les ciutats.
DESCRIPCIÓ	Augment del nombre de visitants a l'any que ha rebut la ciutat (es comptabilitzaran totes les visites individuals i en cas dels grups tantes visites com persones els componguen).
FONT	Departament o Àrea de Turisme.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 8 - Garantir l'accés a l'habitatge

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
01	Variació de la població (10 últims anys)	Social	%
06	Densitat de població en sòl urbà. Nombre d'habitants per hectàrea de superfície de sòl urbà	Espacial	hab./ha
08	Densitat d'habitatge. Densitat d'habitatge per superfície de sòl urbà	Espacial	viv./ha
ST.01	Densitat d'habitatges previstos en les àrees de sòl de desenvolupament	Espacial	viv./ha
22a	Envel·liment de la població. Índex d'envelliment de la població	Social	%
22b	Envel·liment de la població. Índex de senectut de la població	Social	%
29	Nombre d'habitatges per cada 1.000 habitants	Espacial	%
32	Variació del nombre de llars (2001-2011)	Espacial	%
ST.06	Percentatge d'habitatges previstos en àrees de desenvolupament respecte al parc d'habitatges existent	Espacial	%
ST.07	Nombre d'habitatges previstos en les àrees de desenvolupament per cada 1.000 habitants	Espacial	viv./1.000 hab.
37	Data de la figura de planejament urbanístic vigent al municipi	Espacial	Rang anys
38	Figura de planejament urbanístic vigent al municipi	Espacial	Tipus

DADES DESCRIPTIVES COMPLEMENTÀRIES

IC 01	Grau d'urbanització
IC 02	Nombre d'apartaments turístics

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

8.1.1 Es disposa d'un pla d'habitatge local que afavorisca l'existència d'un parc públic i privat d'habitatge adequat a la demanda i impulse en particular l'habitatge en lloguer a preus assequibles?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a fomentar l'ús d'habitatges buits que estiguen en condicions de ser destinats a l'ús residencial, afavorir el lloguer i potenciar l'habitatge social, promovent la rehabilitació i reutilització del patrimoni construït (habitatges desocupats o secundaris), així com de mesures orientades a corregir l'infrahabitatge i els assentaments irregulars.
DESCRIPCIÓ	Dades bàsiques del Pla d'Habitatge que complisca aquests requisits: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, així com la seua vinculació amb els programes del Pla Estatal d'Habitatge del Ministeri de Foment, i si no es disposa de cap Pla en aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

8.1.2 Nombre d'habitatges subjectes a règims de protecció inclosos en els plans locals d'habitatge.

DEFINICIÓ	Coneixement de la previsió de posada a disposició i incorporació al mercat d'habitatges subjectes a règims de protecció.
DESCRIPCIÓ	Nombre d'habitatges subjectes a règims de protecció que seran incorporats al mercat.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme.

8.1.3 Nombre d'habitatges destinats a lloguer social a preu assequible.

DEFINICIÓ	Coneixement de l'oferta d'habitatge subjecte a un lloguer social amb rendes assequibles.
DESCRIPCIÓ	Nombre d'habitatges subjectes a lloguer social existents i previstos.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme.

8.2.1 Es disposa d'un pla d'ajudes per a garantir l'accés a l'habitatge per part de les llars i col·lectius més vulnerables, amb una particular atenció a joves, majors i afectats per processos de desnonament?

DEFINICIÓ	Coneixement de l'existència de plans públics d'ajudes encaminats a garantir l'accés a l'habitatge per part de llars amb menys recursos econòmics i col·lectius amb major grau de vulnerabilitat social i econòmica, amb especial atenció als joves i les persones majors, inclosa una anàlisi dels desnonaments.
DESCRIPCIÓ	Dades bàsiques del Pla d'Habitatge amb aquests requisits: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap Pla en aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme.

8.2.2 Nombre de persones beneficiàries dels programes inclosos en plans públics d'habitatge.

DEFINICIÓ	Coneixement del volum de beneficiaris de les ajudes públiques al lloguer i rehabilitació d'habitatge habitual.
DESCRIPCIÓ	Nombre de beneficiaris d'aquestes ajudes públiques.
FONT	Departament o Àrea d'Urbanisme.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 9 - Liderar i fomentar la innovació digital

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
01	Variació de la població	Social	%
39	Agenda Urbana, planejament estratègic i smart cities	Institucional	tipus

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

9.1.1 Es disposa d'un pla o estratègia local per a avançar en un model urbà intel·ligent?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a fomentar la incorporació de les tecnologies del coneixement en la gestió urbana.
DESCRIPCIÓ	Dades bàsiques del Pla de Smart City: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap Pla indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

9.1.2 Nombre d'usuaris que estan coberts per un determinat servei públic electrònic de smart cities.

DEFINICIÓ	Coneixement de l'evolució del nombre d'usuaris que utilitzen aplicacions, sistemes d'informació o serveis telemàtics de l'Ajuntament.
DESCRIPCIÓ	Nombre d'usuaris que utilitzen els serveis digitals de l'Ajuntament, considerant tant els usuaris interns de l'Administració Pública com els externs.
FONT	Delegació de Transformació Digital.

9.2.1 S'han incorporat criteris per a millorar els serveis d'administració electrònica i reduir la bretxa digital?

DEFINICIÓ	Coneixement de la incorporació de criteris de gestió que servisquen per a impulsar la digitalització i l'Administració electrònica, així com de l'anàlisi de la bretxa digital i l'adopció de mesures per a la seua reducció.
DESCRIPCIÓ	Dades bàsiques dels criteris introduïts i l'instrument que els incorpora: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, en cas de no haver-se realitzat avanços significatius en aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

9.2.2 Percentatge de tràmits i gestions a través d'internet d'empreses i ciutadans/es.

DEFINICIÓ	Coneixement de l'evolució dels tràmits realitzats per internet en relació amb el total de tràmits.
DESCRIPCIÓ	Nombre de tràmits i gestions efectuats per internet respecte al nombre de tràmits total.
FONT	Departament o Àrea de Transformació Digital.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 10 - Millorar els instruments d'intervenció i governança

DADES DESCRIPTIVES

ID	INDICADORS ÀMBIT	DIMENSIÓ DE TREBALL	UNITAT
01	Variació de la població	Social	%
6.2.1	Proporció de la població que se sent satisfeta amb la seua última experiència dels serveis públics	Institucional	%
C.01	Despesa <i>per capita</i> desagregada per àrees	Institucional	€/hab.
C.01a	Despesa <i>per capita</i> total (evolució anual)	Institucional	€/hab.
C.02	Despeses municipals (desagregades per àrees)	Institucional	€/hab.
C.03	Associacions desagregades per tipus	Institucional	nombre

DADES DESCRIPTIVES COMPLEMENTÀRIES

IC 01	Participació electoral
-------	------------------------

INDICADORS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

10.1.1 Les ordenances municipals són plenament compatibles i coherents amb la legislació estatal i autonòmica?

DEFINICIÓ	Disposició d'una ordenança municipal compatible amb la normativa estatal i autonòmica, que permeta la seua aplicació sense llacunes ni problemes interpretatius.
DESCRIPCIÓ	Indicació de si les ordenances municipals compleixen aquests requisits; i en cas contrari compromisos a assumir en aquest àmbit.

10.1.2 El planejament urbanístic vigent és conforme a la realitat urbana, i les previsions de creixement es corresponen amb una demanda real i efectiva?

DEFINICIÓ	Data d'aprovació del planejament urbanístic vigent i comparació de les circumstàncies socioeconòmiques d'aquell moment amb el context i les necessitats actuals.
DESCRIPCIÓ	Indicació de si el planejament és conforme a la realitat urbana actual; i en cas contrari indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

10.2.1 Es disposa de pressupostos participatius i/o un pla municipal de participació ciutadana que impulse la ciutadania activa i l'apoderament?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a cercar la major eficàcia i eficiència de les Administracions Públiques i per a desenvolupar fórmules de govern obert i transparent, amb serveis públics d'administració digital.
DESCRIPCIÓ	Indicació de si es disposa de pressupostos participatius i pla de participació ciutadana, recollint les seues dades bàsiques: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència; i si no es disposa de cap pla indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

10.2.2 S'ofereix el contingut del planejament urbanístic per mitjans electrònics i s'ha incorporat als sistemes d'informació d'àmbit supramunicipal?

DEFINICIÓ	Disposició de la informació urbanística digitalitzada de manera que siga accessible i transparent per a tots els ciutadans a través de mitjans electrònics.
DESCRIPCIÓ	Indicació de si es facilita la informació urbanística de manera digital i en un SIG accessible a tota la població, i si no es facilita indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

10.2.3 Es disposa de mecanismes efectius per a afavorir la governança multinivell i, en particular, la coordinació dels instruments d'ordenació?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a promoure processos de planificació compartits i integrats i potenciar els instruments de col·laboració horitzontal enfront dels de caràcter sectorial.
DESCRIPCIÓ	Indicació dels mecanismes efectius per a afavorir la governança multinivell recollint les seues dades bàsiques: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap mecanisme en aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

10.3.1 Es compta amb els mitjans per a accedir als programes i ajudes públiques d'abast europeu, nacional i autonòmic en matèria de desenvolupament urbà?

DEFINICIÓ	Garantia d'un adequat coneixement de tots els programes i línies d'ajuda públiques (internacionals, nacionals, autonòmiques i locals) existents en matèria de desenvolupament urbà i al servei dels objectius de l'Agència Urbana Espanyola.
DESCRIPCIÓ	Indicació dels mitjans dels quals es disposa en aquest sentit, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap mitjà o instrument en aquesta matèria indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

10.3.2 Es disposa de la capacitat econòmica i financera a escala local per a abordar els compromisos en el context de l'agenda urbana?

DEFINICIÓ	Garantia de l'adequat compliment dels compromisos adquirits al servei dels objectius de l'Agenda Urbana Espanyola.
DESCRIPCIÓ	Existència de crèdit o compromís d'habilitar crèdit suficient per a dur a terme els compromisos adquirits en el context de l'Agenda Urbana (a través de la presentació de declaració responsable).

10.4.1 Es disposa d'un pla o estratègia de formació i sensibilització ciutadana que afavorisca la consecució dels objectius establits en l'agenda urbana?

DEFINICIÓ	Adopció de mesures per a promoure la formació de persones en relació amb l'administració digital i per a generar una cultura de participació ciutadana amb canals adequats perquè siga real i efectiva.
DESCRIPCIÓ	Dades bàsiques del pla o estratègia de formació i sensibilització ciutadana, especificant: nom, fase (elaboració, aprovat o executat) i període temporal de vigència, i si no es disposa de cap pla indicació dels compromisos a assumir en aquest àmbit.

10.4.2 Nombre de persones beneficiàries d'activitats de formació i sensibilització en les matèries incloses en l'agenda urbana.

DEFINICIÓ	Coneixement del volum de persones que han assistit a cursos i tallers sobre aspectes inclosos en l'Agenda Urbana.
DESCRIPCIÓ	Nombre de participants dels tallers realitzats, principalment en la matèria d'urbanisme.
FONT	Departament i Àrea d'Urbanisme.

ANNEX I. RELACIÓ D'ENTREVISTES

TEMÀTICA A ABORDAR	PERFIL	PERSONA ENTREVISTADA
Transversal	Alcaldia	Jorge Monferrer Daudí
Urbanisme	Regidor	Juan Canós Broch
	Arquitecte	Ramon Miravet Aymerich
	Enginyer de camins, canals i ports	J. Francisco Martínez Cambronero
Medi ambient Turisme Transparència	Regidora	Noelia Peris Martí
	Tècnica de turisme	Cinta Escobedo Perelló
Comerç, Empresa, Ocupació i Mercats	Regidora	María Asunción Fandos Gómez
	Agent d'ocupació i desenvolupament local	José María Palomar Gómez
	Enginyer tècnic industrial	Javier Felis Fandos
	Enginyer tècnic industrial	José Manzanet Nacher
Participació Ciutadana Serveis Socials Igualtat i Inclusió	Regidora	Isabel Monfort Tejedó
	Cap tècnica de Serveis Socials Agent d'igualtat	Cristina Marco Llopis
	Regidora	Beatriz Conejero Llansola
Família, Joventut i Gent Gran	Tècnic de joventut	Vicent Sorribes Ayora
	Regidor	Alejandro Clausell Edo
Educació - ADI	Arquitecte	Ramon Miravet Aymerich
	Regidora	Paloma Boix Bort
Informàtica - TIC	Tècnic informàtic	Carlos Beltrán Monzó
	Regidor	Antonio Ferrándiz Vera
Seguretat Ciutadana	Cap de la Policia Local	Raúl Amat Archela
	Regidor	Francisco Jesús Capdevila Traver
Esports, Pesca, Agricultura	Tècnic d'esports	José Socarrades Granell
	Agricultura	Andrés López Gallén
	Regidor	Mario Trullén Torres
Via Pública, Cementeri, Poblats Marítims, Santa Bàrbara	Enginyer de camins, canals i ports	Juan Francisco Martínez Cambronero
	Regidor	Jesús Albiol Talaya
Cultura	Tècnic de cultura	Rafael Marañón Cardet
	Directora del Centre d'Estudis Martí Viciàna	Ana Llopis Piles
	Arqueòleg	José Manuel Melchor Monserrat
	Portaveu	Vicent Granel Cabedo
Grup Compromís	Portaveu	Maria Josep Safont Melchor
	Portaveu	Bruno Arnandis Ventura
	Portaveu	Vicent Aparisi Juan

Consultoria estratègica.
Desenvolupem **idees**, gestionem **projectes**
aportant **valor** i **impacte social**. Posem a
les **persones** en el centre de decisió.

Plaza de la Semana Santa Marinera
nº2 pta. 7 · 46001 · Valencia
considera.es

